IN LIMBO: REFLECTING UPON COVID-19 PANDEMIC

Centre for Socio-economic and Environmental Studies

CSES

IN LIMBO:
REFLECTING UPON
COVID-19 PANDEMIC

IN LIMBO: REFLECTING UPON COVID-19 PANDEMIC

© Centre for Socio-economic and Environmental Studies

First Published in India 2020
All rights reserved.

Centre for Socio-economic and Environmental Studies
NH By-pass, Padivattom, Kochi-682024
Kerala, India
+91-484-2805107, 2805108

csesindia@gmail.com
www.csesindia.org

Cover page designed by
Designers Square Thrissur
+91 90723 80587 | designerssquare20@gmail.com

PROLOGUE

The last one and a half years have been tough for all of us; the whole world to be in crisis mode was hard to imagine. The COVID-19 affected us in different ways; a few amongst us even suffered the loss of dear ones. But, yes, the corona pandemic has also managed to teach us a few things. We learned to adapt and carry on in ways we never imagined we are capable of. During the initial months, after corona made an unwelcomed entry into our life, everything seemed blurred. But slowly, we learned to live with the pandemic, armed with a new set of vocabulary and behaviour changes.

Like several other institutions, the CSES also had to reinvent our ways of doing research to meet our commitments and take up new challenges thrown at us by the COVID-19. Swiftly, CSES could find its feet and spin into action by engaging on a range of research themes linked with the COVID-19 pandemic. We did a couple of quick studies to assess how different population segments are coping with the pandemic. We launched an online internship programme for young researchers on the research theme "impact of COVID-19 and the preparedness of various government functionaries, elected representatives, and community organisations to combat the pandemic." We also started a Series on the CSES Facebook, called In Limbo, where we invited people from different walks of life to share their experiences or reflect on the COVID-19. The response to our Series In Limbo was astounding. Apart from the large number of responses we received, what was interesting was the profile of contributors, which ranged from senior researchers, practitioners to school children, and the diversity of topics and regions covered. The Series started on 8 April 2020 went on till 17 December 2020, with 46 articles.

At the CSES, we contemplated curating these valuable collections of thoughts, which could be useful for the future. Hence came the idea to publish an e-book with selected articles from the Series. The e-book In Limbo: Reflecting Upon COVID-19 Pandemic essentially brings together a collection of experiences, thoughts, perspectives from individuals from various walks of life from different parts of the world. The e-book has two sections: one with articles in English,

and the second part contains those in Malayalam. We have arranged the articles chronologically. It does an interesting reading on how we reacted to a pandemic both individually and as a society. I hope readers of the e-book will find it interesting and serves as a source of a collective memory of the corona crisis we experienced and how we stood the test of time.

I want to thank each of the contributors who generously contributed their time to the Series. The credit for coordinating the Series goes to CSES researchers Ms Aswathi Rebecca Asok, Dr Rakkee Thimothy, Mr Krishnakumar K.K, Mr Ramshad M., Dr Parvathy Sunaina, Mr Bibin Thambi and Mr Ben Rois Jose. I would also like to thank the excellent support received from the CSES research fraternity in bringing the e-book.

Dr N. Ajith Kumar
Director, CSES

TABLE OF CONTENTS

Why Fiscal Conservatism Even in Pandemic Times?
Dr. K.K.George 10

Neighbourhood Stores During a Pandemic
Aswathi Rebecca Asok 13

Does Any One Care? Life of Migrant Workers During COVID-19
Dr. Rakkee Thimothy 18

Facing the Tough Times, Story of Marginal Farmers in Wayanad
Aparna K.S. 23

I See You
Sandhya Sundaran..................................27

My Quarantine Life
Sreekumar N.C...28

Away From Family
Vandana Venkateswaran 32

An "Invisibilised" Section... Do we Really Care About Them?
Joshita Nag 34

Neither Here Nor There: The Plight of Internal Migrants In India
Dr. Baishali Goswami 38

Optimism in the Days of Pandemic
Dr. Praveen Cheriyan Ashok 42

Getting Out of Limbo the Case of Denmark
Dr. Harikrishnan V 45

Widening the Knowledge Gap
Sarita Kumari 48

COVID 19- American Dream Dissected
Dr. Betsy George 52

Life in the Time of Corona- Cases of Vulnerability
Prem Kumar S 56

Children- The Warriors
Dr. Bindiya Shajith 59

Online Education: Don't Overlook the Question of Social Inequality
Dr. Rajeev Kumaramkandath 62

Some Lessons From The Covid Crisis
T.T. Thomas 65

In Limbo: Reflecting Upon a Pandemic
Liangamang Robert 68

When a Challenge Became an Opportunity
Dr. Parvathy Sunaina 70

COVID 19 Lockdown, Agrarian Distress
Dr. Vijoo Krishnan 73

A Student's Life During the Pandemic
Anant Sekhar 78

Life in Myanmar During COVID-19
Khin Sway Aoo 81

The Foot Soldiers of Kerala's COVID-19 Battle: Story of ASHA Workers
Akhil Salim 84

The Broken Wheel: Exploring the Impact of COVID-19 on Traditional Pottery in Malabar
Aravindh Panikkaveettil 87

The COVID-19 Experience in the South of Brazil
Dr Kathryn Lum 90

ഉള്ളടക്കം

കൊറോണക്കാലം നൽകുന്ന പാഠങ്ങൾ...
അബൂബക്കർ സിദ്ധിഖ് 94

മഹാമാരിയും കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന ധനകാര്യ ബന്ധവും
കൃഷ്ണകുമാർ കെ.കെ. 97

മീൻകാർക്ക് ചോറുണ്ണണം... നമുക്ക് മീൻ കൂട്ടി ചോറുണ്ണണം
സുരഭി അരുൺകുമാർ 100

കൊറോണ കരുതലിലെ പോലീസ്
ബിബിൻ തമ്പി 103

കോവിഡ് നെഗറ്റീവ്, പോസിറ്റീവ് വാർത്തയാവുന്ന കാലം...
നഹീമ പൂന്തോട്ടത്തിൽ 107

ഒരു വൈറസ് തകർത്തെറിഞ്ഞ ക്രിക്കറ്റതിർത്തികൾ...
ബൻസൻ തോമസ് ജോർജ് 110

കോവിഡ് കാലത്തെ പ്രവാസം - മാലിദ്വീപ് അനുഭവങ്ങൾ
സേതു ആനന്ദ് മാലൂർ 113

നീക്കി വെക്കാൻ സമയമുണ്ട്... നമ്മളെ കണ്ടെത്താനും...
ഷംന കൊളക്കോടൻ 115

“ഹരികൃഷ്ണ”ന്റെ കൊറോണക്കാലം
അനഘ സി. ആർ. 118

കേട്ടറിഞ്ഞ കൊറോണയും അനുഭവിച്ചറിഞ്ഞ കൊറോണയും....
സോന സഫീർ 122

ഞങ്ങളൊക്കെ ആദ്യമേ ക്വാറന്റൈനിലാണ് ഭായ്...!
ഖൈറുന്നിസ 125

പ്രതീക്ഷകൾ നയിക്കുന്ന ദിനങ്ങൾ...
രുദ്ര വി.എസ് 127

പെണ്ണുങ്ങളുടെ ലോക്ക്ഡൗൺ കാലം
സഹല കെ. 130

അതിജീവനത്തിന്റെ നാളുകൾ
വിഷ്ണു ദത്തൻ 132

പൂമ്പാറ്റകളുടെ കൂടെ എന്റെ കൊറോണക്കാലം
ഇഷാൻ ദേവ് 136

കോവിഡാനന്തര കേരളത്തിലെ കാർഷികരംഗം - ചില ചിന്തകൾ
എം. ഗോപകുമാർ 138

മലയാളത്തിന്റെ മാനസികാരോഗ്യം
റംഷാദ് എം. 145

നമ്മൾ അതിജീവിക്കും... തീർച്ച
ബിനി ദാസ് 150

ഒരധ്യാപികയാണ്... ഒരമ്മയുമാണ്...
അഞ്ജു ഉണ്ണികൃഷ്ണൻ 152

കേരളത്തിന്റെ കോവിഡ് പ്രവർത്തനങ്ങളും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളും
സാന്ദ്ര എസ്. 156

ഒരു വട്ടം കൂടി...
മെൽബിൻ ജോബി 158

ARTICLES IN ENGLISH

WHY FISCAL CONSERVATISM EVEN IN PANDEMIC TIMES?

DR. K.K. GEORGE

In recent years, the country appears to be subjected to a series of shocks. The first in line was demonetisation, second was a poorly conceived, badly designed and weakly implemented GST and the third in line is the current pandemic. The pandemic was of course not a man made one, at least not made in India. However, it did not emerge suddenly. It started appearing in different parts of the world much earlier. But the package to prevent this pandemic came all of a sudden with just a three hour notice for the country to standstill. Obviously, we could not have expected the Prime Minister to go into the details, but one would have expected him to hand over the mike to the Finance Minister

and she would have given the details. But what happened was that, she in turn appointed a committee which in turn appointed sub committees and then the package of measures were conveyed to the states. The process took enormous time which especially the poor people in the country could ill-afford. More importantly, the mitigation measures, which finally came out, were actually are packaging and amalgamation of already existing schemes with very little additions.

The central government has two instruments of policy in its hands. One is the monetary policy to be implemented by the Reserve Bank of India (RBI). During this crisis, the RBI policy came in bits and pieces and the measures announced were more in the form of palliative care rather than any substantial intervention. What they did was only to reduce the interest rates. The major initiative should have come in the fiscal policy. In fiscal policy, there has been a sort of the golden rule of three percent of the GDP as a limit to the fiscal deficit. There is nothing sacrosanct about this three percent. In times of emergencies, the central government had relaxed this three percent norm on its own. Even this year, it appears that the central government has already exceeded the fiscal deficit target of four percent. As I had argued elsewhere earlier, actually there is a case for sharing these excessive borrowings of the central government among the states as the ill-effects of the larger fiscal deficit in terms of inflation is to be borne by the state governments also. But that never happened in India. So nothing more could have been expected.

The central government has got a big bonanza in the form of the steep decline in the oil prices which is running around $20 per barrel now. This windfall profit of the public sector refineries and oil companies could have been shared among the state governments.

The states had been forced to restrict their fiscal deficit to three percent, which did not get relaxed even in view of this emergency situations. Of late, there has been some relief in the case of disaster relief fund. But the distribution of this fund, as it turned out has been very uneven and discriminatory towards the badly affected states like Kerala (due to its strong connection with Gulf countries).

As I had extensively discussed earlier, there has always been a divergence between the fiscal powers of the state government and its responsibilities. Till recently, the only buoyant source of revenue for the state was the state sales tax. With the introduction of the GST and the abolition of the sales tax except for a few commodities, there are few buoyant revenue resources available for the state governments. Now, the state governments are left only with the stamp duty, VAT on the sale of beverages and surplus from the same and (which is a state monopoly)and revenue from the sale of lotteries. All these sources have dried up in the view of total prohibition and the temporary ban of the lottery sales imposed now. The stamp duty also has come down as there is no

land transaction taking place because of the total collapses of the land market.

Coming to the expenditure responsib ilities, the major burden of providing food and health care to the citizens in general and the poor in particular is on the state for which they do not have adequate resources -both physical and monetary. After the global break out of the current pandemic, the government of Kerala has been doing pretty well in providing minimum food and other provisions for the poor. But then, how long it can sustain it because ofthe state's poor fiscal resource situation is a big question to be answered.

In addition, Kerala is facing another problem, which has not been recognised by the central government yet. We have a large volume of migrant labourers who are unable to go back to the native places and the state has to provide for them. But in the food quota, which is made available to the state, this dimension has not been considered.

Published Date : 7 April 2020

Chairman, Centre for Socio-economic & Environmental Studies (CSES) is an expert on Public Finance and Centre-State relations

NEIGHBOURHOOD STORES DURING A PANDEMIC

ASWATHI REBECCA ASOK

It would have been quite unimaginable at the turn of this century had someone told us that with a single click on the phone, everything we need would reach our doorstep. Over the last few decades, the markets flooded with commodities, inventions, innovations and technological developments have changed our consumption patterns unprecedentedly. Many of us, particularly from a middle or upper-middle class background, prefer shopping from online platforms or one-stop shops like hyper marts and supermarkets rather than running between a nearby provision store, a vegetable vendor and a fish market. We never paid heed when our neighbourhood grocery shop closed down as it lost out its customer-base (including us) due to the competition thrown by the nearby supermarkets.

However, crises such as the current global pandemic and the resultant lockdown compel us to reflect upon such minute things which we kept aside until now, very conveniently. After the imposition of lockdown, we might have gone to our regular supermarket; to see it closed or with a long queue at the billing counter. Then, hesitantly we might have returned to our old neighbourhood provision store. And

the chettan/chechi there would have welcomed us just like the pre-supermarket days; refreshing the old bonds, asking about our family, chit-chatting with us about the current situation. We would have reciprocated with enquiries about their family, availability of the stock and ultimately wondering how he/she will endure the tough time.

What is the relevance of these small neighbourhood stores in enabling us to survive through this desperate situation? Don't we need to support them even after this period passes? These thoughts occurred to me from small talks with three retailers after one week of lockdown. One is the owner of a neighbourhood provision store (Rafeeque), the second is a small vegetable vendor (Rajan), and the third one is the owner of a supermarket, a childhood friend of mine (Anas) (The names provided here are fictitious).

Rafeeque has been running the shop for the last many years in the same place, and he seemed quite happy. "I am getting an adequate supply of goods as before from the same wholesaler. I have not lost out on customers; on the contrary, my customer base expanded. Since everyone is sitting at home, all of them buy goods from me only. Earlier many of them used to purchase from somewhere else on their way back from office." It seemed that a couple of factors enabled him to keep the shop open even in the face of low sales in some days. Firstly, he stays very near to the shop, which is a family enterprise. Therefore, the operational cost required to keep the shop open (such as payment of salaries) is much lesser for him. Secondly, his ensured customer base and ability to stock the most locally relevant assortment of goods reduce his capital investment. Unlike the massive capital costs (such as huge space) involved in running the supermarket, the intimate knowledge of the local consumer community helps him to prudently utilise the limited space of his small shop. He keeps only what the local community needs while using the wholesaler as a warehouse. With a smile, he assured me that I do not need to worry about the supply until his shop remains open. "If you need any specific thing, let me know. If possible, I will arrange it for you".

Rajan is a small roadside vendor (a tiny shop, referred to as madakkada/pettikkada in Malayalam) mainly sells eggs, vegetables, bananas and plantains acquired from the locality. Confidently he said: "Since I have fixed customer base and regular local supply mechanism, the lockdown did not affect me badly. The local farmers do not need to worry about the market for their products until I am here."

However, I could not feel Rafeeque and Rajan's confidence in my friend Anas, the owner of a famous supermarket chain in my locality. "The supply is not regular and adequate. We are getting enough supply of essential goods like rice. But as you might already know, merely selling them will not cover our daily expenses. On some days, we run out of vegetables and fruits, and on some days, the shop is filled with vegetables and fruits without

any customer buying them. Last week, people were rushing to stock things, and we were falling short of meeting their demands. This week, sales have declined sharply. Even if the sale is less, we have to bear a substantially high cost to open the shop, such as salaries and electricity charges. With this uncertainty, it will be difficult to keep the shops open throughout this entire lockdown period. Since there is government regulation that only five people can enter a supermarket at a time, the last week witnessed long queues in front of our shops. Maybe because of that, people are generally hesitant to come to supermarkets now. We attempted converting one of our shops for online delivery. But that did not work properly due to the staff shortages. We have cut down the working hours of our employees as it will not be possible for us to pay them as per the current scale."

Now we will discuss the most important point of this note; how do such scattered small neighbourhood kirana stores/pettikkadas, not requiring massive capital investment and overhead costs, enable us to overcome this difficult period?

The hoarding of essential commodities by the traders and middlemen to profit from the panic scenario is a common headache for any government. The last two floods in Kerala witnessed similar endeavours, despite strict government vigilance, at least in some parts of the state. It

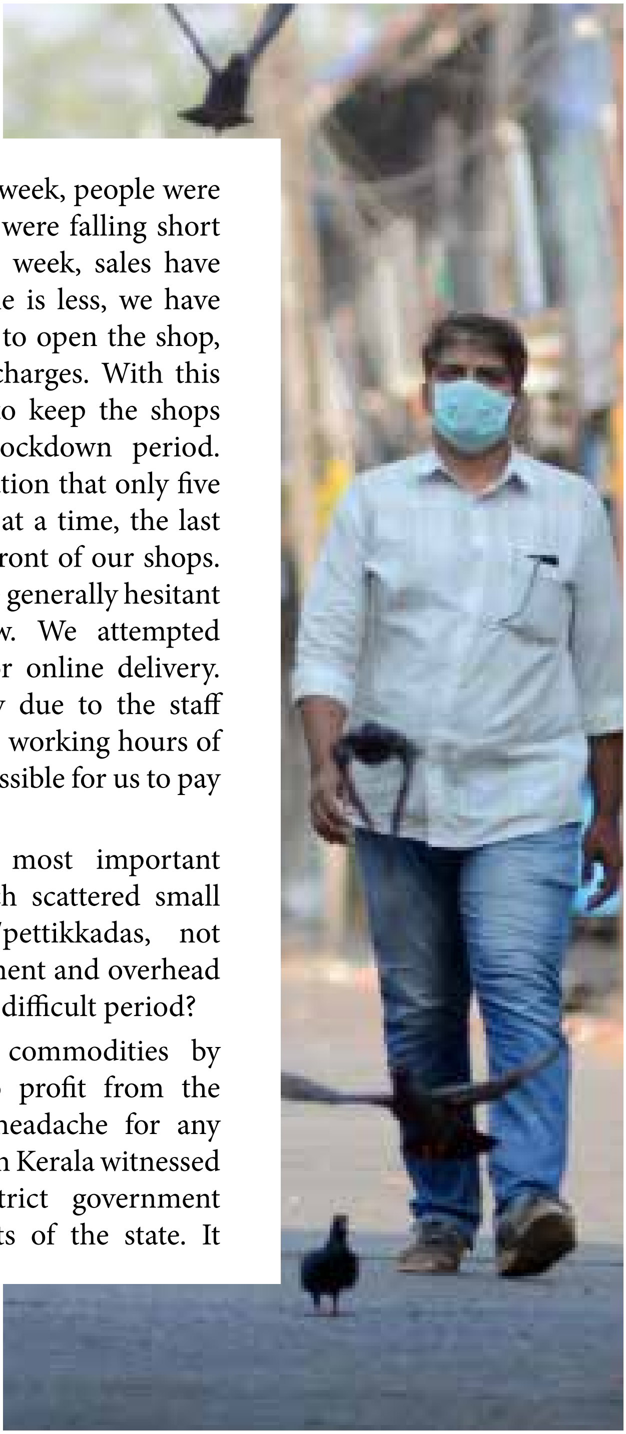

is quite natural to expect the same in the present situation, too, when the entire world is running to defeat a microscopic virus. How many days more, how much more restrictions… no one can give a definite answer. We all were rushing to pile up things regardless of the state government's assurance on the continuous supply of required commodities (the natural outcome of such stocking could have been the rise in prices).

The interventions experimented by the Kerala government, such as the distribution of essential commodities through ration shops and setting up of community kitchens (to provide cooked food to the needy), instead of resorting to direct cash transfer, were smarter ways to evade hoarding. Transferring cash would also mean that people have to venture out to procure commodities, which has to be restricted at this juncture to control the community spread. Perhaps, Kerala is the only state in the country that distributed free ration to all, irrespective of priority and non-priority card differentiations. As per the official data, 63.5 per cent of total PDS cardholders in Kerala have purchased their share within four days by complying with the physical distancing protocol.

Beyond these efforts, do the neighbourhood provision stores have any role in preventing the possible hoarding and consequent price rise during hard times? Imagine a situation, no grocery shops and vegetable vendors are available in our locality, and we have no other choice but to depend on the nearest supermarket to purchase all the required goods. This will provide them with some monopoly power in sales. In a panic situation, we are forced to remain at such shops' mercy, believing whatever price they charge from us is the fair price. They do not have any personal bond with us; therefore, they do not care whether we are jobbed or not, whether we have money in hand or not.

On the contrary, the personal relationships developed between the neighbourhood shop owners and the customers work in two ways, beneficial for both sides. The intimate knowledge about the customers and the consequent accountability, many a time, prevent the neighbourhood shop owners from raising the prices arbitrarily. Similarly, such relations help the public to withstand the jobless, moneyless crisis periods. "Many of my customers are daily waged, and I know that they don't have jobs during the lockdown. Most of them have a credit book (known as pattu book in Malayalam) with me, and I continue to provide the goods on credit. They are my regular customers residing locally, and I know them very much personally. They have to depend on me in the future, so it is imperative for them not to break my faith. Therefore, I am sure that they will repay my dues once things get better, and they start going for work," Rafeeque paused. Besides, such shops' nature of operation ensures that one seller cannot take advantage of the situation by acquiring monopoly power.

Although no accurate statistics are available, it is roughly estimated that about 12 million to 14

million petty shops operate in the unorganised retailing sector across our country. These include the local kirana shops, owner manned general stores, convenience stores, hand cart and pavement vendors. They are usually vulnerable to economic shocks, as we saw during demonetisation. However, considering their potential to provide a livelihood to a significant number of families, their ability to prevent the creation of monopolies, their capacity to back the local economy and the public during difficult times, the government may think of support mechanisms (such as ensuring smooth supply of goods) for them during this lockdown period. This pandemic adds public health dimension to the relevance of such shops. Through their scattered nature, they facilitate us to practice physical distancing, which is the need of the hour.

Now I can very well relate to what one of my friends residing in the middle of Delhi once said: "I miss a kirana store (grocery shop) in the corner of this street, as in my village, where I can conveniently go and buy things on credit as per the needs and close the account at the beginning of each month. It would be much better than making absurd calculations and buying things together for a whole month from the hyper-mart in the nearby mall at once my salary is credited".

So, rest assured… even after this pandemic and lockdown is gone, ….nammade chettante kada, will be right there around the corner. All they need is a little support from us who were their regular customers… once upon a time…

Published Date : 8 April 2020

Research Associate, Centre for Socio-economic & Environmental Studies (CSES), Kochi. Her research interests include development, gender, agriculture, and employment.

DOES ANY ONE CARE? LIFE OF MIGRANT WORKERS DURING COVID-19

DR. RAKKEE THIMOTHY

Story so Far

The migration landscape has witnessed tremendous changes in the last decade, with migrant stock growing in magnitude and migration flows becoming diversified - a fact that holds for both international and internal labour migration flows. What remains unchanged is the predominance of low skilled workers in these labour flows and the lack of appropriate administrative structures to respond to the needs of different categories of migrants. It is essential to recognise that a significant share of migrants

from developing countries are engaged in the informal sector. The majority of such activities offer poor working conditions, often hazardous activities, where the right to health and safety of migrants are compromised. Several studies have noted challenges faced by migrants to be part of the formal social security system and their limited access to informal social support networks; this situation that holds for both inter country and intra country labour movements. The pandemic COVID-19 has opened up the pandora box of problems encountered by migrant workers across the world, which are conveniently forgotten by mainstream society.

Never have we acknowledged labour migration as a process beneficial to both labour sending and receiving regions. On the contrary, migrants are stigmatised, for taking away local jobs, labelled as spreading diseases, contributing to crimes, increasing garbage, draining public infrastructure, threatening the social and cultural fabric of labour receiving regions, and the list goes on. The present crisis brought by COVID-19 has brought into full display our long held bias against migrants across or within countries. We demonstrated how easily we could dispense migrants, even if it means redrawing borders between countries. Here the discussion is not on the wealthy, educated migrants, who might have a different set of issues to deal with during the present crisis, but on poor, low skilled migrants engaged in manual work and/informal sector.

Let's Face Racism

The concern voiced by the UN Secretary-General Antonio Guterres about the possibility of discrimination against certain groups of people due to coronavirus pandemic is not surprising. Labelled as 'Chinese virus', initial negativity was directed towards Chinese people. Incidentally, referring to Ebola as 'African virus' is nothing but racial. As all of us know, such stigmatisation is not displayed only by ordinary people. Those in power fueled such racial attacks. Even after the present

pandemic started to destabilise the American economy and society, US President Donald Trump seems to live in a denial mode, blaming China, Chinese people, or Chinese immigrants in the US, to be more specific. Apart from the blame game, something which has not received much attention is how it is affecting the migrants, particularly low skilled workers in the informal sector. Data indicates that in some of the countries worst affected by COVID-19, like Italy, Spain, the USA, UK, the share of undocumented migrants tend to be high. Such workers, maybe, without legal documents to work or stay in host countries, are mostly engaged in sectors that do not provide appropriate health and safety measures and often receive poor wages. How do migrants survive during COVID-19? Do they have enough food during the lockdown? Do they know how to protect themselves from the infection? Are they able to adopt preventive measures against the virus due to their cramped living conditions? What are the health care options available to them? Can they afford it? What are the additional vulnerabilities faced by undocumented migrants who fear, seeking medical or financial help will put them on the radar of immigration officials? Of course, questions are endless, though answers at best are half baked, sporadic or often absent.

In Italy, the pandemic's epicentre in Europe, it was convenient to blame migrants for spreading the infection. Far-right leader Matteo Salvini, former deputy prime minister of Italy, was among the first to target migrants for the COVID-19 outbreak. Anti-immigration rhetoric was also vocal across Europe; in France, Hungary, Germany, Spain and Austria. In many countries, people from China and other Asian descent are reporting racist attacks and feeling insecure. Such a feeling of suspicion against foreigners may stay or get worse if leaders continue their baseless blame game on migrants.

There exists no reliable evidence to support that COVID-19 has spread among migrants more than the native population. Prato province in Tuscany, home to Italy's most prominent Chinese community, is a case in point. Ethnic Chinese, who make up about a quarter of Prato's population, are engaged in the textile industry, though the region noted the lowest infection rate in Italy. But this may not be necessarily true in other places. For instance, Lombardy in Italy, which has some of the world's top cloth and leather fashion labels that employ many migrant workers, recorded one of the highest infection rates. The situation is likely to be extremely difficult for undocumented migrants in Europe and elsewhere, who keep the country afloat: farm work, stocking grocery stores, delivering food, care work, cleaning homes and buildings and several other poor remunerative jobs. Factors like deplorable living and working conditions and other social determinants of health of migrants make them more vulnerable to infection in comparison to the native population. The focus needs to be not against the migrants but the situation of migrants

that aid in spreading the virus. It is practically impossible for those staying in crowded places to practice social distancing or practice good personal hygiene habits. Further, for many migrants testing and medical facilities tend to be unavailable or unaffordable and paid quarantine leave is not an option. Even worse, their poor economic conditions may force them to work despite being sick, and in the process, may infect others.

New York, the centre of the COVID-19 pandemic in the United States, is estimated to have 5,00,000 undocumented immigrants. Due to 'stay at home orders', several of these undocumented workers are without work. While some domestic workers continue to work, even work more hours, so that their employers can work from home uninterrupted!! Enough evidence exist on the gap in access to health care between White Americans and African Americans. The latest data highlight a sharp increase in COVID-19 infection and mortality among African Americans than the other communities. So it is not hard to imagine the plight of undocumented migrants in the US. They may avoid seeking medical care for fear of being coming under the scanner of immigration authorities. Issues of migrants are likely to get less attention, affecting their access to essential services, as the Government is mobilising all resources to care for their citizens. For instance, in Italy, several projects providing migrants with food and other essentials have come to a halt.

The situation is likely to be similar in the Gulf region, which accounts for a significant share of low skilled Indian workers who stay in the labour camps. A conversation with a Welfare Officer in one of the labour camps in Dubai suggests that there are 5,000 workers in different camps run by his company alone who supply workers to construction, maintenance and cleaning sites across UAE. Now, there is no work due to two weeks lockdown to combat COVID-19. In such situations, it is not mandatory for the company to provide food and accommodation to workers as per labour laws in the UAE. This is going to have a considerable impact on migrant workers and their families back home.

Joining the Dots

As pointed out by Tedros Adhanom Ghebreyesus, the director-general of the World Health Organization, "the greatest enemy we face is not the virus itself; it's the stigma that turns us against each other. We must stop stigma and hate." Several questions remain unanswered. But yes, the pandemic has managed to teach us a few things, the most crucial being 'COVID- 19 does not care for your identity-your place of birth, language or religion'. The best learning from the crisis would be to acknowledge that we are fighting to contain the pandemic and let our compassion transcend human-made borders.

Published Date : 10 April 2020

Fellow, Centre for Socio-economic and Environmental Studies (CSES), Kochi. She specialises in research themes related to labour market dynamics, labour migration, and skill development.

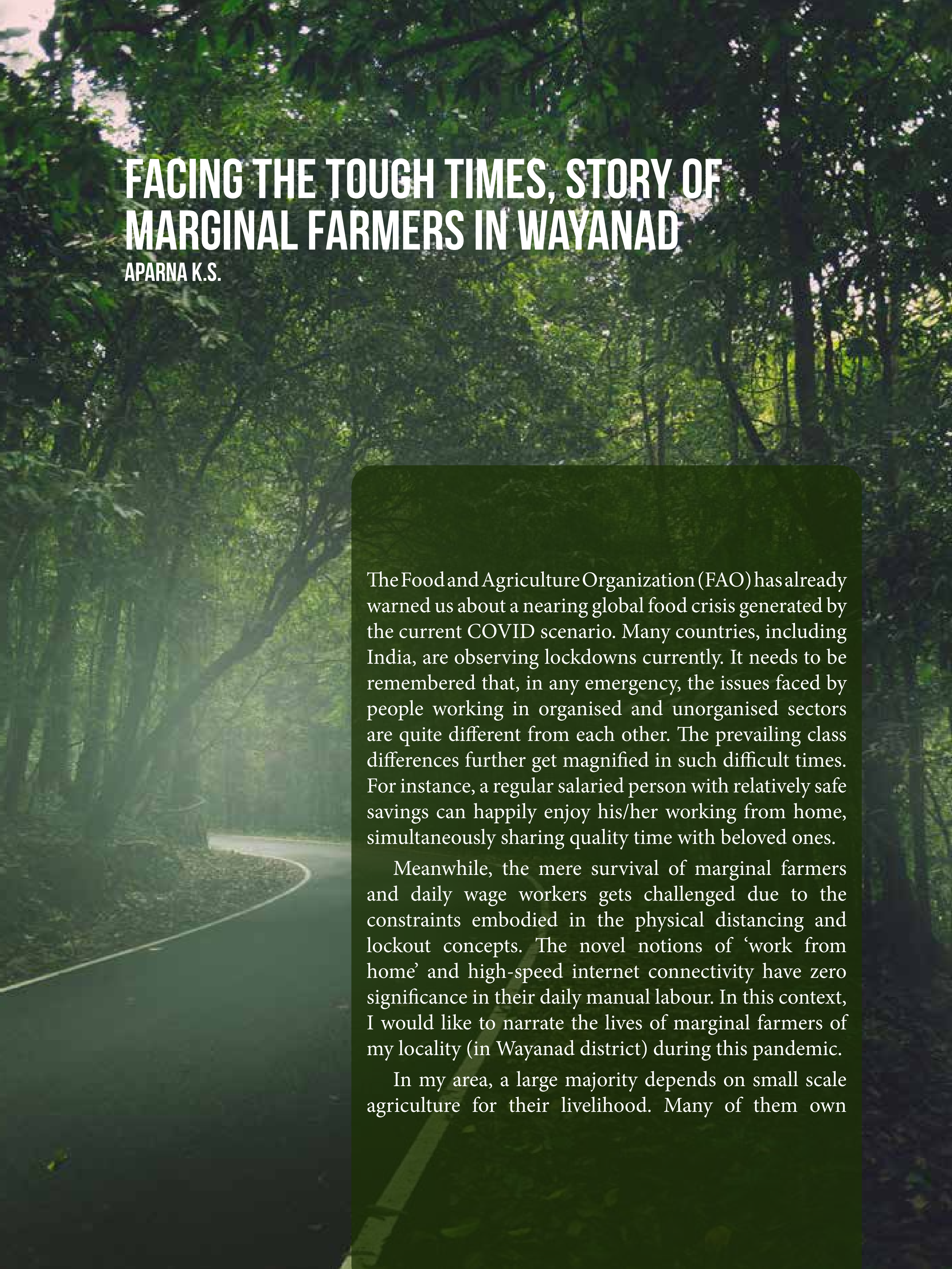

FACING THE TOUGH TIMES, STORY OF MARGINAL FARMERS IN WAYANAD

APARNA K.S.

The Food and Agriculture Organization (FAO) has already warned us about a nearing global food crisis generated by the current COVID scenario. Many countries, including India, are observing lockdowns currently. It needs to be remembered that, in any emergency, the issues faced by people working in organised and unorganised sectors are quite different from each other. The prevailing class differences further get magnified in such difficult times. For instance, a regular salaried person with relatively safe savings can happily enjoy his/her working from home, simultaneously sharing quality time with beloved ones.

Meanwhile, the mere survival of marginal farmers and daily wage workers gets challenged due to the constraints embodied in the physical distancing and lockout concepts. The novel notions of 'work from home' and high-speed internet connectivity have zero significance in their daily manual labour. In this context, I would like to narrate the lives of marginal farmers of my locality (in Wayanad district) during this pandemic.

In my area, a large majority depends on small scale agriculture for their livelihood. Many of them own

land of fewer than three acres in extent. The months of March and April are the harvesting season of pepper, cashew nut, banana, bitter guard, and pea, some of the region's principal crops. The low price of produce and high operating cost have already made farming a non-profitable activity here. Besides, the nationwide lockdown posed additional challenges, such as a lack of market accessibility.

Consequently, the price received by a marginal farmer on the product of his/her sweat has witnessed a sharp reduction this year. For instance, the price for banana received by this section was Rs. 50 per kg during the same time in the last year, while they get only Rs. 12 this year. Similarly, for pea and bitter gourd, the price came down from Rs. 40 in March 2019 to Rs.10 and Rs. 8 respectively in March 2020. With the continuation of lockdown, a possible hike in agricultural commodity prices due to the bottlenecks developed in the production and distribution side is almost certain. However, from past experiences, it is evident that the benefits of such a price rise will not reach the hands of the actual tillers but will be pocketed by the middlemen.

Due to restrictions on movement, the agricultural sector of my region is experiencing a massive shortage of labourers for harvesting. The unavailability of drivers and vehicles to carry their produce, highway blockades, shut down of retail, agricultural markets, lack of availability of inputs to prepare the land for the next round of cultivation, and the consequent price rise of the inputs are the other major factors disrupting the smooth procurement of sales of the products.

In my area, most small farmers rear cattle, which helps them earn an extra income. Besides, animal waste is a major fertiliser for their cultivation. The farmers possessing cows usually give milk to the nearby Milma societies. However, during the initial period of the lockdown, Milma was not procuring milk from them due to its inability to sell. Farmers were forced to dump the excess milk as there was a limit for consuming by the family themselves and sharing with their neighbourhood. Shortage of cattle feed was also a severe challenge faced by them.

However, timely intervention from the state government and local bodies has helped this section greatly. Firstly, the agricultural activities to be done during this period have been added as an essential service by the state government. Secondly, Vegetable and Fruit Promotion Council Kerala (VFPCK) and some private traders joined hands and collected farm products from the fields and distributed them to different community kitchens set up in Wayanad and nearby districts. Under the supervision of people's representatives and agricultural officers, it was also ensured that the farmers receive a fair price in these transactions. For example, Thavinhal is the Panchayat which occupies the first position in the production of banana and other vegetables in the Wayanad district. During the lockdown, more than 60 tonnes of vegetables were collected directly from the fields. Thirdly, providing great relief to the farmers, due to the state government's intervention, a milk powder producing company at Coimbatore has agreed to buy milk from Milma society. Now around 50000 litres of milk is procured by this company per day. To a great extent, such interventions were proved to be beneficial for the lives of marginal farmers in my locality.

Of course, these issues are not exclusive to my Panchayat district or state. These are the real hardships experienced by every small farmer of our country. Kerala government has set forth certain alternate ways to alleviate their misery, which can be adapted to other states contexts too. A lot more needs to be done. However, I wanted to make the sole point in this note that in this neo-liberal world, where an Indian farmer is already struggling to live on, government interventions and protective measures are imperative during an unprecedented crisis like this. Otherwise, the number of suicides and hunger deaths of poor Indian farmers will outnumber the number of deaths due to the novel Coronavirus.

Published Date : 15 April 2020

Hailing from Wayanad, Kerala, the author is a Research Scholar at Kerala University.

I SEE YOU

SANDHYA SUNDARAN

I live in a suburb of Dubai. In the last two weeks, I have spent most of my time indoors. But I do go outside. Twice a week, I head out to buy groceries. Once a day, or maybe every other day, I step out to water my garden. Yes, this is different from pre-pandemic when I shopped almost daily (buying only just a few things at a time), took long walks, and went to the gym. But I am managing okay without them. I am still getting to do these things, even if in smaller doses and slightly different ways. I can also interact with friends and family - thanks to Zoom, Botim and ToTok.

I have been working from home. To be honest, there are not that many things I miss about working from home, under quarantine. But there is one thing I have recently come to realise I do miss: interacting with strangers. There is little to no possibility of having brief, beautiful moments with someone I have never met before like I often had pre-quarantine. And I miss that. I was the kind of person who could spend hours in a coffee shop, watching passers-by, listening in on snippets of their conversation, wondering what kinds of lives they lead.

Today, I see fear and anxiety. People are struggling to hold on. Some, trying to make sure they can get the best that their wallet affords them. I see anxious mothers wiping down trolleys so that they do not carry infection back home, and I wonder how old her children are; if they are well. I see another father hoarding his trolley and wonder how many children he has. I wonder if his fear is goaded on by the numerous unverified claims from different forwards or just making sure he stays safe in case of an actual food and toilet paper crisis, albeit selfish.

I cannot explain why brief encounters with strangers energise me like no interaction with friends and family do. I like seeing it as an accomplishment that I can survive an interaction with no intrusion into privacy. Now, I cannot tell if a person is smiling at me behind their mask or wondering if I am a carrier. I wouldn't blame them especially since I am doing the same!

I once read somewhere, "Sometimes a stranger-not a friend or a loved one-can significantly improve our day, providing comfort or helping to broaden our perspective." I assume this goes back to when we, as a species, need the affirmation that we have the social skills to interact with people who are not from our tribe.

I admit I have been afraid during these trying times. When Covid-19 first hit UAE, I was uninformed, like most citizens. I thought a mere brief encounter with a stranger could lead to sickness, hospitalisation, even death. I began to ignore strangers, averting my eyes. I felt bad for avoiding people, barely acknowledging the lady at the counter during my grocery store runs.

Now I am more informed. I know how to protect myself, how to stay as safe as I can. I know I need to keep my distance when I am outside. The brief moments that I do forget that we are in a pandemic, and I encourage a conversation, and when people reciprocate and speak to me, I feel better. I am reminded this is a brief time, like all times.

But I still very much miss those times before the pandemic, when moments with strangers were more frequent when they happened face-to-face when I could stand within six feet of someone I have never met before, look them in the eye, and say, without words, 'I see you,' knowing that they see me, too.

Published Date : 19 April 2020

The author is an accomplished event planner/producer in the UAE. In her nearly two decades of life in Dubai, she has also guided many small and medium local business enterprises on market strategy, target access and marketing communications.

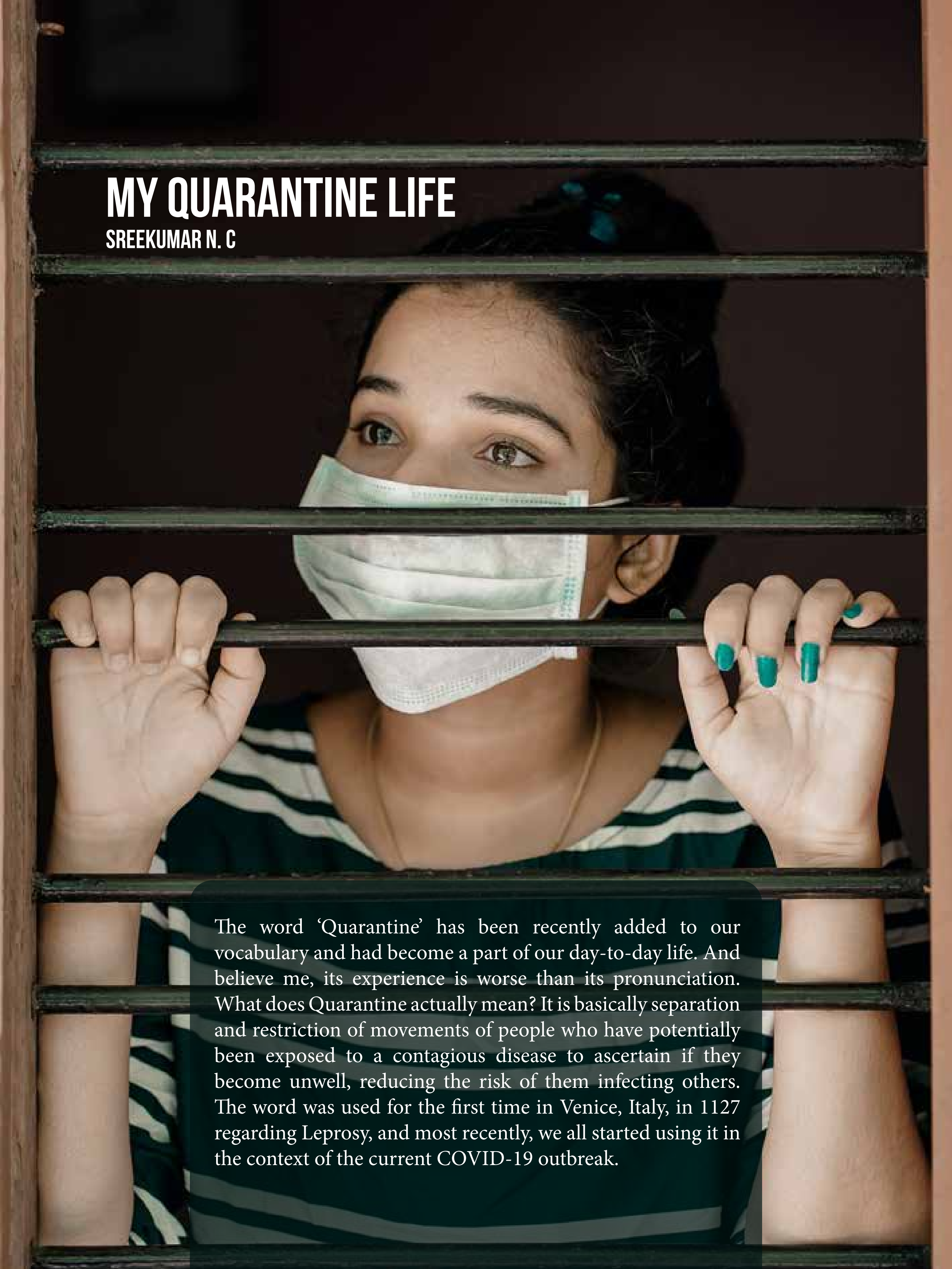

MY QUARANTINE LIFE

SREEKUMAR N. C

The word 'Quarantine' has been recently added to our vocabulary and had become a part of our day-to-day life. And believe me, its experience is worse than its pronunciation. What does Quarantine actually mean? It is basically separation and restriction of movements of people who have potentially been exposed to a contagious disease to ascertain if they become unwell, reducing the risk of them infecting others. The word was used for the first time in Venice, Italy, in 1127 regarding Leprosy, and most recently, we all started using it in the context of the current COVID-19 outbreak.

I am a research scholar pursuing my doctoral studies at the Centre of Social Medicine and Community Health from Jawaharlal Nehru University (JNU). I had been in quarantine from 22nd March, and this quarantine experience became crucial for me not only from the perspective of my studies but also due to its forceful entrance into my life.

In the last week of January, the World Health Organization had declared the Coronavirus as a pandemic, as the virus was swiftly spreading across the globe, creating an atmosphere of anxiety and panic. Yet, most of the western liberal countries seemed to move rather sluggishly towards a concrete plan to combat its threat. Their citizens are now paying for this sloppiness as the epidemic had turned into a catastrophe there. The slowness in reacting to the situation by the Government of India during the initial period can also not be overlooked. Initially, the Central Government had refused to issue any public advisories on COVID-19. However, on March 24th, all of a sudden, a nationwide lockdown was announced by the Prime Minister without doing the basic preparedness. Along with the migrant workers and informal labourers, students like me staying away from our hometowns suffered from this abrupt lockdown.

During the initial days of Covid spread in India, Kerala and Maharashtra were the worst hit states. So I prefer to stay at my hostel and continue my doctoral research work. Suddenly, a circular was issued on 20th March by the university asking us to vacate the hostel premises within 48 hours.

I got quite nervous as it was not safe to travel when the virus was spreading at an alarming rate. In case I became the carrier, it could prove deadly as I have aged parents at home. Besides, I did not have sufficient money to book a ticket as my fellowship was already delayed. Amid all these confusions, I realised that all my friends were planning to leave the campus by 22nd March. I was completely shattered and finally decided to discuss my issues with friends.

One of my friends emerged as a ray of hope in those anxious days, who lent me money to book tickets. After considering all the pros and cons, I decided to fly instead of travelling by train. I thought that in the flight, the security checking and scanning would be better than the train. Finally, I booked the flight for 22nd March, from Delhi to Kozhikode.

I thought that heavy screening and checking would take place at the airport, but nothing of that sort could be seen at the Delhi airport. However, most of the passengers had taken their precautionary measures, and the fear of the pandemic was quite visible in their eyes. I was frequently using sanitisers and trying to avoid unnecessary touches. Some of my friends were also travelling on the same flight. We safely reached Kozhikode airport, and at the exit gate, health department officials of the Kerala government were examining

the passengers and measuring their body temperature with thermometer guns. Passengers were also given a form to fill in some details such as the name, address, previous health conditions, travel history for the last month, etc.

Since we arrived on the day of Janata Curfew, no public transport was available. So my elder brother came to pick me up from the airport. While we were in the car, my hometown felt strange because the usually busy streets were completely deserted. During an almost one hour journey, we saw hardly a few people on the road.

On reaching home, I disinfected all my belonging and informed my family that I would be in self-quarantine for 14 days as per the instructions given by the health department. On 23rd March, at midnight, I received a message that one co-traveller in my flight was diagnosed with COVID-19. This news shook my family and me. The health department issued a notice asking all the passengers of the flight to report soon. I reported to the Corona Control Cell of my district the next day itself. On the same day, I got a call from the primary health centre, and the ASHA worker and other health workers visited me and collected all the basic details. They asked me to observe a strict quarantine for 28 days and informed me that there could be legal actions against me if I break the rules. They also patiently explained to my family and me all the required precautionary measures. This was the first time experience for me becoming a suspect case of an endemic. This particular incidence provides me with two different perspectives: one as a suspect and another as a public health researcher.

It is not an easy task to sit in isolation alone for around one month, trapped within the four walls of your room. Our own home would feel like a cage when you have no option other than staring at your ceiling. You have to maintain distance from all your loved ones. The loss of freedom and boredom created other traumatic effects. Negative thoughts struck me continuously: what if I had direct contact with that COVID-19 patient? Will I be the reason for inviting the virus into my house and to my family? I became more disheartened on recalling that if my university had not sent that immediate circular, I could have escaped this situation. However, determined to fight the scenario, I completed my one month period quarantine.

During that atmosphere of despair, I made all possible efforts to stay connected with my friends to survive the loneliness. Even though I felt stressed out and irritated many times, with the help of my best friend, I could engage myself in productive activities such as writing. My family members' continuous care and support need a special mention here. Besides all these, health authorities were in constant contact with me. Not even a day during the entire one month period, I missed a call from the Corona Control Room. They regularly enquired about my health condition and even were ready to provide me with essentials such as groceries and

medicines, if required. Psychological counsellors from health authorities had also called me frequently.

As a public health researcher with firsthand experience of an endemic, I think the world has a lot more to learn from how our small state handled the situation. The state government had deployed extensive and invasive surveillance to bring the virus' spread under control. Monitoring and managing the outbreak were efficient with the help of tools such as manual surveillance for contact tracing and setting up of district control rooms. Every day, I was waiting for the daily press meet of the Chief Minister, which felt for me like an energy drink. Under the strong leadership of the Chief Minister and Health Minister, Kerala society has demonstrated that within all the constraints, even with limited resources, the pandemic can be managed effectively. Adding to Kerala's success story, the state that reported the highest number of cases till March had swiftly flattened the curve. It was possible due to extensive measures such as early detection, contact tracing, 28-day strict home quarantine and a robust public health system.

There is a famous philosophy that the health of individuals and the whole community is the result of many interactions, which is an integral part of the development of society. Health maintenance is a major social investment that involves individual, community, state and international cooperation and solidarity. Kerala had effectively shown it, and I remember the words of our Chief Minister "keep physical distance and social unity, we can defeat the COVID- 19 jointly".

Published Date : 24 April 2020

Research Scholar, Jawaharlal Nehru University (JNU),
New Delhi.

AWAY FROM FAMILY

VANDANA VENKATESWARAN

Being away from family, that too in a different country, during a global pandemic is quite difficult to endure, especially when you are alone at your residence, not even meeting up or hanging out with friends. You will always be worried about your near and dear ones back at home. They might also be very much concerned about your safety; thanks to technology, at least we could see each other and hear the voices daily.

I work at a research institute in Germany that has been under lockdown since March 14th. I live in a very small town, majorly populated with old aged people. I should say, except for the frustration in remaining confined within the four walls of my residence, the lockdown has not much affected me; I get a regular monthly scholarship, therefore financially fine. Most of the researchers of my institute are working from home. In Germany, as far as I see, everyone is not losing out his/her job due to the lockdown. For instance, some construction is still going on at my institute, maintaining physical distance between the workers. Even small scale businesses and jobs that do not require any physical contacts are continuing without much hindrance.

Grocery stores are opened all days and allowed to function on Sundays, but many don't do so. They also build in some protections for the cashiers (plexi glass or foil covers). Standing

in a queue is marked with a label; every one meter distance is marked with a red sticker, so everyone knows where to stand. However, I cannot say that everyone is observing these regulations strictly. Still, a few people are being careless and breaking the rules of physical distancing.

Most of the restaurants are closed down, which is a major source of subsidiary income for migrant students in Germany. One of my cousins studying in South Germany and working at a restaurant for a daily wage lost out his income due to the closing down of his restaurant. However, he told me that he could manage as the government provides subsidies and economic reliefs to daily wage workers.

To deal with this unheard-of scenario, the government of Germany is working along with Robert Koch Institute and strictly adhering to what the scientists say, which is a good thing, I feel. Looking into and managing things scientifically and spreading evidence-based information are the need of the hour. People are also encouraged to keep track of things on the Robert Koch website. The government is also maintaining an amazing healthcare system and providing good support to healthcare workers. The testing rates in Germany are also quite high, with more than 20000 testings per one million population. The government also introduced a 'medical taxi' system. The healthcare workers go to the homes of the positively tested people / people with symptoms / people who have been in contact with tested people and do regular monitoring. All these factors must have contributed to the reduced death rate in Germany compared to its neighbouring countries and other European nations.

However, humans show their real mentality when their lives are affected. Here too, people are hoarding medicines, soaps, disinfectant, food, etc. But whenever someone has been tested positive or shows symptoms, people display unending humanity by helping them (maintaining physical distance, of course). Nobody is reported being ill-treated or faced discrimination.

Published Date : 26 April 2020

Researcher, Max Planck Institute for Evolutionary Biology, Plön, Germany.

AN "INVISIBILISED" SECTION... DO WE REALLY CARE ABOUT THEM?

JOSHITA NAG

COVID-19 has come with a whirlwind of challenges that have brought the whole world to its knees. The health impacts, economic impacts, social impacts and emotional impacts are all being dreaded. While we all have our own set of anxieties to gear up for, one of the cohorts often missed out is CHILDREN. Even when we talk of children, we universalise the identities, experiences and needs of the children. The group "Children", just like all other demographics, is characterised by complex and multi-layered differentiations and diversities. Therefore, the impact of the pandemic on children belonging to different socio-economic background requires to be understood separately. Marginalisation amplifies vulnerabilities. Therefore, there is a growing need to look into the issues of deprived children, such as those belongs to Adivasi and Dalit communities, transgender, non-conforming children and children with fatal diseases, disabilities or mental illness more deeply during the Covid-lockdown period.

As a social worker working with and specialised in child rights, I cannot stop thinking about how our children endure this situation. Are we prepared to support them? This article is not intended to give any advice or suggest any solutions; this is a completely reflective piece, which hopefully makes us all think. Let us go through some situations that add up to the vulnerability and threat to children in general and see if COVID19 magnifies the vulnerability further.

Urban Slum Dwelling Children

Children living in the slums of urban cities often belong to migrant families or families that survive on the adult members' meagre daily wages. Their access to food, especially nutritious food, has drastically affected due to the closing down of schools, Anganwadi centers and mid-day meals! This has also put them out of learning environments. There is also no surety when the learning will resume with growing uncertainty about when this lockdown will end. While the entire world is moving to digital platforms to enable "work from home", educational institutions have also started attempting digital learning. But do the majority of our children in India have access to this super luxury? We are completely undermining the reality of the huge digital divide existing in our country. Digital access for most of us is the only form of connectivity during these times of isolation. But in these acts of belongingness, connectivity, are we able to include everyone?

Forget digital learning; we are always harping about social distancing in these times, but in a dingy slum lane, with houses that don't have even one feet distance between them, how are people supposed to maintain one metre distance? Social/ Physical distancing is an elite luxury that millions of people cannot afford in our country. Slums mostly have shared resources like community toilets. All of us have notched up our sanitation mechanisms to fight this pandemic. However, when thousands of people share a toilet, how do we maintain the kind of sanitation required to keep this virus away? According to the 69thround of National Sample Survey (2012), above 20% of the urban slum dwelling population uses public/ community toilets, and around 36.1 % had no access to toilets. Do they have access to clean water and sufficient soaps/hand sanitisers to comply with the hand cleaning guidelines mandated by World Health Organisation (WHO)? Besides, when one has to choose between starvation and possible exposure to the virus, what will one choose?

Many women in these slums work as house help in urban families. Their movement between different houses to earn their bread throws them at a high risk of getting exposed to the virus. Most families did not give their house help off until the country went into complete lockdown with no possibility of travel. The complete lockdown snatched away even the meagre source of income they had, which severely affected the children's nutritional requirements. The children who belong to such sections are now forced to starve.

Open playing spaces have never been a luxury for the slum dwelling children, but it was a social necessity for them given the narrow space at their home. Children in urban slums grow up together. Even during these times, if any of us have access to get any ground report, we will see how children are not confined within homes, not because they don't want to be, but simply because they don't have adequate space. However, many of them

even lost this space and their only enjoyment in life -group play- due to the lockdown. With the rising number of cases of community transmission in Mumbai, we are waiting on a ticking bomb of the slums in Mumbai. If you have any idea of the living conditions of these slums (beyond Dharavi, too!), you will know that social distancing in these places is 1000 years away! In such a case, if any slum has an outbreak of the virus, will we be able to contain the spread? I seriously doubt.

Children in Rural Areas

Even though the pandemic has not spread yet in rural parts, and we hope it doesn't, the lives of children in rural areas are equally affected. With the stop of goods and services from cities to villages, children will only be able to access basic food, if at all, and not adequately nutritious food. They, too, are missing out on mid-day meals, as well as the leanings from school and anganwadi centers. The digital divide is far higher for the rural population. For homes where electricity is yet to enter, expecting digital learning infrastructure is way out of line.

If the economy does not support farmers in harvesting and transporting their produce to the cities, we might even witness hunger deaths amongst children in rural areas in the coming weeks. It is also important to always remember that access to prompt health care is of utmost importance during a pandemic. Do our villages have that? Are the existing health care systems, food security, and other essential services in the rural areas equally accessible to all the people in the villages?

Children in Child Care Institutions (CCIs)

It is a reality that CCIs in India are highly overcrowded in general, which provides an alarming picture of the alternative care system of our country. Given the lockdown, things might get worse for our CCIs. We cannot be even sure about the food situation of such homes. With the crowding of children, there is a high chance of the rapid spread of the virus in such homes. With the shutdown of contact with the outside world, there will be no visits from families, which may affect the mental health of such children. Their learning process got hindered. Will this invisible population ever truly recover from these setbacks? Child Care Institutions are not just 'orphanages'; they cater to a multitude of needs of children.

The daily routine stipulated for children in CCIs is imperative for their mental growth and character formation. However, with the imposed lockdown and staff shortages, their day today routine gets affected, which will have a detrimental effect on the overall development of the children.

Children in Conflict Zones

Children in conflict zones, children of refugees, children in relief camps, children affected by communal violence are vulnerable to a crisis like the current Covid pandemic. The recent communal attacks in Delhi left more than 50 people dead. The massacre has forced thousands of families from North East Delhi to seek refuge in camps situated on the outskirts of Delhi. How will the families in those camps secure themselves from this deadly virus?

Hundreds of vulnerabilities affect children. Children who are dealing with mental illnesses and physical disabilities might be struggling to overcome this crisis scenario. How many of them have access to their own set of necessities, which may differ from the able bodied people? How do the children take care of their terminally ill parents/ grandparents without proper access to health care facilities? What effect does this lockdown period create among the children who were earlier subjected to various types of abuses? What could be the magnitude of domestic violence they might have endured during this period.

The most important question I want to ask here is; how will the post COVID-19 world look like? What all things will it offer for our children? While sitting behind the TV screens, applauding the police brutality by justifying it as the only way to keep Indians at home, we conveniently forget about the children. Do we care about the children of the victims of such police brutality, just like the man who got killed in the police attack in West Bengal while he went out to buy milk? Will his family, in the midst of this pandemic, be even able to grasp and grieve his death? The first 1000 days of a child's birth significant in shaping the development of a child. This pandemic might have a disastrous effect on children born in the midst of this chaos. We need to review our preparedness in supporting (both in terms of physical and mental) pregnant women and lactating mothers, especially those belonging to vulnerable sections. I would like to end this not by thinking aloud, "how are we going to fill the huge void the Covid-lockdown times created in the lives of our children.

Published Date : 29 April 2020

The author is a social worker currently located in Odisha. She has completed MA in Social Work from Tata Institute of Social Sciences (TISS), Mumbai.

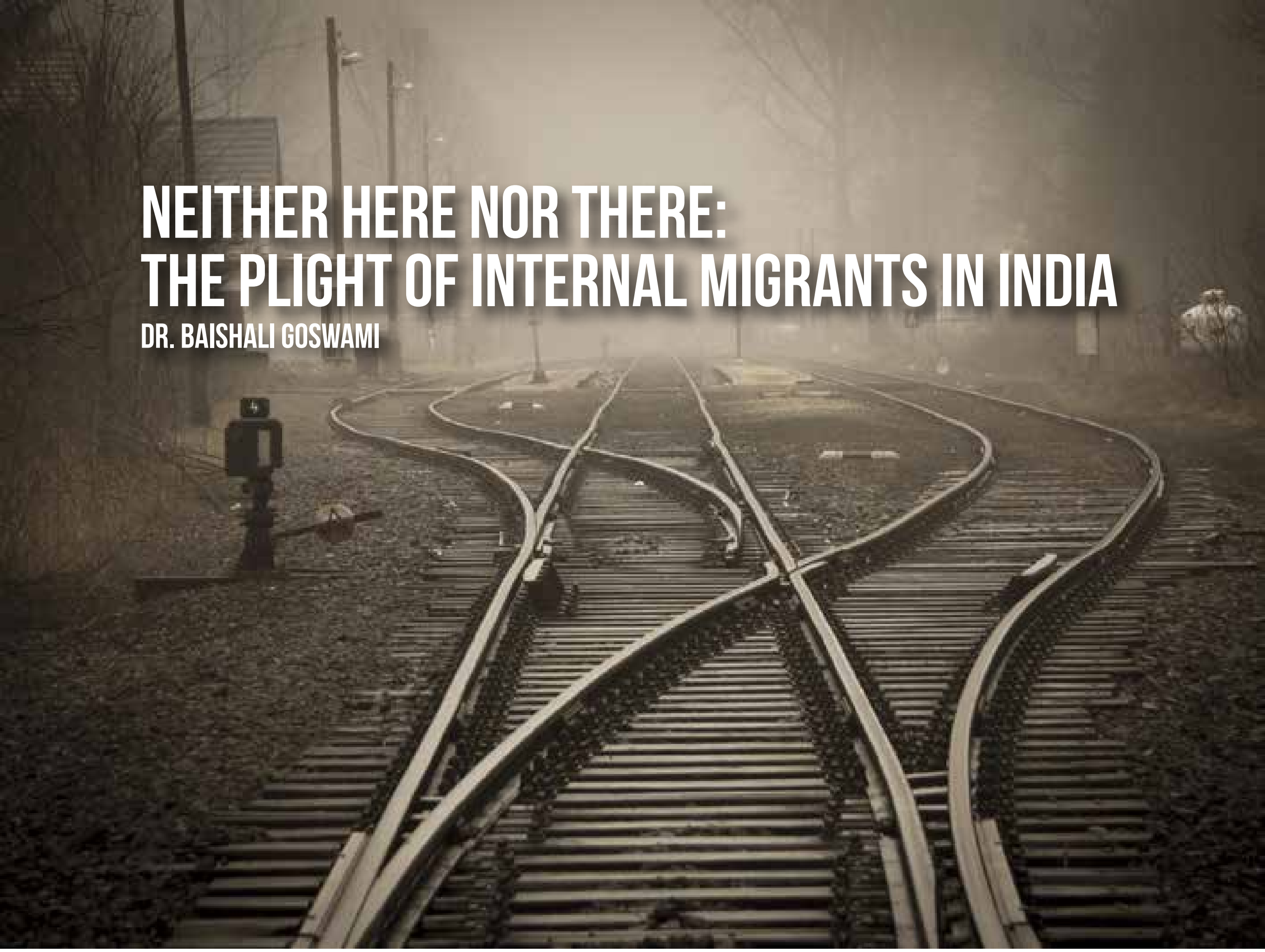

NEITHER HERE NOR THERE: THE PLIGHT OF INTERNAL MIGRANTS IN INDIA

DR. BAISHALI GOSWAMI

Hailing from the Himalayan valley town Siliguri of Darjeeling District of West Bengal, migration has been a way of life for me for more than a decade. The first move was to the bustling city of Mumbai, which offers a canopy of dreams over the tin-roofed one room dwellings in the numerous slums giving solace to millions of migrants from all over India. The second move was to the IT hub down south in Bengaluru and then further down to Kochi in God's Own Country, where 'Bengali' has become a synonym for a migrant worker.

Throughout the journey, fortunately or unfortunately, I encountered several disasters. I vividly remember the night of 26

July in 2005, when incessant rains flooded Mumbai, and we were stranded at the International Institute for Population Sciences, where I worked. Though we had to remain hungry, we felt safe being with friends who lived on the campus. The only thing that bothered us that night as we were unable to inform our family members back home that we were safe. We could not do that even in the next couple of days, as the city's entire telecommunication system had collapsed. I can still imagine how anxious they would have been in those days!

I faced a similar situation during the terrorist attack on 11 July 2006 when bombs simultaneously exploded in multiple suburban railway network locations in Mumbai. Though we were in the other part of the city and much safer space, we could not avoid thinking how our families back home, who were far away, would know if we were in the pool of bloody bodies of dead or injured persons! To be honest, on that day, I could not escape a sense of insecurity as a migrant in the big city!

These two incidents made me reflect that despite being safe and having enough social capital in the city, we failed to escape insecurity as migrants. This thought made me ponder over the situation of the inter-state migrant labourers, who form the lowest stratum of the inter-state migrants, how they cope with disasters, natural or human-made? I received the answer in 2018 when Kerala faced nature's fury, and the devastating floods and landslides impacted almost all districts in Kerala. Thanks to my association with the non-profits here, I had the opportunity to understand the real plight, the fear, the heightened sense of insecurity of the migrant workers. It was visibly prominent in their eyes and appeals. They had no clue what to do next when they lost their livelihood and their shelters flooded. There was uncertainty on whether they would be accommodated in the relief camps, access to food/ relief materials; the list went on. On the top, the most dominant thought was, would it possible to go back home? Whether the state governments at the source or at the destination can facilitate their journey back home! Migrant workers, despite contributing significantly to economies of both the home and destination states, I was just wondering why they always feel such helplessness under any disastrous situation!

The same thought became prominent when I witnessed the exodus of migrant labourers following the recent breakout of the COVID-19 pandemic and the resulting nationwide lockdown. Though such return migration was not evident in Kerala, migrant labourers and women and children from many other prominent destination states started their journey on foot to reach their respective home states, some even over a thousand kilometres away, knowing fully well the herculean nature of the task. Under the pandemic, their situation is far grimmer, as, unlike other disasters, they may not be welcome even in the home state! Eventually, as per the Ministry of Home Affairs guidelines, the Government of India, most destination states

have assured food and shelter, and many source states have taken steps to transfer cash to the stranded migrant labourers. However, these measures may not be enough to surpass their looming insecurity regarding their livelihood, uncertainty about the future that makes them anxious. The media is flooded with reports of non-receipt of subsistence and attempts or pleas by groups of workers to go back home in the absence of work and money. Moreover, given the indefinite nature of this medical emergency, the trajectories of their life choices and restoration of normalcy in the ensuing future are yet to be unfolded, which has further added to the quantum of insecurities involved with COVID-19 compared to any other disaster experienced by the country in the past.

I feel this anxiety is rooted in the sheer invisibility of migrant labourers in the policy arena of the country. The disaster has brought again the age-old question of inclusion and welfare of inter-state migrant workers who play a pivotal role in the economy. Article 19 of India's Constitution entitles any citizen of the country to move freely, work and settle in any part of the country. The regional disparities in India's demographic achievements and economic development push people to migrate to escape distress. As disasters have become the new normal with climate change augmenting the rural distress, survival migration is only likely to increase. However, the policy environment around internal migration in India maintains a conservative outlook by considering migration as a negative process, therefore remaining unsupportive to it through discrimination and inaction. To date, except for some ad-hoc welfare measures, the country lacks a sound migration policy to mainstream inter-state labour migration challenges.

A major reason why India's urban centric development models have failed miserably in ensuring legal or social protection to this

vulnerable group is the serious data gaps on the extent, nature, and magnitude of internal migrants both at source and destination states. Thus they form an invisible population who contribute significantly to urban and rural development by taking up odd and hazardous jobs, accepting deplorable living and working conditions while remaining largely absent in the political economy of both labour sending and receiving states. This becomes far more critical during a disaster. We witness such narratives in the current situation where the states fail to act coherently about their migrant populations. Among the major destination states, Kerala has always ensured basic necessities like food to its migrant workers, termed as 'guest workers' in the state, quite effectively. The state is encouraging the workers through the government arms such as National Health Mission to stay back and continue working (e.g. in Ernakulam District, public announcements were made in different languages) so that remittances help their families to tide over the crisis.

On the other hand, there are also states like Maharashtra and Gujarat, which are still grappling with ensuring the supply of essentials. The recent outburst of migrant labourers in Mumbai and Surat reflect the distress of the workers. Maharashtra Government is proactively advocating for resuming the long distance train services to send the migrant workers back to their home states once the lockdown is lifted.

The varied reactions of the state authorities as well as that of the central government in managing the issue of the informal migrant labourers during the lockdown certainly pointing towards a policy void in defining the role of the central government and the source as well as the destination states towards the welfare and inclusion of the migrant workers. A country like India characterized by a huge informal economy and a wide variety of migratory moves of labourers cannot afford such varied approaches for its states, especially during a crisis. The devastating impact of the disasters is likely to push more people out of rural India to the urban centres for survival. It is high time we get rid of our sedentary bias and address the challenges faced by the migrant workers. Recognizing the crucial economic contributions and the far reaching social contributions of internal migration, the Government of India should strengthen the policy measures to mainstream internal migrant workers with clear and defined responsibilities for the sending and receiving communities.

Published Date : 30 April 2020

Adjunct Faculty Fellow, Centre for Socio-economic and Environmental Studies (CSES), Kochi. Her research areas include demography, migration, gender and development.

OPTIMISM IN THE DAYS OF PANDEMIC

DR. PRAVEEN CHERIYAN ASHOK

The outbreak of the Covid-19 pandemic is putting all aspects of human society into a stress test. Here are some of my fragmented thoughts on this situation. As a person who has not contracted the virus yet and living in the lock-down with family, I don't have the first-hand experience of the physical hardship this virus could bring to one's body, nor the mental trauma caused by loneliness. This gives me the undeserved privilege of looking at the current scenario through the lens of a mere observer.

As a millennial who spent the childhood at the phase of social transformation through the benefits of the third industrial revolution and who started working at the dawn of the industrial revolution 4.0, this generation has seen the repercussions posed by this unprecedented pace of technological growth, and it has been looming as the sword of Damocles. Also seen the social consciousness of sustainability going mainstream over the last couple of decades delaying the fall of this sword. Finally, it has happened. It is a taste of what is on its way, a pandemic that spread globally through the mechanisms that enabled globalisation. When globalisation makes the world a village, a

pandemic outbreak can spread across the global village in no time. Limiting a microscopic virus within the boundaries of a province or nation is not viable at all in this era. It is a first of its kind experience for my generation. It is an undisputed fact that compared to other global shocks, the current crisis has its own uniqueness. The most prominent one is that it is not a directly human-created situation. Be it Y2K, 9/11 or the economic meltdown of 2008, behind all other hitherto considered world disasters had human agency in the play. Secondly, the impacts of the impasses above were more or less localised either geographically or concerning the affected sections and aspects. In comparison, this pandemic is geographically global and affects the day-to-day dynamics of everyone in the world. While the impact could be different, all classes of people are affected by this pandemic.

I live in Scotland, where I migrated a decade back for my higher education and currently working in medical device development R&D. Achieving effective social distance is challenging when one lives in areas where the population density is high, especially in cities like New York and London. However, living in a suburban town, my family and I have a sufficient opportunity to achieve a viable social distancing. Although the characteristics of my job allow me to work from home since it is primarily based on cognitive functions, I have never exercised this possibility until the lock-down kicked in. The communication method that enabled a global collaborative work culture has scaled up to enable all those who could work from home. It is a slightly different scenario where families with kids would have to juggle between childminding and work. British culture generally keeps family and work as two separate entities. This unprecedented circumstance is now blurring that line for many.

As an expat, using video calls to connect with family back home is a part of life for me. Such tools came in handy in the days of lockdown. Even my two-year daughter is capable of using this as a natural form of communication. In that sense, the world was getting prepared to be in a state of lock-down for a while. While these forms of communications provide means of social connection, the notion of being physically confined to a limited space is a new experience. An opportunity to reflect upon the priorities of life and understand what matters in life. Certain aspects of life we take for granted, such as travelling (be it a short trip or a long trip), seem much valuable now.

It is also interesting to see how various parts of the world responded to this pandemic. One surprising aspect for me is how lightly western society took this issue initially, especially considering that they are normally paranoid about many things. The way Kerala responded to this issue is in contrast to this. It shows how responsible intervention by the government, keeping humanitarian considerations at the highest priority, could yield positive results. The short-sighted view on the impact on the

economy delayed the decision for lock-down for countries like the UK. Effectively that approach would result in more damage to the economy in the long run. Politically, this could be a correction factor to bring back the balance for the world order, which has been tipping towards far-right over the last few years. I hope politics based on humanitarian principles and sustainability could get more backing once the world comes out of the current situation.

It gives hope that the immediate response of humanity to this epidemic was to rely on science and technology for a solution. This could improve the penetration of scientific temper into the human psyche. It also makes society reflect on the priorities for the topics of science and technology research. The current situation shows that even with all the progress we made in health science and medical technology, a pandemic of this sort is sufficient to stress the system beyond its capacity. This experience could change the perception of governments across the world towards investment in healthcare and medical research, which could reflect in the change in policies in preparations for other challenges waiting for us in future.

This period provides some valuable insights from a social experiment point of view also. Being a global challenge, getting the COVID-19 under control requires international collaboration. So far, we have seen the world coming together to address this issue single-handedly if we ignore a few outlier behaviours. In one sense, this triggers a social mutation for the society to adapt to 21st-century challenges using the rapid knowledge gain and technology advancements humans made over the last few decades. The behaviour so far suggests that this could be a mutation for a better and sustainable society.

Published Date : 7 May 2020

The author is a scientist in medical device R&D. He is currently working as Engineering Manager- Systems at Optos- in Nikon company in Scotland

GETTING OUT OF LIMBO: THE CASE OF DENMARK

DR. HARIKRISHNAN V

I want to share my experience during this unprecedented lockdown due to the widespread outbreak of COVID-19. I am currently living in Aarhus, Denmark. I would share my account of how this country dealt with practical problems during a complete lockdown. I would also like to share some of the practical aspects of getting out of this lockdown, as this is an issue that most countries are pondering at this moment. It seems that the first wave of the pandemic is almost over, and countries are crawling themselves back to the normal state of affairs. This poses even a greater challenge because they need to ensure that while breaking the lockdown, they do not pave the way for the second wave of COVID-19. The official lockdown

Table 1 : COVID - 19 Infection in Nordic

Nordic Country	Number of Cases	Number of deaths	Population (in million-2019)	Number of tests per million
Sweden	23819	2941	10.23	14704
Denmark	9983	506	5.81	49114
Norway	7953	209	5.36	35406
Finland	5573	252	5.51	20232

Source: For number of cases/deaths, World Health Organization. For Tests per million, World meter

started on March 12 in Denmark. As of 7th May, the total number of cases reported in Denmark is 9983, with 506 confirmed deaths. So, if we want to evaluate the performance of Denmark, we need to have some simple data with us and compare them with the other Nordic countries as well (as of May 7, 2020). I have tabulated some data (see Table 1), which would help compare COVID-19 infections in different Nordic region countries.

The data clearly shows that Sweden is doing poorly compared with other Nordic countries in terms of the number of tests and deaths. This aligns well with the point that Sweden imposed much fewer restrictions on its people and gave all the control over its people to maintain social distancing. This was considered a bold step because trusting your people, especially in these testing times, also needs to be lauded. Instead of imposing strict restrictions, leaving it to the people's consciousness can be considered both a good idea and a bad one. Then if we closely analyse the data, we can, of course, see that the other three countries are doing a good job in controlling the toll of deaths and in conducting tests as well. This can be owed to the fact that these countries imposed strict restrictions on their population. The limits imposed were similar to other countries. What I found was that the transportation systems were not completely curbed here. Buses and trams were running though almost empty. People were cautious in maintaining social distancing in the grocery shops with a clear demarcation line between each customer. The University, to which I am attached, was closed with immediate effect. All the restaurants were immediately closed. People were told not to move in groups. The students were promptly instructed to switch to online activities. The highest number of deaths was seen on April 5, and after that, the number of deaths was under control.

The first phase of reopening has started with health services opening for activities other than corona. The nurseries, daycare and 0-5th grade classes were allowed to open after ensuring additional precautions. Private

employees were allowed to start working again, allowing access to their offices. It was also stressed that the borders and libraries, cinemas and malls would remain closed, and the ban on gatherings of more than ten people will continue until May 10. The Universities were allowed to resume research activities with a limited number of people inside the labs working in two shifts. Social distancing is still maintained. The number of deaths, which has occurred in the last seven days (May 1-7), is 65 in Denmark against 479 in Sweden, 46 in Finland and just 7 in Norway). It seems that the first wave of this COVID19 pandemic is pretty much under control in Denmark. During the initial days of the lockdown, the health authorities were creating infrastructure to conduct more tests. The number of tests per million has improved in Denmark. This means that everyone with symptoms is tested. More concretely, it means that if you have one or more of the following symptoms: dry cough, fever or breathing problems, you can get tested for coronavirus. So the city of Aarhus is crawling back to normality after the testing times of COVID days.

Published Date : 8 May 2020

The author is Post Doctoral Fellow at Inter-Disciplinary Nanoscience Center, Aarhus University, Denmark.

WIDENING THE KNOWLEDGE GAP?

SARITA KUMARI

> *Education is the most powerful weapon which you can use to change the world.*

This famous quote of Nelson Mandela highlights the power of education in transforming the existing unequal structure of a society. However, this presupposes a quality education available and accessible to all. It is disheartening that this powerful weapon itself is unequally distributed in society based on its members' social, cultural and economic capital. The current global pandemic makes the divide more visible.

The National Policy of Education (NPE) in India was framed in 1986 and modified in 1992. It emphasised the need to provide equal educational opportunities to those who were denied it earlier. Along with NPE, constitutional provisions and legislation such as the Right to Education (RTE) Act try to bridge the gap between different sections of society in terms of education. Nevertheless, it is a saddening reality that the policymakers usually use a top to bottom approach. Most of the policies face a downfall as soon as it

confronts the ground realities. The current suggestion for the full dependency on technology (i.e. use of the online mode of learning with the help of various applications such as WhatsApp, Skype Zoom) for continuing education activities during the lockdown period is an explicit example of the same.

Recently, the director of Amity University had appreciated the use of the online learning method of teaching. In his own words, "COVID lockdown has come as a blessing in disguise for the universities in India". I agree with him that technology and innovative methods of instruction can make learning more effective. However, won't complete dependency on technology for education that too, on such short notice, widen the divide between students?

One glance at the fees structure of Amity University is sufficient to get an idea about the class dimension of its students. Mostly the students who belong to upper and higher middle-class families get an opportunity to study there. The curriculum and teaching methods of this university generally make use of the latest technology. Its teachers and students are comfortable with technological use due to their privileged economic and social capital. But a large majority of Indian students belongs to lower socio-economic background who do not have a basic understanding and access to technologies including a computer. Now the question arises; at this critical juncture, when all are surrounded by anxiety and fear, how can we expect this segment of the population to show their expertise in the technological domain?

To elaborate further, the University of Hyderabad had recently surveyed 2500 students to figure out the possibility of conducting an online end semester examination. Major findings of the survey are; about half of university students do not have laptops. A significant number of students does not have an electricity supply at home. Some of the major concerns raised by students in accessing online classes were the poor network connectivity (40%), high cost of data (30%) and unsteady electricity. After analysing the survey results, the university had cancelled the proposal for an online mode of examination.

These two interesting instances are from Indian universities, but the stark difference is that the former is a private university and the latter is a government one. Although the finding of the University of Hyderabad is limited to its university students, it represents the fundamental challenges and issues faced by the large chunk of Indian students. Thus this sudden and mandatory digital shift will further alienate these economically disadvantageous groups who are already marginalised due to the prevailing social inequality.

In India, as per the UNESCO estimates, the students enrolled in primary and secondary classes will be the most affected group due to the (86 per cent). The lockdown may also result in increased dropouts from education, especially among

vulnerable students. Various reports underscore the already existing higher dropout rates among SC/ST category in India compared to the general category. The pandemic may worsen the scenario.

My research work is on Dom Community, which belongs to the scheduled caste category in Uttar Pradesh. From time immemorial, Doms are engaged in their traditional occupation of burning the funeral pyre. My M.Phil finding suggests that the majority of males from the Doms completes their education till primary level. Then they turn to their caste-based occupations of providing a dignified death to the corpses at cremation ghat. The majority of them are forced to drop out of school due to poverty, discrimination at schools and lack of interest in education. Thus the vicious cycle is further repeated, where youth again get trapped in their caste imposed 'polluted work'. In Indian society, where the caste-class hierarchies determine one's social positions, education needs to be used to uplift the disadvantaged group. But this is possible only when the children from these sections can access quality education. I was shocked to discover that many people from the Dom community are not even aware of the educational and employment reservation opportunities, their constitutionally guaranteed rights. Thus I firmly believe that complete dependency on online platform for learning without providing essential resources and skills to marginalised section will further increase the existing divide in society.

According to UNESCO, more than 154 crores of students worldwide is affected by the lockdown, among which the girls are the worst affected. The report further warns about the possibility of a deteriorating gender gap in education with higher dropout rates among girls. The report also raises other concerns: the prevalence of increased domestic violence, sexual abuses, premature

pregnancy, and forced marriages. Many factors influence a girl child's entry into school, such as parent's education level, household income, etc. Other challenges such as responsibilities at home, financial constraints, long distance to school and lack of women teachers also act as entry barriers for female education. Similarly, girls' access to technology and electronic gadgets such as computer and mobile phones remains far less than the boys, making it difficult for them to access education online.

Let me share a recent incident that forced me to pen down this article. As I already mentioned, that members of the Dom community are not much educated, and there are many first-generation learners among them. Most of them are from a poor economic background, staying even in a one-room house. Mostly both boys and girls drop out after 7th class. However, a few families are sending their children to private schools hoping for a better future. Salani (name changed) just got promoted to 1st standard. Her parents had only a primary level of education. During the lockdown, Salani's class teacher sends her homework on the WhatsApp group. But the questions in English are incomprehensible to Salani's parents. Her mother started sending me that homework and requested me to help her out.

Even though I helped her, I thought that many other children would have been facing a similar issue. I asked Salani's mother why they were not asking the class teacher to write the question in English and Hindi. She disclosed that the class teacher is not friendly with them due to their low socio-economic background. The teacher often behaves rudely to them. Even during the parent-teacher meeting, the teacher only speaks in English with them. Salani's mother was feeling helpless, as she could not send her daughter to the tuition due to the lockdown. I talked to the teacher and requested her to help the child, but she brutally told me that it is not her fault if the girl's parents are illiterate. However, she added that if there are so many issues, don't ask the girl to do any homework. She can do it in school once the schools open after the lockdown. But doesn't that mean that she trails behind her classmates? Perhaps, it may result in her dropping out of school. Although this is only one case point, I am sure there will be many other worst cases across India, where students struggle to cope with the challenges the lockdown has imposed on them.

We can hope that policymakers consider these marginalised sections while framing policies at this time of the pandemic. Every individual has the "Right to Education", and it must be ensured that no one has left out.

Published Date : 10 May 2020

The author is a Doctoral Researcher in the Department of Sociology, Delhi School of Economics, New Delhi.

COVID-19
AMERICAN DREAM DISSECTED

DR. BETSY GEORGE

Unites States has a reputation for being one of the most advanced countries in the world in medical science. Some of us know people who came to America to treat a serious illness and recovered and are leading normal lives now. Last month we began seeing a picture that defied this perception. The newspaper headlines and television shows incessantly talked about the violent, almost out-of-control onslaught of the new virus in the United States. America, hailed as the world leader in medicine, has already lost more than 80 000 people, and the count is still rising. Right now, it has the most number of deaths and positive cases in the entire world.

This image of America standing flustered and cowed by this pandemic is beyond belief for many. How can a country that boasts of its achievements in medical science, where the world leaders and the richest people from all over the world come for their medical treatment, brought to its knees by a viral epidemic? Part of the answer could be the system's inability to scale up to large hospital capacities rapidly. Without that, when an infectious disease spreads in a community, it can overwhelm the hospitals; add to that the fact that the majority of cases in a respiratory illness crisis would need specialised lifesaving equipment like ventilators. This country leads in specialised treatment for life threatening

diseases such as cancer, and a distinguishing feature in such cases is the absence of the quick ramping up in the number of cases. The current pandemic exposed the disparity in the focus between public health care and specialised treatment and the inherent lack of capacity and coordination when hit by a public health crisis.

Disparities – Rural Vs Metropolitan Areas

Most of the hospitals in the country are owned and run by private corporations, and profit is an important motive. You frequently hear stories of hospitals getting closed, especially in rural areas, when they didn't turn in enough profits. Entire towns were left without medical care facilities forcing people to drive to distant cities for their medical needs.

The resources to fight an epidemic like this — ventilators, intensive care facilities, infectious disease experts, doctors in general — are overwhelmingly concentrated in cities making rural areas particularly vulnerable. For example, in the state of Georgia, nine of its counties, all of them rural, not only have no hospitals but have no practising physicians at all. Eighteen counties do not have any family practice doctors. When the pandemic hit, capacity simply did not meet the requirements, and each hospital was trying to bid for and buy equipment ranging from personal protective equipment to ventilators. When Albany, a rural county in south west Georgia, got hit by the virus in late March, it was reported that the only hospital in the area used up their entire six-month stockpile of protective equipment in a matter of seven days. In two days, the limited number of ICU beds were filled. Hospitals were left to fend for themselves; there were reports that the hospital staff was sewing masks. The hospital had to ask its employees who had tested positive for the virus to continue to work if they didn't show symptoms! A new coordinating effort needed to be built from the scratch to address the overwhelming needs, which is still lacking at the federal level.

Politics matters – divide along political lines

In America, the public health care system has always had serious handicaps in terms of the undergirding policy, resource allocation, and personnel. The front of the public health care system are the doctors called primary care physicians (PCPs) and primary care nurses; they are the ones you go to with your health issues, and the way up to the specialised care is through their referrals. There is always a shortage for PCPs, and you would often hear stories about how hard it is to find a PCP for yourself when you move to a new place. Once you find a doctor who is taking new patients, you realise how overloaded they are. You become painfully aware of this when you try to get an appointment with your PCP when you are sick, and you are asked to wait for weeks to get one, and you are forced to depend on urgent care clinics for immediate needs.

While everyone runs against the under-resourced primary health care, the system is even more inaccessible to the lower income members of the society because of the high cost. Since the health care system almost entirely operates on private insurance run by big corporations (except for Medicare for elderly citizens and Medicaid for people with extremely low incomes), access is not available for those who cannot buy into insurance plans. A single visit with a PCP can cost hundreds of dollars, and it is almost impossible to pay these amounts out of one's pocket. While thirty-six states and the District of Columbia have expanded Medicaid to include more people, fourteen states (Alabama, Florida, Georgia, Kansas, Missouri, Mississippi, North Carolina, Oklahoma, South Carolina, South Dakota, Tennessee, Texas, Wisconsin, Wyoming) have resisted this. Unfortunately, this split has happened along political lines. The result is untreated and unmonitored illnesses such as diabetes, hypertension, and obesity in the lower income groups of a community.

Race – the ultimate divider

For the first few weeks of the current pandemic, the data showed the aggregate numbers of deaths and infections. As heartbreaking and frightening as they were, the fault lines of the society blew open when the split of these numbers along racial lines became available. Black communities are disproportionately represented in these numbers. For example, in the state of Louisiana, 70% of the deaths due to COVID-19 are black citizens, while only 32% of the state population is black. In Georgia, it is 50%, while only 32% of its citizens are black. The same is the case in cities like Detroit, New York City, Philadelphia.

While we grapple with the unfairness, the data is hardly shocking. The virus is known to cause more fatalities in people with underlying health conditions such as diabetes, hypertension, asthma and obesity (age is another factor). Black communities all over the country are known to suffer from these issues. There are reasons for this ranging from the unhealthy, polluted environment in which they live and unavailability and unaffordability of healthy food choices to the lack of medical resources. Housing discrimination has kept them out of a healthy living environment for generations. Besides, the medical care system is simply not available to a large part of this community because they cannot

afford to buy into an insurance plan, or their low wage employment does not offer them an insurance plan (in the United States, insurance in most cases is provided by the employer). This inevitably leads to bad management of health conditions and increased vulnerability to infections.

To add to the community's preexisting vulnerability, they are required to continue working through these times, which exposes them to infection, when the privileged can stay at home practising social-distancing. They are the ones who work at grocery stores, drive buses, run trains, work in food processing plants, which have been declared as essential services and the employees are mandated to show up.

Due to the lack of hospital capacity (which is acute in rural areas), the current treatment protocol asks a person to wait after testing positive till the symptoms get to the level of very high fever and breathlessness before you can be admitted to a hospital. Once a patient reaches this stage, it might be difficult to rescue him, especially if there are already underlying health issues, which is mostly the case for the black community.

Yes, we can argue that poverty is the underlying issue here. But anyone who has any sense of American history knows that there is a difference between black poverty and white poverty, which is visible to anyone who would care to look. We can say that the disparities in the mortality rate are due to the fact that black people have more underlying medical conditions, but we need to explain why. I am not sure whether we can blame the choices they made for their poverty or obesity and simply overlook racism. The underlying health conditions might have their roots in years of systemic racism.

So, yes, it is heart wrenching to look at these numbers and see a community getting hit one more time with consequences of an evil called racism that has existed since the country's birth.

Can we do better for now?

Though it is not possible to solve racism and its implications on health immediately, it might be worth exploring aggressive ways to save these communities from losing their members. Increased testing in such communities, followed by aggressive medical interventions such as immediate hospitalisations before severe symptoms are exhibited, might reduce the fatality rate. Also, essential workers are invaluable; it is not enough to hail them as heroes (yes, it is good and necessary). They also need to be compensated accordingly. If the word 'essential' has any meaning to it, we need to let them know that they are important and crucial for our existence through these trying times.

Published Date : 16 May 2020

The writer has lived in the United States for the past twenty years and currently works as a senior software engineer at a leading software company.

LIFE IN THE TIME OF CORONA- CASES OF VULNERABILITY

PREM KUMAR S

Humanity is facing the toughest ever challenge, and hopefully, we will come out of this soon. Every nation, every individual is affected in one way or the other... but differ in intensity and degree. We are reminded of the often-quoted opening lines of Tolstoy's Anna Karenina "Happy families are all alike; every unhappy family is unhappy in its own way". Yes, COVID-19 victims also share the same plight."Vulnerability is the degree to which a population, individual, or organization is unable to anticipate, cope with, resist and recover from the impacts of disasters(Environmental Health in Emergencies and Disasters: APractical Guide, WHO). Based on personal interactions with the community, I am sharing a few examples of difficulties faced by certain vulnerable groups that may not be highlighted in the normal course.

Children with disabilities are definitely a vulnerable group during the lockdown period. A child with an autism spectrum disorder, personally known to the writer, reveals some of the difficulties faced by them. As there is no option for physical exercise, the child becomes hyperactive. The only remedy is to take the child out for a walk for one hour or so. During the lockdown, there are restrictions for such activities. However, the parents approached the district collector and appraised him of the gravity of the situation, and permission was granted. In many cases, such children's needs may remain unmet as the parents may not have the required capability to address such issues. In addition to such inconveniences, what worries the parents most is losing the continuity of training the child was receiving. They shared a concern that it had been with great difficulty and pain that the child was trained to the current level – with all sorts of audio-visual aids and exercise for body and mind. A break in such routines for such a long period could adversely affect the child they fear. This is one of the typical cases. There can many more requirements for children with special needs. And the condition varies from child to child... Developing a platform to come together and share such things would be desirable.

Another vulnerable group is the elderly people/widows leading a lonely life. Such people have an unnecessary (to an outsider) anxiety and fear during this Covid pandemic. As they seldom mix with the neighbourhood, they feel lonely and desolated. Adding to this, they find it difficult to get cash in hand through bank transactions. Senior citizens who are alone at home find it very difficult to get their home plumbing repairs and repair electrical appliances and electronic gadgets due to a lack of technical personnel. The more distressing thing about the elderly is their anxiety about children and near ones working

abroad. They lack proper information about their arrival and whereabouts. Another problem pointed out is that of medicine availability-some doctors prescribe medicines that are available only in some particular shops. For the elders, it is very difficult to locate and buy the medicine during a lockdown. Elderly people, especially women, find it very difficult to cope with a situation where they cannot attend a Holy mass or other religious functions. Yet another issue is that many of them are in no way capable of filtering the genuine ones from fake information they receive. Often, they get carried away by fake news, which ultimately leads to mental stress and panic.

Senior citizens have shared some more concerns, which normally go unnoticed. Nowadays, they are deprived of their favourite TV programs at home as there are so many other priorities in the house now; there are many more members watching TV. They also shared a feeling that they are put under many restrictions due to their high vulnerability to the disease. It puts elderly people under pressure, especially those who consider themselves healthy and fit. This, it seems, is due to a lack of awareness among people about the attacking power of the virus. Some senior citizens shared a feeling of "too much dependency" and the absence of friends and companions to share their thoughts -this put them in distress.

Another group is the millennial generation, including children. Though they are not seriously affected, parents are the ones who are worried - youngsters spend a lot of time on digital gadgets(mobile/laptop/TV etc.)- the so-called "screen time" is more. The saving grace is that it helps youngsters spend time without getting bored. Also, it will be helpful for them in the upcoming online learning/virtual classes. The 'New Normal' has also created much anxiety and stress among executives working in the private sector (the author was part of this group until recently). Many youngsters are in a state of distress; they fear a salary cut or a job loss. Work and earnings provide a young man with social, financial, and emotional security. By losing the job, they lose their social status as well- all these put them under tremendous pressure. In many cases, they do not find an emotional venting out option, which makes matters worse.

Published Date : 18 May 2020

The author was with Apollo Tyres till recently.

CHILDREN - THE WARRIORS

DR. BINDIYA SHAJITH

We are going through one of the most unusual circumstances of our lifetime. The world around us is grim, and most of us are anxious about what's in store for us. Even during these gloomy times, there is a lot of positive news coming up each day. A prominent one among them is how the earth begins to heal while human beings forcefully remain at homes.

I prefer positive news, and for that reason, I would like to write about some positive observation that I have made during the COVID times - Children. I have always believed in the potential of each child. Children are not too different from nature. Just like a seed has it in itself as to what

type of plant it will turn out to be or what kind of flower it will let bloom or the kind of fruit it will bear, so does children. Their capabilities are already stored within themselves, and it blooms when it gets the right kind of environment, nutrition and nurturing. Nevertheless, sometimes they are compelled to deviate from their natural trajectories due to adult intervention.

Children are embedded with many skills - physical activity, imagination, and creativity being some of them. However, they need generous support from adults to make full use of those skills. Self-regulation (e.g., emotional regulation, behavioural regulation, etc.) is one area where children need help. For example, many families come to me with concerns such as "children are being difficult to handle at home", "school is complaining that he/she is not following rules in class". Similarly, coping with stress or anxiety is also harder for children than adults. Children usually engage in a skill that they are good at to cope with an unusual or an anxiety-provoking situation.

So, if you consider the lockdown situation, it means limited space for physical activity or no physical activity at all for many children. They are also experiencing a lot of stress. The uncertainty of when their lives will go back to normal (when can they go out to play and meet their friends again?) is a source of stress. Moreover, the fear of a dreadful illness can be an added stressor. Exposure of children to information about the virus but with not enough clarity adds to their anxieties immensely. Play and physical activity could have been instinctive stress busters for them. However, given the current scenario, they are denied this coping mechanism. Having to stay home, with no access to the usual amount of play, in the company of the parents who are demanding and not always available to engage with them also elicit their difficulties in self-regulation–running around the house, climbing on furniture, getting angry or upset easily, etc.

Given all the potential difficulties children may face during the lockdown scenario, one would expect a very bleak situation for most children stuck at home. To understand how children are coping with the lockdown, I conducted a short survey. Although the results were mixed, I would like to enlist certain positive responses here. Although most children are frustrated with the situation, I found that they are being prudent about the risks of leaving their homes and willingly cooperating with their families. One parent who used to come to me with concerns about her difficulty dealing with her child's high energy levels told me that her child is coping with the lockdown well. Mother and child recognised drawing as their common interest and have started spending a few hours a day drawing together. A colleague shared the instance of a young child with autism who started making sandwiches and cakes with the help of her mother, which left the mother surprised as she has never seen her child showing interest in any such activities before.

Most parents with teenagers did not have much to say. Most teenagers, I think, are enjoying their time at home as their exams have been completed, cancelled or postponed indefinitely. Thus, there is no pressure to engage in academic activities by their parents, which allows them to explore areas of their interest and passion. On the other hand, parents are also letting them be themselves as they do not have much to nag about the academics (school, tuition, coaching, etc. Thus we see many instances where children are rising to the situation and coping pretty well, which strengthens my faith in children.

As I have mentioned earlier, I have highlighted only the positive responses to my survey. Of course, I came across some children and parents who find it harder to deal with the current situation during my survey. Besides, my survey was mostly responded to by the privileged section of people. I am mindful of many children facing bigger challenges while I write this piece from the safety of my home. Children who do not have the care and protection of trusted adults; children who may be worried about the next meal of the day; children who are walking long distances to reach home; and children who are being abused and/or exploited within the walls of their homes are also part of our reality. I hope that these children find the strength within them and the resources around them to reach out for help. It is important to mention here that the child protection services have been declared essential services during the lockdown period accessible at the Childline number 1098.

I recently heard someone say that everyone is a warrior in this battle against COVID. If we adults are fighting hard to cope with this situation, remember that our children are fighting harder!

Published Date : 20 May 2020

The author is a School Psychologist, MITR of the Child, Bangalore and a member of the Child Welfare Committee, Bangalore.

ONLINE EDUCATION: DON'T OVERLOOK THE QUESTION OF SOCIAL INEQUALITY*

DR. RAJEEV KUMARAMKANDATH

In an age of lockdown, there doesn't seem to be an alternative to classroom education other than online education. The impossibility to resume real classes in time is forcing universities and schools across the country to migrate to digital platforms. Some have already started preparations, according to news reports.

Online education is not entirely novel in several universities with courses already attached to digital learning modules. However, against the current backdrop, those digital platforms may soon become a permanent virtual reality, albeit in divergent formats. Apex bodies like UGC and managements and private bodies across the country have been eying for a long time to introduce online learning platforms

and normalize their operation; COVID 19 lockdown is an opportunity for them.

In India, where policymaking is a monopoly of management and economic experts, the social costs involved in introducing new technologies are often overlooked. Innovative technology is a necessity to materialize our developmental ambitions. However, a blind endorsement of technology may further aggravate social inequalities. One recent example, out of many, is the instance of starvation deaths in states like Jharkhand when ration cards were linked to the new biometric system called Aadhar card.

Similarly, in the case of online education, if serious attention is not paid to our society's cultural fabric, it may result in further deepening the social divisions. As we treasure the latest technologies for high productivity, efficiency, time saving, etc., we also need to contemplate their suitability to our cultural-institutional frameworks.

Digital divide and online education

One of the main disadvantages of our policy making process is that it often fails to look beyond the requirements of the middle class, the main beneficiaries of technological transitions. Rarely do we address the difficulties of lower class segments to adapt to such changes. One sobering question in education through online platforms is how we address the digital divide, which is deep and stark in our society. The access to digital technologies, and the capacity to use them, is not uniformly distributed across our cultural-spatial locations. People in rural and tribal areas with less or no data coverage or the lower class sections living in the urban-semi urban centres are examples for such categories of population (those in slums, for example). With online education, students' chances from these sections falling outside the ambit of the very system of education are very high.

The sheer demographic size of these sections explains the seriousness of the digital divide. According to a recent report, India has close to 451 million people using the internet. Second, only after China, India still have more than 60 per cent of its population outside the internet reach. This means that digital platforms in India are currently unable to address the educational needs of students from sections consisting of more than 650 million people. Thus, shifting to online platforms can be extremely harmful as the already existing socio-economic and other cultural divisions between these sections of the population may increase beyond proportions. One needs to keep in mind that educational benefits directly influence the employment prospects of students and leave a lasting impression on their social status.

Language, gender and technical incompetence

Even those who are within reach of the internet may not be able to participate in online education classes in an equal manner. The medium of online education is primarily English, and the

technologies demand somewhat proficiency in that language. Digital education platforms are also designed mainly for English. Except for some main vernaculars like Hindi, Malayalam, Marathi etc., online educational materials hardly exist in India in non-English forms. The chances for students with poor English to be left out of digital platforms are very high.

Added to this is the question of technical competence that can intervene at all levels of education starting from admission. In a recent discussion, an online educationist confessed that it leaves out those who have poor technical skills, including the basic skill of using a computer keyboard. For example, the online assessments are not only tests of the students' knowledge but also of their English proficiency and typing speed.

A related issue is that of gender and the usage of the internet. Statistics reveal massive gender differences in internet use. The India Internet Report 2019 published by IAMAI shows that the national male-female break up in internet use stands at 67% and 33% respectively for males and females. The number of females using the internet is less than half of the total number of males. Language, gender, technical competence all operate at the basic level of one's use of internet gadgets.

In the absence of serious interventions from the government to minimize the digital divide, online education as a sole platform can do irreparable damage to our principle of equality. The effectiveness of digital platforms vis a vis face-to-face learning is still a debatable topic; however, they are certain to invoke much deeper and critical questions against the structural realities persistent in our society.

[*]This article first appeared in *Deccan Herald*

Published Date : 25 May 2020

The author teaches Sociology at CHRIST (Deemed to be University), Bangalore

SOME LESSONS FROM THE COVID CRISIS

T.T. THOMAS

The Prime Minister on 19-04-20 announced a nationwide lockdown to counter the spread of a hitherto unknown life-threatening virus, first surfaced in China in November 2019. Virologists and medical experts explained to the country that the virus COVID 19, which can be fatal, spreads at an exponential rate and that no medicine or vaccine was available as yet, for the treatment or prevention of what was assessed as a pandemic.

Keeping a safe distance of about five feet between people was assed as the best way to contain the virus. Public transport and long-distance trains were cancelled. Airlines were shut down; markets were closed. The rest is history. Almost immediately as the first countermeasures were initiated, it was felt that the public health infrastructure in the country might not be able to cope with the challenge at hand. Insufficiency of personal protection gear for health workers, ventilators, masks, shortage of hospital beds in rural areas, well-equipped hospitals etc., were staring at the front line corona warriors. The central and state governments did the best they could and prevented the virus from becoming an epidemic to their credit. The needs of millions of underprivileged for food and money were met, ensuring that in the tide of a potential calamity, they were not washed away. India has so

far done much better than many financially and technologically advanced western countries.

But the corona also gives us many lessons

The sight of long columns of migrant labourers with families and children on the roads, penniless and foodless wanting to walk hundreds or even thousands of miles to reach home, was a dire sight. They were always there, but this was a rare occasion when they had come to the front as humans with flesh and blood needing help. The Finance Minister had earlier in the budget speech strongly asserted that the government would respect wealth creators. This was probably in the context of complaints by the corporate sector of tax terrorism and other grievances. But who are the wealth creators? Are these people at the bottom of the pyramid, not wealth creators? Without them, infrastructure, the new prime mover of the economy cannot be built, crops will not be harvested, the food supply chain will not be maintained, or cities and homes cannot be kept clean. It is to be appreciated that the bottom, by the very structure of the pyramid, supports the Pyramid. An inverted pyramid cannot stand on its own. The accepted narrative in the post-liberalisation era is that industrialists, innovators and generally those who provide capital are the wealth creators. The rest somehow live off them as employees, service providers etc. A lesson to be learned from the Corona crisis is that the large segment of people at the bottom is not just a political entity to be kept silent by doles but also a vital productive force supported with structured social security and other benefits. Disruption or disquiet in this segment will destabilise the economic and social equilibrium with a far greater consequence if it happens again. True to its assertions, the government should respect all wealth creators, not those at the top of the pyramid alone.

The inadequacy of the public health system was in focus for a long time. Fund allocation under different schemes was increasing. But as a system, It is to be improved to handle health emergencies of the future, as experts tell us that pandemics of other nature cannot be ruled out. One may wonder where the money would come from to meet diverse and competing demands. Finding money is a matter of prioritising and effectively using it without leakages. The FRBM Act was passed in 2003 with a target of budgetary deficit at 3% of GDP by 31-03-20, on fears at that time of rising deficit and inflation. But it is not a dogma to be adhered to at all times. If more flexibility on this front is shown, funds can be found, many economists argue. It is hoped that RBI and Finance ministry will come on the same page in the context of the stable inflation scenario projected in the latest RBI report.

Unity in diversity and Federalism are concepts well embedded in the democratic scheme of things of India. The COVID attack has again proved the country's institutional strength in facing a crisis of

the first magnitude, threatening the lives of the population, despite misgivings about the weakening of the bonds that held together with the country. The lesson to be learnt is to leave behind the apprehensions and forge ahead, believing in the validity of the innate wisdom of the architects of the constitution and founders of the nation. Symbolisms employed by the Prime Minister to forge unity are to be lauded in this context.

Tailpiece: Management Guru, Coimbatore Krishna Rao Prahalad [CK. Prahlad], who coined the term 'bottom of the pyramid' while developing the concept in the eighties, had done extensive research at Dharavi, the epicentre of the corona explosion in Mumbai.

Published Date : 28 May 2020

Visiting Fellow at Centre for Socio-economic & Environmental Studies (CSES), Former Chairman and Managing Director, FACT Ltd and Former President, All India Management Association

IN LIMBO: REFLECTING UPON A PANDEMIC

LIANGAMANG ROBERT

The importance of health and proper health care facilities was felt during the crisis of this pandemic. My home town Tamenglong is one of the remotest districts in the state of Manipur. Health care facilities are poor, and referrals to hospitals in Imphal city were the norm even in simple cases. So, I decided to stay back in Dimapur, Nagaland, where the hospital and health facilities are nearer, though not the best. The lack of health care facilities in the Tamenglong district is compensated by the effort and vigilance of the District administration led by the Deputy Commissioner to systematically acquire schools, government buildings and complex as quarantine centres for the mandatory 14 days to contain those returnees from other states.

The gaps between the health service requirement and delivery used to be explained away, citing various reasons. The experience of COVID 19 has provided the people with an objective view of the gaps in the health service requirement and delivery. It has also made the government see the shortfalls in the health sector and the real impact of artificial shortfall created in the past due to their inefficiency and malpractices.

The pace at which the disease caught us, the incomplete information, and the

inefficiency of the government machinery created a fear psychosis, leading to local vigilantism, primarily to control the movement of people. There were many instances, especially in the first few days of the national lockdown, where the local volunteers enforced their own rules. I faced a situation where a shop is located about 20 feet from the colony gate but technically falls into the jurisdiction of the next colony. I was told that I would not be allowed to come back if I go to the shop, literally about ten paces away from the gate where the volunteers were positioned. There are other similar cases where self made norms and regulations were imposed, even leading to abuse and physical attack. All these could have been avoided had the government and the concerned authorities properly sensitize people. Perhaps, volunteers will not be even required at all. In India, people tend to abuse power and responsibility, no matter how small the power or the responsibility. It was seen among the volunteers during the crisis. The inefficiency of the government mechanism is exposed in the context of Nagaland, so much so that people themselves have to pull up their socks and get involved in the effort. But dealing with a bio-crisis like COVID 19 requires technical abilities, knowledge, skills and equipment. The common people and the volunteers are not equipped with any of those.

Guided community involvement is required. In the initial days of the lockdown, the colonies randomly appointed volunteers to restrict movement, which is a quick fix solution. If only someone had thought of those who will be returning home from different parts of the country, a proper logistical arrangement could have been made to quarantine them. Or perhaps the country spends too many resources and finances on enforcing the lockdown without giving a thought to testing and isolating the infected?

Now that many North East Indian youths are employed in tourism, sales and marketing, BPOs have left their job and come back. The government and the community are concerned about quarantining and providing them accommodation. But nobody seems to give a thought about the fact that many of their jobs can be automated away and made redundant. The whole effort and resource are being spent on quarantine as of now. But each state government also needs to start developing how to gainfully employ these youth who have lost their jobs and cannot go back to the cities. We will see a rise in unemployment and youth discontentment etc, which are conditions favourable for elements like insurgency to manipulate and recruit.

Published Date : 10 June 2020

Research Scholar at Department of Science and Humanities,
National Institute of Technology, Nagaland.

WHEN A CHALLENGE BECAME AN OPPORTUNITY

DR. PARVATHY SUNAINA

April-May is usually a busy time at CSES when apart from our regular research activities, we also welcome students and researchers from various Colleges and Universities as participants of our Summer Internship Programme. During the internship, they are given hands-on experience on doing research, sometimes by being a part of an in-house study or an independent study done by them as individuals or groups. However, this year despite having received applications from numerous students, we were sceptical about conducting the programme in the wake of the COVID 19 pandemic and with the national lockdown announced on the 24th of March. It was also learnt that many colleges cancelled the requirement of undergoing internship as part of the course for the time being. The CSES team held in-house discussions on what could be done under the given circumstances. It was felt that while the situation presents a grave challenge,

it also gives us many learning experiences of how to manage a pandemic, lessons that need to be studied and documented. It has been seen that the success attained by Kerala in controlling the spread during the initial phases, as well as the welfare measures are undertaken to ensure the health and security of people during the lockdown, have been widely acclaimed, even in the international arena. It was felt that how Kerala implemented this action plan at the local level and the role of different key players across the spectrum should be studied and documented. And thus, the 2020 summer internship of CSES was designed across the theme of COVID 19 and the State's response to it. The current batch of interns came from various Universities across India and were residents of various areas of the state such as Palakkad, Idukki, Ernakulam and Malappuram. The interns were assigned to research on such issues as the local level implementation of the various strategies undertaken to control the pandemic in their Panchayat area; the role played by stakeholders such as Kudumbashree, ASHA workers, the impact of the lockdown on small scale spice cultivators, women participation in activities, etc.

The next challenge was how to gather the information and data required for the study. Conducting a full-fledged survey was out of the question. It was decided that the studies would be qualitative, and the required qualitative data would be collected by conducting in-depth telephonic interviews with the key informants. However, no rigour was spared for the same as the interview schedules were prepared with the utmost diligence, the key informants were decided upon depending on the topics being researched. They were then contacted multiple times over the phone by the interns, and the required data collected iteratively. Secondary data was also incorporated into the study wherever relevant. In some of the domains being studied, an excellent data repository was available at the state level, such as concerning the activities undertaken by Kudumbashree units.

Platforms such as Zoom were used for powerpoint aided presentation of the research proposal by the interns at the start of the programme and the final presentation of the research findings. The CSES team also undertook an orientation programme for the interns on the nuances of qualitative research and the conduct of interviews. Thanks to technology, the interns could be in regular touch with their mentors whenever support and feedback on their output were required.

The internship programme, which kickstarted at the beginning of April, culminated with the final presentation held across the 2nd and 3rd of June. The findings of the internship projects threw light on why the strategies that were implemented were successful, the shortfalls that were experienced in some areas, the role played by the community level workers, the issues faced by them as well as the general population, the local level differences

in implementation, etc. Along with this batch of interns researching on topics related to COVID 19, we also hosted a few students from other states who interned and undertook GIS-based research studies, such as developing a Model GIS Platform for waste management for local governments. Thus, the programme showcased how various research topics could be identified and studied in depth, using various methodologies and technological support systems. The programme can be deemed a success not only in terms of the experience that the interns attained during the process but also in terms of the learnings received from the research output of such studies.

And this is where CSES is elated on having successfully conducted the online internship programme. This pandemic and the resultant socio-economic circumstances have thrown up many challenges across domains, and many of the challenges are being addressed in novel ways. In our settings, research is often not given much importance, and it takes a back seat, especially during such crises, mainly due to funding issues. However, it also needs to be pointed out that across the world, a large volume of academic research is being undertaken on various facets of this pandemic; what are the socio-economic determinants of this pandemic, who are the population who are most vulnerable, what are the impacts that are being faced by different sectors, how are different section such as the elderly and the disabled facing the challenges raised by the pandemic? These are only some of the questions. Researchers must undertake in-depth studies to understand issues, especially of the marginalised, and design solutions to these problems. The COVID related database being regularly updated at the state level has also been appreciated by many. Such available data needs to be studied in detail and with rigour to understand finer aspects of the issue. The administrative machinery must also be more forthcoming to researchers who want to conduct such studies by making data more transparent and user friendly. A lot more can be done when such avenues are explored and challenges addressed.

Published Date : 15 June 2020

Associate Fellow at Centre for Socio-economic & Environmental Studies (CSES). Dr. Parvathy's major research interests are Kerala's development issues, inequalities, governance and gender.

COVID 19 LOCKDOWN, AGRARIAN DISTRESS

DR. VIJOO KRISHNAN

The world is facing an extraordinary health situation that has had a cascading effect on the economy, politics, and social life. COVID-19 Pandemic has brought India also to the brink of probably the biggest challenge in recent times. Millions of toiling masses-the peasantry, agricultural workers, migrant workers and oppressed sections are threatened not just by the virus alone but by loss of livelihoods, loss of incomes, unemployment, poverty and hunger. Millions of footloose workers are forced to flee their workplaces to their villages in an exodus that has not been seen since the partition. Even at this juncture, sections of the ruling class have been rejoicing, claiming that the crisis has provided the best opportunity to pursue neoliberal reforms more aggressively. "Now or never", "we will never get this opportunity again, seize it", clamoured the Niti Ayog CEO Amitabh Kant calling for labour market reforms, freezing a vast number of acts, giving

unbridled flexibility to industries as well as market reforms and corporatisation of agriculture. The different tranches of the package announced by the country's Finance Minister only follow this Neoliberal exhortation.

Peasant Agriculture Put Under Lockdown

The threat of the COVID-19 pandemic was known for about three months in advance before the lockdown. Warnings had been sent out by the World Health Organisation, the Food and Agriculture Organisation and other agencies. However, this time was not used by the government of this country for any preparation or planning to deal with the imminent crises.

The harvest season for many rabi crops, including wheat, paddy in some areas, chilli, cowpea/chana, mustard, different pulses, cotton, maize, and many vegetables and fruits, fell within the first phase of the lockdown. The unplanned lockdown hampered harvesting and marketing operations and pushed the peasantry, which already was facing a crisis, into further acute distress. Work From Home (WFH) is impossible for farmers, agricultural workers, rural artisans, and workers. Lockdown for them in the strict sense would be snatching away of their livelihood, their year-long toil and investment, lead to loss of standing crops, loss of incomes and would push a large number of people into starvation. Entire investment both as toil and capital will go down the drain if the standing crops could not be saved. The peasantry demanded that there should be a relaxation in lockdown with the government pitching in for harvesters, provision of personal protection equipment etc. The Kerala government announced that paddy harvesting would be considered an essential service, and they will assist in the harvest. It also allowed the use of labourers for irrigating certain crops that otherwise would be rendered unproductive. However, the Central Government took considerable time to come up with such relaxation, which did not translate on the field.

A harvesting and marketing crisis was created due to shortage of labour for harvesting operations, for managing harvesters, for loading and unloading of produce, absence of transportation facilities, restrictions on vehicles, high-handed manner of implementation of the lockdown, disruption in the procurement of foodgrains, collection of harvest by traders, restricted access to Mandis or Markets. The lockdown came when the farmers were expecting a bumper wheat harvest, and the harvest of other rabi crops was also expected to be good. Wheat acreage increased, touching about 33 million hectares compared to 29.6 million hectares last year, which is about 11 per cent higher. It has now been brought out with conclusive evidence by an important study by Prof.Vikas Rawal and Ankur Verma that the COVID-19 lockdown has resulted in a complete breakdown of the agricultural marketing system. This comprehensive study, based on data from 1331 Mandis from across the country, shows that

the market arrivals of key agricultural commodities during the first 21 days of the COVID-19 lockdown were substantially short of the arrivals during the same period in the previous year. In the case of wheat, the total arrivals in the Mandis across the country were just about 6 per cent of arrivals in the same period last year. The situation was equally dire for chana and mustard, both harvested in this season.

In comparison with the same period last year, arrivals during the lockdown were only 41 per cent for potato and 30 per cent for onion. Their study of all the three phases of lockdown covering 2247 Mandis/Markets from 32 States and Union Territories found that the total arrival of wheat in the market was 38 per cent less or 53 lakh tonnes lesser than arrivals in the same period last year. Reports from Uttar Pradesh suggest that since 15th April 2020, the state Government opened 5,831 purchasing centres to procure 55 lakh tonnes of wheat. However, in 22 days, on average, one purchasing centre has purchased wheat only from 33 farmers, implying less than two farmers per day. This points to the bitter truth that standing crops are not yet harvested fully, and even what has been harvested has not reached the Mandis/Market.

The marketing of perishables like milk, fish, vegetables, fruits and flowers have all been adversely affected. Cattle feed and poultry feed is not reaching farmers. Poultry farmers have suffered huge losses. Milk prices have fallen Rs.10-15 per litre. Tomatoes are fetching, not even Rs.2/Kg., grape growers are estimated to have suffered losses of over 1000 crores in Maharashtra alone. Wheat prices in Madhya Pradesh saw a fall in prices to Rs.1600/Quintal. Chicken prices had fallen to Rs.25/Kg from around Rs.90/Kg. Mustard and chana used to fetch Rs.4800 per quintal are fetching only Rs.1000 per quintal in Rajasthan.

Shortage of seeds and inputs for next season and unavailability

of labour has almost brought to a standstill the sowing of pre-kharif rice, maize, rajma and other short duration crops. Farmers are forced to abandon their entire crop of cauliflower, cabbage, musk melon, flowers and grapes in many regions. Sericulture farmers are not finding buyers for silk cocoons. The crisis-ridden jute industry, workers and jute farmers, small tea-growers, and plantation workers are all in acute distress. The absence of workers for harvesting sugarcane, milling of pulses, rice and such activities also hamper these operations. In the tribal areas, in addition to the threat of malnutrition, starvation and lack of health facilities, there is the problem of being unable to collect or market minor forest produce like honey, mahua, tendu leaves etc. An already deprived marginalised section has been further deprived of their meagre earnings. Unseasonal rains, the menace of stray cattle and wild animals also has destroyed standing crops. An inevitable consequence after the easing of lockdown will be the distress sale of whatever could be saved of the standing crops. Agricultural workers were deprived of work in harvesting operations as well as under the MGNREGA.

The Government seemed oblivious to the existence of the millions of workers who contribute to building infrastructure, performing agricultural activities, providing services, keeping urban spaces clean, and performing numerous other tasks. Many of them are working as security guards, rickshaw-wallahs, auto and taxi drivers sell vegetables, fruits and other wares on handcarts as street vendors and so on. A good number of them come from agrarian families or are peasants and agricultural workers who come to cities to earn in the lean period. They come far away from their homes searching for livelihood and are forced to live deprived of basic necessities. The abandonment of this large section and the absence of any plan for them led to an unprecedented situation wherein they had to flee on foot like refugees in their own land. Many were stranded in different States and left to fend for themselves without a job or food. The killing of 16 workers on the railway tracks in Aurangabad, Maharashtra, and 26 workers in road accident at Auraiya in Uttar Pradesh adds to the more than 800 others who have died due to starvation, walking long distances and distress suicides due to the punitive lockdown.

Thus, in times of an economic recession and a persistent agrarian crisis, the prolonged lockdown has undoubtedly increased the hardship of the peasantry, the agricultural workers and the toiling masses. Poverty, unemployment, malnutrition and hunger are widespread. Ironically while we have more than three times the required buffer stocks at present with 50 million tonnes of rice and 27.5 million tonnes of wheat, we witness a situation of hunger amidst plenty.

The Way Forward

Incentives to corporates cannot protect the vulnerable sections; the fundamental issues of the masses need to be addressed. States are at

the forefront of the fight against the COVID 19 Pandemic. A Financial Package to States to deal with the extraordinary situation must be announced immediately. Crop and income losses due to the lockdown must be compensated. Loss of incomes of the peasantry and toiling masses have to be addressed by income support of at least Rs.7,500 per month to all non-tax paying, poor people in India. The peasantry, including the landless, small, middle peasantry, tenant farmers and agricultural workers, must be immediately given debt relief and a full loan waiver. Crops including perishable crops and livestock products such as milk, eggs and meat must be assured of remunerative prices as per C2+50% formula, and procurement must be ensured. Free seeds, affordable inputs and interest free loans for the next season must be provided. The PM-KISAN amount must be increased to Rs.18,000/- per year, bringing all tenant farmers and Adivasi farmers under its purview. The unemployment wages clause under MGNREGA should be used to give all agricultural workers Rs.300/- per day or the Minimum wage in the State, whichever is higher. Following the Kerala example, other than food grains, all essentials like cooking oil, sugar, pulses, tea, salt, spices etc., have to be given to all. In addition, emphasis should be given to infrastructure development in terms of cold storage and promotion of processing, value addition and marketing through cooperatives with public investment. Protection of traditional agro-based industry and addressing the safety of workers involved in procurement and market operations by ensuring access to adequate safety equipment and gear need to be emphasised. Universal health, education, public distribution and social security with State spending must be put firmly on the national agenda.

Published Date : 23 June 2020

An Indian peasant leader, writer on Agrarian Issues and the Joint Secretary of All India Kisan Sabha. He secured his Doctoral Degree from JNU with a specialisation in Indian Agrarian Economy.

A STUDENT'S LIFE DURING THE PANDEMIC

ANANT SEKHAR

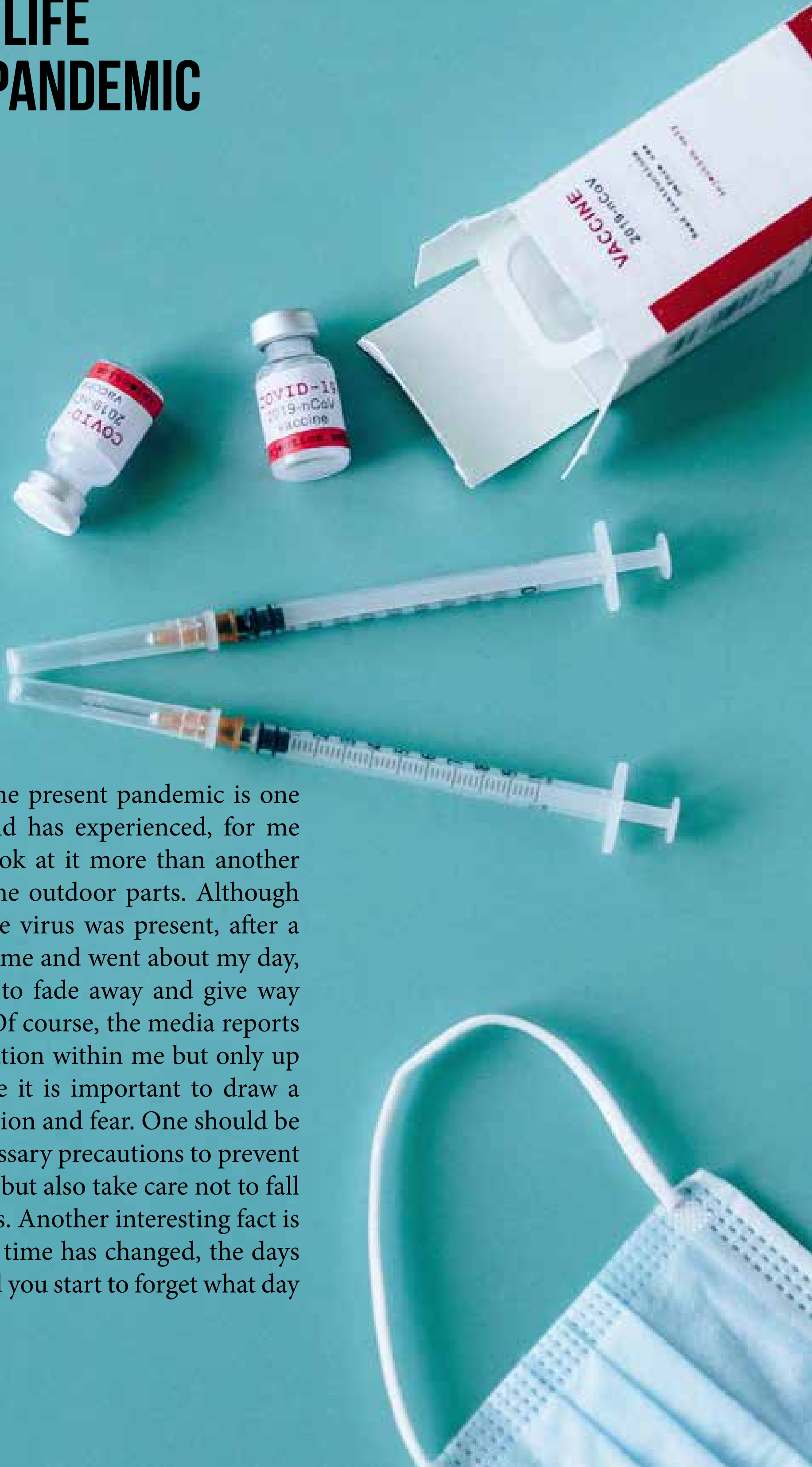

While it is true that the present pandemic is one of the worst this world has experienced, for me it has been hard to look at it more than another fun vacation, minus the outdoor parts. Although initially, the fear of the virus was present, after a while, as I stayed at home and went about my day, as usual, fear seemed to fade away and give way to the joy of lazy life. Of course, the media reports instilled a sense of caution within me but only up to that point. I believe it is important to draw a clear line between caution and fear. One should be cautious and take necessary precautions to prevent the spread of the virus but also take care not to fall prey to fear of the virus. Another interesting fact is how my perception of time has changed, the days seem to be smaller, and you start to forget what day of the week it is.

During the first two weeks, it was pure joy, but as the reality of the situation slowly set in, I realised the need to spend at least some of my time productively. Once I acknowledged the need to spend some time productively, I took up the art of cooking with the help of the ever-faithful assistant YouTube. After a few wonderful desserts and just as many disastrous fails, I had my fill of cooking. Another interesting activity that I discovered during the lockdown is digital MUN; it involves each member of the program representing a country in a model of the United Nations. The program was fun but at the same time exhausting. The program focuses on improving its members' speaking and researching skills in a fun and entertaining manner. After 2 MUNs, I took up writing under my parents "kind" encouragement. I took up writing as a hobby and decided to write about anything that came to mind if I was in the mood.

The biggest change to a student's life due to the pandemic has quite obviously been the advent of online classes. Even after attending some 10, 20 classes, they don't feel real. The first one and a half months after the exams were supposed to be pure bliss, but the pandemic had to come around and ruin all that. You couldn't go out with your friends, have your favourite food, basically nothing that involved going out. I was shocked when I found out we wouldn't be able to step outside our homes anymore because, like most of my peers, my general knowledge was and still is quite terrible, so to me, the pandemic was something in far-away China.

Setting aside the efficiency of online classes, I must say they have been a lot of fun, at least initially. In my case, the learning curve to adapt to online classes hasn't been too steep since I have

some experience with using online resources for my studies. Studies have never really been enjoyable, but e-learning has been much more enjoyable compared to the usual method. Not being able to interact with your friends and acting like "hoodlums" the moment the teacher leaves the class is certainly quite regrettable, though.

The pressure on the student to answer questions is also, fortunately, much lesser since there is a truckload of excuse that one can come up with, like an unstable network or the voice not being clear. I think that my acting talent has received a huge improvement through the online classes.

Online classes have helped to shine some light on the drastic difference in the resources available to students of different backgrounds. The case of the 15-year-old Archana is just one example of this, and there are certainly thousands more like her who are unable to attend online classes. Expecting the government to handle the matter alone is but a fantasy. Society needs to work together with the government to identify such students who are suffering and provide them with the needed support. Students like Archana who have a strong desire to learn are the future of our country, and it is our responsibility to ensure they receive the required care.

So to conclude, the pandemic has been an opportunity to enjoy myself, live the lazy life and partake in the innumerable joys of life hidden in the mystical ravines of this wonderful world. I know it's late for introductions, but I am a twelfth standard student living in Ernakulam.

Published Date : 2 July 2020

XII standard student in Kendriya Vidyalaya, Kochi

LIFE IN MYANMAR DURING COVID-19

KHIN SWAY AOO

During the COVID-19 pandemic, availability, accessibility, and affordability of correct information and proper health care facilities are crucial. In Rakhine, very remote and one of the poorest states in Myanmar, where I was born and brought up, this continue to be a challenge. I have witnessed how the existing health care system in Rakhine fails to protect the people due to the shortage of health care facilities and low quality of doctors. If someone wants even to get tested for COVID-19, they need to go to either Sittwe or

Yangon, cities with better health infrastructure in Myanmar.

When COVID-19 spread started, I was about to go back from the city I work, Yangon, to Rakhine, for spending my Thingyan Holidays (in Myanmar, Thingyan holidays, are called New Year holidays, as per the Myanmar calendar, which generally falls in the second week of April). However, my parents asked me not to come back for two main reasons: the ongoing fight between the military and the Rakhine ethnic armed group- Arakan Army (AA), and due to the COVID-19 outbreak. They want to make sure that my siblings and I are safe even if we are far away. I called them every day to check if they are alright because my father has to get medicines administered due to his health problems. We were concerned and scared of infectious disease and the fighting. In the towns of northern Rakhine, where the fights between the army and AA were severe, the government shut down the internet since June 2019. This also means people are not able to receive any information about the COVID-19. Nonetheless, I was updating my parents about the COVID-19 situation in Myanmar. But my parents were more concerned about the dangers posed by the armed groups rather than getting infected by a mysterious new infection.

In Myanmar, the first COVID-19 case was reported in March, creating panic among people across different socioeconomic backgrounds. The government introduced urgent rules and laws to protect the citizen from the COVID-19, including imposing partial lockdown in different parts of the country. Yangon, the city I presently live in, is the commercial and the most populated in my country. So we have to be careful than other parts of the

country and practice social distancing. While in my hometown, people continue to live without any information about COVID-19, a situation because of the fighting. While people in cities are competing to buy food to store during the lockdown, back in Rakhine, the focus is on saving their lives and livelihood from the fighting. When people in cities complain about social distancing, in Rakhine, life continues in crowded camps for displaced people.

In this dire situation, the insufficiency of the doctors and nurses in my country is one of the biggest problems. Now, the government have allowed inter-city communications and transportation with some restrictions, people are coming back to their home from different parts of the country, and the workers from foreign countries are also returning. There are measures undertaken by the local authorities to quarantine them. The government should also consider lifting the internet shutdown to facilitate access to information during this pandemic and find feasible solutions to rehabilitate people in Rakhine. And possibly, the government should find ways to employ the returnees because the pandemic will bring the highest economic failure around the world, and the returnees could play a pivotal role to revive the economy of Myanmar.

Published Date : 22 July 2020

The author holds a master's degree in Policy Economics from Williams College, USA and currently works as Assistant Director in the public sector promoting investment in Myanmar

THE FOOT SOLDIERS OF KERALA'S COVID-19 BATTLE: STORY OF ASHA WORKERS

AKHIL SALIM

I was enjoying my college life in Loyola in the midst of the hustle and bustle. I went home on March 22nd following the precautionary measures against the COVID-19 pandemic. During my college days, I wish to jump from the hectic works of CIAs, components, ppts, etc. Now it has happened. I was ecstatic! But due to the spread of the coronavirus pandemic, the internships that I received were cancelled one by one. At that time, I heard about the CSES internship programme from one of my friends. So, I decided to do an internship there and applied. Since 20th April, I have been a part of the Centre for Socio-economic and Environmental Studies (CSES) Kochi.

I joined the internship programme with great curiosity and excitement. Since I was doing an internship for the first time, I had no idea how things would turn out. I came up with a rough idea of how

things should go from the project proposal presentation on 1st and 2nd May. I did a study titled "Performance of ASHA Workers during the Time of COVID-19: A Case Study of Rajakkad Gram Panchayat".

One of the core strategies suggested under the National Rural Health Mission (NRHM) was the creation of Accredited Social Health Activists (ASHA) to strengthen the decentralized village and village level health planning and management. ASHA workers play an important role in creating awareness among the rural people about the COVID-19 pandemic. Nowadays, ASHA workers are becoming popular among the rural population by visiting their homes and collecting vital statistics and giving necessary advice to prevent COVID-19. They are working with dedication and courage, putting their lives at risk on the frontlines of the battle against the COVID-19 pandemic. In my internship research I examined the overall performance of ASHA workers during COVID-19 pandemic.

The duties of ASHAs in the fight against COVID-19 includes door to door surveys, educating the rural population about COVID-19, and monitoring people for symptoms of the virus. But the risk is far greater than anything they have faced before. In this situation, in addition to their daily tasks, they were supposed to trace the contacts of COVID-19 patients. ASHAs have been instructed to screen all households to identify any persons showing symptoms of the coronavirus infection. If an individual shows the symptoms of coronavirus, they must immediately report to the Community Health Centre (CHC) Rajakkad. A medical team from the CHC is then supposed to arrive, test the suspected patient and take further necessary actions. ASHAs are also required to show the visiting team to the suspect's house. They have a lot of work to do in between these tasks. A weekly immunization program should be done at the CHC Rajakkad. Besides, they are responsible for taking care of pregnant women, newborn babies, and elderly peoples.

Through this study, I was able to delve into the various difficulties confronted by ASHA workers. Lack of transportation affected the day to day activities of ASHAs. In some areas, the ASHAs position has remained vacant, and no additional recruitments have taken place. Some ASHAs look after a population of even 1500-2000 population (where the norm is ASHA/1000 population). The population in the Rajakkad panchayat is spread over large areas and intercepted by hills. In such places, ASHAs will have to walk long distances to reach the home of the beneficiaries. Due to these natural barriers, the ASHAs even failed to visit certain areas and certain sections of the population. ASHA never got any travel incentives. In 2016 the Government of Kerala had substantially hiked their performance-based honorarium from Rs 1,000 to Rs 5,000. The chief minister also announced an extra incentive of Rs 1,000 to all ASHAs, hailing them for their exemplary work on COVID-19. But

they do not receive an honorarium at the right time. Most of the time, they spend money from their own pockets to full fill their responsibilities.

Also, I took the opinion of the rural population about the services by ASHA workers and the benefits they get from the services. The majority of the rural population were aware of ASHAs and opined that ASHA provided information regarding COVID-19. Besides, they were very satisfied with the services rendered by ASHAs. At the end of the study, I'm able to put forward some recommendations towards improving the performance of ASHA workers.

The internship opportunity I had with the CSES Kochi was a great chance for learning and professional development. I have been able to use the last two months in a highly effective way. Therefore, I consider myself lucky as I got an opportunity to be a part of CSES.

Published Date : 27 July 2020

Postgraduate student in the Department of Economics, Loyola College, Chennai

THE BROKEN WHEEL: EXPLORING THE IMPACT OF COVID-19 ON TRADITIONAL POTTERY IN MALABAR

ARAVINDH PANIKKAVEETTIL

The Kumbhāran are a community of potters, concentrated largely in Palakkad, Malappuram, and Thrissur districts, with smaller populations in Kozhikode and Wayanad. They are a group of migrant potters originally from modern-day Andhra Pradesh who came to Kerala roughly 300 years ago. Due to the financial unsustainability of pottery in modern times, a large number of people have today dropped out of the traditional activity, and the industry has been facing a state of decline for almost three decades. Other factors include technological backwardness, scarcity of raw

materials, and exploitation by intermediaries. The majority of the surviving pottery production units in Malabar are traditional small-scale units, producing only traditional cooking vessels. These traditional units also produce items like flower pots and jugs in smaller numbers. Larger production units have gradually diverged into the manufacture of other utility items, terracotta murals and well-rings.

The coronavirus pandemic has left the traditional pottery industry reeling in its wake. The already flailing sector has been left in shambles in terms of both production and sales. Although the Government of Kerala did bring in some relaxation in the norms to allow the potters to collect clay, the Kumbhāran ran into problems since they could not arrange transport mechanisms to bring the raw material from the site to their workshops. Clay is not readily available in many places, and the potters typically rely on supplies from far away locations to carry out their traditional work. The potters also have issues regarding clay mining licenses. In places face opposition from law enforcement officials and government departments, including the geology department, when it comes to taking clay from paddy fields.

The potters also have a large stock of finished articles that they have been unable to sell due to the pandemic. The harvest festival of Vishu served as an important market for earthenware, especially in the Malabar region. In anticipation of increased sales, the Kumbhāran has produced significant quantities of vessels. However, the lockdown announced towards the end of March resulted in sales plummeting as dealers could not procure the products from the potters. Across Malabar, the Kumbhāran depend on intermediaries to get the items out into the market, with direct sales channels being utilized only by a few large-scale production units. This problem was observed in all the districts where the Kumbhāran produces earthenware but was more pronounced in Palakkad district, which has the highest number of pottery production units. Speaking with the potters in Alathur and Thirumittacode during the lockdown revealed that the crisis dejected them, and many were contemplating shifting permanently from pottery to other jobs once the lockdown was lifted. The potters had invested a significant amount into producing their wares, and there is a major fear that they will not be able to recuperate most of their production cost. Profits in the traditional terracotta industry are wafer-thin. Often, the Kumbhāran rely on large quantities of sales at reduced prices to generate any momentum in the market in the face of fierce competition from their counterparts in Tamil Nadu and cheaper plastic or metalware.

The countrywide COVID-19 lockdown also closed the doors on the Kumbhāran, who relied on other occupations for their livelihood. The community members are almost fully engaged in activities in the informal sector, with those who do not practice pottery generally finding work as unskilled manual labourers or self-employed as autorickshaw drivers. Even those who worked

as employees in small private sector jobs found themselves deprived of an income, like a vast majority of informal labour across India. These individuals hope that once the lockdown is lifted, they will find some employment, but their outlook is also bleak about the traditional industry. Interactions with potters during this lockdown period revealed a palpable fear that the traditional industry is on its death knell with little means to revive it unless institutional support is extended to them.

For the Kumbhāran, who were on the verge of abandoning their craft, the coronavirus has proven to be the proverbial straw that broke the camel's back. Many Kumbhāran, who persisted with pottery due to emotional attachment, reverence to their traditional belief systems, etc., expressed a feeling that they cannot carry forth the tradition in such loss-making fashion. There is a growing sentiment that the future generation will almost certainly not practice pottery, thus pulling the curtains on a craft that withstood the test of time.

It is possible to revive pottery in Kerala, as has been done in numerous other Indian states and neighbouring countries like Sri Lanka and Bangladesh, where state intervention was crucial in stemming the rot and saving artisan livelihoods. Extending subsidies for raw materials, providing training and modern technology, and improving their marketing channels has proven to reap great dividends for the traditional potter communities in other states of India. With the active support of the Government of Kerala and other bodies such as NGOs, it is entirely possible to revive this craft in Kerala, thus saving from an untimely demise, a tradition whose economic and social potential begs to be tapped.

Published Date :14 August 2020

Doctoral Fellow, Department of Applied Economics
Cochin University of Science and Technology, Kerala

THE COVID-19 EXPERIENCE IN THE SOUTH OF BRAZIL

DR. KATHRYN LUM

When I first heard about a strange and virulent new virus that had emerged in China, I was so busy adapting to living in a new country and culture, looking for accommodation and dealing with bureaucratic hurdles that I hardly paid attention to. I had assumed at the time that, as with previous viruses like H1N1, it would not spread internationally. However, I was soon proved wrong. One day I came into my office, only to be informed that the university was closing the following day and to collect my personal belongings. Sadly, I never got to teach in person and meet my students personally before lockdown occurred.

The first lockdown in my city of Porto Alegre turned it into a ghost town, especially in the first few weeks. Streets, parks and squares, once so lively and full of life, emptied, and streets with shuttered shops became sad shells of their previous selves. It was only once they closed down that I realised just how much I valued the daily small interactions with the staff of the neighbourhood cafes and fruit store on my street. Porto Alegre already had a severe homelessness and poverty

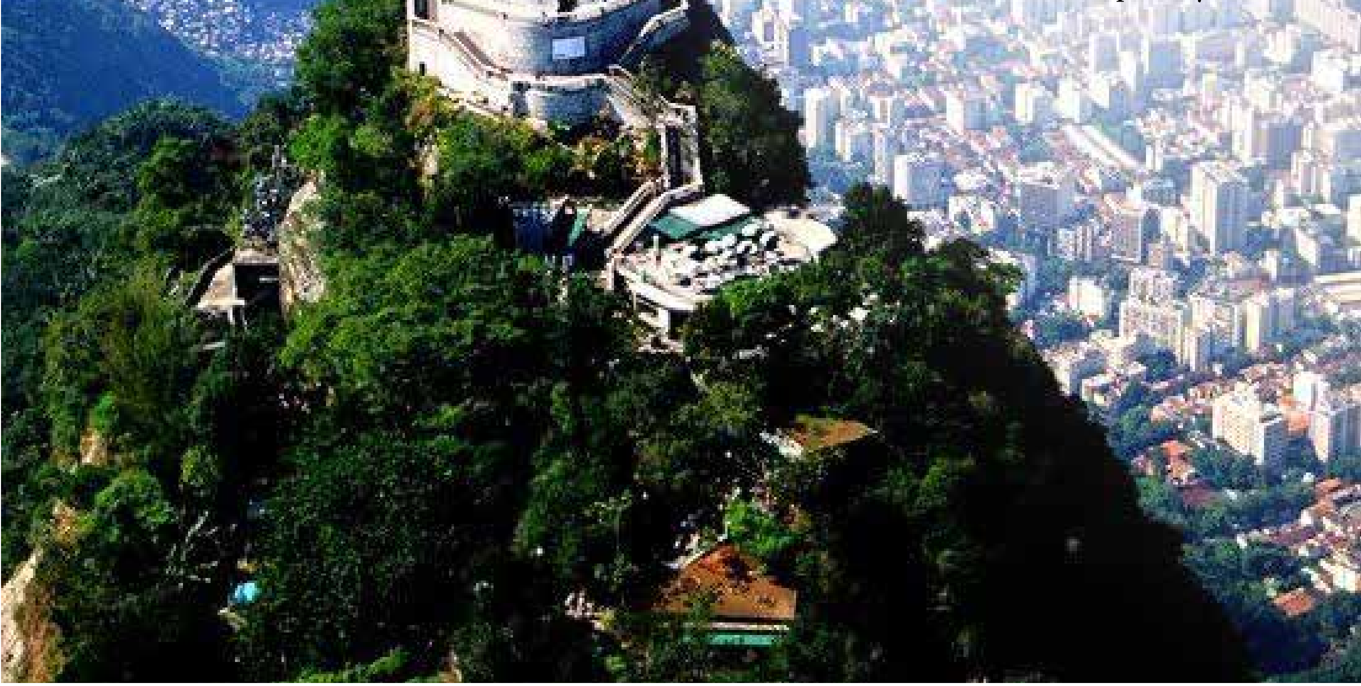

problem, which was aggravated with lockdown, leading to even more people sleeping on the streets, suddenly deprived of the "bicos" or informal jobs that are the only source of income for slightly over 40% of the Brazilian population, and even more so for women and black and brown Brazilians. Hundreds of thousands lost their jobs without the benefit of generous government furlough schemes as in the U.K. The far-right government of Bolsonaro did adopt an emergency financial assistance programme aimed particularly at informal workers, small business owners and the unemployed, but its initial value of 600BRL (8, 621Rs) was halved after just a few months, and the programme, which has prevented millions from becoming destitute is now coming to an end. While many native Brazilians were plunged even further into precarity and poverty, migrants and refugees to Brazil from neighbouring Venezuela and further afield, such as Haiti, were similarly struggling, but without formal legal status, were not always eligible for emergency government support. I started volunteering at a local Roman Catholic church, known as the CIBAI centre, whose special mission is to serve the needs of the local migrant and refugee population. Twice a week, we distributed food baskets to swelling numbers of migrants for whom feeding themselves and their families was now a daily challenge. What is euphemistically termed "food insecurity" in the West was on full display, and sadly, while we are now racing to develop vaccines for COVID-19, we also need to employ similar vigour and dedication in vaccinating against hunger so that every human being is assured of good-quality, nutritious food without having to rely on charity.

As in many other countries, along with the COVID pandemic, two other silent pandemics stalked Brazilians: loneliness and domestic violence. With almost all socialising banned and places of worship closed, people living alone were plunged into severe social isolation, without regard for their mental or spiritual health. Those living with abusive partners/spouses or other family members in many cases experienced an intensification of violence and abuse. Still, they were cut off from sources of support and found it more difficult to find the privacy to denounce their abusers to the police. In Porto Alegre and the state of Rio Grande do Sul (of which Porto

Alegre is the capital), a new anti-domestic violence campaign was launched that enables women to ask for help in code in participating pharmacies (which were one of the few commercial establishments to remain open during lockdown), by asking for a purple mask. Trained staff then advise the police. A new Whatsapp number was also launched so that women can silently reach out for help via a simple text message.

As in other countries, the COVID pandemic exposed Brazil´s multiple and deep structural inequalities; while the wealthy of Porto Alegre could escape to second homes by the beach or in the tranquil countryside, the poor and precariat were struggling to survive. Many lost their jobs or had their salaries cut and could no longer afford to pay their gas and electricity bills. While the well-off have been able to afford the luxury of the home delivery of groceries and restaurant food, rampant inflation of food staples in Brazil, such as rice, milk and beans, without any government intervention whatsoever to cap prices, has further deepened the misery of millions of working and unemployed Brazilians. The stay-at-home mantra assumed that people had a dignified home in the first place and viewed ´home´ as a safe place, a refuge. For the Brazilians living in favelas (slums), home is often a cramped place without a window or running water, where it is impossible to self-isolate or socially distance. For many women and LGBT youth, home is akin to a prison. In the case of LGBT youth, many of whom were forced to return to hostile family homes, they returned to environments that are psychologically very unsafe and damaging to their mental health/ emotional well-being.

The ongoing experience of the COVID pandemic in Brazil has made me grateful for the privileges that I have and also made me value so much more many things that I used to take for granted, both large and small, whether it be the ability to socialise freely, teach in the classroom, being able to leave the house without a mask, hug others, or experience full freedom of movement. While the pandemic has unleashed a great deal of solidarity in Brazil, as well as the formation of new digital communities, digital innovation cannot replace face-to-face contact, nor can donations substitute robust government policies and investment to ensure that every human being has access to sufficient food, clean water, a humane/safe home, and regular income. The silent pandemics that have long disproportionately affected marginalised groups in Brazilian society must now urgently be addressed with the same political and economic importance given to the COVID pandemic.

Published Date :17 December 2020

Serves as Professor in the Faculty of Education at the Federal University of Rio Grande do Sul (UFRGS) in Porto Alegre, Brazil.

മലയാളം
ലേഖനങ്ങൾ

കൊറോണക്കാലം നൽകുന്ന പാഠങ്ങൾ

അബൂബക്കർ സിദ്ധിഖ്

അമേരിക്കയിൽ കൊറോണ വ്യാപനം തുടങ്ങുന്നതു മുതൽ വീട്ടിൽ ഇരുന്നാണ് ജോലി ചെയ്യുന്നത്. കുടുംബം നാട്ടിലായത് കൊണ്ട് താമസസ്ഥലത്ത് ഒറ്റയ്ക്കാണ്. മൂന്ന് മുറികളുള്ള ഒരു വീടാണ് കഴിഞ്ഞ കുറച്ച് ദിവസമായി ലോകം. വീടിന് മുന്നിലുള്ള തപാൽ പെട്ടിയിൽ കത്ത് വന്നിട്ടുണ്ടോയെന്ന് പരിശോധിക്കാൻ പോവുന്നത് ഒഴിച്ചാൽ മുഴുവൻ സമയം അടച്ചിട്ട വാതിലിനകത്താണ്. ഏകാന്തതയുടെ 28 ദിവസങ്ങൾ. ഫെബ്രുവരി മാസം നാട്ടിൽ നിന്ന് തിരിച്ച് വന്നപ്പോൾ കൊണ്ടുവന്ന പുസ്തകങ്ങളും ലോക്ക്ഡൗണിന് മുമ്പ് ഇവിടെയുള്ള ലൈബ്രറിയിൽ നിന്നുമെടുത്ത പുസ്തകങ്ങളുമാണ് ആകെയുള്ള കൂട്ട്. കാലേക്കൂട്ടി വാങ്ങിച്ചുവെച്ച അരിയും പച്ചക്കറികളും ഇതുവരെ ഉണ്ടായിരുന്നു. കഴിഞ്ഞ ആഴ്ച്ച ഓൺലൈനായി കുറച്ച് അവശ്യ സാധനങ്ങൾ 'ഇൻസ്റ്റാകാർട്ട്' എന്ന വെബ്സൈറ്റ് വഴി വാങ്ങി. ആളുകൾ പുറത്തിറങ്ങാതെ ഓൺലൈൻ സംവിധാനങ്ങളെ ആശ്രയിക്കുന്നതിനാൽ ഓർഡർ ചെയ്ത സാധനങ്ങൾ വീട്ടിലെത്തു

ന്നതിനും നാല് ദിവസമെടുത്തു.

അമേരിക്കയിൽ ആരോഗ്യമേഖല പൊതുവെ ചെലവ് കൂടിയതാണ്. ആരോഗ്യ ഇൻഷുറൻസ് ഉള്ളവർക്കേ പലപ്പോഴും ചികിത്സാ ചെലവുകൾ താങ്ങാൻ പറ്റുകയുള്ളൂ. ജോലി നഷ്ടപ്പെട്ടവർക്കും കുറഞ്ഞ വരുമാനക്കാർക്കും ചികിത്സാസംവിധാനങ്ങൾ അപ്രാപ്യമാണ്. മുതലാളിത്ത രാജ്യത്തിന്റെ എല്ലാ ദൗർബല്യങ്ങളും ഉള്ളതു കൊണ്ട് സാധാരണക്കാരുടെ ജീവിതത്തെ മുച്ചൂടും ബാധിക്കുന്നതാണ് ഇപ്പോഴത്തെ സാഹചര്യങ്ങൾ. കോവിഡ് ചികിത്സയും അതു മൂലം ഉണ്ടായ തൊഴിൽ/സാമ്പത്തിക നഷ്ടങ്ങളും ഒരു പരിധി വരെ പരിഹരിക്കാനാണ് പ്രസിഡന്റ് ട്രംപ്, ജനങ്ങൾക്ക് 'സാമ്പത്തിക ഉത്തേജക പാക്കേജ്' പ്രഖ്യാപിച്ചത്.

സാമ്പത്തിക സഹായം നേരിട്ട് ബാങ്ക് അക്കൗണ്ടുകളിലേക്ക് എത്തിക്കുമെന്നാണ് പ്രഖ്യാപനം. തീവ്രവലതുപക്ഷ ആശയങ്ങളുടെ പ്രയോക്താവായ പ്രസിഡന്റ് ഇപ്പോൾ ചൈനക്കെതിരെ ഒളിയുദ്ധം നടത്തുകയാണ്. ലോകാരോഗ്യ സംഘടന ചൈനയെ അമിതമായി പിന്തുണക്കുന്നു എന്ന് ആരോപിച്ചും, കോവിഡ്-19 നെ 'ചൈനാ വൈറസെ'ന്ന് പരാമർശിച്ച് വംശീയവിദ്വേഷം ജനിപ്പിക്കുന്ന ജല്പനങ്ങൾ നടത്തിയും സ്വന്തം കഴിവുകേടുകളെ മറച്ചുവെക്കുകയാണ് ട്രംപ്. പൗരന്മാരുടെ ജീവനെക്കാൾ അദ്ദേഹത്തിന് പ്രധാനം രാജ്യത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക നഷ്ടങ്ങളാണ്. വ്യാപനം രൂക്ഷമായ കാലിഫോർണിയ, ന്യൂയോർക്ക് സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ സാമ്പത്തിക നഷ്ടമോർത്ത് ഒരു നിയന്ത്രണവും കൊണ്ടുവരാഞ്ഞതായിരുന്നു അവിടങ്ങളിൽ പ്രശ്നം രൂക്ഷമാക്കിയത്. പിന്നീട് നിയന്ത്രണങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്നപ്പോഴേക്കും മരണം അയ്യായിരം കടന്നിരുന്നു. ഇന്നിപ്പോൾ ഇന്ത്യയും ചൈനയുമടക്കം മറ്റു രാജ്യങ്ങളോട് സഹായമഭ്യർത്ഥിക്കേണ്ട സ്ഥിതിയിലേക്ക് കാര്യങ്ങൾ എത്തി.

ഐടി രംഗത്ത് Work from Home (വീട്ടിലിരുന്നു ജോലി ചെയ്യുക) സാധാരണ സംവിധാനമാണെങ്കിലും പൊതുവെ കമ്പനികൾ അത് പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാറില്ല. വിവര സുരക്ഷിതത്വം, ഉത്പാദനക്ഷമതയിലെ കുറവ്, ഫലപ്രദമായ വിനിമയത്തിലെ അഭാവം തുടങ്ങിയ കാരണങ്ങളാണ് അതിനു നിരത്താറുള്ളത്. എന്നാൽ ഈ കോവിഡ് കാലത്ത് ലോകത്തെല്ലായിടത്തും ഐടിയും മറ്റ് സാധ്യമായ ജോലികളും വീട്ടിലിരുന്നാണ് ചെയ്യുന്നത്. ബാംഗ്ലൂർ അടക്കമുള്ള ഇന്ത്യയിലെ ഐടി ഹബ്ബുകൾ സ്വന്തമായി ലാപ്പ്ടോപ്പ് ഇല്ലാത്തവർക്ക് ഓഫീസുകളിലെ ഡെസ്ക്ക്ടോപ്പ് കമ്പ്യൂട്ടർ വീടുകളിലേക്ക് കൊണ്ടുപോകാൻ വരെ അനുമതി നൽകിയിരിക്കുന്നു. കഴിഞ്ഞ അഞ്ചു വർഷത്തോളമായി പ്രമുഖ ഐടി സേവനദാതാക്കളായ കമ്പനികളെല്ലാം Agile Methodology ആണ് നടപ്പാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. Agile Methodologyയുടെ അടിസ്ഥാന പ്രത്യേകതകൾ ഒരേ സ്ഥലത്തിരുന്നുകൊണ്ടുള്ള പ്രവൃത്തിയും (Co-located Team Work) മാറ്റത്തെ പെട്ടെന്നുൾക്കൊള്ളാനുള്ള മാനസികാവസ്ഥ രൂപപ്പെടുത്തലുമാണ്. Co-located team രൂപപ്പെടുത്താൻ ബുദ്ധിമുട്ടുകളുണ്ടെങ്കിലും പെട്ടെന്നുള്ള മാറ്റത്തെ എങ്ങനെ അഭിമുഖീകരിക്കുന്നു എന്നറിയാൻ ഈ കാലഘട്ടം നല്ലൊരു അവസരമാണ് നൽകിയിരിക്കുന്നത്.

കൊറോണ കാലം പ്രധാനമായും വ്യക്തിപരമായും, ജീവിക്കുന്ന രാഷ്ട്രവുമായും, ഐടി മേഖലയുമായും ബന്ധപ്പെട്ട ചില പാഠങ്ങളാണ് എനിക്ക് നൽകിയത്. സാഹചര്യങ്ങളോട് പെട്ടെന്ന് പൊരുത്തപ്പെടാൻ എല്ലാ മനുഷ്യരും നിർബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നതാണ് വ്യക്തി എന്ന നിലയിലുള്ള വലിയ പാഠം. പ്ര

തിസന്ധികളിൽ പതറാതെ വെല്ലുവിളികളെ അവസരമായി കാണാനും സമയത്തെ ക്രിയാത്മകമായി ഉപയോഗിക്കാവുന്ന സാധ്യതകൾ കണ്ടെത്താനും ഇക്കാലം പഠിപ്പിച്ചു. രണ്ടാമതായി മുതലാളിത്ത രാഷ്ട്രങ്ങളിൽ ആരോഗ്യമേഖലയെ രാജ്യത്തെ എല്ലാ മനുഷ്യർക്കും പ്രാപ്യമാക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകത വീണ്ടും വീണ്ടും തെളിയിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഈ സാഹചര്യത്തിലാണ് സ്പെയിൻ സ്വകാര്യ ആശുപത്രികളെ ദേശസാൽക്കരിച്ചത് എന്നു കൂടി ഓർമിക്കണം. വൻകിട രാഷ്ട്രങ്ങൾ മറ്റു രാഷ്ട്രങ്ങളെക്കൂടി പരിഗണിക്കേണ്ടതും പരസ്പരസഹകരണം വർധിപ്പിക്കേണ്ടതും ആവശ്യമാണെന്ന് ഈ മഹാവ്യാധി ലോകരാഷ്ട്രങ്ങളെ പഠിപ്പിക്കുന്നു. ഐടി രംഗത്തും മറ്റ് വ്യവസായമേഖലകളിലും പുതിയ വാണിജ്യ തന്ത്രങ്ങൾ രൂപപ്പെടുത്തണമെന്നതാണ് അടുത്ത പാഠം. സൈബർ സെക്യൂരിറ്റി വർധിപ്പിച്ച് വീട്ടിലിരുന്നു തന്നെ ജോലി ചെയ്യാവുന്ന സാങ്കേതികവിദ്യകൾ രൂപപ്പെടുത്തേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. വൻകിട വ്യവസായങ്ങളിൽ പരമാവധി ചെറുകിട- കുടിൽ വ്യവസായങ്ങളെ ഉപയോഗപ്പെടുത്താനുള്ള സാദ്ധ്യതകൾ പരിശോധിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. സർവോപരി എല്ലാ രംഗത്തും പുതിയ ആലോചനകൾ നടത്താനുള്ള ഒരു അവസരമായി ഈ കൊറോണകാലത്തെ കാണുന്നു.

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 9 ഏപ്രിൽ 2020

അമേരിക്കയിൽ ഇന്ത്യാനാപോളീസ് എന്ന സ്ഥലത്ത് ഐ.ടി. മേഖലയിൽ പ്രവർത്തിക്കുകയാണ് മലപ്പുറം ഒറ്റത്തറ സ്വദേശിയായ ലേഖകൻ

മഹാമാരിയും കേന്ദ്ര–സംസ്ഥാന ധനകാര്യ ബന്ധവും

കൃഷ്ണകുമാർ കെ.കെ

ലോകത്തെയാകെ ഗ്രസിച്ച കോവിഡ്-19 മഹാമാരി ഇന്ത്യയിലും പടരുകയാണ്. ഇന്ത്യയിൽ ആദ്യമായി കൊറോണ വൈറസ് ബാധ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തത് 2020 ജനവരി 30 നാണ്. വളരെ കഴിഞ്ഞ് മാർച്ച് 22 നാണ് കേന്ദ്രസർക്കാർ ഒരു മുന്നറിയിപ്പെന്ന നിലയിൽ 14 മണിക്കൂർ നീളുന്ന ജനത കർഫ്യൂവും പിന്നീട് മാർച്ച് 24ന് ഇരുപത്തിയൊന്ന് ദിവസം നീളുന്ന അഖിലേന്ത്യാ ലോക്ക്ഡൗണും പ്രഖ്യാപിച്ചത്. കേരളം ഇതിനൊക്കെ മുൻപു തന്നെ കൊറോണ ബാധ പടരാതിരിക്കുന്നതിനുള്ള പല മാർഗ്ഗങ്ങളും സ്വീകരിച്ചു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ആദ്യ സമയത്ത് ഇന്ത്യയിൽ ഏറ്റവുമധികം കൊറോണ ബാധിതരെ കണ്ടെത്തിയ സംസ്ഥാനമായിരുന്നു കേരളം. ഇപ്പോൾ കൊറോണ ബാധിതരുടെ എണ്ണത്തിൽ ഒൻപതാം സ്ഥാനത്തേക്ക് താഴ്ന്നു. അടുത്തെങ്ങും രാജ്യം അഭിമുഖീകരിച്ചിട്ടില്ലാത്ത തരത്തിലുള്ള ദുരന്തമായാണ് കോവിഡ് – 19 മഹാമാരി മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. സാധാരണ സംഭവിക്കുന്ന ദുരന്തങ്ങളായ വെള്ളപ്പൊക്കം, വരൾച്ച, ചുഴലിക്കാറ്റ്, ഭൂകമ്പം ഇവയെ അപേക്ഷിച്ച് രാജ്യമൊട്ടാകെയാണ്

ഈ മഹാമാരി ബാധിച്ചത്. അതു കൊണ്ടു തന്നെ സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് തനിയെ ചെയ്യാവുന്ന ദുരന്തനിവാരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് പരിധിയുണ്ട്. അതേ സമയം ഈ മഹാമാരിയെ തടഞ്ഞു നിർത്തുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി നേരിട്ടുള്ള ചെലവുകൾ ഭൂരിഭാഗം ചെയ്യേണ്ടി വരുന്നത് സംസ്ഥാനങ്ങളുമാണ്. ഇന്ത്യൻ ഫെഡറൽ സംവിധാനത്തിൽ മൊത്തം ചെലവിന്റെ 60 ശതമാനത്തോളം സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ ബാധ്യതയാണ്. GSTസംവിധാനം വന്നതോടെ വരുമാനത്തിന്റെ വലിയ പങ്കം കേന്ദ്രത്തിനുമാണ്. ഇപ്പോഴത്തെ അവസ്ഥയിൽ സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ തനതു വരുമാനം ഏറെക്കുറെ ഇല്ലാതായി എന്നുതന്നെ പറയാം. പെട്രോൾ, ഡീസൽ വില്പനയിൽ നിന്നും ലഭിക്കുന്ന VAT മാത്രമാണ് സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് ഇപ്പോൾ കുറച്ചെങ്കിലും ലഭിക്കുന്ന വരുമാനം. അല്ലെങ്കിൽ തന്നെ ധനപ്രതിസന്ധി നേരിടുന്ന കേരളം പോലെയുള്ള സംസ്ഥാനങ്ങൾ ഈ അവസരത്തിൽ ഈ മഹാമാരിയെ നേരിടുവാനുള്ള പണം എവിടെ നിന്ന് കണ്ടെത്തും എന്നുള്ളത് ഉത്തരം കണ്ടെത്തേണ്ട ഗുരുതരമായ പ്രശ്നമാണ്. ഇത്തരുണത്തിലാണ് കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ സഹായം അത്യാവശ്യമായി വരുന്നത്. കേന്ദ്രസർക്കാർ 1.7 ലക്ഷം കോടി രൂപയുടെ ഒരു സാമ്പത്തിക പാക്കേജാണ് ആദ്യം (മാർച്ച് 26-ന്) പ്രഖ്യാപിച്ചത്. ദൗർഭാഗ്യകരമെന്നു പറയട്ടെ ഈ പാക്കേജിൽ സംസ്ഥാനങ്ങളെ സഹായിക്കുന്ന ഒരു ഘടകം പോലുമില്ലായിരുന്നു.

പിന്നീട്, പതിനഞ്ചാം ധനകാര്യകമ്മീഷൻ ദുരന്തനിവാരണത്തിനായി 2020-21 വർഷത്തേക്കു മാറ്റിവച്ച തുകയിൽ നിന്നും 11,092 കോടി രൂപ സ്റ്റേറ്റ് ഡിസാസ്റ്റർ റെസ്പോൺസ് മിറ്റിഗേഷൻ ഫണ്ട് (SDRMF) ന്റെ ഭാഗമായി സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് റിലീസ് ചെയ്തു. ഈ തുക വിവിധ സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കിടയിൽ വീതം വെച്ചത് കോവിഡ് – 19 വ്യാപനവുമായി ഒരു ബന്ധവുമില്ലാത്ത രീതിയിലാണ്. പകരം പതിനഞ്ചാം ധനകാര്യകമ്മീഷൻ അതിന്റെ 2020-21 വർഷത്തേക്ക് വേണ്ടിയുണ്ടാക്കിയ റിപ്പോർട്ടിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന മാനദണ്ഡങ്ങൾ പ്രകാരമാണ് സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കുള്ള വിഹിതം തീരുമാനിച്ചത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഇത് റിലീസ് ചെയ്ത സമയത്ത് ഏറ്റവുമധികം കോവിഡ് ബാധിച്ച രണ്ടാമത്തെ സംസ്ഥനമായിരുന്ന കേരളത്തിന് ലഭിച്ചത് വെറും 157 കോടി രൂപയാണ്, റിലീസ് ചെയ്ത മൊത്തം തുകയുടെ 1.4% മാത്രം. സാധാരണ പ്രതീക്ഷിക്കാത്ത തരത്തിലുള്ള ദുരന്തമായ കോവിഡ് - 19 വ്യാപനത്തെ, മറ്റു ദുരന്തങ്ങൾക്ക് സമാനമായി പരിഗണിച്ച് തുകം വീതം വെച്ചതുകൊണ്ടാണ് കേരളത്തിനുള്ള വിഹിതം ഇത്ര കുറഞ്ഞ് പോയത്.

2011-12 മുതൽ 2017-18 വരെ SDRMFൽ നിന്നും വിവിധ സംസ്ഥാനങ്ങൾ ചെലവഴിച്ച തുകയ്ക്കാണ് സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കുള്ള വിഹിതം തീരുമാനിക്കുന്നതിനുള്ള മാനദണ്ഡങ്ങളിൽ പതിനഞ്ചാം ധനകാര്യ കമ്മീഷൻ 70% വെയിറ്റേജും നൽകിയിരിക്കുന്നത്. കേരളം അഭിമുഖീകരിച്ച രണ്ടു മഹാ പ്രളയ ദുരന്തങ്ങളും സംഭവിച്ചത് ഈ കാലയളവിനു ശേഷമായിരുന്നു. ദുരന്തങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ മുൻകാല ചരിത്രത്തിന് ഇത്ര വലിയ പരിഗണന നൽകുന്നത് ഒരിക്കലും ന്യായീകരിക്കത്തക്കതല്ല. സമാനതകളില്ലാത്ത ദുരന്തങ്ങളാണ് പലപ്പോഴും ഉണ്ടാകുന്നത്, കോവിഡ് – 19 തന്നെ ഉദാഹരണം.

അല്ലാതെ തന്നെ കേന്ദ്ര നികുതിയുടെ വിഹിതം നിശ്ചയിക്കുന്നതിൽ ചരിത്രത്തിലാദ്യമായി 2011-ലെ

ജനസംഖ്യ എടുത്തതുകാരണം കേരളത്തിനു നഷ്ടമായത് ഭീമമായ തുകയാണ്, 2.5% വിഹിതമായിരുന്ന 14-ആം ധനകാര്യ കമ്മീഷൻ നിശ്ചയിച്ചതെങ്കിൽ പതിനഞ്ചാം ധനകാര്യ കമ്മീഷന്റെ തീരുമാനമനുസരിച്ച് അത് 1.94% ആയി കുറഞ്ഞു. പതിനഞ്ചാം ധനകാര്യ കമ്മീഷൻ ഇടക്കാല റിപ്പോർട്ടുപ്രകാരം കാണിച്ച വിവേചനം അന്തിമ റിപ്പോർട്ടിൽ തിരുത്തിയില്ലെങ്കിൽ കേരളം പോലെയുള്ള സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് ദീർഘകാലാടിസ്ഥാനത്തിൽ ഭീമമായ നഷ്ടം നേരിടേണ്ടിവരും എന്നത് യാഥാർഥ്യമാണ്.

സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് കടമെടുക്കാനുള്ള പരിധി GSDPയുടെ 3% എന്നുള്ളത് വർധിപ്പിക്കണം എന്നത് സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ കാലങ്ങളായുള്ള ആവശ്യമാണ്. ദുരന്തങ്ങളുടെ കാലത്തു പോലും ഈ ആവശ്യം കേന്ദ്രസർക്കാർ പരിഗണിച്ചിട്ടില്ല. രണ്ട് മഹാപ്രളയങ്ങളുടെ കാലത്തും കേരളം ഈ ആവശ്യം ഉന്നയിച്ചെങ്കിലും അനുവദിക്കപ്പെട്ടില്ല. അതു മാത്രമല്ല, ഇപ്പോൾ സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് ആദ്യഘട്ടമായി അനുവദിച്ച കടപ്പത്രങ്ങളുടെ ലേലത്തിലൂടെയുള്ള വായ്പക്ക് വളരെ കൂടിയ പലിശയാണ് ബാങ്കുകൾ ഈടാക്കുന്നത്, 8.9%. ഇതിൽപ്പോലും ഇടപെടൽ നടത്തുവാൻ കേന്ദ്രസർക്കാരോ റിസർവ് ബാങ്കോ തയ്യാറാവാത്തത് സംസ്ഥാനങ്ങളോട് കാണിക്കുന്ന കടുത്ത അന്യായമാണ്. റിസർവ് ബാങ്ക് പലിശനിരക്ക് 4.4% ആയി കുറച്ചപ്പോഴാണ് ഇതിന് മുമ്പ് കൊടുത്തിരുന്നതിനേക്കാൾ ഒരു ശതമാനത്തോളം അധിക പലിശ നൽകുവാൻ സംസ്ഥാനങ്ങൾ നിർബന്ധിതരായിരിക്കുന്നത്.

സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് ഈ മഹാമാരി നേരിടുവാൻ വലിയ തോതിലുള്ള ധനസഹായം കേന്ദ്ര സർക്കാർ നൽകേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. വിവിധ സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് എത്രത്തോളം സഹായം നൽകണം എന്നത് തീരുമാനിക്കാൻ സ്വീകരിക്കേണ്ട മാനദണ്ഡങ്ങളിലും മറ്റു ദുരന്തങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച് വ്യത്യാസങ്ങൾ ഉണ്ടാകേണ്ടതുണ്ട്. ഈ മഹാമാരിയുടെ കാര്യത്തിൽ കേരളത്തിന്റെ കാര്യം മറ്റു പല സംസ്ഥാനങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച് വളരെ വ്യത്യസ്തമാണ്. ജനസംഖ്യയുടെ ഒരു നല്ല വിഭാഗം കേരളത്തിനു പുറത്ത് ആയതിനാൽ വ്യാപനം നടക്കുവാനുള്ള സാധ്യത കൂടുതലാണ്. അതു പോലെ തന്നെ അതിഥി തൊഴിലാളികളെ ലോക്ക്ഡൗൺ സമയത്ത് ആഹാരവും മരുന്നും താമസ സ്ഥലവും നൽകി സംരക്ഷിക്കാനുള്ള ബാധ്യതയും സംസ്ഥാനത്തിന് ഉണ്ട്, അത് മാതൃകാപരമായി ചെയ്യുന്നുമുണ്ട്. ഇന്ത്യയിൽ ഈ സമയത്ത് തുറന്ന റിലീഫ് ക്യാമ്പുകളിൽ പകുതിയോളം കേരളത്തിലാണ്, അവയിൽ തന്നെ ഭൂരിഭാഗവും അതിഥി തൊഴിലാളികൾക്കു വേണ്ടി തുറന്നവയാണ് എന്ന് ഓർക്കുക. ഇത്തരം ഘടകങ്ങൾ സംസ്ഥാനങ്ങൾക്ക് സഹായം നൽകുമ്പോൾ കണക്കിലെടുക്കണം.

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 13 ഏപ്രിൽ 2020

കൊച്ചിയിലെ സെന്റർ ഫോർ സോഷ്യോ-എക്കണോമിക്ക് ആന്റ് എൻവയൺമെന്റൽ സ്റ്റഡീസിൽ (സി.എസ്.ഇ.എസ്.) സീനിയർ ഫെലോ ആണ് ലേഖകൻ

മീൻകാർക്ക് ചോറുണ്ണണം.. നമുക്ക് മീൻ കൂട്ടി ചോറുണ്ണണം

സുരഭി അരുൺകുമാർ

'മീനില്ലാതെ ഊണിനെക്കുറിച്ച് ചിന്തിക്കാനേ വയ്യ' എന്നു കരുതിയിരുന്ന മലയാളികൾക്കിടയിലേക്ക് അപ്രതീക്ഷിതമായാണ് കോവിഡ് 19ഉം അതിനെ തുടർന്ന് മത്സ്യമേഖലയുൾപ്പെടുന്ന സമസ്ത മേഖലകളിലേയും അടച്ചുപൂട്ടലും വന്നെത്തിയത്. കേരളത്തിലെ ജനസംഖ്യയുടെ 3.08 ശതമാനം മത്സ്യമേഖലയെ ആശ്രയിച്ച് കഴിയുന്നവരാണ്. സംസ്ഥാനത്ത് 1.8 ലക്ഷം സജീവ മത്സ്യ തൊഴിലാളികളും 1.64 ലക്ഷം അനുബന്ധ തൊഴിലാളികളും ഉണ്ടെന്നാണ് കണക്കാക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. ലോക്ക്ഡൗൺ കാലം എങ്ങനെ മറികടക്കുമെന്ന് ചിന്തിച്ചിരുന്ന ഈ മേഖലയിലെ തൊഴിലാളികൾക്ക് തെല്ലാശ്വാസം പകർന്ന തീരുമാനമായിരുന്നു ഏപ്രിൽ ആദ്യവാരം സർക്കാർ പ്രഖ്യാപിച്ച ലോക്ക്ഡൗൺ ഇളവുകൾ. ഇതുപ്രകാരം മത്സ്യമേഖല അവശ്യ സർവീസിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി. കൊറോണ പോസിറ്റീവ് കേസുകൾ അധികമായി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ട കാസറഗോഡ് ഒഴികെയുള്ള ജില്ലകളിൽ മത്സ്യ ബന്ധനം നടത്തുവാനും, ലേലം ഒഴിവാക്കിക്കൊണ്ട് സർക്കാർ നിബന്ധനകൾക്കനുസൃതമായി മത്സ്യ വിപണനം നടത്തുവാനുമുള്ള അനുവാദവും സർക്കാർ നൽകുകയുണ്ടായി. മത്സ്യവില നിയന്ത്രിക്കുന്നതിന് ജില്ലാ കളക്ടർ അധ്യക്ഷനായുള്ള 'ഹാർബർ മാനേജ്മെന്റ് സൊസൈറ്റികളെ' ചുമത

ലപ്പെടുത്തുകയും, അതോടൊപ്പം ചെറുകിട വില്പനക്കാർ ഉൾപ്പെടെയുള്ള വർക്ക് ഫിഷറീസ് ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റിന്റെ സഹകരണത്തോടെ മത്സ്യം ഓൺലൈനായും, മത്സ്യഫെഡ് വഴിയും നിശ്ചിത പോയന്റുകളിൽ എത്തിക്കുന്നതിനുള്ള സംവിധാനം ഒരുക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതൊക്കെയുണ്ടായിട്ടും 'നാട്ടിലെ ചേട്ടന്മാർ' മീൻ അന്വേഷിച്ച് ഇരുചക്ര വാഹനങ്ങളിലും മറ്റും കറങ്ങി നടന്ന് ക്രമസമാധാനപാലകരുടെ പണി കൂട്ടി. ഇതിനിടയിലും പ്രധാനപ്പെട്ട തദ്ദേശ മാർക്കറ്റുകളിലും മറ്റും പഴകിയ മത്സ്യമടക്കം പൊന്നും വിലക്ക വിൽക്കുവാൻ ശേഖരിച്ച് വെച്ചതും അധികൃതർ കണ്ടുകെട്ടി. ഇതിനുപുറമെ ഇളവുകൾ ലംഘിച്ച് അയൽ സംസ്ഥാനമായ തമിഴ്നാട് മുതൽ ബംഗാളിൽ നിന്നുവരെ ഇവിടുത്തെ തീൻമേശയെ സജ്ജീകരിക്കാൻ മായം കലർത്തിയും അല്ലാതെയും മത്സ്യം എത്തിത്തുടങ്ങി. എന്നാൽ സർക്കാരിന്റെ ശ്രദ്ധ ഇത്തരക്കാരെ കണ്ടുകെട്ടുന്നതിലും തുടരുന്നുണ്ട്.

എന്തായാലും ലോക്ക്ഡൗൺ ഇളവുകളെത്തുടർന്ന് നമ്മുടെ ഉൾനാടൻ, കടലോര മത്സ്യ മേഖല വീണ്ടും ഉഷാറായി തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. പരമ്പരാഗത ബോട്ടുകൾ കളത്തിലേക്കിറങ്ങി. ഉൾനാടൻ മേഖലയിലും ചെമ്മീനും ഞണ്ടും ഉൾപ്പെടെയുള്ള വിഭവങ്ങൾ കരയ്ക്കെത്തിച്ച് അതിവേഗം വിറ്റഴിക്കുന്ന കാഴ്ചകളും കണ്ടുവരുന്നുണ്ട്. കഴിഞ്ഞ ദിവസങ്ങളായി എന്റെ വീടിനു ചേർന്നുള്ള പഞ്ചായത്ത് റോഡിൽ മോട്ടോർ ബൈക്ക് റാലിയെന്നു തോന്നുന്ന വിധമാണ് തുടരെത്തുടരെ ഇരുചക്രവാഹനങ്ങൾ ഒന്നിനു പുറകെ ഒന്നായി കടന്നു പോകുന്നത്. ഒരു സഞ്ചി നിറയെ മീനുമായി കാൽനടയായ് വീടിനുമുന്നിലൂടെ പോയ അയൽപക്കത്തെ ചേട്ടനാണ് പറഞ്ഞത് ഫിഷ് ലാന്റിംഗ് സെന്ററിൽ വഞ്ചിയടുത്തിട്ടുണ്ടെന്നും, ഈ വാഹനങ്ങളൊക്കെ അങ്ങോട്ടേക്കാണെന്നും. ഫോണിലൂടെയും, വാട്സാപ്പിലൂടെയും മത്സ്യതൊഴിലാളികൾ വിവരം തദ്ദേശ വാസികൾക്കും സുഹൃത്തുക്കൾക്കും അയക്കുന്നു. അങ്ങനെ ആ വിവര ശൃംഖല മൂന്ന് നാല് കിലോമീറ്റർ ദൂരം വരെയുള്ളവർക്ക് വരെ മത്സ്യം കൃത്യ സമയത്ത് സ്പോട്ടിൽ വന്ന് വാങ്ങാവുന്ന രീതിയിൽ ക്രമീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. എന്തായാലും ഇതുവഴി ഇടനിലക്കാരുടെ ചൂഷണം ഒരു പരിധി വരെ ഒഴിവാക്കാൻ കഴിഞ്ഞതോടൊപ്പം മത്സ്യം പിടിക്കുന്നവർക്ക് തങ്ങളുടെ ഉല്പന്നം പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന വിലക്ക് വിറ്റഴിക്കാനും സാധിക്കുന്നു. ഇതിനിടയിലും വൻകിടക്കാരടങ്ങിയ മറ്റൊരു വിഭാഗം തീര പ്രദേശങ്ങളിൽ നിന്ന് ചെറിയ വിലയ്ക്ക് വാങ്ങി സ്വകാര്യ വാഹനങ്ങളിൽ വളരെ ഉയർന്ന വിലയ്ക്ക് വീടുകളിലും മാർക്കറ്റുകളിലും വിതരണം നടത്തുന്നുമുണ്ട്.

എന്നാൽ മത്സ്യവിപണനം അവശ്യസർവീസായി പ്രഖ്യാപിച്ചതിന്റെ ഗുണമൊന്നും ലഭിക്കാതെ കഴിയുന്ന ഒരു കൂട്ടരുണ്ട്. കാലങ്ങളായി മത്സ്യമേഖലയിലെ പരമ്പരാഗത ഹോംഡെലിവറി ശൃംഖല. ഓൺലൈനിന്റേയും, വാട്സാപ്പിന്റേയും പ്രായോഗിക വശങ്ങളെ കുറിച്ചറിയാതെ, കഴിഞ്ഞ മൂന്നാഴ്ചക്കാലമായി ഇതേ മേഖലയിൽ തങ്ങളുടെ തൊഴിൽ ചെയ്യാൻ കഴിയാതെ, സർക്കാർ പ്രഖ്യാപിച്ച ഇളവുകളുടെ ഫലം ലഭിക്കാതെ ഇവർ കാത്തിരിക്കുകയാണ്. മറ്റാരുമല്ല തലച്ചുമടായി വീടുകളിൽ കയറിയിറങ്ങി മീൻ വിൽക്കുന്ന നമ്മുടെ ചേച്ചിമാർ (ചേട്ടൻമാരുമുണ്ട്). മത്സ്യം ഉൾനാടൻ - കടലോര മേഖലയിൽ നിന്ന് നേരിട്ടോ മാർക്കറ്റുകളിൽ നിന്നോ ശേഖരിച്ച് പൊതു ഗതാഗതത്തെ ആശ്രയിച്ച് നഗര പ്രദേശങ്ങളിലും മറ്റും വീടുവീടാന്തരം കയറിയിറങ്ങി വില്പന നടത്തുന്നവരാണ് ഇക്കൂട്ട

രിൽ അധികവും. കുടുംബത്തിലെ ദൈനംദിന ചിലവുകൾക്കും, കുട്ടികളുടെ വിദ്യാഭ്യാസം, വിവാഹം തുടങ്ങിയ ആവശ്യങ്ങൾക്കും കൈത്താങ്ങാകുവാനാണ് മിക്കവാറും സ്ത്രീകൾ ഈ തൊഴിൽ ചെയ്യുന്നത്. മത്സ്യം ശേഖരിക്കുന്നതിനായും, വിറ്റഴിക്കുന്നതിനുമായുള്ള യാത്രകൾക്ക് ഇക്കൂട്ടർ പ്രധാനമായും ആശ്രയിക്കുന്നത് ബസ്സുകളെയാണ്. അതിരാവിലെ വീട്ടിൽ നിന്ന് പുറപ്പെട്ട് മത്സ്യം തീരപ്രദേശത്ത് നിന്നോ തദ്ദേശ മാർക്കറ്റുകളിൽ നിന്നോ വാങ്ങി നഗര പ്രദേശങ്ങളിൽ വീടുകൾ കയറിയിറങ്ങി വില്പന നടത്തി കിലോ മീറ്ററുകൾ യാത്ര ചെയ്ത് വൈകിട്ടാണ് അവരവരുടെ വീടുകളിൽ തിരിച്ചെത്തുന്നത്. മറ്റെല്ലാ അവശ്യ സർവീസുകളിലും ഹോം ഡെലിവറി ഉൾപ്പെടെയുള്ള സംവിധാനം കോവിഡിനെതിരെയുള്ള പ്രതിരോധ പ്രവർത്തനത്തിന്റെ ഭാഗമായി കൊണ്ടുവന്നപ്പോൾ കാലങ്ങളായി മത്സ്യം ഹോം ഡെലിവറി നടത്തിപ്പോരുന്ന നമ്മുടെ ചേച്ചിമാരും, ചേട്ടന്മാരും ലോക്ക് ഡൗൺ മൂലം തങ്ങളുടെ കച്ചവടം എന്നന്നേക്കുമായി നഷ്ടപ്പെടുമോ എന്ന ആശങ്കയിലാണ്. അവരെ എങ്ങനെ ശാരീരികാകല നിബന്ധനകൾക്കനുസൃതമായി സർക്കാർ നിയന്ത്രിത മത്സ്യവിതരണസംവിധാനങ്ങളോട് കൂട്ടിച്ചേർക്കാമെന്നുള്ളത് ചിന്തിക്കേണ്ടതല്ലേ?

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 17 ഏപ്രിൽ 2020

കൊച്ചിയിലെ സെന്റർ ഫോർ സോഷ്യോ – എക്കണോമിക്ക് ആന്റ് എൻവയൺമെന്റൽ സ്റ്റഡീസിൽ (സി.എസ്.ഇ.എസ്.) ഗവേഷകയാണ് ലേഖിക

കൊറോണ കരുതലിലെ പോലീസ്

ബിബിൻ തമ്പി

"പൊരുതാം പടപൊരുതാം
നവലോകം കണികാണാൻ...
കരുതാം കൈ കഴുകാം
ഇത് അതി ജീവന സമരം..."

ഇത് ഏതെങ്കിലും വിപ്ലവ പാർട്ടിയുടെ പടപ്പാട്ടല്ല. കേരള പോലീസ് കൊറോണ കാലത്ത് തയ്യാറാക്കി അവതരിപ്പിച്ച കരുതലിന്റെ വരികളാണ്.

ക്രമസമാധാന - പാലനത്തിൽ ഊന്നിയിരുന്ന പോലീസ് സേനക്ക് മുന്നിൽ കരുതലിന്റെ ഒരു പുതിയ പാഠം ഈ അടച്ചുപൂട്ടൽ കാലം തുറന്നിരിക്കുകയാണ്. ഒരു 'ജനകീയ പോലീസിന്റെ' ഉത്തരവാദിത്തങ്ങൾ വളരെ വലുതാണെന്ന് ഈ കാലം നമ്മളെ ഓർമിപ്പിക്കുന്നു.

വീടുകളിൽ നിന്ന് പുറത്തുപോകാൻ സാധിക്കാത്തവർക്ക് ഭക്ഷണവും, മരുന്നും എത്തിച്ച് നൽകിയും, മാസ്ക് നിർമ്മാണം ഏറ്റെടുത്തും, ജയിലുകളിൽ സാനി

റൈസർ തയ്യാറാക്കിയും, വൈവിധ്യമാർന്ന ബോധവൽക്കരണ പരിപാടികൾ അവതരിപ്പിച്ചും തങ്ങളുടെ പുതിയ ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളോട് നീതി പുലർത്താൻ പോലീസ് സേന ശ്രമിക്കുകയാണ്. അതിനിടയിലാണ് വഴിയിൽ കൂട്ടംകൂടിയും, വ്യാജസന്ദേശങ്ങൾ പ്രചരിപ്പിച്ചും, വ്യാജ വാറ്റും കഞ്ചാവ് കൃഷിയും നടത്തിയും ചിലർ പോലീസിന്റെ "ജോലിഭാരം കുറയാതിരിക്കാൻ" പരമാവധി ശ്രമിക്കുന്നത്. അത് പ്രതീക്ഷിക്കേണ്ടതുമാണ്. എന്നാൽ ബഹുഭൂരിപക്ഷം കേരള ജനതയും സർക്കാർ നിർദ്ദേശങ്ങൾ അക്ഷരം പ്രതി പാലിച്ച് ജീവിക്കുന്നു എന്നത് പോലീസിന് ഏറെ ആശ്വാസം നൽകുന്നുണ്ടാകും.

എന്നാൽ ഇതേ കാലത്ത് തന്നെയാണ് നിയമം ലംഘിച്ച് പുറത്തിറങ്ങിയവരെ യാതൊരു ദാക്ഷിണ്യവുമില്ലാതെ പോലീസ് സേനയിലെ ചിലർ തലങ്ങും വിലങ്ങും തല്ലിയോടിച്ചതും, നടു റോട്ടിൽ നിർത്തി ഏത്തമിടീച്ചതും, "ആരോഗ്യ പ്രവർത്തകരാണ്, റവന്യൂ ഉദ്യോഗസ്ഥരാണ്, സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകരാണ്" എന്നൊക്കെ കരഞ്ഞു പറഞ്ഞിട്ടും ദയയില്ലാതെ കേസിൽ കുടുക്കിയതും. പല കളവുകൾ പറഞ്ഞ് നിയമത്തേയും, നിയമപാലകരേയും, സർക്കാർ നിർദ്ദേശങ്ങളേയും വെല്ലുവിളിച്ചുകൊണ്ട് ചിലർ ഉണ്ടാക്കുന്ന ജോലി സമ്മർദ്ദമാണ് ഇത്തരം അവസ്ഥകളിലേക്ക് പലപ്പോഴും നയിക്കുന്നതെന്ന് പോലീസിലെ സുഹൃത്തുക്കൾ പറയുന്നു. ഈ നിയമലംഘകർ ക്രിമിനലുകൾ അല്ല എന്നറിഞ്ഞുതന്നെയാണ് പൊതുവെ പെരുമാറുന്നത് എന്നും, എന്നാൽ വർദ്ധിച്ച ജോലിസമ്മർദ്ദം ചിലപ്പോഴെങ്കിലും നിയന്ത്രണം വിടാൻ ഇടയാക്കുന്നു എന്നും അവർ കൂട്ടിച്ചേർത്തു. പോലീസ് സേനക്ക് പരിശീലന സമയം മുതൽ ലഭിക്കുന്ന ഔപചാരികവും അനൗപചാരികവുമായ ഓറിയന്റേഷനുകളും ഇപ്പോഴും നൂറുശതമാനവും ശുദ്ധീകരിക്കപ്പെടാത്ത ചുരുക്കം സേനാ അംഗങ്ങളും ഇത്തരം പെരുമാറ്റങ്ങൾക്ക് കാരണമാകുന്നു എന്നും നാം അനുമാനിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

ഈ കൊറോണ പേടിയിലെ അടച്ചുപൂട്ടൽ കാലത്ത് പോലീസ് സേനയിലെ ചില സൗഹൃദങ്ങളുമായി നടത്തിയ സംസാരങ്ങളാണ് ഈ കുറിപ്പിനാധാരം. കരുതൽ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ തങ്ങളും ഉയർന്ന് പ്രവർത്തിക്കുന്നു എന്ന ആത്മവിശ്വാസത്തിലാണ് അവരെല്ലാം. ഈ കാലത്ത് കൈക്കൊണ്ട പല നടപടികളും തുടർന്നുകൊണ്ടുപോകാനായാൽ സേനയിൽ മികച്ച മാറ്റങ്ങളുണ്ടാക്കാൻ കഴിയുമെന്നും അവരിൽ പലരും അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

ഈ ദുരിതകാലത്ത് പോലീസിന് പ്രളയകാലത്തെപ്പോലെ അധിക ജോലി ഉള്ളതല്ല പ്രശ്നം. സുരക്ഷിതമായി ജോലി ചെയ്യാൻ പറ്റുന്ന സാഹചര്യം ഉണ്ടാവുക എന്നതാണ് പ്രധാനം. കാരണം പോലീസ് സേന ഈ മാരക വൈറസിൽ നിന്നും സുരക്ഷിതമായിരിക്കേണ്ടത് സമൂഹത്തിന്റെ ആവശ്യമാണ്. ഈ ചൂട് കൂടിയ അന്തരീക്ഷത്തിൽ മുഖാവരണവും, കൈയുറകളും ധരിച്ച് ജോലി ചെയ്യുക എന്നത് വളരെ ദുഷ്കരം പിടിച്ച ജോലിയാണെന്ന് പോലീസിലുള്ളവർ തന്നെ പറയുന്നു. നിലവിൽ ലഭ്യമായ മുഖാവരണങ്ങളുടേയും, കൈയുറകളുടേയും ഗുണനിലവാരപ്രശ്നമോ, ഇത്തരം

സൗകര്യങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ചുള്ള ശീലമില്ലായ്മയോ ആകാം ഇതിന് കാരണം. സൗകര്യം കിട്ടിയാൽ നിയമം ലംഘിക്കാൻ അവസരം പാത്ത് നടക്കുന്ന വിരുതർ ഇത് മനസ്സിലാക്കുന്നത് നന്നായിരക്കും. പോലീസ് സേനയിൽ ഒരാൾക്ക് വൈറസ് ബാധിച്ചാൽ അത് സമൂഹത്തിൽ വ്യാപിക്കുന്നതിനുള്ള സാധ്യത വർദ്ധിക്കും. ഈ സാഹചര്യത്തിലാണ് ആരോഗ്യ മേഖല നിഷ്കർഷിക്കുന്ന പ്രോട്ടോക്കോൾ തകരാതെ സൂക്ഷിക്കുവാൻ പോലീസും അതേ അളവിൽ ജനങ്ങളും പ്രവർത്തിക്കേണ്ടി വരുന്നത്.

ഡ്രോണുപയോഗിച്ച് നടത്തിയ നിരീക്ഷണങ്ങളും അതിൻമേൽ എടുത്ത നടപടികളും പോലീസ് സേനക്ക് പുതിയൊരാത്മവിശ്വാസം നൽകുന്നതായി അവരുടെ തന്നെ വാക്കുകളിൽ തെളിയുന്നുണ്ട്. ഇത്തരം സംവിധാനങ്ങൾ തുടരാൻ കഴിയുകയാണെങ്കിൽ ക്രമസമധാനപാലന രംഗത്ത് കാതലായ മാറ്റം വരുത്താൻ കഴിയുമെന്നും അവർ പറയുന്നു. സാങ്കേതിക വിദ്യ ഉപയോഗിച്ച് കള്ളം തെളിവോടെ പിടികൂടുമ്പോൾ പിന്നെ 'ശുപാർശക്കാ'രെത്തിയിട്ടും കാര്യമില്ലെന്ന അവസ്ഥയും സംജാതമാകും. അനാവശ്യമായി പുറത്തിറക്കിയ വാഹനങ്ങളെയും, കൂട്ടം കൂടി നിയമ ലംഘനങ്ങൾ നടത്തിയവരെയും പിടിക്കുമ്പോൾ അവർക്കായി ശുപാർശകളുടെ പെരുമഴ വരുന്നത് ചെറുതല്ലാത്ത അലോസരവും സമ്മർദ്ദവുമാണ് പോലീസുകാരിൽ ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ളത്.

'തുണ' പോലുള്ള ഓൺലൈൻ പോർട്ടൽ, ജനമൈത്രി പോലീസ്, സ്റ്റുഡന്റ് പോലീസ് കേഡറ്റ്, സ്കൂൾ പ്രൊട്ടക്ഷൻ കമ്മിറ്റികൾ തുടങ്ങിയവയൊക്കെ വഴി ഈ ഒരു മാറ്റം മുമ്പേ തുടങ്ങി എന്നത് വിസ്മരിക്കുന്നില്ല. പോലീസ് സേവനം ഓൺലൈനിൽ ലഭിക്കുന്ന "തുണ", പൊതുജന സുരക്ഷക്കായി ഉപയോഗിക്കാവുന്ന 'രക്ഷ', 'സിറ്റിസൺ സേഫ്റ്റി' തുടങ്ങിയ മൊബൈൽ ആപ്ലിക്കേഷനുകൾ, സി.സി.ടി.എൻ.എസ്. സംവിധാനം, സൈബർ നിരീക്ഷണത്തിനുള്ള 'സൈബർഡോം', ഡിജിറ്റൽ ഫോറൻസിക് സംവിധാനങ്ങൾ, ഓഫീസ് സേവനങ്ങളുടെ കമ്പ്യൂട്ടർവൽക്കരണം, ജില്ലകൾക്കുപ്പെടെയുള്ള ആധുനീക വെബ്സൈറ്റുകൾ, ഫോട്ടോ ആർക്കൈവ് എന്നിങ്ങനെ ആധുനീക സാങ്കേതിക വിദ്യകൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്തി പോലീസ് സേന സാങ്കേതിമായി മുന്നോട്ട് കുതിക്കുകതന്നെയാണ്. എന്നാൽ ഈ സൗകര്യങ്ങൾ പൊതുജനം വേണ്ടത്ര പ്രയോജനപ്പെടുത്തി തുടങ്ങിയിട്ടില്ല എന്നാണ് പഠനങ്ങൾ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നത്. ഇതോടൊപ്പം പോലീസ് സേന പല ബുദ്ധിമുട്ടുകളും നിലവിൽ നേരിടുന്നുമുണ്ട്. പോലീസ് സേനയിൽ ആവശ്യത്തിന് അംഗബലമില്ലാത്തത്, ഉള്ളവരെ ശാസ്ത്രീയമായി ക്രമീകരിക്കുന്നതിലെ അപാകത, സുരക്ഷാ ഉപകരണങ്ങളുടെയും, മറ്റ് അവശ്യ വസ്തുക്കളുടേയും ലഭ്യതക്കുറവ്, ഉള്ളവയുടെ യഥാസമയമുള്ള മെയിന്റനൻസില്ലായ്മ, വാഹന സൗകര്യങ്ങളുടെ അപര്യാപ്തത എന്നിങ്ങനെ പലതും പോലീസിന്റെ സുഗമമായ പ്രവർത്തനങ്ങളെ ബാധിക്കുന്നുണ്ട്. അടിയന്തിര ഘട്ടങ്ങളിൽ പൊതുവേ പോലീസിന് ഉപയോഗപ്പെടുത്താവുന്ന ഫ്ലഡ് ലൈറ്റുകൾ പോലീസ് സ്റ്റേഷൻ കേന്ദ്രീകരിച്ച് ആവശ്യമാണെന്നിരിക്കേ അത് സബ് ഡിവിഷൻ തലത്തിൽ പോലും ലഭ്യമല്ലത്രെ. പോലീസ് സേനയുടെയും, ഡ്രോൺ-ഫോട്ടോഗ്രാഫേഴ്സ് അസ്സോസ്സിയേഷനുകളുടെയും സംയുക്ത സംരംഭമായി "ഈഗിൾ ഐ" എന്ന പേരിൽ ഒരുപറ്റം ചെറുപ്പക്കാർ സൗജന്യമായിട്ടാണ് നിലവിൽ ഡ്രോൺ സേവനം നൽകിയിട്ടുള്ളത്. ഇത് ഇങ്ങനെ അധികനാൾ തുടർന്നുപോകാൻ കഴിയില്ലല്ലോ.

സാമൂഹ്യ അകലം പാലിച്ച്, ആയാസം കുറച്ച്

കൂടുതൽ തെളിവുകളുടെ സഹായത്തോടെ പ്രതികളെ പിടികൂടുന്നതിന് ഡ്രോൺ, സി.സി. ടിവി ക്യാമറകൾ തുടങ്ങിയ സാങ്കേതിക വിദ്യകൾക്ക് കാര്യമായ സഹായം നൽകാൻ കഴിയും. ചെറിയ ചെറിയ കവല കളിൽ അടക്കം സി.സി. ടിവികൾ നിർബന്ധമായും സ്ഥാപിക്കണമെന്ന് പ്രാദേശിക സർക്കാരുകളോട് പോലീസ് ആവശ്യപ്പെടാറുണ്ടെങ്കിലും അത് പലപ്പോ ഴും നടപ്പിലാകാറില്ല. നടപ്പിലാകുന്നവ തന്നെ പല പ്പോഴും വേണ്ട രീതിയിൽ പരിപാലിക്കപ്പെടുന്നില്ല. ഇതെല്ലാം മാറുമെന്ന് നമുക്ക് പ്രതീക്ഷിക്കാം. ഇത്തരം സാങ്കേതിക വിദ്യകൾക്കൊപ്പം ജിയോഗ്രാഫിക് ഇൻ ഫൊർമേഷൻ സിസ്റ്റം (ജി.ഐ.എസ്.), ഗ്ലോബൽ പൊസിഷനിംഗ് സിസ്റ്റം (ജി.പി.എസ്.) പോലുള്ള നൂതന സംവിധാനങ്ങൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്തി കാര്യ ങ്ങൾ കൂടുതൽ എളുപ്പമാക്കാനും പോലീസ് സ്റ്റേഷനു കൾക്ക് കഴിയും. ഇതിനായി സങ്കേതിക വിദ്യയും, വിദ്യാപരിജ്ഞാനവും സ്റ്റേഷൻ പരിധിയിൽ വർധി ക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പോലീസ് സേനയിലേക്കുള്ള റി ക്രൂട്ട്മെന്റിൽ അടക്കം വിവിധ സാങ്കേതിക പരിജ്ഞാ നമുള്ളവരുടെ പങ്കാളിത്തം ഉറപ്പാക്കേണ്ടതുണ്ട്. മാറ്റങ്ങൾ താഴെത്തട്ടിൽ നടക്കുമ്പോഴാണ് സേന കൂടുതൽ മിക ച്ചതാവുക.

പോലീസിന്റെ ഇൻ-സർവീസ് ട്രെയിനിംഗ് വർ ദ്ധിപ്പിക്കുക; ശാരീരിക പരിശീലനങ്ങൾക്ക് പുറമെ പോലീസിന്റെ ദൈനംദിന പ്രവർത്തനങ്ങളിലും വിവിധ നൈപുണ്യങ്ങളിലും പരിശീലനം ഉറപ്പാ ക്കുക; സാമൂഹ്യബന്ധം ഊഷ്മളമാക്കുന്നതിന് പ്ര ത്യേക പരിശീലനങ്ങളും പദ്ധതികളും രൂപപ്പെടുത്തുക; ഈ ദുരന്ത കാലത്ത് സേന ഏറ്റെടുത്തതിന് സമാന മായ കരുതൽ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വിവിധ തലങ്ങളിൽ നടപ്പിലാക്കുകയും ജനങ്ങളുമായി കൂടുതൽ നല്ല ബന്ധം സ്ഥാപിക്കു കയും ചെയ്യുക; ഡ്രോണുകൾ, ഫ്ലഡ് ലൈറ്റുകൾ തുടങ്ങിയ ഉപകരണ ങ്ങൾ സബ് ഡിവിഷൻ കേന്ദ്രീക രിച്ചെങ്കിലും ലഭ്യമാക്കുക; അതിനാ വശ്യമായ പരിശീലനങ്ങൾ ഉറപ്പാ ക്കുക; പോലീസ് ഇതിനോടകം തന്നെ രൂപപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള നിര വധി സാങ്കേതിക വിദ്യകളും, സൗ കര്യങ്ങളും ജനങ്ങളിലേക്ക് എത്തി ക്കുക; ആ സേവനങ്ങൾ പ്രയോജ നപ്പെടുത്തുന്നതിന് പൊതുജനത്തെ പ്രാപ്തരാക്കുക; ഇതിനായി വിദ്യാ ഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങൾ വഴി പ്ര ത്യേക പരിപാടികൾക്ക് രൂപം കൊടുക്കുക; മികച്ച സാങ്കേതിക സംവിധാനങ്ങൾ ഒരുക്കുന്നതിന് തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങ ളുടെ മുൻകൈ ഉറപ്പാക്കുക; ഇവയി ലൂടെയൊക്കെ ഒരു കാര്യക്ഷമമായ പോലീസ് സേനയെ രൂപപ്പെടുത്തി യെടുക്കാൻ കേരളത്തിനാകും.

സാങ്കേതിക വിദ്യകൾ ഫലപ്രദ മായി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുക വഴി നിലവിലുള്ള സേനയെ കൂടുതൽ ഫലപ്രദമായി വിനിയോഗിക്കുന്ന തിന് കേരള പോലീസിനാകും. അതിന് കേരള പോലീസിന് സാ ധിക്കട്ടെ എന്ന് പ്രത്യാശിക്കുന്നു.

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 21 ഏപ്രിൽ 2020

കൊച്ചിയിലെ സെന്റർ ഫോർ സോഷ്യോ-എക്കണോമിക്ക് ആന്റ് എൻവയൺമെന്റൽ സ്റ്റഡീസിൽ (സി.എസ്.ഇ.എസ്.) സീനിയർ റിസർച്ച് ഓഫീസറാണ് ലേഖകൻ

കോവിഡ് നെഗറ്റീവ്, പോസിറ്റീവ് വാർത്തയാവുന്ന കാലം...

നഹീമ പൂന്തോട്ടത്തിൽ

ലോകത്തിന്റെ ദ്രുതതാളത്തെ മന്ദഗതിയിലേക്കും പലപ്പോഴും നിശ്ചലതയിലേക്കും വഴിമാറ്റിയ കോവിഡ് കാലം. എല്ലാ വൻ നഗരങ്ങളെയും പോലെ കേരളത്തിൻറെ മെട്രോ നഗരമായ കൊച്ചിയെയും വിജനതയും നിശബ്ദതയും പിടിമുറുക്കിയ ലോക്ക്ഡൗൺ കാലം. ജീവിതത്തിലൊരിക്കലും കണ്ടിട്ടില്ലാത്ത പല കാഴ്ചകളും ഈ അടച്ചുപൂട്ടൽ നാളുകളിലെ മാധ്യമപ്രവർത്തനത്തിലൂടെ കാണാനായി.

രാവും പകലും ഉറങ്ങാത്ത, വാഹനങ്ങളുടെ ഇരമ്പലിൽ നിന്ന് ഒരു നിമിഷം പോലും മോചനമില്ലാത്ത ഈ നഗരം ലോക്ക്ഡൗണിന്റെ നിർബന്ധത്തിൽ അലസമായി മടിപിടിച്ചുകിടക്കുകയായിരുന്നു. എല്ലാ മേഖലകളെയും പോലെ എന്റെ തൊഴിലായ മാധ്യമപ്രവർത്തനത്തെയും കോവിഡും ലോക്ക്ഡൗണും പുതുരൂപത്തിലേക്ക് പരിവർത്തിപ്പിച്ചിരുന്നു. അലഞ്ഞുതിരിഞ്ഞും ആളുകളെ തേടിയുമുള്ള റിപ്പോർട്ടിങ്ങിൽ (ഗ്രൗണ്ട് റിപ്പോർട്ടിങ്) നിന്ന്, ഓഫീസിലോ വീട്ടിലോ തന്നെ ഇരുന്ന് ഫോണിൽ കൂടെയും മറ്റ് ആശയവിനിമയ സംവിധാനങ്ങളിലൂടെയുമുള്ള വാർത്താശേഖരണത്തിലേക്ക് (ആം ചെയർ ജേണലിസം) ചുവടുമാറിയത് പെട്ടെന്നായിരുന്നു. രാഷ്ട്രീയവും കുറ്റകൃത്യവും നിയമവും വിനോദവുമെല്ലാം നിറഞ്ഞ വാർത്താസാമ്രാജ്യത്തെ കോവിഡ് എന്ന വില്ലൻ കീഴടക്കി, ആധിപത്യം സ്ഥാപിച്ചത് നിമിഷവേഗത്തിലാണ്. എല്ലാ വാർത്തകൾക്കും കോവിഡിന്റെ രുചിയും മണവും.

ആശങ്ക വേണ്ടെന്ന് സ്വന്തം മനസിനോടെന്ന പോലെ വായനക്കാരോടും ആവർത്തിക്കുമ്പോഴും അക്ഷരങ്ങളിലും വാക്കുകളിലും ഭീതിയും ആശങ്കയും ഭാവിയെക്കുറിച്ചുള്ള അനിശ്ചിതത്വവും ഒളിച്ചുനിന്നിരുന്നു. അപൂർവങ്ങളിൽ അപൂർവമായ 'പോസിറ്റീവ്' വാർത്തകൾ നെഗറ്റീവും 'നെഗറ്റീവ്' വാർത്തകൾ പോസിറ്റീവുമായത് പലതവണ. 'കോവിഡ് സംശയിക്കുന്നയാൾക്ക് പോസിറ്റീവ്' എന്ന സ്ഥിരീകരിച്ച വാർത്തയാണ് സങ്കടത്തിന്റെയും ആശങ്കയുടെയും നെഗറ്റീവ് ടോണിൽ ചെയ്യേണ്ടിവന്നത്. പി. ആർ. ഡി. ഇൻപുട്ട് ഉപയോഗിച്ച് എറണാകുളം ജില്ലയുടെ പ്രതിദിന കോവിഡ് റൗണ്ടപ്പുകൾ തയ്യാറാക്കുമ്പോൾ "ഓഹ് ഇന്നെല്ലാം നെഗറ്റീവാണല്ലോ" എന്ന ആത്മഗതത്തിനുണ്ടായിരുന്നത് പ്രതീക്ഷയുടെ പോസിറ്റീവ് ടോണായിരുന്നു.

കേരളത്തിലാദ്യമായി കോവിഡ് ബാധിച്ച് മട്ടാഞ്ചേരി സ്വദേശി മരിച്ച ദുഃഖവാർത്തയറിഞ്ഞപ്പോഴും പിറ്റേന്നത്തെ പത്രത്തിലേക്കായി ആ വാർത്തയും അനുബന്ധ വാർത്തകളും തയ്യാറാക്കുമ്പോഴും അതുവരെയില്ലാത്ത ഒരു മരവിപ്പ് മനസിനെ കീഴടക്കിയിരുന്നു. മുഖാവരണമുൾപ്പടെ അണിഞ്ഞ് 'വീട് - ഓഫിസ്, ഓഫിസ്-വീട്' എന്നിങ്ങനെ നിത്യയാത്ര ചുരുങ്ങിയെങ്കിലും 'ശ്രദ്ധിക്കണേ' എന്ന പ്രിയപ്പെട്ടവരുടെ കരുതൽ വാക്കുകൾ നൽകിയ ഊർജം ചെറുതല്ല.

ലോക്ക്ഡൗൺ കാലത്തെ തൊഴിലിടത്തിലേക്കുള്ള യാത്ര ഇനിയൊരിക്കലും ജീവിതത്തിൽ മറക്കില്ല. പ്രധാനമന്ത്രി പ്രഖ്യാപിച്ച് രാജ്യമേറ്റെടുത്ത് നടപ്പാക്കിയ ജനത കർഫ്യൂ ദിനമായ മാർച്ച് 22നാണ് ജീവിതത്തിലാദ്യമായി ഈ കൊച്ചി നഗരത്തെ അത്രമേൽ അസ്വാഭാവികതയുടെയും അപരിചിതത്വത്തിന്റെയും മൂടുപടമണിഞ്ഞ് കാണുന്നത്. കാക്കനാട്ടു നിന്നും എറണാകുളം കോൺവെന്റ് ജംഗ്ഷൻ വരെയുള്ള യാത്രക്കിടെ പതിവായി കാണാറുള്ള നൂറുകണക്കിന് വാഹനങ്ങൾക്കു പകരം അന്നു കണ്ടത് വിരലിലെണ്ണാവുന്നത്ര വാഹനങ്ങൾ മാത്രം. പലരെയും പോലീസുകാർ തടഞ്ഞ് തിരിച്ചയക്കുമ്പോൾ, കൈകാണിക്കുന്ന പോലീസുകാരോട് മീഡിയ എന്നു മാത്രം പറഞ്ഞ് ഒരു ജേണലിസ്റ്റ് പ്രിവിലേജിൽ മുന്നോട്ടു കുതിച്ചത് ഓർമ വരുന്നു. ലോക്ക്ഡൗൺ ദിവസങ്ങളിലോരോന്നും ഇതുതന്നെയായിരുന്നു അനുഭവം. രാവിലെ ചില്ലറ ചെക്കിംഗുകൾ കഴിഞ്ഞ് ഓഫിസിലേക്ക്. കോവിഡ് ലോക്ക്ഡൗണിൽ തകർന്നടിഞ്ഞ വിവിധ മേഖലകളുടെ ദുരിത വാർത്തകൾ, പ്രതിസന്ധികൾക്കിടയിലും പ്രത്യാശയുടെ നാളമാവുന്നവരെ കുറിച്ചുള്ള നല്ല വാർത്തകൾ, കോവിഡിനോടു പൊരുതി അതിജീവനത്തിന്റെ പുതിയ ആകാശം കീഴടക്കിയെത്തുന്ന രോഗമുക്തരെ കുറിച്ചുള്ള ശുഭവാർത്തകൾ, തിരക്കില്ലാത്ത തെരുവിനെ അടയാളപ്പെടുത്തുന്ന വാർത്തകൾ, ലോക്ക്ഡൗൺ ലംഘകരെ കുറിച്ചുള്ള വാർത്തകൾ.. അങ്ങനെയങ്ങനെ ലോക്ക്ഡൗൺ-കോവിഡ് കാലം, കോവിഡെന്ന കേന്ദ്രബിന്ദുവിൽ നിന്ന് പിറന്ന പലവിധ വാർത്താവിശേഷങ്ങളുടെ നാളുകളായിരുന്നു.

സൗകര്യത്തിനായി സമയം പുനക്രമീകരിച്ച രാത്രി ഷിഫ്റ്റിനു ശേഷം പത്തു മണി കഴിഞ്ഞ് ഓഫിസിൽ നിന്നു പുറപ്പെടുമ്പോൾ ഇത് കൊച്ചി നഗരം തന്നെയോ എന്ന് പലപ്പോഴും സംശയിച്ചുപോകും. ഒരു കിലോമീറ്ററെങ്കിലും ഓടിക്കഴിഞ്ഞാണ് ചിലപ്പോൾ മറ്റൊരു വാഹനം കാണാനാവുക. മഞ്ഞയും വെള്ളയും വെളിച്ചത്തിൽ സദാ തിളങ്ങിത്തുവി നിൽക്കാറുള്ള നഗരത്തിന്റെ പലഭാഗങ്ങളും കടകളുമെല്ലാം ഇരുട്ടിന്റെ പിടിയിലമർന്നിരിക്കുകയായിരുന്നു. തിരക്കേതുമില്ലാ പാതയി

ലൂടെ വേഗതയിൽ നീങ്ങുന്ന എന്റെ ടൂവീലറിന് ഇടയ്ക്ക് ഇരുട്ടിൻ മറവിൽ നിന്നും പതിയെ ചാടിവീഴുന്ന തെരുവുനായ്ക്കളെ ശ്രദ്ധിക്കണമായിരുന്നു. മുമ്പത്തെ പോലെയില്ലെങ്കിലും മെട്രോ പില്ലറിനരികിൽ രാവു പുലർത്തുന്ന പലരും ഉറക്കത്തിലേക്ക് വീഴുന്നേയുണ്ടാവുള്ളൂ. കടന്നുപോവുന്ന വാഹനങ്ങളിലുള്ള ചിലരുടെ നോട്ടങ്ങൾ കാണാം; ഈ ലോക്ക്ഡൗൺ കാലത്ത് അതും ഈ 'അസമയത്ത്' ഒരു പെൺകുട്ടിയെന്താ ഒറ്റക്കുപോവുന്നത്തെന്നായിരുന്നു ആ നോട്ടങ്ങളുടെ അർഥം. അരകിലോമീറ്ററോളം വാഹനങ്ങളുടെ നീണ്ട നിരയുണ്ടാവാറുള്ള (ചില കുരുക്കേറിയ സമയങ്ങളിൽ അതിലുമേറും) പാലാരിവട്ടം ബൈപ്പാസ് സിഗ്നലിൽ കൂടിയെല്ലാം അനാഥപ്രേതം പോലെ ആരുമില്ലാതെ വണ്ടി മുന്നോട്ടുകുതിച്ചിട്ടുണ്ട്. അപ്പോഴെല്ലാം കോവിഡിന്റെ ആശങ്ക കത്തിനിൽക്കുന്ന നാളുകളിലും തൊഴിലെടുക്കാനാവുന്നുണ്ടല്ലോ എന്ന അഭിമാനം മാത്രം.

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 3 മെയ് 2020

മാധ്യമം ദിനപത്രം കൊച്ചി ബ്യൂറോയിൽ റിപ്പോർട്ടറാണ് ലേഖിക

ഒരു വൈറസ് തകർത്തെറിഞ്ഞ ക്രിക്കറ്റതിർത്തികൾ...

ബൻസൻ തോമസ് ജോർജ്

ഇത്തിരിപ്പോന്ന ഒരു വൈറസ് ലോകം മുഴുവനും പടർന്നു പിടിച്ചപ്പോൾ അത് പലരെയും പല രീതിയിൽ സ്വാധീനിച്ചിട്ടുണ്ട്! ഒരുപാട് പേർ അവരുടെയുള്ളിൽ ഒളിച്ചിരുന്ന കഴിവുകൾ തിരിച്ചറിഞ്ഞ ദിനങ്ങൾ. ഒരു രീതിയിൽ പറഞ്ഞാൽ തിരിച്ചറിവുകളുടെ കാലം! എനിക്കും അത്തരം ഒരു തിരിച്ചറിവുണ്ടായ ദിവസം ആയിരുന്നു ഏപ്രിൽ 23.

1988ൽ കേരളത്തിൽ ഒരു പച്ചമലയാളിയായി, അതിലുപരി ഒരു ഇന്ത്യക്കാരനായി ജനിച്ച എനിക്ക് ക്രിക്കറ്റ് എന്നത് ഒരു കളി എന്നതിലുപരിയായി ഒരു വികാരമോ ഭ്രാന്തോ ഒക്കെ ആയിരുന്നു. സച്ചിൻ ഉണ്ടായിരുന്ന കളികൾ; അവസാനിമിഷം സച്ചിൻ ജയിപ്പിക്കുന്ന കളികൾ; ഇന്ത്യ തോൽക്കാൻ പോകുന്നു എന്ന് തോന്നുമ്പോൾ കളി ജയിക്കാൻ വേണ്ടി മുട്ടിന്മേൽ നിന്ന് പ്രാർത്ഥിച്ച ദിനങ്ങൾ; ആ പ്രാർത്ഥനയുടെ ഫലമായിട്ടാണ് കളി ജയിച്ചത് എന്ന് വിശ്വസിക്കാൻ ആഗ്രഹിച്ചിരുന്ന കാലം. ക്രിക്കറ്റ്കളി ഒരു ആവേശമാക്കി മാറ്റിയ ആ മനുഷ്യന്റെ, അല്ല ക്രിക്കറ്റിന്റെ ദൈവത്തിന്റെ ജന്മദിനമായിരുന്നു ഏപ്രിൽ 23.

അദ്ദേഹം തന്നിരുന്ന ആവേശം പിന്നീടങ്ങോട്ട് മറ്റാരും തരാത്തത് കൊണ്ടോ, ജീവിതം തിരക്കിലായതു കൊണ്ടോ എന്തോ കളി കാണുന്നത് കുറഞ്ഞു എന്നത് ഒരു യാഥാർഥ്യമാണ്. എന്നാലും ഉള്ളിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന ക്രിക്കറ്റ് പ്രേമി അതുപോലെ തന്നെ അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നു. പിന്നീട് വന്ന എം.എസ്. ധോനി, വിരാട് കോഹ്‌ലി, രോഹിത്ത് ശർമ, പാണ്ഡ്യ തുടങ്ങിയവരിലൂടെ ക്രിക്കറ്റിനെ സ്നേഹിക്കുന്ന ആ ഇന്ത്യക്കാരൻ എന്റെ ഉള്ളിൽ ഇപ്പോഴും ജീവിക്കുന്നുണ്ട്. കളിക്കുന്ന കളികളിൽ എല്ലാം ഇന്ത്യ ജയിക്കണം എന്ന് കഠിനമായി ആഗ്രഹിച്ചിരുന്ന ഞാൻ അത് പോലെ തന്നെ ആഗ്രഹിച്ചിരുന്ന മറ്റൊരു കാര്യമുണ്ട്. കളിക്കുന്ന കളികളിൽ എല്ലാം പാക്കിസ്ഥാൻ തോൽക്കണമെന്ന്. ഇത് എന്റെ മാത്രം ആഗ്രഹം ആണെന്ന് തോന്നുന്നില്ല; ഒരുപക്ഷെ എല്ലാ ഇന്ത്യക്കാരനും ഒരിക്കലെങ്കിലും ഇങ്ങനെ ചിന്തിച്ചു കാണണം.

ഫ്ലാഷ്ബാക്ക് കഴിഞ്ഞ സ്ഥിതിക്ക് ഇനി ഞാൻ മുമ്പേ പറഞ്ഞ തിരിച്ചറിവിന്റെ കാര്യത്തിലേക്ക് കടക്കാം. അതായത് ഫ്ലാഷ്ബാക്കിൽ നിന്ന് ഇന്നിലേക്ക് വരാമെന്ന് ചുരുക്കം. കൊറോണ പോസിറ്റീവ് ആണെന്ന് അറിഞ്ഞപ്പോൾ ദുബായിൽ വർസാനിലെ സർക്കാരിന്റെ ഒരു ഐസൊലേഷൻ സെന്ററിലേക്ക് എന്നെ മാറ്റിയിരുന്നു. അവിടെ എനിക്ക് കൂട്ടായി കിട്ടിയത് പാക്കിസ്ഥാനിൽ നിന്നുള്ള റയീസ് ഖാനെയാണ്. അദ്ദേഹത്തിൻറെ സ്ഥലം പാക്കിസ്ഥാൻ- അഫ്ഗാനിസ്ഥാൻ അതിർത്തിപ്രദേശമായ കുറം ഏജൻസി ആണ്. അവിടെ ജനിച്ചുവളർന്ന റയീസ് ഖാൻ സ്കൂളിൽ ഒന്നും പോയിട്ടില്ല. ഇവിടെ ഐസൊലേഷൻ സെന്ററിൽ എത്തിയ അന്നുമുതൽ ഞങ്ങൾ പരസ്പരം സംസാരിക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ എന്റെ പാതി മുറിഞ്ഞ ഹിന്ദി പുള്ളിക്കും, പുള്ളീടെ ഹിന്ദി എനിക്കും അത്ര വ്യക്തമാവുന്നുണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്നാലും ഞങ്ങൾ കമ്യൂണിക്കേറ്റ് ചെയ്യുന്നുണ്ടായിരുന്നു. വാക്കുകൾ അവസാനിക്കുന്നിടത്ത് ആംഗ്യഭാഷ തുടങ്ങിയിരുന്നു.

അങ്ങനെയിരിക്കെ ഒരു ദിവസം രാവിലെ പുള്ളി ആരെയോ ഫോൺ ചെയ്ത് ഭയങ്കര കരച്ചിൽ. ഇവിടെ വന്ന ശേഷം ആദ്യമായിട്ടാണ് ഇങ്ങനെയൊരു സംഭവം. അറിയാവുന്ന ഭാഷയിൽ പുള്ളിയോട് കാര്യം തിരക്കിയപ്പോൾ, ഒന്നുമില്ല എല്ലാം ഓക്കെ ആണെന്ന അർഥത്തിൽ, “സബ് കുച്ച് ഠീക് ഹേയ്” എന്ന മറുപടിയാണ് കിട്ടിയത്. പുറം ലോകം കാണാൻ പറ്റാത്ത ഫ്രസ്ട്രേഷൻ പുള്ളി തീർത്തത് ഞാൻ കണ്ടതാണ്. അടുത്ത ദിവസം ജനലിന്റെ സ്റ്റിക്കർ കുറച്ചു കീറി മാറ്റി

പുറത്തേക്ക് ഏറെ നേരം നോക്കി നിന്ന റയീസ് സ്വാതന്ത്ര്യം കിട്ടാൻ കൊതിക്കുന്ന ഒരു കുട്ടിയെപ്പോലെ തോന്നിച്ചു. പുറത്ത് വല്യ കാഴ്ചകൾ ഒന്നും ഉണ്ടായിട്ടല്ല, മറിച്ച് തുറസ്സായ ഭൂമിയും ആകാശവും ഒക്കെ കാണാനുള്ള കൊതികൊണ്ടാണ്. നമ്മൾ അവഗണിച്ചിരുന്ന, ചെയ്തിരുന്ന പലതിനും പറഞ്ഞറിയിക്കാനാവാത്ത ഭംഗി ഉണ്ടെന്ന് തിരിച്ചറിഞ്ഞ നാളുകളാണിത്. പുള്ളീടെ മാനസികാവസ്ഥ കുറച്ചൊക്കെ മനസിലായത് കൊണ്ടും, അറിയാത്ത ഭാഷ വെച്ച് ഈ സിറ്റുവേഷൻ കൈകാര്യം ചെയ്യാൻ പറ്റില്ല എന്ന് മനസിലായത് കൊണ്ടും എന്റെ കൂടെ ജോലി ചെയ്യുന്ന മുക്ത്താറിനെ ഫോൺ ചെയ്ത് പുള്ളിയെക്കൊണ്ട് സംസാരിപ്പിച്ചു. അതുകഴിഞ്ഞു പുള്ളി കുറച്ചൊക്കെ ഓക്കെ ആയി എന്ന് തോന്നി. പക്ഷേ വിഷമം പൂർണമായും മാറിയിട്ടില്ല എന്ന് തോന്നിയപ്പോൾ പാക്കിസ്ഥാൻ സിനിമകൾ കാണണോ എന്നന്വേഷിച്ചു. പുള്ളിക്ക് അതിലൊന്നും ഒരു താല്പര്യവും ഇല്ലെന്ന് മനസിലായി. പിന്നെ ആകെ ഇഷ്ടമുള്ളത് ക്രിക്കറ്റ് ആണ്.

പാക്കിസ്ഥാൻ ജയിക്കുന്നത് കാണാൻ ഇഷ്ടമില്ലാതിരുന്ന ഞാൻ, പാക്കിസ്ഥാൻ ഓസ്ട്രേലിയക്കെതിരെ അതിഗംഭീരമായി ജയിക്കുന്ന ഒരു കളി പുള്ളിക്ക് മറ്റൊരു ഫോണിൽ വെച്ചുകൊടുത്തു. ഓരോ സിക്സിലും ഫോറിലും വിക്കറ്റിലുമൊക്കെ പുള്ളീടെ മുഖത്തു മാറി മറിഞ്ഞ സന്തോഷമുണ്ട്. എനിക്ക് ഇഷ്ടമില്ലാതിരുന്ന ഒരു കാര്യം വേറെ ഒരാളുടെ സന്തോഷത്തിനു വേണ്ടി ചെയ്തപ്പോൾ അനുഭവിച്ചൊരു ആനന്ദമുണ്ട്. ഒരുപക്ഷേ ഇതുപോലെ ഒരു സന്തോഷം ഇതിനു മുമ്പ് ഞാൻ അനുഭവിച്ചിട്ടില്ല. ഈ ആനന്ദം ആണ് "നിന്നെ പോലെ തന്നെ നിന്റെ അയൽക്കാരനെ സ്നേഹിക്കുക" എന്ന് യേശു ക്രിസ്തു പറഞ്ഞത് പ്രാവർത്തികമാക്കുമ്പോൾ നമുക്ക് ലഭിക്കുന്നത്. ശാരീരികം ആയിക്കോട്ടെ മാനസികം ആയിക്കോട്ടെ, അന്യന്റെ സന്തോഷം ആണ് എന്റെയും സന്തോഷം എന്ന തിരിച്ചറിവാണ് എനിക്കുണ്ടായത്.

എന്റെ ഇഷ്ടക്കേട് അവന്റെ ഇഷ്ടങ്ങളായിരുന്നു. രാജ്യത്തിന്റെ അതിർവരമ്പുകൾ തീർക്കുന്ന അകലം, നമ്മുടെ തിരക്കുകൾ തീർക്കുന്ന അകലം, നമ്മുടെ മുൻഗണനകൾ തീർക്കുന്ന അകലം അങ്ങനെ പലതും... ആ അകലങ്ങൾക്ക് ഒക്കെ മുകളിലാണ് അന്യന്റെ സന്തോഷത്തിൽ നമുക്ക് അനുഭവിച്ചറിയാവുന്ന അടുപ്പം!

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 4 മെയ് 2020

പത്തനംതിട്ട സ്വദേശിയായ ലേഖകൻ ദുബായിൽ സംരംഭകനാണ്

കോവിഡ് കാലത്തെ പ്രവാസം മാലിദ്വീപ് അനുഭവങ്ങൾ

സേതു ആനന്ദ് മാലൂർ

ഒരു മൂന്നാഴ്ച മുമ്പ് വരെ കാര്യമായ കോവിഡ് ബാധ ഇല്ലാതിരുന്ന ഒരു രാജ്യമായിരുന്നു മാലിദ്വീപ്. മുമ്പ് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്ത കോവിഡ് കേസുകളൊക്കെ നിയന്ത്രണവിധേയമാക്കി എന്ന ആത്മവിശ്വാസത്തിലായിരുന്നു ഞങ്ങളെല്ലാവരും. എന്നാൽ രണ്ടാഴ്ചയ്ക്കുള്ളിൽ ഇരട്ടി വേഗത്തിലാണ് കോവിഡ് വ്യാപനം നടന്നത്. മാലിദ്വീപിലൊന്നാകെ ഏകദേശം 30000 ഇന്ത്യക്കാരും ആറായിരത്തോളം മലയാളികളുമുണ്ടെന്നാണ് കണക്കാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. മലയാളികളും തമിഴരുമാണ് മാലിദ്വീപിൽ ജീവിക്കുന്ന ഇന്ത്യക്കാരിൽ അധികവും.

അറബിക്കടലിൽ ചിതറിക്കിടക്കുന്ന ആയിരത്തിലേറെ ദ്വീപുകൾ ഒരുമിച്ച് ചേർന്നുള്ള ഒരു ദ്വീപുസമൂഹമാണ് മാലിദ്വീപ്. രാജ്യ തലസ്ഥാനമായ മാലെ എന്ന ദ്വീപിലാണ് ജനവാസം കൂടുതലുള്ളത്. ഇവിടെയാണ് ഞാൻ ജോലി ചെയ്യുന്നതും. വിദ്യാഭ്യാസം, ആരോഗ്യം, അക്കൗണ്ടിംഗ് മേഖലകളിലാണ് മലയാളികൾ പ്രധാനമായും ഇവിടെ ജോലി ചെയ്യുന്നത്. പത്ത് ചതുര

ശ്രുകിലോമീറ്ററിൽ താഴെ മാത്രമാണ് ഈ ദ്വീപിന്റെ ആകെ വിസ്തീർണം. "രാജാവിന്റെ ദ്വീപ്" എന്നറിയപ്പെടുന്ന മാലെ ലോകത്തിലെ തന്നെ ഏറ്റവും ജനസാന്ദ്രത കൂടിയ ഒരു നഗരമാണ്. ഒരു ചതുരശ്രുകിലോമീറ്ററിൽ 27000 ആളുകളാണ് തിങ്ങിപ്പാർക്കുന്നത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ രോഗവ്യാപനം വളരെ പെട്ടെന്നാണിവിടെ നടക്കുന്നത്. എന്നാൽ സ്ഥലത്തിന്റെയും സൗകര്യങ്ങളുടെയും പരിമിതി മൂലം ഇത്രയും രോഗികളെ ചികിത്സിക്കാനുള്ള ആരോഗ്യസംവിധാനം ഇവിടെയില്ല. ആകെ രണ്ട് ആശുപത്രികളിൽ മാത്രമാണ് (ഒന്ന് സർക്കാർ മേഖലയിലും, ഒന്ന് സ്വകാര്യ മേഖലയിലും) പരിമിതമായ നിലയിലെങ്കിലും കിടത്തി ചികിത്സയ്ക്കുള്ള സൗകര്യമുള്ളത്. സാധാരണ സമയങ്ങളിൽപ്പോലും മാലിദ്വീപിലുള്ളവർ ഇന്ത്യയെയും ശ്രീലങ്കയെയുമാണ് പൊതുവെ ചികിത്സയ്ക്കായി ആശ്രയിക്കുന്നത്. ആദ്യത്തെ കോവിഡ് കേസ് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തതിന്റെ പോലും ശരിയായ ട്രാക്കിംഗും കോണ്ടാക്റ്റ് ട്രേസിംഗും ഇത് വരെ നടത്താൻ സാധിച്ചിട്ടില്ല എന്നതാണ് സത്യം.

കൃഷിയും മറ്റും വളരെ കുറവായ മാലിദ്വീപ് ഭക്ഷ്യസാധനങ്ങൾക്കായി ഏതാണ്ട് പൂർണമായി വിദേശ രാജ്യങ്ങളെയാണ് ആശ്രയിക്കുന്നത്. ലോക്ക്ഡൗൺ തുടങ്ങിയതിനു ശേഷം മറ്റു സ്ഥലങ്ങളിൽ നിന്ന് ചരക്കുകൾ എത്തുന്നതിൽ കാര്യമായ കുറവ് സംഭവിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. ഇതുമൂലം ഭക്ഷണസാധനങ്ങളുടെ ലഭ്യത ഉത്കണ്ഠാകുലമായ അവസ്ഥയിലേക്ക് നീങ്ങുകയാണ്. വിദേശത്തുനിന്നുള്ളവരാണ് ഇതിന്റെ ദോഷഫലം കൂടുതലും അനുഭവിക്കുന്നത്. കൂടാതെ മലയാളികളുൾപ്പെടെ ഭൂരിഭാഗം വിദേശത്തൊഴിലാളികൾക്കും കഴിഞ്ഞ മാസത്തെ ശമ്പളം പൂർണമായി ലഭിച്ചിട്ടില്ല. ഇതുമൂലം വില നൽകി സാധനങ്ങൾ വാങ്ങാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. മാലെയിൽ പൊതുവെ ഇന്റർനെറ്റ് റീചാർജിങ്ങ് ചെലവു കൂടിയതാണ്. കൈയിൽ പണമില്ലാത്തതിനാൽ പലർക്കും ഇന്റർനെറ്റ് റീചാർജ് ചെയ്യാനും കഴിയുന്നില്ല. ഇത് വിവരങ്ങൾ യഥാസമയം അറിയുന്നതിനും നാട്ടിലുള്ള ബന്ധുക്കളുമായി ബന്ധപ്പെടുന്നതിനും കാര്യമായ തടസ്സങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുന്നുമുണ്ട്.

ഏറ്റവും മോശമായ അവസ്ഥയിൽ, ചെറിയ മുറിയിൽ തിങ്ങിനിറഞ്ഞാണ് പല വിദേശത്തൊഴിലാളികളും താമസിക്കുന്നത്. ഇത് രോഗം പെട്ടെന്ന് പടർന്നുപിടിക്കാൻ ഇടയാക്കുമെന്ന് പ്രത്യേകം പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഇപ്പോൾ കോവിഡ് കേസുകൾ കൂടുതലും റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതും വിദേശത്തു നിന്നുള്ളവരുടെ ഇടയിലാണ്. മറ്റു വിദേശരാജ്യങ്ങളുമായി താരതമ്യം ചെയ്യാൻ കഴിയാത്തത്രയും ഗുരുതര പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ ഉണ്ടാവും വിധമാണ് വളരെ ചെറിയ വിസ്തൃതി മാത്രമുള്ളതും, ചികിത്സാസൗകര്യങ്ങൾ വളരെ കുറവുള്ളതും, അവശ്യസാധങ്ങളുടെ അപര്യാപ്തത ഉള്ളതുമായ മാലെയുടെ നിലവിലെ അവസ്ഥ. അതുകൊണ്ടു തന്നെ മാലിദ്വീപിലെ പ്രവാസികളായ ഞങ്ങൾക്ക് കോവിഡ് എന്നത് അകലെയുള്ള ഒരു വൈറസല്ല. പടിവാതിൽക്കലെത്തി നിൽക്കുന്ന ഒരു യാഥാർഥ്യമാണ്.

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 6 മെയ് 2020

കണ്ണൂർ സ്വദേശിയായ ലേഖകൻ ജോലിയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് മാലിദ്വീപിൽ സ്ഥിരതാമസമാണ്.

നീക്കി വെക്കാൻ സമയമുണ്ട്, നമ്മളെ കണ്ടെത്താനും...

ഷംന കൊളക്കോടൻ

മനുഷ്യൻ എത്ര നിസ്സഹായനാണ് അല്ലേ? ഒരു വൈറസ് കാരണം ഒരൊറ്റ മാസം കൊണ്ട് ലോകത്തെ സകലതും തലകുത്തി മറിഞ്ഞ നാളുകൾ... കൊറോണ എന്ന വൈറസും അത് പടർത്തിയ ഭീതിയും അപകടാവസ്ഥയും ലോകം നേരിട്ട് കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഈ ലോക്ക്ഡൗൺ കാലം നിങ്ങളിൽ എന്ത് മാറ്റമാണ് കൊണ്ടുവന്നത്? 'ഒരു രോഗത്തെ പിടിച്ചു കെട്ടാനായി ലോകം മുഴുവൻ വീട്ടിലിരുന്ന' വീരഗാഥ പത്തിരുപതു വർഷങ്ങൾക്ക്

ശേഷം നമ്മുടെ മക്കളോടും പേരമക്കളോടും പങ്കുവെക്കുമ്പോൾ 'അന്ന് നിങ്ങളെന്ത് ചെയ്തു' എന്ന അവരുടെ ചോദ്യത്തിന് നിങ്ങളെന്തുത്തരമാണ് നൽകാൻ പോകുന്നത്?.

ഞാൻ ഏറ്റവും പ്രൊഡക്ടീവ് ആയി ഉപയോഗിച്ച നാളുകളാണ് ഈ ലോക്ക്ഡൗൺ കാലം എന്ന് തന്നെ പറയാം. സ്കൂളിൽ കുട്ടികൾക്ക് പരീക്ഷ ആയതിനാൽ വീട്ടിൽ ബോറടിച്ചിരിക്കുന്ന സമയത്ത് വീട് വൃത്തിയാക്കുന്നതിനിടയിലാണ് പണ്ട് ആവേശത്തോടെ വാങ്ങിവെച്ച് പിന്നെ താൽപര്യം പോയ കുറച്ച് എംബ്രോയ്ഡറി നൂലും മറ്റും കൈയിൽ കിട്ടുന്നത്. കിട്ടിയപ്പോൾ തന്നെ വേറൊന്നും ചെയ്യാനില്ലാത്തത് കൊണ്ട് അളുവെച്ച് വെറുതെ ഞാൻ എന്റെ ഡ്രസ്സിൽ കുറച്ച പൂക്കൾ തുന്നി. അപ്പോഴാണ് എന്തുകൊണ്ട് എംബ്രോയ്ഡറി ചെയ്തുകൂടാ എന്ന ചിന്ത വീണ്ടും മനസ്സിലേക്ക് വന്നത്.

അങ്ങനെ ലോക്ക്ഡൗൺ തുടങ്ങുന്നതിന്റെ നാലു ദിവസം മുന്നേ ഫ്ലിപ്കാർട്ടിൽ കുറച്ച് നൂലും എംബ്രോയിഡറി സാധനങ്ങളും ഓർഡർ ചെയ്തു. അപ്പോഴേക്കും കൊറോണ വൈറസിന്റെ വ്യാപനം കൂടുകയും ലോക്ക്ഡൗണിന്റെ കാര്യം ഏകദേശം തീരുമാനമാവുകയുംചെയ്തു. അതിനാൽ തന്നെ ഓർഡർ ചെയ്ത സാധനങ്ങൾ വരുമെന്ന കാര്യത്തിൽ യാതൊരു ഉറപ്പും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ലോക്ക്ഡൗണിന്റെ തൊട്ടതലേന്ന് ഓർഡർ ചെയ്ത എല്ലാ സാധനങ്ങളും വീട്ടിലെത്തി.

പിന്നീടങ്ങോട്ട് യൂട്യൂബ് ട്യൂട്ടോറിയൽസിന്റെ വരവായിരുന്നു യൂട്യൂബിൽ ഒരുപാട് വീഡിയോസ് കണ്ടു. അതിൽനിന്നും അത്യാവശ്യം വേണ്ട തുന്നൽ രീതികളൊക്കെ പഠിച്ചെടുത്തു. പിന്നെ അവിടുന്നങ്ങോട്ട് ചറപറ തുന്നലായിരുന്നു. അഞ്ചാറെണ്ണം ചെയ്തപ്പോഴേക്കും ഞാൻ അവയെല്ലാം ഫേസ്ബുക്കിലും ഇൻസ്റ്റാഗ്രാമിലും പോസ്റ്റ് ചെയ്തു. പെട്ടെന്ന് തന്നെ അവിടുന്ന് എല്ലാം നല്ല റെസ്പോൺസ് കിട്ടി. "ഇത് വേണം", “ഇതിങ്ങനെ ചെയ്തു തരാമോ" എന്നൊക്കെ കൂട്ടുകാരുടെ മെസ്സേജുകൾ ഇൻബോക്സിൽ വരാൻ തുടങ്ങി. ഒരു പേജ് തുടങ്ങിക്കൂടെ എന്ന സുഹൃത്തുക്കളുടെ ചോദ്യത്തിന്റെ ഫലമായാണ് ഇൻസ്റ്റാഗ്രാമിലും ഫേസ്ബുക്കിലും "Knots & Needles" എന്ന പേജ് തുടങ്ങിയത്.

പിന്നീട് കസ്റ്റമൈസ്ഡ് വർക്കുകൾ ചെയ്യാൻ തുടങ്ങി. പ്രധാനമായും ഹൂപ് ആർട്ട് എംബ്രോയ്ഡറി ആണ് ഞാൻ ചെയ്യുന്നത്. ആവശ്യക്കാർക്ക് അവർ പറയുന്ന ഡിസൈനിലും അവർ പറയുന്ന ആഘോഷവേളകൾക്ക് അനുസരിച്ചും എംബ്രോയ്ഡറി ചെയ്തു കൊടുക്കും. ഇപ്പോൾ പോർട്രൈറ്റുകളും ചെയ്തുവരുന്നു. ഒരുമാസം കൊണ്ട് ഏകദേശം മുപ്പതോളം ഓർഡറുകൾ സമൂഹമാധ്യമങ്ങളിൽ നിന്നും ലഭിച്ചു എന്നത് എന്നെ സംബന്ധിച്ച് ഒരു വലിയ കാര്യം തന്നെയാണ്.

അങ്ങനെയിരിക്കെയാണ് എംബ്രോയ്ഡറി ബുക്ക് മാർക്കുകളെ കുറിച്ച് യൂട്യൂബിൽ കാണാനിടയായത്. എങ്കിൽ പിന്നെ അതു കൂടി പരീക്ഷിച്ചു കളയാം എന്നു വിചാരിച്ച് അതിലും ഒരു കൈനോക്കി. രണ്ടുമൂന്നെണ്ണം ഉണ്ടാക്കിയപ്പോഴേക്കും അത്യാവശ്യം ആവശ്യക്കാർ ഉണ്ടെന്ന് മനസിലായി. നനഞ്ഞാലും കുഴപ്പമില്ലാതെ, കേടുവരാതെ കൂടുതൽ കാലം നിലനിൽക്കും എന്നതാണ് പേപ്പർ ബുക്ക് മാർക്കിനെക്കാളും തുണിയിൽ ചെയുന്ന ബുക്ക് മാർക്കുകളുടെ ഗുണം. ഇതിനിടയിൽ തുണി തീർന്നു പോയ സമയത്താണ് വാർഡ്രോബ് തുറന്ന് പഴയ തുണികളുടെ ഭംഗിയുള്ള കട്ട് പീസുകൾ ഉപയോഗിക്കാൻ തുടങ്ങിയത്.

ഞാനിത് ചെയ്തു തുടങ്ങിയപ്പോൾ ഏറ്റവും കൂടുതൽ അദ്ഭുതപ്പെട്ടത് വീട്ടുകാരും കൂട്ടുകാരും ആണ്. “നിന

ക്കിതൊക്കെ അറിയാമായിരുന്നോ" എന്നാണ് പലരും ചോദിച്ചത്. സത്യമായിട്ടും എനിക്ക് അറിയില്ലായിരു ന്നു. അഞ്ചാം ക്ലാസിൽ വച്ച് തുന്നൽ പഠിച്ചിട്ടുണ്ട് എന്നല്ലാതെ ഞാനും തുന്നലുമായി ബന്ധങ്ങൾ ഒന്നും ഇല്ല എന്നതാണ് സത്യം. എല്ലാം ഈ കോറോണക്കാ ലത്ത് പഠിച്ചതാണ്. ഒത്തിരി സമയം ഇങ്ങനെ നീണ്ടു നിവർന്ന് കിടക്കുകയല്ലേ. സഹായിക്കാൻ യൂട്യൂബും പിന്തുണയ്ക്കാൻ ചുറ്റിനും ആൾക്കാരും ഉള്ളപ്പോൾ എല്ലാം എളുപ്പമാണ്.

എന്നെ തിരിച്ചറിയാനും കഴിവ് കണ്ടെത്താനും ഞാൻ എനിക്ക് തന്നെ നൽകിയ റിയലൈസേഷൻ പിരീഡ് ആയിട്ടാണ് ഈ ലോക്ക്ഡൗൺ കാലത്തെ ഞാൻ കാണുന്നത്. ഞാനെന്നെ ഏറ്റവും മനസിലാക്കിയ, ഏററവും ഇഷ്ടപ്പെട്ട ദിവസങ്ങൾ...

പണ്ട് ഉണ്ടായിരുന്ന, എന്നാൽ ജീവിതസാഹചര്യങ്ങളിൽ മറന്നു പോയ, ഒഴിവാക്കേണ്ടി വന്ന പല കഴിവും നമുക്കുള്ളിലുണ്ടാകും. നമു ക്കായി ഇത്തിരി സമയം മാറ്റിവെ ക്കാം... അവനവനിലേക്ക് നോക്കൂ, നമ്മളെ കണ്ടെത്താം...

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 12 മെയ് 2020

സോഷ്യൽവർക്കിൽ ബിരുദാനന്തരബിരുദം പൂർത്തിയാക്കിയ ലേഖിക, വനിതാ-ശിശുവികസന വകുപ്പിൽ ഐ.സി.ഡി.എസ്. സൂപ്പർവൈസ റാണ്

"ഹരികൃഷ്ണ"ന്റെ കൊറോണക്കാലം

അനഘ സി. ആർ.

കൊറോണക്കാല മീമുകളിൽ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെട്ട ചിലതാണിവയെന്ന തോന്നുന്നു. നോർത്ത് 24 കാതം എന്ന ചിത്രത്തിലെ ഹരികൃഷ്ണൻ എന്ന അമിത വൃത്തിക്കാരനെ ഈ രോഗകാലത്ത് ഓർത്തെടുക്കുകയാണ് മലയാളി. പരിധിയിൽ കവിഞ്ഞ വൃത്തി ശീലങ്ങൾ അസ്വാഭാവികമാക്കി തീർത്ത അയാളുടെ ജീവിതത്തെ നോക്കി ചിരിച്ച നമ്മൾ ഇന്ന്, 'കാലത്തിനു മുന്നേ സഞ്ചരിച്ച നായകനാ'യതിനാൽ 'ബി ലൈക് ഹരി' എന്ന് ഗൗരവത്തോടെ പറയുന്നു. പുതിയകാലത്തിലെ ദീർഘ ദർശിയായ നായകനായി വാഴ്ത്തപ്പെടുമ്പോഴും, നമ്മൾ അധികം ചിന്തിക്കിക്കാൻ ഇടയില്ലാത്ത മറ്റൊരു തലം കൂടിയുണ്ടാകില്ലേ ഹരികൃഷ്ണന്റെ കൊറോണക്കാല ജീവിതത്തിന്? അയാളെപ്പോലെ സദാ അണുബാധാഭയവും പേറിനടക്കുന്ന ഒരാളുടെ കോവിഡ്കാല ജീവിതം എങ്ങനെയായിരിക്കുമെന്ന് ഓർത്തു നോക്കിയിട്ടുണ്ടോ? ഉണ്ടെങ്കിലും ഇല്ലെങ്കിലും ഒന്നുറപ്പാണ്, നമ്മുടെ സങ്കൽപ്പത്തിനും ഏറെ അപ്പുറം തീർത്തും ദുഷ്കരമായ ഒരാവസ്ഥയിലൂടെയാകും അയാൾ കടന്നു പോകുന്നത്. ഇത്തരത്തിൽ പരിഹാസങ്ങൾക്കും ഒറ്റപ്പെടുത്തലുകൾക്കും ഇടയിലും 'സാധാരണ' ജീവിതാവസ്ഥയിലേക്ക് എത്തിപ്പെടാൻ പണിപ്പെടുന്ന നിരവധി ഉത്കണ്ഠാരോഗികളുണ്ട് നമുക്കിടയിൽ. അവരുടെ കൊറോണക്കാല ജീവിതത്തെക്കുറിച്ചാണ് ഈ കുറിപ്പ്. അണുബാധയെക്കുറിച്ചുള്ള അമിതമായ ഭയാശങ്കകൾ കൊണ്ട് പൂർണമായും ഭ്രാന്തമായ ഒരു അവസ്ഥയിലേക്കവർ എത്തി

പ്പെടാതിരിക്കാൻ നമുക്കും ചിലതു ചെയ്യാനാകും, ചെയ്യാതെയിരിക്കാനും.

ഒ.സി.ഡി അഥവാ ഒബ്സസീവ് കംപൽസീവ് ഡിസോർഡർ

സമകാലിക സാഹചര്യത്തിൽ മൂർച്ഛിക്കുവാൻ സാധ്യതയുള്ള ഒരു തരം ഉത്ക്കണ്ഠാരോഗമാണ് ഒ.സി.ഡി. മനസ്സിനുള്ളിലേക്ക് ആവർത്തിച്ചു കടന്നു വരുന്ന അസ്വസ്ഥതയുളവാക്കുന്ന ചിന്തകളോടും ദൃശ്യങ്ങളോടും ഒരു വ്യക്തിക്ക് അയാളറിയാതെ തന്നെയുണ്ടാകുന്ന ആസക്തിയെയാണ് 'ഒബ്സഷൻസ്' (obsessions) എന്ന് വിളിക്കുന്നത്. ഈ ചിന്തകൾ യഥാർത്ഥമല്ല എന്ന് അനുഭവിക്കുന്ന ആൾക്കു തന്നെ അറിയാമെങ്കിലും അവയെ ഒഴിവാക്കാനോ ഇല്ലാതാക്കാനോ കഴിയുന്നില്ല. ഇത്തരം ചിന്തകൾ നിരന്തരമായി മനസ്സിലേക്ക് കടന്നുവരുമ്പോൾ നെഞ്ചിടിപ്പ്, വെപ്രാളം, വയറെരിച്ചിൽ, വിറയൽ, അമിത വിയർപ്പ് തുടങ്ങിയ ലക്ഷണങ്ങൾ പ്രകടമാകും. ഈ അവസ്ഥയെ മറികടക്കാനായി ആ വ്യക്തി ചെയ്യുന്ന ആവർത്തന സ്വഭാവമുള്ള പ്രവൃത്തികളെയാണ് "കംപൽഷനുകൾ" (compulsions) എന്ന് വിളിക്കുന്നത്. ഇങ്ങനെ ഒബ്സഷനുകളും കംപൽഷനുകളും ഒത്തുചേരുന്ന രോഗാവസ്ഥയാണ് ഒബ്സസ്സീവ് കംപൽസീവ് ഡിസോഡർ അഥവാ ഒ.സി.ഡി. വിവിധതരം ഒ.സി.ഡികൾ ഉണ്ടെങ്കിലും സമകാലിക സാഹചര്യത്തിൽ പ്രസക്തമായതും അമിത വൃത്തിബോധവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടതുമായ ഒരു വിഭാഗത്തിന്റെ പ്രതിനിധിയാണ് ഹരികൃഷ്ണൻ. കൈ ഉൾപ്പെടെയുള്ള ശരീരഭാഗങ്ങളിൽ അഴുക്കിരിപ്പുണ്ടെന്ന സംശയിച്ച് ആവർത്തിച്ചാവർത്തിച്ച് കൈ കഴുകുക, കുളിക്കുക, ശരീരത്തിലെവിടെയെങ്കിലും രോഗാണുക്കൾ കയറിയിട്ടുണ്ടെന്ന് ആശങ്കപ്പെട്ട് വീണ്ടും വീണ്ടും പരിശോധനകൾ നടത്തുക എന്നിവയാണ് പ്രാരംഭഘട്ട ലക്ഷണങ്ങൾ. എങ്കിലും കാലക്രമേണ, ചികിത്സയുടെ അഭാവത്തിൽ, രോഗം മൂർച്ഛിച്ച്, മറുചിന്ത സാധ്യമല്ലാത്ത വിധം എല്ലാ ജീവിതചര്യകളും ആവർത്തിച്ചാവർത്തിച്ച് ചെയ്യേണ്ടി വരുന്ന അവസ്ഥയിലേക്ക് വരെ രോഗി എത്തപ്പെടാം. അത് വ്യക്തിജീവിതവും സാമൂഹ്യ ജീവിതവും ഒരു പോലെ ദുസ്സഹമാക്കിത്തീർക്കാം. യാഥാർത്ഥ്യത്തിനും അയഥാർത്ഥത്തിനും ഇടയിൽ ചിന്തകളുടെ ചുഴിയിലേക്ക് വലിച്ചിടപ്പെടുമ്പോഴും നിസ്സഹായരായി നിലവിളിക്കാനേ പലർക്കും കഴിയാറുള്ളൂ.

കൂടുതൽ വ്യക്തതയ്ക്കായി ഒരിക്കൽ ഒരു ടെലിവിഷൻ ചർച്ചയിൽ ഒരു മനഃശാസ്ത്ര വിദഗ്ധൻ പങ്കുവച്ച അനുഭവം ഇവിടെ ചേർക്കുന്നു. എട്ടാം ക്ലാസിൽ പഠിക്കുന്ന സമർത്ഥനായ വിദ്യാർത്ഥി കുറച്ചു നാളുകളായി പഠനത്തിൽ ശ്രദ്ധയില്ലാത്തവനും അലസനുമായി കാണപ്പെടുന്നു. അവൻ എപ്പോഴും അസ്വസ്ഥനാകുന്നു.

ഡോക്ടർക്കടുത്തെത്തിയ കുട്ടിക്ക് പറയാനുണ്ടായിരുന്നത് തന്നെ കഠിനമായി അലട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന അണുബാധാ ഭയത്തെക്കുറിച്ചാണ്. ആദ്യഘട്ടത്തിൽ ഒന്നും രണ്ടും മണിക്കൂറെടുത്ത് കുളിച്ചിരുന്ന താനിപ്പോൾ പുലർച്ചെ രണ്ടുമണിക്കെഴുന്നേറ്റ് കുളി തുടങ്ങുമെന്നും എന്നാൽ എട്ടു മണിക്ക് ശേഷവും ശരീരം വൃത്തിയായെന്ന സംതൃപ്തിയോടെ കുളിച്ചിറങ്ങാൻ കഴിയില്ലെന്നുമാണ് ആ കുട്ടി ഡോക്ടറോട് പറഞ്ഞത്. കൃത്യമായ അണുനിർമാർജനത്തിനായി തന്റെ ശരീരത്തെ പതിനാറു ഭാഗങ്ങളായി സ്വയം തിരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും ഓരോ ഭാഗത്തും അഞ്ചു തവണ വലത്തോട്ടും അഞ്ചു തവണ ഇടത്തോട്ടും സോപ്പ് തേച്ചിട്ടും ഇളകാത്ത അഴുക്കിനെ/അണുവിനെക്കുറിച്ചോർത്ത് തന്റെ സമാധാനം നഷ്ടപ്പെടുന്നുവെന്നും അവൻ ഡോക്ടറെ അറിയിക്കുന്നു. രോഗം മൂർച്ഛിച്ച അവസ്ഥയിൽ കുളി കഴിഞ്ഞ് മറ്റൊന്നിനും സമയമില്ലാതായ കുട്ടിയുടെ സ്കൂളിൽ പോക്ക് നിലച്ചപ്പോഴാണ് വൈദ്യസഹായത്തിനായെത്തിക്കുന്നത്. അവിശ്വസനീയമെന്നു തോന്നാവുന്ന ഒരു സംഭവ കഥയാണിത്. അങ്ങനെയെങ്കിൽ, അനിതരസാധാരണമായ ഈ വൈറസ് കാലം എത്ര അരക്ഷിതമായ അവസ്ഥയിലേക്കാണ് ചികിത്സ കിട്ടാത്ത ഓരോ ഒ.സി.ഡി രോഗിയെയും കൊണ്ടു ചെന്നെത്തിച്ചിരിക്കുക എന്ന് സങ്കല്പിക്കാനാകുമോ?

കൊറോണ വാർത്ത കണ്ടാൽ തനിക്ക് വൈറസ് ബാധ ഉണ്ടായേക്കുമെന്ന് കരുതി വാർത്താമാധ്യമങ്ങളെല്ലാം ബഹിഷ്കരിക്കുന്നവരും, രോഗബാധയെ ചെറുക്കാൻ ഒരു മണിക്കൂറിൽ നിശ്ചിത തവണ കൈ കഴുകണമെന്നും ഡെറ്റോളിൽ കുളിക്കണമെന്നും നിഷ്കർഷിക്കുന്നവരും, പ്രകടമായ യാതൊരു ലക്ഷണങ്ങളുമില്ലാതെ തന്നെ സ്വയം രോഗിയായി സങ്കൽപ്പിച്ച് മുറിയടച്ചിരിക്കുന്നവരും, അത്യാവശ്യകാര്യത്തിനു പോലും പുറത്തുപോകാൻ ഭയപ്പെടുന്നവരും, പോകേണ്ടിവന്നാൽ ഒന്നിലധികം മാസ്കുകളും, കൈയുറകളും, ഫുൾ സ്ലീവ് വസ്ത്രങ്ങളുമിട്ട് ടിഷ്യൂ പേപ്പറും സാനിറ്റൈസറും കയ്യിൽ കരുതി കണ്ണിൽ ഭയവും കാലിൽ വിറയലും നെഞ്ചിൽ എരിച്ചിലുമായി പായുന്നവരും, വഴിയിലോ കടയിലോ കണ്ടവർ തനിക്ക് രോഗം കൈമാറിയിട്ടുണ്ടോയെന്നാശങ്കപ്പെട്ട് ഉറക്കം നഷ്ടമായവരും, അനിയന്ത്രിതമായ ചിന്താപ്രവാഹത്തിൽ നിന്ന് രക്ഷതേടി ദിവസത്തിൽ മുക്കാൽ സമയവും ഉറങ്ങിക്കഴിയുന്നവരും, ഉറക്കത്തിൽ ഞെട്ടിയെഴുന്നേറ്റ് ലോക്ക്ഡൗൺ കാലത്ത് കിട്ടിയ സമയം ക്രിയാത്മകമായ ഒന്നിന് വേണ്ടിയും ഉപയോഗിച്ചില്ലെന്നോർത്ത് സ്വയം പഴിക്കുന്നവരും, ഭയപ്പെടരുത്, ഭയപ്പെടരുത് എന്ന് ആയിരം തവണ മനസ്സിനെ പറഞ്ഞ് പഠിപ്പിച്ചിട്ടും കൊറോണയെന്നു കേട്ടാൽ പോലും ഉയരുന്ന ഹൃദയമിടിപ്പിനെ അടക്കാൻ കഴിയാത്തവരും, താൻ മറ്റുള്ളവരിലേക്ക് രോഗബാധ പകർത്തുന്നുവെന്ന് സംശയിച്ച് സ്വയം കുറ്റവാളിയുടെ പരിവേഷമണിയുന്നവരും ഇവിടെ, ഈ സമൂഹത്തിലുണ്ട്. ഭയാശങ്കകളുടെ പത്മവ്യൂഹത്തിൽ കുടുങ്ങിക്കിടക്കുന്നവരാണവർ. കൊറോണകാലം അത്രമേൽ അരക്ഷിതരാക്കിയവർ. നമുക്ക് ദൃശ്യമല്ല എന്ന് കരുതി ദയവായി ഈ സാധ്യതയെ റദ്ദുചെയ്യരുത്. കാരണം ഇത് വെറുമൊരു സാധ്യതയല്ല, നിരവധി പേരുടെ യാഥാർഥ്യമാണ്. അയഥാർഥ്യവുമായുള്ള ഒടുങ്ങാത്ത പോരാട്ടമാണ്. നമ്മളെവരെ കാണുന്നില്ലെങ്കിൽ, അവരുടെ ആശങ്കകൾ നാമറിയാതെ പോകുന്നെങ്കിൽ ഒന്നേയുള്ളൂ കാരണം. 'നോർമൽ' ആയ നമുക്ക് മുന്നിൽ ഹരികൃഷ്ണന്റെ 'തനിയാവർത്തനങ്ങളായി' അപഹസിക്കപ്പെടുവാൻ അവർ തയ്യാറല്ല എന്നതു

കൊണ്ട്.

പ്രബുദ്ധരായ മലയാളികൾക്ക് ഇന്നും മാനസിക വൈകല്യങ്ങളെല്ലാം 'വട്ടാണ്', നോക്കിനിന്നുചിരിക്കാനും ശേഷം പരിതപിക്കാനുമുള്ളതാണ്. അതുകൊണ്ടാണ്, അതുകൊണ്ടു മാത്രമാണ് ഹരികൃഷ്ണൻ നമ്മളെ ചിരിപ്പിച്ചത്. പ്രകടമായ ലക്ഷണങ്ങൾ ഉള്ളവരെപ്പോലും വൈദ്യസഹായം ലഭ്യമാക്കുന്നതിന് പകരം പരിഹസിക്കുവാനും വിമർശിക്കാനുമല്ലേ നമ്മളിൽ ഭൂരിഭാഗവും ശ്രമിക്കുന്നത്? ഭ്രാന്ത് എന്ന് എല്ലാത്തരം മാനസിക പ്രശ്നങ്ങളെയും ജെനറലൈസ് ചെയ്യുന്ന പാരമ്പര്യവും ചികിത്സ നൽകാതെ, ഉപദേശിച്ച് 'ശരി' യാക്കാം എന്ന മിഥ്യാബോധവും കൂടുതൽ തീവ്രവും ഭ്രാന്തവുമായ രോഗാവസ്ഥയിലേക്കാണവരെ തള്ളിവിടുന്നത്.

മുൻപ് സൂചിപ്പിച്ചതുപോലെ, അല്ലെങ്കിൽ അതിനുമെത്രയോ അപ്പുറം നമ്മുടെ യുക്തിക്കും ബോധത്തിനും നിരക്കാത്ത അനേകായിരം ചിന്തകളുടെ അത്യന്തം അപകടകരമായ ഭാവനാലോകത്ത് വീണുപോയവരുണ്ട്. ആ സങ്കല്പലോകത്ത് ജീവിച്ച് കോമാളികളെന്ന വിളിപ്പേര് കിട്ടിയവരുണ്ട്. അത്തരം ജീവിതങ്ങളോട് മുഖം തിരിക്കുന്നവരാകരുത് ഉത്തരവാദിത്തമുള്ള സാമൂഹികജീവികളാകേണ്ട മനുഷ്യർ. ഈ രോഗകാലത്ത് ഒരല്പം കരുതൽ അവർക്കായി കൂടി നീക്കിവെക്കാം. അതിനായില്ലെങ്കിലും ദയവായി, നമ്മുടെ 'റാഷണാലിറ്റി'യുമായി ചെന്ന് അവരുടെ ആശങ്കകളെ, അതുണ്ടാക്കുന്ന ആവർത്തനങ്ങളുടെ 'അർത്ഥശൂന്യത'യെ അളക്കാതിരിക്കുകയെങ്കിലും ചെയ്യുക. കാരണം നമുക്ക് പരിചിതമില്ലാത്ത ഒരു യുക്തിയാണവരെ നയിക്കുന്നത്. നമുക്കൊരിക്കലും പിടികിട്ടാനിടയില്ലാത്ത ഒന്ന്.

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 14 മെയ് 2020

മെന്റൽ ഹെൽത്ത് ആക്ഷൻ ട്രസ്റ്റ് നടപ്പിലാക്കുന്ന മീ ഹെൽപ്പ് പ്രോജക്റ്റിൽ റിസർച്ച് അസിസ്റ്റന്റായി പ്രവർത്തിക്കുകയാണ് ലേഖിക

കേട്ടറിഞ്ഞ കൊറോണയും അനുഭവിച്ചറിഞ്ഞ കൊറോണയും...

സോനു സഫീർ

കൊറോണ എന്ന മഹാവിപത്തിനെ കുറിച്ച് ചിലതൊക്കെ മനസ്സിലാക്കിയ ഒരാളെന്ന നിലക്കും കഴിഞ്ഞ രണ്ടു മൂന്നു ആഴ്ചകളായി അതനുഭവിക്കുന്ന ഒരാളെന്ന നിലക്കും ചിലത്...

സ്വതവേ ചെറിയ കാര്യങ്ങൾക്ക് പോലും നെർവസ് ആവുന്ന, ചെറിയ ദുഖങ്ങളെയും സന്തോഷങ്ങളെയും അതിന്റെ എക്സ്ട്രീം ലെവലിൽ അനുഭവിക്കുന്ന ആളായിരുന്നിട്ട് പോലും കൊറോണ ബാധിച്ചെന്നറിഞ്ഞ സന്ദർഭത്തിൽ ഓവർ പാനിക്ക് ആവാതിരിക്കാനും ഒരു റിക്കവറി സ്റ്റേജിലേക്ക് എത്താനും

ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നു.

ചില ശാരീരിക ബുദ്ധിമുട്ടുകളെ തുടർന്ന് ഏപ്രിൽ 5 നാണ് ടെസ്റ്റ് ചെയ്തത്. 8 ന് റിസൾട് പോസിറ്റീവ് ആണെന്ന വിവരം ലഭിച്ചപ്പോൾ കേട്ട മാത്രയിൽ ഒന്ന് സ്തംഭിച്ചു നിന്നു....

ചോദിച്ച കാര്യങ്ങൾക്കൊക്കെ യാന്ത്രികമായി മറുപടി നൽകി നേരെ വിളിച്ചത് ഒരു സുഹൃത്തിനെ...

"ഹലോ..."

"ഉം.."

"എന്തെടാ.."

"അവര് വിളിച്ചിരുന്നു..."

അത്രേ പറയേണ്ടി വന്നുള്ളൂ... അവിടന്ന് കിട്ടിയ ധൈര്യം, സ്നേഹം, എന്തിനും ഏതിനും കൂടെയുണ്ടെന്ന തോന്നൽ, അതിലൂടെയാണ് എന്റെ റിക്കവറി ആരംഭിക്കുന്നത്. പിന്നീട് അത് എന്റെ ജ്യേഷ്ഠനിലൂടെയും, സുഹൃത്തുക്കളിലൂടെയും, സഹമുറിയന്മാരിലൂടെയും, കമ്പനി മാനേജർ ഉൾപ്പെടെയുള്ള സകല സ്റ്റാഫുകളിലൂടെയും കേട്ടറിഞ്ഞു. പറഞ്ഞറിഞ്ഞ് ഫോണിലൂടെയും, മെസ്സേജിലൂടെയും ബന്ധപ്പെട്ട പേരോ നാടോ വീടോ അറിയാത്ത ഒത്തിരി ആളുകളുണ്ട്...

പിന്നീട്, അവിടന്നിങ്ങോട്ട് ഈ നിമിഷം വരെ ശാരീരികമായി ചില ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ ഉണ്ടായി എന്നതൊഴിച്ചാൽ കാര്യങ്ങൾ അത്ര പാനിക്ക് അവസ്ഥയിലേക്ക് പോയിട്ടില്ല.

ഇതത്ര വലിയ സംഭവം ഒന്നുമല്ല എന്ന് സ്വയം വിശ്വസിപ്പിക്കുന്ന ഒരു മനസ്സും എന്തിനും ഏതിനും കൂടെ നിൽക്കുന്ന ഒരു സൗഹൃദവലയവും ഉണ്ടെങ്കിൽ "നിസ്സാരം.." എന്ന് പറഞ്ഞു പോരാൻ പറ്റുന്ന ഒന്ന് തന്നെയാണിതെന്ന് എന്റെ അനുഭവം എന്നെ പഠിപ്പിക്കുന്നു.

റിസൾട്ട് അറിഞ്ഞ അന്ന് രാത്രി എന്നെ പിക്ക് ചെയ്യാൻ ആംബുലൻസ് വരുന്നുണ്ടെന്നും റെഡി ആവണമെന്നും പറഞ്ഞ് പോലീസിൽ നിന്നും പിന്നീട് ഗവണ്മെന്റ് ഹെൽത്ത് ഡിപ്പാർട്മെന്റിൽ നിന്നും കാൾ വന്നിരുന്നു. റൂമിൽ നിന്ന് പുറത്തിറങ്ങിയ നേരം നേരത്തെ പറഞ്ഞ എന്നിലെ ആ ഇമോഷണൽ ജീവി പുറത്തു ചാടി...

അപ്പോൾ സാമൂഹിക അകലം പാലിച്ച കൊണ്ട് തന്നെ എന്നെ മനസ്സ് കൊണ്ട് ചേർത്ത് നിർത്തിയ സഹമുറിയന്മാർ....

ആംബുലൻസ് വരാൻ നേരം വൈകുമെന്നും വന്നാൽ അറിയിക്കാമെന്നും പറഞ്ഞ് എന്നെ റൂമിലേക്ക് തന്നെ തിരിച്ചുവിട്ടപ്പോൾ, ആ ഒരു നിമിഷമായിരുന്നു ഞാൻ പഴയ ഞാൻ ആയത് എന്ന് വേണമെങ്കിൽ പറയാം. അന്ന് മുതൽ ഈ നിമിഷം വരെ ഒരിക്കലും മാനസികമായ പിരിമുറുക്കം അനുഭവിക്കേണ്ടി വന്നിട്ടില്ല. പിന്നീട് അവിടന്നിങ്ങോട്ട് അവരുടെ കരുതലിലും അവർ വെച്ചുവിളമ്പി തരുന്ന ഭക്ഷണത്തിലും മനസ്സും ശരീരവും പതിയെ പഴയ പടിയാവുന്നത് ഞാനറിഞ്ഞു.

ഈ രോഗത്തിന് പ്രത്യേകിച്ചൊരു വാക്സിൻ ഇല്ലെന്നിരിക്കെ, രോഗിയുടെ ഡോക്ടർ അവരവർ തന്നെയാണെന്നിരിക്കെ, അങ്ങനെയെങ്കിൽ എന്റെ ഡോക്ടർ ഞാൻ ആണെന്നിരിക്കെ എനിക്ക് പ്രിസ്ക്രൈബ് ചെയ്യാനുള്ള ഏക മെഡിസിൻ മാനസിക ധൈര്യമാണ്.

നേരത്തിനു ഭക്ഷണം കഴിക്കുക, വിറ്റാമിൻ സി കഴിക്കുക, നന്നായി ഉറങ്ങുക, രണ്ടു മൂന്നു ലിറ്റർ വെള്ളമെങ്കിലും കുടിക്കുക, പലരും പറഞ്ഞു കേട്ട പോലെ സൂര്യപ്രകാശം ഒരു 30 മിനിറ്റെങ്കിലും കൊള്ളുക,

ദിവസവും രണ്ടോ മൂന്നോ തവണ കുളിച്ച് സുരക്ഷിതമായിരിക്കുക, നാരങ്ങ, വെളുത്തുള്ളി, ഓറഞ്ച്, കോഴിമുട്ട ഇവയൊക്കെ കൂടുതലായി കഴിക്കുക എന്നതിനൊപ്പം തന്നെ പോസിറ്റീവ് ആയി ചിന്തിക്കുന്ന ഒരു മനസ്സും അങ്ങനെയൊരു മനസ്സ് പാകപ്പെടുത്താൻ സഹായകമാവുന്ന ഒരന്തരീക്ഷവും ഒന്നും സംഭവിച്ചിട്ടില്ലെന്ന മട്ടിൽ കളിചിരികൾ പറയാൻ കുറച്ചാളുകളും...

അത്രേ വേണ്ടൂ...

പല തവണകളായി ഹോസ്പിറ്റൽ ഐസൊലേഷന് വേണ്ടി ശ്രമിച്ചിരുന്നു, ചില കാരണങ്ങളാൽ സാധ്യമായില്ല, അതൊരു അനുഗ്രഹമായി ഇപ്പോൾ തോന്നുന്നു. ഇന്നിപ്പോ ഞാനെന്റെ റൂമിൽ മൂന്നാഴ്ചകൾ പിന്നിടുമ്പോൾ തോന്നുന്നു എന്റെ സ്വന്തം റൂം തന്നെയാണ് ഏറ്റവും നല്ല സേഫ് സോൺ എന്ന്...

തീർത്തും അപരിചിതമായ ആളുകൾക്കിടയിൽ പേര് അന്വർത്ഥമാക്കുന്ന രീതിയിൽ ഒറ്റപ്പെട്ട് താമസിക്കുന്നതിലും എത്രയോ ഭേദം 'ചിൽ' ആയ സഹമുറിയന്മാർക്കൊപ്പമുള്ള വാസമാണ്.

ഒരു രോഗി എന്നൊരു തോന്നലില്ലാതെ ജീവിക്കാനാവും..!

കഴിഞ്ഞ 23-ന് നടത്തിയ ടെസ്റ്റിൽ റിസൾട്ട് നെഗറ്റീവ് ആകുകയും ഇത്ര ദിവസം വീട്ടിൽ പറയാഞ്ഞ കാര്യം നൈസായി വീട്ടിൽ അവതരിപ്പിക്കുകയും കൂടെ ചെയ്തതോടെ മാനസിക ധൈര്യവും എന്തിനെയും നേരിടാമെന്നൊരു തോന്നലും അതിന്റെ പൂർണതയിൽ എത്തിയിരിക്കുകയാണ്.

"ഭയമല്ല ജാഗ്രതയാണ് വേണ്ടത്" എന്ന ഒറ്റവരിയിൽ നാമോരുത്തർക്കും കൊറോണയെ തോൽപ്പിക്കാനാവും. ജാഗ്രതയുള്ളവരായിരിക്കുക,അമിതഭീതിയൊഴിവാക്കുക. മനസ്സിനെ പാകപ്പെടുത്തുക.. സ്വയമോ അല്ലെങ്കിൽ നമ്മുടെ പ്രിയപ്പെട്ടവർക്കോ അസുഖം വന്ന് കഴിഞ്ഞാൽ സാമൂഹിക അകലം പാലിക്കുന്നതോടൊപ്പം മാനസിക അടുപ്പവും ധൈര്യവും പകരുക...

നമ്മൾ അതിജീവിക്കും, ഉറപ്പായും അതിജീവിക്കും...

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 1 ജൂൺ 2020

അബുദാബിയിൽ അക്കൗണ്ടന്റായി ജോലി ചെയ്യുകയാണ് മലപ്പുറം സ്വദേശിയായ ലേഖകൻ

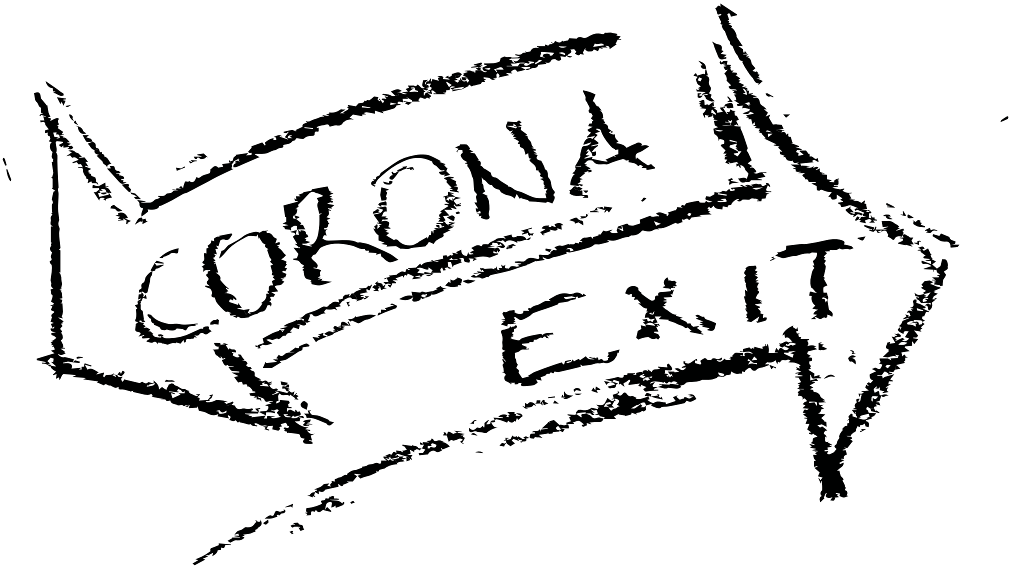

ഞങ്ങളൊക്കെ ആദ്യമേ ക്വാറന്റൈനിലാണ് ഭായ്!...

ഖൈറുന്നിസ

എഴുത്തും കുത്തുമൊക്കെ നിർത്തിയിട്ട് വർഷം നാല് കഴിഞ്ഞു. കോളേജിൽ നിന്ന് ഇറങ്ങിയതിൽ പിന്നെ ആ ഒരിഷ്ടം പതിയെ മറന്നു തുടങ്ങിയതാണ്. കുട്ടിക്കാലത്ത് കൂടെ പഠിച്ച ഒരു സുഹൃത്ത് കഴിഞ്ഞ ദിവസം കോവിഡ് കാല അനുഭവങ്ങൾ പങ്കുവെക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ച് സൂചിപ്പിച്ചു, എഴുത്തിലേക്കുള്ള ഒരു പുതിയ തുടക്കമാവട്ടെ എന്നു കൂടി പറഞ്ഞപ്പോൾ എന്തോ ഒരു കൗതുകം! എഴുത്തിലേക്ക് ഒരു തിരിച്ച് വരവിന് നിമിത്തമായ കോവിഡ് കാലത്തിനും, സുഹൃത്തിനും നന്ദി പറയട്ടെ.

എന്റെ കോവിഡ് കാല അനുഭവങ്ങൾ തുടങ്ങുന്നത് ലോക്ക്ഡൗണിനും മുൻപേയാണ്. ഉംറക്ക് (മക്കയിലേക്കുള്ള തീർത്ഥാടനം) വേണ്ട സകല ഒരുക്കങ്ങളുമായി ഉമ്മയെ എയർപോർട്ടിൽ കൊണ്ടുവിട്ട് വീട്ടിൽ തിരിച്ചെത്തിയ

പ്പോഴേക്ക് എയർപോർട്ടിൽ നിന്നും ഉമ്മയുടെ വിളി വന്നു. കൊറോണ കാരണം ഉംറ തീർത്ഥാടകർക്ക് യാത്രാനുമതിയില്ലെന്ന്! അന്നാണ് കൊറോണയും കോവിഡും ജീവിതത്തിലേക്ക് വന്നത്. അപ്പോഴൊന്നും ഇതിന്റെ ഗൗരവം അറിയില്ലായിരുന്നു.

മാർച്ച് 8-ന് സഹോദരനും കുടുംബവും തബൂക്കിൽ നിന്ന് തിരിച്ചെത്തി. വന്നൊരാഴ്ച കഴിഞ്ഞപ്പോഴാണ് ലോക്ക്ഡൗണും ക്വാറന്റൈനുമൊക്കെ നാട്ടു ഭരിക്കാൻ തുടങ്ങിയത്. 28 ദിവസത്തെ ക്വാറന്റൈൻ സഹോദരനും കുടുംബവും പൂർത്തിയാക്കി. അപ്പോഴും ഇതിന്റെ ഗൗരവം തിരിച്ചറിഞ്ഞിരുന്നില്ല.

ലോക്ക്ഡൗൺ കാലത്തെ കുറിച്ച് പറയാം, സ്ഥിരമായി വീട്ടിലിരിക്കുന്ന എന്നെ പോലുള്ള ഒരു വീട്ടമ്മക്ക് അത്ര വലിയ കടമ്പയൊന്നുമല്ല ക്വാറന്റൈൻ. "മീൻ കിട്ടാത്തത് കാരണം മീൻ മുറിക്കാനില്ല" എന്ന് ഒരു സുഹൃത്ത് പറഞ്ഞപ്പോൾ സത്യമാണെന്ന് തോന്നി. ചക്കയും ചക്കക്കുരുവും അടുക്കള അടക്കിവാണ കഥ വീണ്ടും വീണ്ടും ആവർത്തിക്കുന്നില്ല. ഷെയ്ക്ക് മുതൽ ഗുലാബ് ജാമൂൻ വരെ ചക്കക്കുരു റെസിപ്പിയിൽ ഇടം പിടിച്ചു. അപ്പൊഴൊക്കെയും കേരളത്തിലാണെന്ന ധൈര്യം കൊണ്ടുതന്നെ കൊറോണ ഭീതി ഇല്ലായിരുന്നു.

പക്ഷേ വിദേശ രാജ്യങ്ങളിൽ സ്ഥിതി വഷളാവുകയാണെന്ന വാർത്തയാണ് ഏറെ തളർത്തിയത്. കോവിഡ് കാലത്ത് കടന്നു പോയ റംസാൻ ദിനരാത്രങ്ങളിലെ പ്രാർത്ഥനയുടെ ഏറിയ പങ്കും വിദേശത്തുള്ള പ്രിയതമൻ അടക്കമുള്ളവർക്ക് വേണ്ടി ആയിരുന്നു. അതിനിടയിലാണ് അബുദാബിയിൽ ജോലി ചെയ്യുന്ന കൂടെ പഠിച്ച സുഹൃത്തിന് കോവിഡ് പോസിറ്റീവാണെന്നറിഞ്ഞത്. അതുണ്ടാക്കിയ ആഘാതം ചെറുതൊന്നുമല്ല. ദൈവത്തിനു സ്തുതി, വൈകാതെ തന്നെ അവൻ രോഗമുക്തി നേടിയെന്ന വാർത്തയും അറിഞ്ഞു.

അങ്ങനെ പ്രാർത്ഥനയോടെ കടന്നു പോയ ദിവസങ്ങളിൽ ചുറ്റും കണ്ടവയെക്കുറിച്ച് കൂടി പറയണമല്ലോ! ഒരു ഭാഗത്ത് ദിവസക്കൂലിക്കാരൻ ഓരോ ദിവസവും തള്ളി നീക്കാൻ കഷ്ടപ്പെട്ടപ്പോൾ തൊട്ടപ്പുറത്ത് ബക്കറ്റ് ചിക്കന്റെ അതിപ്രസരം ആയിരുന്നു. അവർക്ക് ലോക്ക്ഡൗൺ ആഘോഷകാലമായി മാറിയതും കണ്ടു. അതോടൊപ്പം തന്നെ കരുണ വറ്റാത്ത മനുഷ്യർ ഇനിയും ഒരുപാടുണ്ടെന്ന് മനസ്സിലാക്കി തന്ന അനുഭവങ്ങളും ഏറെയുണ്ട്. കൂട്ടായ്മകളും സംഘടനകളും കൈയഴിഞ്ഞ് സഹായിച്ചപ്പോൾ പട്ടിണി പാവങ്ങളുടെ കണ്ണിൽ റംസാൻ അമ്പിളിയുടെ തിളക്കമുണ്ടായിരുന്നു. അവിടെയും ഫോട്ടോയെടുത്ത് വെറുപ്പിച്ചവർ കുറവായിരുന്നില്ല. ഇങ്ങനെ പോകുന്നു ലോക്ക്ഡൗൺ കാല അനുഭവങ്ങൾ.

ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ പ്രിയപ്പെട്ടവരെല്ലാം സുരക്ഷിതരാണെന്ന ബോധ്യമുള്ളിടത്തോളം ജീവിതത്തിന്റെ ഏറിയ പങ്കും വീട്ടിൽ കഴിയുന്ന എന്നെ പോലൊരു വീട്ടമ്മയെ അങ്കലാപ്പിലാക്കാൻ ഈ ലോക്ക്ഡൗണിന് കഴിയില്ല. ഞങ്ങളൊക്കെ ആദ്യമേ ക്വാറന്റൈനിലാണ് ഭായ്!..

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 3 ജൂൺ 2020

എക്കണോമിക്സിൽ ബിരുദാനന്തര ബിരുദ ധാരിയായ ലേഖിക മലപ്പുറം സ്വദേശിയാണ്

പ്രതീക്ഷകൾ നയിക്കുന്ന ദിനങ്ങൾ

രുദ്ര വി.എസ്.

കൊറോണക്കാലത്ത് ഒരുപക്ഷേ എനിക്ക് ഏറ്റവും അധികം നഷ്ടപ്പെടുന്നത് ദിവസവും തൃശ്ശൂരിൽ നിന്നും എറണാകുളത്ത് കോളേജിലേയ്ക്കുള്ള ട്രെയിൻ യാത്രയായിരിക്കും. ഒരേ വഴിയിലൂടെ എത്ര സഞ്ചരിച്ചാലും ഓരോ ദിവസവും പുതുമ സമ്മാനിക്കുന്ന യാത്ര.

സ്കൂളുകൾക്കും കോളേജുകൾക്കും അവധി പ്രഖ്യാപിച്ച ദിവസം കോളേജിൽ എത്തിയത് തന്നെ നല്ല ചുമയും കൊണ്ടായിരുന്നു. എല്ലാവരും കളിയാക്കി വെല്ലോ കൊറോണയും ആണോ എന്ന്, അവസാനം എനിക്ക് തന്നെ സംശയമായി; ഇനി ശരിക്കും കൊറോണ ആണോ???

ഇന്റേണൽ പരീക്ഷ കഴിഞ്ഞ് കോളേജിൽ നിന്ന് ഓടിയിറങ്ങി റെയിൽവേ സ്റ്റേഷനിൽ പോകാൻ കിട്ടിയ ബസിൽ ചാടിക്കയറി അപ്പോഴാണ് ക്ലാസ് മേറ്റിന്റെ കോൾ വരുന്നത് — കോളേജ് മാർച്ച് 31 വരെ അടയ്ക്കാൻ പോവുകയാണെന്ന്. കോളേജിൽ നിന്ന് ഓടിയിറങ്ങിയതിൽ ആ നിമിഷം വിഷമം തോന്നി. പിന്നീടുള്ള ദിവസം ഭീതിയുടേതായിരുന്നു. ട്രെയിനിൽ യാത്ര ചെയുന്നത് കൊണ്ടു തന്നെ ഒരുപാട് അപരിചിതരായ ആളുകളുമായി അടുത്ത് ഇടപഴകിയിട്ടുണ്ടാകും. പനിയും ചുമയും കാരണം ശരിക്കും വെല്ല കൊറോണയും പിടിച്ചോ എന്ന സംശയം കൊണ്ട് വീട്ടുകാർക്ക് പോലും

സമാധാനം കൊടുത്തില്ല. വേഗം തന്നെ അടുത്തുള്ള പ്രൈമറി ഹെൽത്ത് സെന്ററിൽ പോയി ഡോക്ടറെ കണ്ടു. കുഴപ്പമൊന്നുമില്ല എന്ന് പറഞ്ഞെങ്കിലും പേടി പൂർണമായും മാറിയത് പനി വിട്ടപ്പോഴാണ്.

ഈ ദിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ലോകത്തൊട്ടാകെ കോവിഡ് പടർന്നു പിടിച്ചിരുന്നു. എനിക്ക് ചെയ്യാൻ കഴിയുന്ന ഏറ്റവും വലിയ കാര്യം ഗവൺമെന്റ് നൽകുന്ന നിർദ്ദേശങ്ങൾ പാലിച്ച് വീട്ടിലിരിക്കുക എന്നതായിരുന്നു. കൈയിലുള്ളത് ആവശ്യത്തിലധികം സമയവും. സംഘടനാ പ്രവർത്തനങ്ങളും കോളേജ് ജീവിതവുമായിട്ട് അന്നു വരെ വെറുതെ ഇരിക്കുന്ന സമയം ജീവിതത്തിൽ വളരെ കുറവായിരുന്നു. സമയത്തിന്റെ കൃത്യമായ ഉപയോഗമായിരുന്നു ക്രമീകരിക്കേണ്ടിയിരുന്നത്. ആരോഗ്യത്തെക്കുറിച്ച കൂടുതൽ ബോധവതിയായത് ഈ കാലഘട്ടത്തിലാണ്. ദിവസവും രാവിലെ 6 മണിക്ക് എഴുന്നേൽക്കാനും വ്യായാമം ചെയ്യാനും കൃത്യസമയത്ത് ഭക്ഷണം കഴിക്കാനും ശീലിച്ചു. വായന പുനരാരംഭിച്ചു. ആരാച്ചാരും, ഗോർക്കിയുടെ മദറും, വിക്ടർ ഹ്യൂഗോയുടെ പാവങ്ങളും കണ്ണിലൂടെ കടന്നു പോയി. അങ്ങനെ വീട്ടിൽ വെറുതേയിരുന്നില്ല. പുസ്തകങ്ങളിലൂടെ സഞ്ചരിച്ച് കൽക്കത്തയുടെ ഗലികളിലൂടെയും റഷ്യയുടെ തൊഴിലാളി വർഗ്ഗസമരങ്ങളിലൂടെയും ഫ്രാൻസിലെ പട്ടിണിപ്പാവങ്ങൾക്കിടയിലൂടെയും യാത്ര ചെയ്തു.

സാമൂഹ്യ മാധ്യമങ്ങൾ പൂർണമായും ഒഴിവാക്കിയ കാലഘട്ടം കൂടിയായിരുന്നു അത്. ഇൻസ്റ്റാഗ്രാം, ഫേസ്ബുക്ക്, വാട്സ്ആപ്പ് എല്ലാം ഒഴിവാക്കി. ഒരുപക്ഷേ ആളുകളിൽ നിന്നും അവരുടെ സുഖ വി വ ര ാ ന േ ് ഷണങ്ങളിൽ നിന്നുമുള്ള ഒളിച്ചോട്ടമായിരുന്നിരിക്കണം ഈ ഒഴിവാക്കൽ. ലോകത്തിന്റെ അവസ്ഥ വാർത്തകളിലൂടെ മാത്രം അറിഞ്ഞു. എന്തിനാണ് ആളുകളിൽ നിന്ന് ഇങ്ങനെ ഒളിച്ചോടിയതെന്ന് ചോദിച്ചാൽ നൽകാൻ എന്റെ കൈയിൽ ഒരു നല്ല മറുപടി പോലും ഇല്ല. പക്ഷെ അത് ജീവിതത്തെ തന്നെ മറ്റൊരു തലത്തിൽ മനസിലാക്കാൻ ഒരുപാട് സഹായകമായിട്ടുണ്ട്.

ഈ സമയത്താണ് ഒരു സംഭവവികാസം കൂടെ ഉണ്ടായത്. വീട്ടിൽ ചെറുതായെങ്കിലും അമ്മയെ സഹായിക്കാൻ തുടങ്ങി. അമ്മയാണ് വീട്ടിലെ മുഴുവൻ ജോലികളും, പോരാഞ്ഞിട്ട് കൃഷിപ്പണികളും നോക്കുന്നത്. എന്റെ ഇരുപത്തിരണ്ടാം വയസ്സിലും ഒരു ഗ്ലാസ് വെള്ളം എടുത്ത് തരണമെങ്കിൽ അമ്മ വേണമായിരുന്നു. ചില യാഥാർഥ്യങ്ങൾ ചിലപ്പോൾ വൈകിയാവും തിരിച്ചറിയുക. പുറമെ പോയി ഒരുപാട് കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യുമെങ്കിലും അന്നേ വരെ അമ്മയെ സഹായിക്കാൻ മുതിരുമായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ എല്ലാ പ്രവർത്തനങ്ങളും ആദ്യം വീട്ടിൽ നിന്നും തന്നെ തുടങ്ങണം എന്ന തത്വം പിന്തുടർന്നുകൊണ്ട് സ്വന്തം ടോയ്‌ലറ്റ് സ്വയം വൃത്തിയാക്കി ഹരിശ്രീ കുറിച്ചു.

എന്റെ ചുറ്റും ആയിരക്കണക്കിന് ലക്ഷക്കണക്കിന് ആളുകൾ ദുരിതം അനുഭവിക്കുമ്പോൾ അവർക്കുവേണ്ടി എന്നെക്കൊണ്ട് ചെയ്യാവുന്ന കുറച്ച് കാര്യങ്ങൾ ഞാൻ പ്രവർത്തിക്കുന്ന യുവജനസംഘടനയുടെ ഭാഗമായി ചെയ്യാൻ ശ്രമിച്ചു. ആദ്യഘട്ട പ്രവർത്തനം ആരംഭിച്ചത് ഹാൻഡ് വാഷ് കോർണറുകൾ സ്ഥാപിച്ചുകൊണ്ടായിരുന്നു. ആരോഗ്യ പ്രവർത്തകർക്ക് മാസ്കുകൾ നിർമ്മിച്ചു നൽകിയും ഹെൽത്ത് സെന്ററുകൾ വൃത്തിയാക്കിയും റേഷൻ കടകളിൽ ഹാൻഡ് സാനിറ്റൈസർ വിതരണം ചെയ്തും പ്രവർത്തനം പുരോഗമിച്ചു. പഞ്ചായത്തിന് കീഴിൽ തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയിൽ പണിയെടുക്കുന്ന (തൊഴിലുറപ്പ് പദ്ധതിയുടെ പ്രവർ

ത്തനങ്ങൾ പുനരാരംഭിച്ചതിനു ശേഷം) മുഴുവൻ തൊഴിലാളികൾക്കും, SSLC- പ്ലസ് ടു പരീക്ഷ എഴുതുന്ന മുഴുവൻ വിദ്യാർഥികൾക്കും മാസ്ക്കുകൾ നിർമിച്ചു നൽകി. റേഷൻ കടയിൽ നിന്നും വിതരണം ചെയ്തിരുന്ന സൗജന്യ കിറ്റ് പാക്ക് ചെയ്യുന്നതിനും കൂടി. ആളുകൾ കൊറോണ ആശുപത്രി എന്ന് ഒളിവിലും മറവിലും വിളിക്കുന്ന, പരിസരത്തു കൂടി പോലും പോകാൻ ഭയക്കുന്ന മെഡിക്കൽ കോളേജിലെ രോഗികൾക്കും കൂട്ടിരിപ്പുകാർക്കും ഭക്ഷണം നൽകുന്നതിനും രോഗികൾക്ക് രക്തം ദാനം ചെയ്യുന്നതിനും എത്ര യുവാക്കളാണ് സധൈര്യം മുന്നോട്ട് വന്നത്. ഇപ്പോൾ അവർ കേരളത്തെ ഉയർത്തെഴുന്നേല്പിക്കാൻ പാഴ് വസ്തുക്കൾ ശേഖരിച്ച് റീസൈക്കിൾ ചെയ്തു കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ഇങ്ങനെയുള്ള മനുഷ്യരുള്ളപ്പോൾ നമ്മൾ എങ്ങനെ വീണു പോവാനാണ്? കേരളത്തെ പടുത്തുയർത്താനുള്ള കൂട്ടായ ശ്രമങ്ങളുടെ ഭാഗമാകാൻ കുറച്ചെങ്കിലും സാധിച്ചതിൽ എനിക്ക് വലിയ അഭിമാനമുണ്ട്.

ഇതിനെല്ലാം സഹായകമാവുന്നത് ജീവിക്കാനുള്ള പ്രതീക്ഷയാണ്. ആ പ്രതീക്ഷ നൽകുന്നത് ഈ സംസ്ഥാനത്തെ നയിക്കുന്ന ഒരു കൂട്ടം ആളുകളും. ലോക്ക്ഡൗൺ ഇളവുകളിൽ ജനങ്ങൾ പതിയെ പതിയെ ജീവിതം തിരിച്ചു പിടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ഇപ്പോൾ ഓൺലൈൻ ക്ലാസ്സിന്റെ തിരക്കുകൾ ആരംഭിച്ചു. എല്ലാ കുട്ടികളുടെയും വീട്ടിൽ പഠന സൗകര്യം ഉണ്ടെന്ന് ഉറപ്പു വരുത്തലാണ് പ്രധാന ഉത്തരവാദിത്തം. ജീവിതം പഴയനിലയിലേക്ക് മാറാൻ ഇനിയും ഒരുപാട് കാത്തിരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പ്രതീക്ഷാ നിർഭരമായ കാത്തിരിപ്പിന്റെ അവസാനം ലോകം മുഴുവൻ സന്തോഷം നിറഞ്ഞതാകട്ടെ എന്ന് നമുക്ക് പ്രത്യാശിക്കാം.

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 8 ജൂൺ 2020

തൃശ്ശൂർ സ്വദേശിനിയായ ലേഖിക എറണാകുളം ഗവ. ലോ കോളേജിൽ അവസാന വർഷ വിദ്യാർഥിനിയാണ്.

പെണ്ണുങ്ങളുടെ ലോക്ക്ഡൗൺ കാലം

സഹല കെ.

പെണ്ണുങ്ങളുടെ ലോക്ക്ഡൗൺ എങ്ങനായിരുന്നിരിക്കും എന്ന് ആലോചിച്ച് നോക്കീട്ടുണ്ടോ? പന്ത്രണ്ടു വയസുള്ള ഇത്തിരിപ്പെണ്ണ് തൊട്ട് പതിനെട്ടു കഴിഞ്ഞതും ഇരുപത്തഞ്ചായതും പിന്നെ നാല്പതും അമ്പതും അങ്ങനങ്ങനെ ഓരോ തട്ടിലിരിക്കുന്നോരുടെ?

ഇവിടിരുന്ന ചുറ്റിനും നോക്കുമ്പോ കൊറേ പെൺകാഴ്ചകൾ കാണാൻ പറ്റുന്നുണ്ട്.

ഉമ്മച്ചീന്ന് തന്നെ തുടങ്ങാം. "മ്മച്ചീ ഇനി മുതൽ ലോക്ക്ഡൗൺ ആണത്രേ, പുറത്തൊന്നും പോവാൻ പറ്റൂല്ലാ"ന്ന് വല്യ കാര്യത്തിൽ ചെന്ന് പറഞ്ഞപ്പോൾ "അല്ലെങ്കിപ്പോ ഞാൻ എന്നും പുറത്താണല്ലോ" എന്നായിരുന്നു മറുപടി. വീട്ടിലോട്ട് സാധനങ്ങൾ വാങ്ങാനോ അല്ലെങ്കിൽ സ്വന്തം ആവശ്യത്തിന് വല്ലതും വാങ്ങാനോ വേങ്ങരയിലോട്ടും കൂടിപ്പോയാൽ മലപ്പുറത്തോട്ടും അതിനപ്പുറം ബന്ധുവീടുകളിലേക്കും മാത്രം യാത്ര ചെയ്യുന്ന ഉമ്മച്ചിക്ക് ലോക്ക്ഡൗൺ എന്നാൽ വല്യ പ്രശ്നം ആയൊന്നും തോന്നിയതേ ഇല്ല. "വാപ്പേം മക്കളും വന്നതോടെ കുറച്ചൂടി പണി കൂടി എന്നല്ലാണ്ട് എന്റെ ജീവിതത്തിൽ വല്യ മാറ്റങ്ങളൊന്നും ഇല്ലെ"ന്നാണ് മ്മച്ചി പറയുന്നേ. ഞങ്ങടെ തുണിയൊക്കെ അലക്കി ഞങ്ങൾ 'സഹായിക്കുന്നില്ലേ' എന്നൊക്കെ ഓപ്പോസിഷൻ ചോദിക്കുന്നുണ്ട്. ഒരു അവാർഡ് കൊടുക്കുന്നത് പരിഗണിക്കാവുന്നതാണ്. ചുറ്റിനും നോക്കിയാൽ ഒരുപാട് ഉമ്മച്ചിമാരെ കാണാൻ പറ്റുന്നുണ്ട്. ഇവന്മാരൊന്നും ഇവിടില്ലാരുന്നേൽ കാലു നീട്ടിയൊന്ന് ഇരിക്കാമായിരുന്നൂന്ന് പറയുന്നോര്.

പരീക്ഷ കഴിഞ്ഞ സന്തോഷത്തിലൊരു പ്ലസ്ടുക്കാരി വന്നിരുന്നു. അടുത്ത വീട്ടിലെയാണ്. "ഇത്താത്താ എനിക്ക് വായിക്കാൻ കുറച്ച് പുസ്തകങ്ങൾ വേണം" എന്നായിരുന്നു ആവശ്യം. അവളോട് ആവശ്യമുള്ളത് നോക്കിയെടുത്തോളാൻ പറഞ്ഞു. സംസാരത്തിനിടയിൽ സ്വാഭാവികമായും ഭാവി പരിപാടിയെ കുറിച്ച് ഞാൻ ചോദ്യമെറിഞ്ഞു. "എനിക്ക് ഡിഗ്രി ചെയ്യണം എന്നുണ്ട് ഇത്താ, പക്ഷെ ഇക്കാക്ക പറയുന്നത് ഒന്നോ രണ്ടോ വർഷം കൊണ്ട് തീരുന്ന കോഴ്സ് മതീന്നാ..

അല്ലെങ്കി അതിനിടക്ക് കല്യാണം വരുമ്പോ പ്രശ്നം ആവുംന്ന്.. ഇതിപ്പോ ലോക്ക്ഡൗൺ ഒക്കെ കഴിഞ്ഞ് ക്ലാസ് തുടങ്ങുമ്പഴേക്ക് ഒരുപാട് സമയം എടുക്കുംന്ന്..."

മിടുക്കിയാണ്, ചടുലമായി സംസാരിക്കുന്നവൾ, മുമ്പൊരിക്കൽ ഐ.ഐ.ടിയിലെ ഇന്റഗ്രേറ്റഡ് എം.എ. കോഴ്സ് എടുക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ച് സംസാരിച്ചവൾ... അങ്ങനൊരു കുഞ്ഞിനെ അവളുടെ ആകാശത്തോളം ഉയരമുള്ള സ്വപ്നങ്ങളെ വെറും കല്യാണം കൊണ്ട് തകർത്തു കളയാൻ അവർക്ക് കഴിഞ്ഞു. ഇപ്പോൾ "കല്യാണക്കോഴ്സി"ന്റെ ട്രൈനിങ്ങിൽ ആണ്. തകൃതിയായി പണി പഠിപ്പിക്കൽ നടക്കുന്നുണ്ട്. കൊണ്ടുപോയ പുസ്തകം ഇത് വരെ തിരിച്ചെത്തിയിട്ടില്ല; വായിച്ചു തീർന്നാലല്ലേ തരാൻ പറ്റൂ.

നോമ്പിന് വീട്ടില് കുറച്ച് വിരുന്നുകാരൊക്കെ ഉണ്ടായിരുന്നു. ആണും പെണ്ണുമൊക്കെ ആയിട്ട് അഞ്ചാറു കുട്ടികളും. നോമ്പ് തുറപ്പിക്കലൊക്കെ ഭംഗിയായിട്ടു കഴിഞ്ഞു. പെണ്ണുങ്ങൾ (മാത്രം) വെച്ചുവിളമ്പി ബാക്കിയുള്ളോരുടെ വയറും മനസ്സും നിറച്ചു. പിറ്റേന്ന് നേരം വെളുത്തു. കണ്ണും തിരുമ്മി ഓരോരുത്തരായി സിറ്റൗട്ടിൽ എത്തി. കസിൻ ഗർഭിണിയാണ്, പ്രസവം 'സുഖ'മുള്ളതാക്കാൻ മുറ്റമടിക്കുന്നത് നല്ലതായത് കൊണ്ട് ചൂലെടുത്ത് ഇറങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. കഥ ഇതൊന്നുമല്ല; നേരത്തെ പറഞ്ഞ പിള്ളേരിൽ ഒരു പതിനഞ്ചുകാരൻ ആൺതരിയുണ്ട്. അവൻ എഴുന്നേറ്റു വന്ന് പടിയിലിരിക്കുന്ന അനിയത്തിയുടെ തലയ്ക്ക് ഒരു കിഴുക്ക്; "എന്താടീ നിനക്ക് ചെന്ന് അടിച്ചുവാരിയാൽ?" കഷ്ടിച്ച് പത്തു വയസ്സ് കാണും ആ പെൺകുട്ടിക്ക്. "അതെന്താടാ നീയല്ലേ അവളേക്കാൾ മൂത്തത്, നിനക്കങ്ങു ചെയ്തൂടേ"ന്ന് ഞാൻ ചോദിച്ചു. ഉടൻ അവന്റെ മറുപടി വന്നു... "അയ്യേ ഞങ്ങടെ വീട്ടിലൊക്കെ ഇത് പെണ്ണുങ്ങളെ പണിയാണ്." പത്തോ പന്ത്രണ്ടോ വയസുള്ള ഒരു കുഞ്ഞിനെ പെണ്ണുങ്ങളുടെ പണി പഠിപ്പിക്കാനും എടുപ്പിക്കാനും ഒരു പതിനഞ്ചുകാരന് പറ്റും ഇവിടെ. അവന് അധികാരമുണ്ടത്രെ. വീടിനു പുറത്തൊരു റെസിഡെൻഷ്യൽ സ്കൂളിൽ പഠിക്കുന്നവൻ ആണ്, മുഴുവൻ സമയം വീട്ടിലുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ ആ കുഞ്ഞിന്റെ ഗതി എന്തായേനെ എന്ന് ഞാനൊരു ഞെട്ടലോടെ ആലോചിച്ചു. അതെ ഇവന്മാരൊക്കെ ലോക്ക് ആയി വീട്ടിലിരിക്കുന്നതാണ് ലോക്ക്ഡൗണിനേക്കാൾ പെണ്ണുങ്ങളെ അലട്ടുന്ന പ്രശ്നം.

ലോക്ക്ഡൗൺ ഉപയോഗപ്രദമാക്കുന്നതും ആഘോഷിക്കുന്നതും, എന്തിന് വെറുതെ ബോറടിച്ചിരിക്കുന്നത് പോലും ആണുങ്ങളാണ്. പെണ്ണുങ്ങള്, പെൺകുഞ്ഞുങ്ങള്, ആ ഇരിപ്പൊക്കെ എങ്ങനെ കൂടുതൽ ആയാസരഹിതമാക്കി കൊടുക്കാം എന്ന് പഠിക്കുന്നതിന്റെ, പഠിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ, പഠിച്ചത് പ്രാവർത്തികമാക്കുന്നതിന്റെ തിരക്കിലാണ്.

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 12 ജൂൺ 2020

മലപ്പുറം സ്വദേശിനിയായ ലേഖിക എറണാകുളം ഗവ. ലോ കോളേജിൽ അവസാന വർഷ വിദ്യാർഥിനിയാണ്

അതിജീവനത്തിന്റെ നാളുകൾ

വിഷ്ണു ദത്തൻ

കൊറോണ കാരണം വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങൾ മാർച്ച് 31 വരെ അടച്ചിടാനുള്ള തീരുമാനം കേരളത്തിൽ വന്നത് മാർച്ച് 10നായിരുന്നു. ഒട്ടും പരിചിതമല്ലാത്ത സഹചര്യങ്ങളിലേക്ക് ആണ് ജീവിതം നീങ്ങി കൊണ്ടിരിക്കുന്നത് എന്ന് അപ്പോഴും മനസിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. സ്പാനിഷ് ഫ്ലൂവിനേയും, യൂറോപ്പിൽ പടർന്നു പിടിച്ച പ്ലേഗിനെയും ഒക്കെ പറ്റി പുസ്തകങ്ങളിൽ വായിച്ചുള്ള പരിചയം അല്ലേ ഉള്ളൂ.

ഒരു ദിവസം കൂടെ എറണാകുളം ലോ കോളേജ് ഹോസ്റ്റലിൽ "റെഫ്യൂജി ഹോം" എന്ന് ഞങ്ങൾ വിളിക്കുന്ന അന്റുമോന്റെ മുറിയിൽ താമസിച്ച് പിറ്റേ ദിവസം നാട്ടിലേക്ക് തിരിച്ചു. ഈ പ്രതിസന്ധി അധികം നീണ്ടു പോകില്ല എന്ന ശുഭാപ്തി വിശ്വാസത്തിലും പൊരിവെയിലത്ത് വണ്ടി ഓടിക്കാൻ ഉള്ള മടികൊണ്ടും എന്റെ ബൈക്ക് അറ്റ്ലാന്റിസിൽ റൂമിന്റെ താഴെ കൊണ്ടു വെച്ചു. നട്ടപ്പാതിര

ക്ക് സുപ്രധാന തീരുമാനങ്ങൾ എടുക്കുന്ന ഒരു രാജ്യത്തെ പൗരൻ എന്ന നിലയിൽ ഞാൻ അത്തരം ഒരു ഉദാര സമീപനം എടുക്കരുതായിരുന്നു; അത് എന്റെ തെറ്റ്.

ലോക്ക്ഡൗൺ കാലം ഞാൻ ഏറ്റവും കൂടുതൽ ചെലവഴിച്ചത് എന്റെ റൂമിൽ തന്നെയാകും. ഏകാഗ്രത ഉള്ള വായന ഒന്നും ആയിരുന്നില്ലേലും കുറച്ച് കുറച്ചായി ഒരുപാട് പുസ്തകങ്ങൾ വായിച്ചു. ഓരോ വട്ടം വായിക്കുമ്പോഴും ഓരോ അനുഭവമായിരുന്നു. ഖസാക്കിന്റെ ഇതിഹാസം ഇത്തവണയും പതിവ് തെറ്റിച്ചില്ല, കടുത്ത യാത്രാനിയന്ത്രണം ഉണ്ടായിരുന്ന സമയത്ത് പുറത്തു പോവാൻ കഴിയാത്ത സങ്കടം കുറച്ചെങ്കിലും മാറിയത് എസ്.കെ. പൊറ്റക്കാടിന്റെ യൂറോപ്പിലേക്കുള്ള സഞ്ചാരസഹിത്യം വായിച്ചപ്പോഴാണ്. ഇറ്റലിയിലെ കാപ്പിരി ഐലൻഡിലൂടെയും 70 വർഷം മുൻപത്തെ റോമാ നഗരത്തിലൂടെയും ഒക്കെ വരികളിലൂടെ സഞ്ചരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞു. വായിച്ചു തീർത്ത പുസ്തകങ്ങളെ പോലെ തന്നെ പാതി വഴിയിൽ നിന്നു പോയവയും ഉണ്ട്. പാവങ്ങളിലെ മേയർ ഴാങ് വാൽ ഴാങ്ങിനെ അറസ്റ്റ് ചെയ്യാൻ ഴാവേറിനെ ഞാൻ ഇതുവരെ അനുവദിച്ചിട്ടില്ല. വിലങ്ങുമായി നീണ്ടു പോകുന്ന കാത്തിരിപ്പിലാണ് അയാൾ. കൊലപാതകം ചെയ്തതിനാണോ തന്നെ പോലീസ് പിടിച്ചത് എന്ന പോലും അറിയാതെ സാർ ഭരണകാലത്തെ റഷ്യയിലെ ഒരു പോലീസ് സ്റ്റേഷനിൽ ഡോസ്റ്റോയേവ്സ്കിയുടെ റസ്കോൽനിക്കോവ് കൺഫ്യൂഷൻ അടിച്ച് എന്നെയും കാത്തിരിക്കാൻ തുടങ്ങിയിട്ട് മാസം രണ്ടായി. സൗകര്യം പോലെ അതൊക്കെ വായിച്ചു തീർക്കണം.

വീട്ടിൽ വന്ന അന്ന് മുതൽ അച്ഛനും അമ്മയും വീട്ടിൽ ഉണ്ട്. അച്ഛൻ ഒരു സമാന്തര വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനം നടത്തുകയാണ്. കോളേജ് നേരത്തെ അടച്ച കാരണം പ്രതിസന്ധി ഒക്കെ ഉണ്ട്. ബഹുഭൂരിപക്ഷവും ഏറ്റവും സാധാരണക്കാരായ വിദ്യാർഥികൾ പഠിക്കുന്ന ഒരു സ്ഥാപനം എന്ന നിലയിൽ മാർച്ച് അവസാനത്തിൽ ആണ് ഒരുപാട് ഫീസ് പിരിഞ്ഞു കിട്ടുക. അതൊക്കെ മുടങ്ങി കിടക്കുകയാണ്. ടീച്ചർമാർക്ക് ശമ്പളം കൊടുക്കണം. പക്ഷെ അതിനെല്ലാമുപരി മൂപ്പരെ അലട്ടുന്ന പ്രശ്നം 25 വർഷം ആയി രാപ്പകൽ ഇല്ലാതെ ജീവിതത്തിന്റെ ഭാഗം ആയ അത്രയും പ്രിയപ്പെട്ട ഒരു ഇടത്ത് നിന്നുള്ള വിട്ടു നിൽക്കൽ ആണ്. മഹിളാ പ്രധാൻ ഏജന്റ് ആയ അമ്മയും എത്രയോ കാലത്തിനു ശേഷം തൊഴിൽ ചെയ്യാൻ കഴിയാത്ത അവസ്ഥയെപ്പറ്റി പറയും. പക്ഷേ രണ്ടുപേരും പൊതു പ്രവർത്തനത്തിൽ സജീവമായി ലോക്ക്ഡൗൺ കാലത്ത് ഇടപെട്ടു. അമ്മ പഞ്ചായത്ത് മെമ്പർ ആണ്. മുൻപത്തെ ടേമിൽ അച്ഛൻ ആയിരുന്നു മെമ്പർ. കോവിഡ് കാലത്ത് ഉരുത്തിരിഞ്ഞു വന്ന പ്ര

ശ്ലങ്ങൾക്കും, വേനൽക്കാലം ആയാൽ സാധരണ ഉണ്ടാകാറുള്ള കുടിവെള്ള ക്ഷാമത്തിനും ഒക്കെ പരിഹാരം കാണാൻ തിരക്കിട്ട പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുകയായിരുന്നു അവർ.

പഞ്ചായത്ത് കമ്മ്യൂണിറ്റി കിച്ചൻ, അതിഥി തൊഴിലാളികളുടെ ക്ഷേമം ഉറപ്പു വരുത്തൽ, പച്ചക്കറി കിറ്റ് വിതരണം, വിദേശത്തു നിന്നും ഇതര സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്നും വരുന്നവർക്ക് ക്വാറന്റയിൻ സൗകര്യം ഒരുക്കൽ തുടങ്ങി കോവിഡ് കാലത്ത് നേരിട്ട വലിയ വെല്ലുവിളികളെ ഒരു നാട് ഒരുമിച്ചു നിന്ന് നേരിടുന്നതിന്റെ ഭാഗം ആവാൻ എനിക്ക് കഴിഞ്ഞുവെന്നത് വലിയ അഭിമാനമാണ്. മലയാളിയുടെ സഹവർത്തിത്വതിന്റെയും ഹൃദയവിശാലതയുടെയും കണ്ണു നിറയ്ക്കുന്ന ഒരുപാട് അനുഭവങ്ങൾ അത്തരം പ്രവർത്തന വേളയിൽ കാണാൻ കഴിഞ്ഞു .

കോവിഡിന് എതിരായ യുദ്ധത്തിൽ ഇനിയും നമ്മുക്ക് ജയിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിലും, ദിനം പ്രതി പുതിയ പ്രതിസന്ധികൾ നേരിടുമ്പോഴും, ഒടുവിൽ നമ്മൾ വിജയിക്കും എന്ന ശുഭാപ്തി വിശ്വാസം ജനങ്ങളിൽ ഉണ്ട്. അത് ഉണ്ടാക്കി എടുത്തതിൽ പ്രതിസന്ധിയിൽ കണക്കുകൾ വെച്ചു കൈയൊഴിയാതെ "സർക്കാർ കൂടെ അല്ല മുൻപിൽ തന്നെയുണ്ട്" എന്നു പറയാൻ ആർജവം കാണിച്ച ഭരണസംവിധാനത്തിനു വലിയ പങ്കുണ്ട്. വികസന മാതൃകകൾ ആയി നമ്മുടെ മുൻപിൽ കൊട്ടിഘോഷിക്കപ്പെട്ട രാജ്യങ്ങളിൽ പലതിലും കോറോണയും മരണവും അല്ലാതെ വേറെ ഒന്നിനെ കുറിച്ചും ചിന്തിക്കാൻ പോലും കഴിയാതെയിരുന്ന കാലത്ത് നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ഡാറ്റ പ്രൈവസിയെ കുറിച്ചാണ് ചർച്ച ഉണ്ടായത് എന്നത് പോലും നമുക്ക് അഭിമാനിക്കാൻ വക തരുന്നതാണ്. അടിസ്ഥാനപരമായ ആവശ്യങ്ങൾ പോലും നിറവേറാതെ നമ്മുടെ സഹോദരങ്ങളും കുഞ്ഞുങ്ങളും മഹാരാഷ്ട്രയിലെയും ഡൽഹിയിലെയും ഒക്കെ പൊള്ളുന്ന വേനൽച്ചൂടിൽ കിലോമീറ്ററുകളോളം സംസ്ഥാനങ്ങൾ താണ്ടി നടക്കേണ്ടി വന്ന ഒരു രാജ്യത്ത് ആണ് ഇത്തരം അനുഭവങ്ങൾ ഉണ്ടായത് എന്നുള്ളത് നമ്മൾ അനുഭവിക്കുന്ന പ്രിവിലേജിന്റെ ആഴം വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ട്.

മനസിൽ എവിടൊക്കെയോ കിടക്കുന്ന ഇൻസെക്യൂരിറ്റി വല്ലാതെ വേട്ടയാടിയ കാലം കൂടെയായിരുന്നു കടന്നുപോയത്. ഇൻഡിപെൻഡൻഡ് ആവാൻ ഇതുവരെ കഴിയാത്തത് ഒക്കെ മനസിൽ വന്നലട്ടുമ്പോൾ സാധാരണ ചെയ്യുന്ന റീഫ്രഷിങ് ടൂൾസ് ഒക്കെ ലോക്ക്ഡൗണിൽ പെട്ടു പോയിരുന്നു. ശാന്തമായ കടൽ തീരത്തിനും ശബ്ദമുഖരിതമായ, ചേതോഹരകാഴ്ചകൾ ഉള്ള തെരുവുകൾക്കും ഒരുപോലെ എന്നെ ശാന്തനാക്കാനും സന്തോഷിപ്പിക്കാനും കഴിയും. സുഹൃത്തുക്കളെ പോലെ തന്നെ കടലും തിരക്കേറിയ തെരുവുകളും ലോക്ക്ഡൗൺ കാലത്തെ നഷ്ടം ആണ്. ഏറ്റവും ക്രിയാത്മകമായി ലോക്ക്ഡൗൺ കാലത്ത് ചെയ്തതെന്താണെന്ന് ചോദിച്ചാൽ കോളേജിൽ എന്റെ വിദ്യാർത്ഥി സംഘടന തുടങ്ങിയ വാട്സാപ്പ് ബ്രോഡ്കാസ്റ്റിന്റെ രാവിലത്തെ റേഡിയോ പോഡ്കാസ്റ്റ് ഏറ്റെടുത്ത് നടത്താൻ കഴിഞ്ഞു എന്നുള്ളതാണ്. ലോക്ക്ഡൗൺ കാലത്ത് ആരംഭിച്ച അന്നത്തെ ദിവസത്തെ ന്യൂസ്, ചരിത്ര പ്രാധാന്യം എന്നിവയൊക്കെ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പോഡ്കാസ്റ്റ് 50 ദിവസത്തിലേറെ മുടക്കം കൂടാതെ വിദ്യാർഥികളിൽ എത്തിക്കാൻ കഴിഞ്ഞത് ഏറെ സന്തോഷം നൽകിയതും പുതിയ അറിവുകൾ നേടി തന്നതും ആണ്. അത് ഇപ്പോഴും തുടരുന്നു. ലോക്ക്ഡൗൺ കാലത്തെ ഏറ്റവും വലിയ തിരിച്ചറിവുകളിൽ ഒന്ന് അമ്മയെക്കാൾ നല്ല കുക്ക്

അച്ഛൻ ആണ് എന്നുള്ളതാണ്. തന്റെ തൊഴിൽ മണ്ഡലത്തിലും പഞ്ചായത്തു മെമ്പർ എന്ന നിലയിലും മികവ് പുലർത്തുന്ന ഒരു സ്ത്രീ നല്ല കുക്ക് ആവണം എന്ന് യാതൊരു നിർബന്ധവും ഇല്ല. പെങ്ങളുടെ കല്യാണ ശേഷം അടുക്കളയിൽ ഇടപെടാൻ തുടങ്ങിയ അച്ഛൻ കോവിഡ് കാലത്തെ ഭക്ഷണ പരീക്ഷണങ്ങൾ വഴി പാചക കലയിൽ തന്റെ വൈദഗ്ധ്യം തെളിയിച്ചു. "ഞങ്ങളെക്കാൾ നല്ല കുക്ക് ആണ് നീ" എന്ന അവരുടെ കോംപ്ലിമെന്റ് അപകട സാധ്യത മനസിലാക്കി കയ്യിൽ തന്നെ വെച്ചു കൊള്ളാൻ പറഞ്ഞു. രണ്ട് വർഷം മുൻപേ ഞാൻ ശീലിച്ചു തുടങ്ങിയതാണ് കഴിച്ച പാത്രം സ്വന്തം ആയി കഴുകി വെക്കുക എന്നുള്ളത്. അതിൽ മാത്രം നിന്നു പോയിരുന്ന എന്റെ "സാമൂഹിക വ്യവസ്ഥക്ക് എതിരെ ഉള്ള വിപ്ലവ പ്രവർത്തനം" കൂടുതൽ വീട്ടുകാര്യങ്ങൾ സ്വന്തം ആയി ചെയ്ത് സജീവമാക്കി എന്നുള്ളത് കോവിഡ് കാലത്തെ മറ്റൊരു നല്ല മാറ്റം .

കോവിഡിനോടൊപ്പം ജീവിക്കാൻ മനുഷ്യർ പാകപ്പെട്ട് കൊണ്ടിരിക്കുന്ന കാലം ആണ്... പുതിയ ജീവിത രീതികളോട് പൊരുത്തപ്പെട്ടു തുടങ്ങി... മാസ്കും, സാനിട്ടൈസറും ഒക്കെ നിത്യോപയോഗ വസ്തുക്കൾ ആയി... ഓൺലൈൻ ക്ലാസ് ഒക്കെ ആയി പുതിയ അധ്യയന വർഷം തുടങ്ങി. ചരിത്രാതീത കാലംതൊട്ട് എത്ര എത്ര പ്രതിസന്ധികളെ അതിജീവിച്ചാണ് മനുഷ്യ സമൂഹം ഇരുപത്തൊന്നാം നൂറ്റാണ്ടിൽ എത്തി നിൽക്കുന്നത്. മനുഷ്യന്റെ സ്ഥിരോത്സാഹത്തിനും, അതിജീവിക്കാൻ ഉള്ള തീവ്ര ആഗ്രഹങ്ങൾക്കും, ഇന്നേ വരെ നേരിട്ട എല്ലാ പ്രതിസന്ധികളെയും പോലെ ഈ മഹാമാരിയെയും അതിജീവിക്കാൻ കഴിയും. ആ പ്രത്യാശയാണ്, കോവിഡാനന്തര ലോകം കൂടുതൽ മനോഹരം ആകും എന്ന സ്വപ്നങ്ങൾ ആണ് ജീവിതത്തെ മുന്നോട്ടു നയിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്..

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 20 ജൂൺ 2020

തൃശ്ശൂർ സ്വദേശിയായ ലേഖകൻ എറണാകുളം ഗവ. ലോ കോളേജിൽ അവസാന വർഷ വിദ്യാർഥിയാണ്.

പൂമ്പാറ്റകളുടെ കൂടെ എന്റെ കൊറോണക്കാലം

ഇഷാൻ ദേവ്

ഈ വർഷത്തെ വെക്കേഷന് എനിക്ക് കുറെ പ്ലാനുകളുണ്ടായിരുന്നു. അമ്മേടെ വീട്ടിൽ നിന്നും എറണാകുളത്ത് അച്ഛന്റെ അടുത്തേക്ക് പോകാനും, അവിടെ ചുറ്റിക്കറങ്ങാനുമൊക്കെ ആയിരുന്നു പ്രധാന പ്ലാൻ. ഒരു ബൂട്ടും, ഹെൽമറ്റും വെക്കേഷന് വാങ്ങിത്തരാമെന്ന് അമ്മ പറഞ്ഞിരുന്നു. സ്കേറ്റിങ് പഠിക്കണമെന്ന് എനിക്ക് ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നു. എറണാകുളത്ത് എത്തിയാൽ തിയേറ്ററിൽ പോയി സിനിമകൾ കാണണമെന്നും കൊതിച്ചിരുന്നു. പരീക്ഷ മാറ്റിവെക്കുകയാണെന്നും, വെക്കേഷൻ നേരത്തെ തുടങ്ങുകയാണെന്നും മാഷ് പറഞ്ഞപ്പോൾ എനിക്ക് കുറച്ച് സന്തോഷവും അതേ സമയം വിഷമവും തോന്നി. കൊറോണ എന്ന മഹാമാരി എത്തിയത് ഈ സമയത്താണല്ലോ.

ഞങ്ങളേയും കൂട്ടി ഏറണാകുളത്തേക്ക് പോകാൻ അച്ഛൻ എത്തിയ ദിവസമാണ് കൊറോണ കാരണം ഇന്ത്യ മുഴുവൻ ലോക്ക്ഡൗണായത്. പിന്നീടുള്ള കുറെനാൾ പുറത്ത് എവിടെയും പോകാതെ വീട്ടിൽ തന്നെ ആയിരുന്നു. അച്ഛൻ വീട്ടിലിരുന്ന് ജോലിയിലായിരുന്നു. ചില ദിവസങ്ങളിൽ അച്ഛന് ഓൺലൈൻ മീറ്റിംഗ് ഉണ്ടായിരുന്നു. ഞാനും അനിയനും ഈ ദിവസങ്ങൾ മുഴുവൻ വീട്ടിനകത്തും, മുറ്റത്തും, പറമ്പിലും ഒക്കെ കളിച്ച് നടന്നു. അച്ഛൻ ഇടക്ക് സാധനങ്ങൾ വാങ്ങാൻ പുറത്ത് പോകാറുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും ഞങ്ങളെ കൊണ്ടു പോയിരുന്നില്ല.

കുറെ ചുറ്റിക്കറങ്ങാൻ പ്ലാനുണ്ടായിരുന്ന ഞാൻ ഈ ദിവസങ്ങളിൽ മുറ്റത്തും, പറമ്പിലും ഒക്കെയാണ് ചുറ്റിക്കറങ്ങിയത്. പറമ്പിലെ പൂമ്പാറ്റകളെ നിരീക്ഷിക്കൽ എന്റെ ഒരു പ്രധാന വിനോദമായി. അമ്മ പറഞ്ഞു, പൂമ്പാറ്റയെ കുറിച്ച് ഒരു പ്രോജക്ട് ചെയ്യാൻ. അതിനായി ഞാൻ ഗൂഗിളിലും, പുസ്തകങ്ങളിലും നോക്കി പറമ്പിൽ കണ്ട പൂമ്പാറ്റകൾ ആരൊക്കെയാണെന്ന് തെരയാൻ തുടങ്ങി. പൂമ്പാറ്റകൾ എങ്ങനെ ഉണ്ടാകുന്നു, അതിന്റെ ജീവിത ചക്രം, അവയുടെ പേരുകൾ, അവ

ഒരുടെ ശത്രുക്കൾ എന്നിങ്ങനെ കുറെ കാര്യങ്ങൾ ഞാൻ പഠിച്ചു. ഇതെല്ലാം കമ്പ്യൂട്ടറിൽ മലയാളത്തിൽ ടൈപ്പ് ചെയ്യാൻ അച്ഛൻ പഠിപ്പിച്ചു. തകരമുത്തി, കരിയില ശലഭം, ചെങ്കോമാളി, നീലക്കടുവ, പുള്ളിവാലൻ, വയങ്കതൻ, വിലാസിനി, തുടങ്ങിയ ശലഭങ്ങളെ ഞാൻ മുറ്റത്തും, പറമ്പിലും ഒക്കെയായി നിരീക്ഷിച്ചു. പുഴുക്കളാണ് പൂമ്പാറ്റ ആകുന്നത് എന്നും, കുഴിയാനകളാണ് തുമ്പികളാകുന്നത് എന്നും പഠിച്ചു.

ബൂട്ടും, ഹെൽമറ്റും ഒന്നും ഈ മഹാമാരി സമയത്ത് വാങ്ങിയില്ല. എന്നാൽ വൈകുന്നേരങ്ങളിൽ പൊട്ടിയ ചെരിപ്പുമിട്ട് എന്നും അച്ഛനും, അനിയനുമൊപ്പം മുറ്റത്ത് പന്ത് കളിച്ചു. ചില ദിവസങ്ങളിൽ അമ്മയും കളിക്കാൻ ഉണ്ടാകാറുണ്ട്. കുറെ പുസ്തകങ്ങൾ വായിച്ചു. ലെനിന്റെ പുഞ്ചിരി, കൊച്ചു മൺ കുടിൽ, നെലക്കപ്പ്, തീപ്പക്ഷി, ചുക്കും ഗെക്കും, ഗോ-ഗോ ഗെക്കോ, കുട്ടിക്കഥകളും ചിത്രങ്ങളും ഒക്കെ ഈ സമയത്ത് വായിച്ച പുസ്തകങ്ങളാണ്. ഇടപ്പള്ളി വനിത-വിനീതയിലോ, മാളുകളിലോ പോയി സിനിമ കാണാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. എന്നാൽ ദി ലയൺ കിംഗ്, ദ ഗുഡ് ദിനോസർ, ഹാരി പ്പോട്ടർ, ഡംബോ, തുടങ്ങിയ കുറെ ഡിസ്നി വേൾഡ് സിനിമകളും, ജുറാസിക് വേൾഡ്, കിംഗ് കോംഗ് തുടങ്ങിയ ഇംഗ്ലീഷ് സിനിമകളും, കേശു, അയ്യപ്പനും കോശിയും, തുടങ്ങി കുറെ മലയാളം സിനിമകളും അച്ഛൻ ലാപ്പ്ടോപ്പിൽ കാണിച്ച് തന്നു.

സ്കേറ്റിംഗ് പഠിക്കണമെന്ന ആഗ്രഹം നടന്നില്ല. എന്നാൽ ഒരു ദിവസം അച്ഛൻ എനിക്ക് റുബിക്ക്സ് ക്യൂബ് വാങ്ങി തന്നു. കുറെ ദിവസം എടുത്താണ് ഞാനും അച്ഛനും അത് ചെയ്യാൻ പഠിച്ചത്. ഇപ്പോൾ എനിക്കത് പെട്ടന്ന് ചെയ്യാൻ പറ്റും.

അച്ഛന്റെ ഓഫീസ് തുറന്നപ്പോൾ ഞങ്ങൾ പാസെടുത്ത് എറണാകുളത്തേക്ക് പോയി. അവിടെയും വീട്ടിനകത്തും, മുറ്റത്തും, പരിസരങ്ങളിലും മാത്രമേ പോകാൻ പറ്റിയുള്ളൂ. കൊറോണ ആയതിനാൽ സാധാരണ എറണാകുളത്ത് എത്തിയാൽ എന്നെ കാണാൻ വരുന്ന എന്റെ അഞ്ജു ടീച്ചറും, യദുവും എന്നെ കാണാൻ വന്നില്ല, എന്റെ ഏറ്റവും നല്ല കൂട്ടുകാരനായ മെൽബിനേയും കണ്ടില്ല. അശ്വതി ചേച്ചിമാരും വന്നില്ല. മാളുകളിലും, പാർക്കിലും പോയില്ല. അത് എന്നെ സങ്കടപ്പെടുത്തി. അമ്മക്ക് പരീക്ഷാ ഡ്യൂട്ടി തുടങ്ങിയതിനാൽ അച്ഛൻ ഞങ്ങളെ തിരികെ ചാലിശ്ശേരിയിൽ ആക്കി പോവുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെ പുറത്ത് കറങ്ങാതെ ഈ അവധിക്കാലം തുടരുകയാണ്.

ഓൺ ലൈൻ ക്ലാസ്സ് തുടങ്ങി. വിക്ടേഴ്സ് ചാനലിൽ ക്ലാസ്സുകൾ കാണുന്നുണ്ട്. ടീച്ചർ, അമ്മയുടെ വാട്ട്സാപ്പിൽ ചെയ്യാനുള്ള വർക്കുകൾ തരും. അങ്ങനെ സ്കൂൾ കാണാതെ പഠനവും ആരംഭിച്ചു. കുറെ ആഗ്രഹങ്ങൾ നടക്കാതെ പോയതിന്റെ വിഷമവും, ഈ കൊറോണ ക്കാലത്ത് കുറെ കാര്യങ്ങൾ ചെയ്യാൻ കഴിഞ്ഞതിന്റെ സന്തോഷവും എനിക്കുണ്ട്.

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 25 ജൂൺ 2020

ചാലിശേരി ഗവ. എൽ.പി.സ്കൂളിൽ നാലാം ക്ലാസ് വിദ്യാർഥിയാണ്
ഇഷാൻ ദേവ്

കോവിഡാനന്തര കേരളത്തിലെ കാർഷികരംഗം–ചില ചിന്തകൾ

എം. ഗോപകുമാർ

കോവിഡാനന്തര കേരളം എങ്ങനെയായിരിക്കും എന്ന ചർച്ചയിലും പ്രവൃത്തികളിലുമാണല്ലോ എല്ലാവരും. ചില്ലറ കാര്യങ്ങൾ ഇങ്ങനെ ഓർത്തും തെരഞ്ഞും സമയം പോക്കുന്ന പരിപാടി എനിക്കുമുണ്ട്.

കൃഷി ശക്തിപ്പെടുത്തുക എന്ന അജണ്ട മുന്നോട്ടു വച്ചു കഴിഞ്ഞു. കേരളത്തിന്റെ ആകെ കൃഷി വിസ്തൃതിയുടെ 62 ശതമാനം പലവിധ നാണ്യ വിളകളാണ്. 28 ശതമാനം പ്ലാന്റേഷൻ ആണ്. ഭക്ഷ്യവിള കൃഷി വിസ്തൃതി ഏതാണ്ട് 10 ശതമാനം മാത്രമാണ്. എന്നാൽ കേരളത്തിലെ കൃഷിയുടെ പുനർജീവൻ എന്നു നാം ഇപ്പോൾ പറയുന്ന സംഗതി ഏതാണ്ട് പച്ചക്കറിയിൽ തുടങ്ങി അവിടെ നിൽക്കുന്ന വർത്തമാനമാണ്. നമ്മുടെ ഫുഡ് ബാസ്കറ്റിന്റെ ഒരു വലിയ ഭാഗം നാം തന്നെയുണ്ടാക്കുക എന്നതിന് ഒരു രാഷ്ട്രീയപ്രാധാന്യം ഉണ്ട് എന്നത് ശരിയാണ്. പക്ഷെ കൃഷിയുടെ പുനരുജ്ജീവനം എന്നത് കാർഷികവിസ്തൃതിയുടെ 10 ശതമാനത്തിന്റെ ഒരംശം മാത്രമായ പച്ചക്കറികൃഷിയുടെ വികസനം മാത്രമായി കണക്കാക്കാനാവില്ല. അതിൽ ഭക്ഷ്യ സുരക്ഷയുടെ

ഒരു വശമുണ്ടെന്നത് കാണാതെയല്ല. പക്ഷെ, പ്രായോഗികതലത്തിൽ കേരളത്തിലെ കൃഷിയുടെ പുനരുജ്ജീവനം എന്നത് കൃഷിവിസ്തൃതിയുടെ 62 ശതമാനം വരുന്ന നാണ്യവിളകൾ, 28 ശതമാനം വരുന്ന റബർ, കാപ്പി, ഏലം, തേയില തുടങ്ങിയ പ്ലാന്റേഷൻ ഇവയെക്കൂടി ചേർത്തുകൊണ്ടാകണ്ടേ? പ്ലാന്റേഷൻ എന്ന കേൾക്കുമ്പോൾ തന്നെ പ്ലാന്റേഷൻ ഭൂമി പിടിച്ചെടുത്ത് വിതരണം ചെയ്യുന്ന ഒരു സുന്ദര ലോകത്തെ കുറിച്ചാകും ചിലരുടെയെങ്കിലും ആലോചന. നിരവധി ഘടകങ്ങൾ കൊണ്ട് പൊറുതി മുട്ടുന്ന രംഗമാണ് നമ്മുടെ തോട്ടം മേഖല. സ്വതന്ത്ര വ്യാപാര കാലം കോവിഡ് കഴിയുന്നതോടെ കളം ഒഴിയുകയൊന്നുമില്ല.

അതുകൊണ്ടുതന്നെ നാളികേരം, റബർ, തോട്ടം മേഖല ഇവയിലൊക്കെ പുതിയ നിലപാടില്ലാതെ കൃഷിയുടെ പുനരുജ്ജീവനം സാദ്ധ്യമല്ല. ഖനനം, മത്സ്യമേഖല, പാലുല്പാദനം, കൃഷി ഇവയെല്ലാം ചേർന്ന പ്രാഥമിക മേഖലയുടെ സംഭാവന സംസ്ഥാനത്തിന്റെ gross value added (GVA)ന്റെ ഏതാണ്ട് 10 ശതമാനമാണ്. നിർമ്മാണം, ചെറുകിട ഉല്പാദനം, ഫാക്ടറി മേഖല എല്ലാം കൂടി 28 ശതമാനം. നിർമ്മാണത്തിന്റെ പങ്ക് കുറഞ്ഞുവരികയുമാണ്. അതേ പോലെ പ്രാഥമിക മേഖലയിൽ മൈനിംഗ്, ക്വാറിയിംഗ് എന്നിവയുടെ വിഹിതവും കുറയുന്നുണ്ട്. വാരാൻ മണലും പൊട്ടിക്കാൻ പാറയും വേണ്ടേ? 62 ശതമാനവും ടൂറിസം, മറ്റു സേവനങ്ങൾ എന്നിവയുടെ പങ്കാണ്. പ്രാഥമിമേഖലയിൽ കാർഷിക വളർച്ച നെഗറ്റീവ് 0.5 ശതമാനമാണ് എന്നതുമോർമിക്കണം.

കോവിഡാനന്തര കേരളത്തിലെ പുനരുദ്ധാരണത്തിൽ കൃഷിയുടെ പങ്ക് എങ്ങനെയാവണം എന്നത് പുനർവായിക്കാവുന്ന ഒരു അന്തരീക്ഷം നിലവിലുണ്ട്. ഉദാഹരണത്തിന് “എന്റെ ഭൂമി എനിക്ക് കൃഷി ചെയ്യാൻ സൗകര്യമില്ലെങ്കിൽ വെട്ടിക്കൂട്ടി കുനവെയ്ക്കും” എന്ന വാദം ഇനി പണ്ടേ പോലെ എറിക്കാൻ സാധ്യത കുറവാണ്. ഭൂമിയിന്മേലുള്ള അവകാശം ഉപയോഗ അവകാശമാണ് (usufructury right), പരിപൂർണാവകാശം (absolute right) അല്ല എന്നൊക്കെ പറയാവുന്ന നിലയിലേക്ക് നമ്മൾ എത്തിയിട്ടുണ്ട്. അതാണ് “നിങ്ങൾക്ക് കൃഷി പറ്റില്ല എങ്കിൽ തയ്യാറാകുന്നവർക്ക് കൃത്യമായ വ്യവസ്ഥ പ്രകാരം കൃഷി ചെയ്യാൻ കൊടുക്കണം” എന്നൊക്കെ പറയാൻ നമുക്ക് സാധിക്കുന്നത്.

മറ്റൊരു അനുകൂല സാഹചര്യമുണ്ട്. അത് ഊഹവിലയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിലുള്ള ഭൂമിക്കച്ചവട മാതൃകയുടെ (real estate) തകർച്ചയാണ്. ഈ തകർച്ച ഭൂമിയെ ഉല്പാദന ഉപാധി എന്ന തരത്തിലേയ്ക്ക് ഉയർത്താൻ ഉപയുക്തമായ മാറ്റമാണ്. ഗൾഫിൽ നിന്നും മറ്റും തിരിച്ചുവരുന്ന പ്രവാസികളാണ് (return migrants) ആണ് മറ്റൊരു അനുകൂല ഘടകം. ഇങ്ങനെ തിരിച്ച് വരുന്നവരുടെ ശരാശരി പ്രായം (ഊഹമാണ്) 45 - 50 ആകാം. എന്നു പറഞ്ഞാൽ 15 - 20 കൊല്ലം കൂടി ഉല്പാദനക്ഷമമായ ഒരു ജീവിതം അവർക്ക് ഇനിയും ഉണ്ടാകും. അവർക്ക് മിനിമം വരുമാനമുണ്ടാക്കാവുന്ന ഒരു മേഖല എന്ന നിലയിൽ കൃഷി സാദ്ധ്യമായേക്കാം. കാല്പനിക കൃഷി വഴി മുടക്കാൻ നിൽക്കരുത്. ശാസ്ത്രീയമായ കാർഷിക വൃത്തി അവലംബിക്കേണ്ടി വരും.

കൃഷിയിലേയ്ക്ക് തിരിയുക എന്നു പറഞ്ഞാൽ നാം എന്താണ് ലക്ഷ്യമിടുന്നത്? എല്ലാവർക്കും ഒരേ അഭിപ്രായം ആയിരിക്കുമോ? എന്റെ തോന്നൽ അല്ല എന്നാണ്. അങ്ങനെ ഒരു collective understanding ഉണ്ട് എന്ന് തോന്നുന്നില്ല. കേരളത്തിലെ ഒരു മദ്ധ്യവർഗ താല്പര്യം എന്തായിരിക്കും? നാടൻ പച്ചക്കറി

യൊക്കെ കിട്ടണം. വളം ചെയ്യലിനെക്കുറിച്ചും കീട നിയന്ത്രണത്തെക്കുറിച്ചുമെല്ലാം സാർവ്വത്രികമായി കിട്ടുന്ന ധാരണ വെച്ച് വളമിടാത്ത, കീടനാശിനി അടിക്കാത്ത (രണ്ടും ഒറ്റ ശ്വാസത്തിലാണ്) നാടൻ പച്ചക്കറി വേണം. ഇതാണ് എന്നെപ്പോലുള്ളവരുടെ താല്പര്യം. മറ്റു കുറച്ച് പേർക്ക് നെൽകൃഷിയാണ്. പണ്ടൊക്കെ നെല്ല് കുത്തി കഞ്ഞി കുടിച്ച കാര്യമൊക്കെ പറയുന്ന രീതി. നമുക്ക് ഇത് രണ്ടിന്റേയും കാര്യമെടുക്കാം.

ആദ്യം നെല്ല്... 1960 - 61 ൽ എട്ട് ലക്ഷം ഹെക്ടർ സ്ഥലത്ത് നെൽകൃഷി ഉണ്ടായിരുന്നത് ഇപ്പോൾ രണ്ട് ലക്ഷം ഹെക്ടറിൽ കണ്ടേക്കാം. നെല്ലുല്പാദനം അന്ന് 10.7 ലക്ഷം ടൺ. ഇത് 1990-91 ൽ 10.9 ലക്ഷം ടണ്ണായി ഉയർന്നു. ഇത് ഇന്ന് 5.8 ലക്ഷം ടൺ ആണ്. കേരളത്തിലെ നെല്ലുല്പാദനത്തിന്റെ 37 ശതമാനം പാലക്കാട്ടും 22 ശതമാനം ആലപ്പുഴയിലും, 12 ശതമാനം തൃശ്ശൂരും, 11 ശതമാനം കോട്ടയത്തുമാണ്. നമ്മുടെ അരി ആവശ്യം ഏതാണ്ട് 38 ലക്ഷം ടൺ പ്രതിവർഷം ആകാം. ഒരു കാലത്തും നമുക്കാവശ്യമുള്ള അരിയുടെ മൂന്നിലൊന്നു പോലും ഇവിടെ ഉണ്ടാക്കിയിട്ടില്ല എന്നു തോന്നുന്നു. ഇന്നാകട്ടെ ആറിലൊന്നു പോലുമില്ല. ഉല്പാദനക്ഷമത ഈ വർഷവും ഉയർന്നിട്ടുണ്ട്. ഒരു ഹെക്ടറിൽ 2920 കിലോഗ്രാം.

ഇനി നെൽകൃഷി കേരളത്തിലെ മനുഷ്യന്റെ പ്രധാന ജീവനോപാധിയായിരുന്നോ എന്ന് നോക്കാം? നാല് ജില്ലകളിൽ മാത്രമാണ് ആകെ നെല്ലുല്പാദനത്തിന്റെ 81 ശതമാനവും നടക്കുന്നത്. അതായത് ഭൂരിഭാഗം ജില്ലകളിലും നെല്ല് ഒരു പ്രധാനപ്പെട്ട ഉല്പാദനവിളയല്ല. ഇതു പറയുന്നതിനർത്ഥം നെൽകൃഷി വേണ്ടെന്നൊന്നും അല്ല. കോവിഡാനന്തര കാലത്ത് നാം എന്തു ചെയ്യും എന്ന ആസൂത്രണമൊക്കെ ആകുമ്പോൾ ഇതുകൂടി കണക്കിലെടുക്കണമെന്ന് മാത്രം.

പച്ചക്കറിയുടെ കാര്യം നോക്കിയാലോ? 25 ലക്ഷം ടൺ പച്ചക്കറിയാണ് നമ്മുടെ വാർഷിക ആവശ്യം. ആഭ്യന്തര ഉല്പാദനം 10 ലക്ഷം ടൺ ആണ്. 60 ശതമാനം നമ്മുടെ നാടനാണ്. നമ്മുടെ പച്ചക്കറി ശീലം നന്നായി മാറിയിട്ടുണ്ട്. ശൈത്യകാല/ദേശ വിളകൾ നമ്മുടെ വെജിറ്റബിൾ ബാസ്കറ്റിന്റെ ഒരു പ്രധാനയിനമാണ്. അത് വിളയിക്കാവുന്ന സ്ഥലം വട്ടവടയോ മൂന്നാറോ ഒക്കെ മാത്രമേ ഉള്ളൂ. അപ്പോൾ പരമാവധി ഒരു 5-8 ലക്ഷം ടൺ പച്ചക്കറി ഉല്പാദനത്തിന്റെ സ്കോപ്പ് അല്ലേ ഉണ്ടാകൂ (ആഭ്യന്തര വിപണി ലക്ഷ്യമിട്ടാണെങ്കിൽ). ഇതിന്റെ തൊഴിൽ ക്ഷമത എത്രയായിരിക്കും? അതേ സമയം ആകെ കൃഷിവിസ്തൃതിയുടെ 62 ശതമാനം നാണ്യവിളകളാണ്. ഒരു തൊഴിൽ മേഖല എന്ന നിലയിൽ കൃഷിയുടെ വർധനവ് നമ്മുടെ ലക്ഷ്യമാണോ?

എങ്കിൽ പ്ലാന്റേഷൻ അടക്കമുള്ള നാണ്യവിള കൃഷിയെ ഗൗരവത്തിൽ അഭിസംബോധന ചെയ്യേണ്ടതുണ്ട്.

നാളികേരത്തിന്റെ നാട് എന്ന പേര് കേരളത്തിന് ഇപ്പോഴും ചേരുമോ? കണക്കു നോക്കിയാൽ അങ്ങനെ കരുതണം. 7.6 ലക്ഷം ഹെക്ടറിൽ തെങ്ങു കൃഷിയുണ്ട്.

തെങ്ങുകൃഷി വിസ്തൃതിയിലും ഉല്പാദനത്തിലും കേരളമാണ് ഒന്നാമത്. എന്നാൽ ഉല്പാദന ക്ഷമതയിൽ അഞ്ചാമതാണ്. കേരളത്തിലെ ആകെ വിള വിസ്തൃതിയുടെ 30 ശതമാനം തെങ്ങാണ്. നെൽക്കൃഷി എട്ട് ശതമാനത്തിൽ താഴെയേ വരൂ. കൃഷി എന്ന് നാമെല്ലാം പറയുമ്പോൾ പിന്നെന്താണ് തെങ്ങ് വരാത്തത്? മരം മാത്രമല്ല. കായുമുണ്ടാകുന്നുണ്ട്. 523 കോടി തേങ്ങയുണ്ടാകുന്നുണ്ട്. പിന്നെന്തേ ജീവിക്കാനുള്ള ഉപാധിയായി തെങ്ങുകൃഷിയെ എടുക്കുന്നവരുടെ എണ്ണം വളരെ കുറവാകുന്നത്? തെങ്ങിനെ കാര്യമായി ആരും നോക്കുന്നുണ്ടാവില്ല. വെള്ളമൊഴിച്ചാൽ തന്നെ കായ്ക്കുന്ന ഒരു പാവം മരമാണിതെന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇന്നിപ്പോൾ നനയുമില്ല കിളയുമില്ല.

തൊണ്ടും മടലും ഓലയും ചിരട്ടയുമടക്കം സകല സാധനത്തിനും ഉപയോഗമുള്ള ഒരു വൃക്ഷം. പിന്നെ കള്ളിന്റെ കാര്യം പറയുകയും വേണ്ട. കേരളത്തിൽ ഏതാണ്ട് ഒരു ലക്ഷം പേർക്ക് ഇന്നും തൊഴിലു കൊടുക്കുന്ന കയർ വ്യവസായം നാളികേര കൃഷിയെ ആശ്രയിക്കുന്നതാണല്ലോ. തമിഴ് നാട്ടിൽ നിന്നിപ്പോൾ ചകിരി വരാതായപ്പോൾ സംഗതി പാളിയിട്ടുണ്ട്. നാം നന്നായി ഉല്പാദനം കൂട്ടി. പക്ഷെ പോര. ഇങ്ങനെ തെങ്ങിനോളം പ്രാധാന്യമുള്ള ഒരു വിള വേറേയുണ്ടോ? റബർ പോലുമില്ല. എത്ര അനുബന്ധ വ്യവസായമാണ്? കള്ള്, കയർ, ഇങ്ങനെ?

കേരളത്തിലെ കാർഷികസമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയുടെ പുനരുജ്ജീവനത്തിൽ പ്രഥമ പരിഗണന നമ്മുടെ നാളികേരത്തിന് നൽകണം. ഒരു ദീർഘകാല വിളയാണ്. വെച്ചുപിടിപ്പിച്ച് കായ ഫലം കിട്ടാൻ കാത്തിരിക്കണം. പുതിയത് വയ്ക്കണം. കുറെ കള്ളിന്, കുറെ കരിക്കിന്, കുറെ കാമ്പിന്, ഇങ്ങനെ ഇനം തിരിച്ച്.

പിന്നെ ഇപ്പോൾ കായ്ക്കുന്ന വൃക്ഷങ്ങൾക്ക് പരിപാലനം ഉറപ്പാക്കിയാൽ കായ ഫലം ഗണ്യമായി വർദ്ധിക്കില്ലേ? തെങ്ങ് സംരക്ഷിക്കാൻ താൽപ്പര്യമുള്ളവരെ വൃക്ഷം ഏൽപ്പിക്കണം. പറമ്പ് മാറണ്ട. ചെത്ത് തെങ്ങ് നല്കുന്നതു പോലെ നൽകണം. പണ്ട് തെങ്ങ് കെട്ടൊന്നൊരു ഏർപ്പാടുണ്ടായിരുന്നു. തെങ്ങ് ഒരു സംഘത്തിന് പണയപ്പെടുത്തുകയാണ്. ഫലം സംഘം

എടുത്ത് വീതിക്കും. ഈ മാതൃക ആയിക്കൂടെ?

റബർ വെയ്ക്കുന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ ഒരു രീതിയുണ്ട്. റബർ വെച്ച് വെട്ടു പ്രായമാക്കി കൊടുക്കാൻ സ്ഥലം നൽകും. മൂലധന ചെലവ് സ്ഥലമുടമയുടേതാണെന്ന തോന്നുന്നു. സ്ഥലം ഏറ്റെടുക്കുന്നവർ പൈനാപ്പിൾ വയ്ക്കും. വിളവെടുക്കും. ഈ മാതൃക തെങ്ങ് കൃഷിയിൽ പറ്റുമോ? പൈനാപ്പിളിനു പകരം കിഴങ്ങുകളോ, പൂക്കളോ എന്തുമാകാം. എന്തായാലും ആകെ വിള വിസ്തൃതിയുടെ 30 ശതമാനമുള്ള തെങ്ങിൽ നാം തൊടണം. തെങ്ങിനു നനയ്ക്കുമ്പോൾ കിഴങ്ങിനും കിട്ടണം. അങ്ങനെ...

രാജ്യത്തെ തോട്ടവിള ഉൽപ്പാദനത്തിൽ 48 ശതമാനം കേരളത്തിലാണ്. പ്ലാന്റേഷനുവേണ്ടി ഇന്ത്യയിലാകെ ഉപയോഗിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഭൂമിയുടെ 37.2 ശതമാനം കേരളത്തിലാണ്. റബർ ഉൽപ്പാദനത്തിന്റെ 84 ശതമാനവും ഏലം ഉൽപ്പാദനത്തിന്റെ 89 ശതമാനവും കാപ്പി ഉൽപ്പാദനത്തിന്റെ 20 ശതമാനവും തേയില ഉൽപ്പാദനത്തിന്റെ 5 ശതമാനവും കേരളത്തിന്റെ വിഹിതമാണ്. ഇവയെല്ലാംകൂടി കേരളത്തിലെ ആകെ വിളവിസ്തീർണ്ണത്തിന്റെ 28 ശതമാനം വരും. 2018ലെ കണക്കുകൾ അനുസരിച്ച് 3.3 ലക്ഷം പേരാണ് തോട്ടം മേഖലയിലെ തൊഴിലാളികൾ. ഇതിൽ പകുതിയിലേറെ സ്ത്രീകൾ. 2012-13ൽ നമ്മുടെ ആഭ്യന്തര കാർഷികോൽപ്പാദനത്തിന്റെ 33 ശതമാനം തോട്ടം മേഖലയുടേതായിരുന്നു. 21000 കോടി രൂപ. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ ഇത് 10000 കോടിയിൽ താഴെയാണ്.

കേരളത്തിലെ തോട്ടവിളകളുടെ പ്രധാന പരാധീനത ഉൽപ്പാദനക്ഷമത കുറവാണെന്നതാണ്. ഉദാഹരണത്തിന് തേയില. തേയിലയുടെ മൊത്തം കൃഷി വിസ്തൃതി നാമമാത്രമായിട്ടാണെങ്കിലും ഉയരുകയാണ് ചെയ്തത്. പക്ഷെ, ഉൽപ്പാദനം ഇടിഞ്ഞു. ഇതിന്റെ കാരണം ഉൽപ്പാദനക്ഷമത കുറവായതാണ്. തേയിലയുടെ ദേശീയ ശരാശരി ഉൽപ്പാദനക്ഷമത ഹെക്ടറിൽ

2288 കിലോഗ്രാം ആണ്. കേരളത്തിലാകട്ടെ ഇത് 1666 കിലോയാണ്. ഇതിന്റെ കാരണമെന്താണ്? നമ്മുടെ തേയിലച്ചെടികൾക്ക് കുറഞ്ഞത് 70 കൊല്ലം പഴക്കമുണ്ട്. അതുമാറ്റി പുതിയത് നടണമെങ്കിൽ വലിയ തോതിൽ മൂലധനമുടക്കുവേണം. ധനകാര്യ സ്ഥാപനങ്ങൾ വായ്പ നൽകിയാലേ ഈ മൂലധനമുടക്ക് സാധ്യമാകൂ. പക്ഷെ, തേയിലത്തോട്ടത്തിന് വായ്പ നൽകാൻ കേരളത്തിലെ ഏതെങ്കിലും ബാങ്ക് തയ്യാറാകുമോ? പതിറ്റാണ്ടുകളായി നീളുന്ന ഉടമസ്ഥതാ തർക്കത്തിൽപ്പെട്ട് കുരുങ്ങിയ ഭൂമിയാണ് നല്ലപങ്ക് തേയിലത്തോട്ടവും. കൈയ്യേറിയവ പിടിച്ചെടുക്കണം. അതിന്റെ പേരിൽ തേയിലത്തോട്ടം തന്നെ എന്തോ ദേശദ്രോഹമാണെന്ന് പറഞ്ഞ് ഇറങ്ങിയാൽ എന്തു ചെയ്യാൻ കഴിയും? ദേവികുളം താലൂക്കിൽ മാത്രം തേയില മേഖലയിൽ ഒരുലക്ഷത്തിലധികം പേർ പണിയെടുക്കുന്നുണ്ടാവും. ഓരോരുത്തരുടെയും കാൽപ്പനിക മനോവ്യാപാരങ്ങളിൽ കുടുങ്ങി കേരളത്തിലെ തോട്ടങ്ങൾ തകരാൻ ഇടയാകരുത്.

റബറിന്റെ സ്ഥിതി നോക്കൂ. റബറിന്റെ ദേശീയശരാശരി ഉൽപ്പാദനക്ഷമത ഏതാണ്ട് ഹെക്ടറിൽ 1600 കിലോഗ്രാമാണ്. കേരളത്തിൽ ഇത് 1000ൽ താഴെയും. കാരണമെന്താണ്? റീ-പ്ലാന്റിംഗ് നടക്കുന്നില്ല. അതിനുള്ള ഒരു ഇൻസെന്റീവ് ഒട്ടും ഇല്ലതാനും. സ്വതന്ത്ര വ്യാപാര കരാറുകൾ നമ്മുടെ സമ്പദ്ഘടനയെ എത്രത്തോളം തകർത്തുവെന്നതിന്റെ ഉദാഹരണമാണ് റബർ തോട്ടങ്ങൾ. ഇന്നത്തെയത്ര റബ്ബർ തോട്ടങ്ങൾ നിലനിൽക്കാൻ സാധ്യതയില്ലെന്ന് തോന്നുന്നു. പക്ഷെ, അത് വെട്ടിമാറ്റി മുഴവൻ വെള്ളരിക്ക നടാൻ തീരുമാനിക്കരുത് എന്നാണ് എന്റെ അഭ്യർത്ഥന. ഇവിടെ കഴിയുന്ന സ്ഥലങ്ങളിൽ കരിക്കിനും കള്ളിനുമൊക്കെയുള്ള തെങ്ങ് വയ്ക്കണം. അത് ചൊട്ടവിരിയുന്ന കാലം വരെ (നാലു കൊല്ലം) തെങ്ങിനെ പോറ്റാനുതകുന്ന വിപുലമായൊരു വായ്പാ പരിപാടി ഉണ്ടാകണം.

ഏലം ഉൽപ്പാദനത്തിന്റെ 89 ശതമാനവും ഇപ്പോഴും കേരളത്തിന്റേതു തന്നെയാണ്. എന്നാൽ കഴിഞ്ഞ ഒരു പതിറ്റാണ്ടുകാലംകൊണ്ട് ഏലത്തിന്റെ വിളവിസ്തൃതി ഗണ്യമായി കുറഞ്ഞു. ഏലപ്പാട്ടം സംബന്ധിച്ച അവസാനിക്കാത്ത ആശങ്കകളും തർക്കങ്ങളും അവ്യക്തതകളുമാണ് ഇതിന് ആധാരം.

നമ്മുടെ ആദ്യകാല പ്രവാസികളിൽ പലരും ഈ മലയോരത്തുനിന്നും കടൽ കടന്നവരാണ്. അവരിൽ പലരും തിരിച്ചുവരുമ്പോൾ അവർക്ക് രക്തത്തിൽ അലിഞ്ഞ ഒരു തൊഴിൽ മേഖല ഏതെന്നു ചോദിച്ചാൽ അത് തോട്ടം വിളകളായിരിക്കും. അപ്പോഴും അനന്തമായ ഈ തർക്കങ്ങളും കാൽപ്പനിക വ്യാപാരങ്ങളുംകൊണ്ട് കാലം കഴിക്കാതെ മണ്ണും മഞ്ഞും കാറ്റും കുളിരുമൊക്കെ സംരക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് തോട്ടം വിളകൾ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നത് എങ്ങനെയെന്ന ആലോചന കോവിഡാനന്തര കേരളത്തിൽ സുപ്രധാനമാണ്.

കോവിഡ് കേരളത്തിന് എന്തു നഷ്ടം വരുത്തും? കോവിഡ് ഭീഷണി എത്രകാലം നിലനിൽക്കും, ഇത് മൂലം നിലയ്ക്കുകയോ മന്ദീഭവിക്കുകയോ ചെയ്ത വിവിധ ഉല്പാദന മേഖലകൾ മുൻനില കൈവരിക്കാൻ എത്രസമയമെടുക്കും എന്നതെല്ലാം നോക്കിയാണ് കോവിഡ് മൂലമുണ്ടാകാവുന്ന നഷ്ടം കണക്കാക്കുക. Guilati Institute of Finance and Taxation (GIFT) അടുത്തിടെ ഒരു പഠനം നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. മൂന്നു തരത്തിലെ അനുമാനങ്ങൾ എടുത്ത് ഉല്പാദന നഷ്ടം കണക്കാക്കുകയാണ് അവർ ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. ലോക്ക്ഡൗൺ കാലം മാത്രമുള്ള നഷ്ടം എന്നതാണ് ഒരനുമാനം. ചില മേഖലകൾ പൂർവ സ്ഥിതി കൈവരി

ക്കാൻ മൂന്ന് മാസമെടുത്തേയ്ക്കും എന്ന അനുമാനമാണ് രണ്ടാമത്തേത്. ചിലത് വർഷം ഒന്നെടുത്തേയ്ക്കാം എന്നതാണ് മൂന്നാമത്തെ അനുമാനം. മൂന്നു രീതിയിലും നഷ്ടമെത്ര എന്ന് കണക്കാക്കിയിരിക്കുകയാണ്. അതിന്റെ വിശദാംശങ്ങളിലേയ്ക്കില്ല.

ഏറ്റവും വേഗം പുനർജീവനം നേടുക കൃഷിയായിരിക്കും. വാസ്തവത്തിൽ കേരളത്തിലെ കാർഷിക മേഖലയെ ഗണ്യമായി ഈ കോവിഡ്കാലം ബാധിക്കുന്നുണ്ടോ എന്ന് തന്നെ സംശയം. പക്ഷെ, ട്രാവലും ടൂറിസവും എത്ര കാലം കൊണ്ട് ഇന്നത്തെ സ്വഭാവത്തിൽ പഴയ പ്രൗഢി തിരിച്ചു പിടിക്കും? സിനിമയോ? നിർമ്മാണങ്ങൾ? സേവന - വിനോദ മേഖലകൾ വർഷമൊന്നെങ്കിലും എടുക്കും ഒന്ന് കരകയറാൻ. കേരളത്തിന്റെ ആഭ്യന്തര ഉല്പാദനത്തിൽ ഇമ്മാതിരിയുള്ളവയുടെ പങ്ക് ഏതാണ്ട് 70 ശതമാനത്തിൽ അധികം വരും. ഇത് കണക്കാക്കിയാണ് ശരാശരി 6 മാസം എന്ന ഏറ്റവും മിതമായ അനുമാനത്തിൽ ഒന്നര ലക്ഷം കോടി രൂപയുടെ gross value added നഷ്ടവും ഏതാണ്ട് 15 ശതമാനം നെഗറ്റീവ് വളർച്ചയും എന്ന നിഗമനത്തിലേക്ക് ഈ പഠനമെത്തുന്നത്. ഇത് ഞെട്ടിക്കുന്നതാണ്. ഇതിനെ അതിജീവിക്കുന്നതെങ്ങനെ എന്നതാണ് ചോദ്യം.

ഇല്ലാത്ത സ്ഥലത്ത് കൃഷി ചെയ്ത് ഇത് പരിഹരിക്കാം എന്നു കരുതരുത്. കൃഷിയ്ക്ക് വലിയ പ്രാധാന്യം ഉണ്ട്. പക്ഷെ ഈ നഷ്ടം പരിഹരിച്ച് ഇന്നത്തെ നമ്മുടെ ജീവിതസൗകര്യങ്ങൾ തുടരാം എന്നു കരുതുകവയ്യ. ജീവിതരീതി മാറ്റണം. പക്ഷെ ഇത്രമേൽ മാറ്റുമോ എന്നു ചോദിച്ചാൽ ഇല്ല എന്നേ സത്യസന്ധമായി പറയാനാകൂ. അപ്പോൾ കൂടുതൽ കോമ്പറ്റീറ്റീവ് ആയവർക്ക് ദേദപ്പെട്ട അതിജീവനം എന്ന നിലയാകുമോ ?

വാസ്തവത്തിൽ കോവിഡാനന്തര കേരളത്തിനു മുന്നിലുള്ള വെല്ലുവിളി നാം പുലർത്തുന്ന സാമാന്യം ഭേദപ്പെട്ട സമത്വം തുടരുകയും മെച്ചപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നതെങ്ങനെ എന്നതാണ് എന്നു തോന്നുന്നു.

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 29 ജൂൺ 2020

ആലപ്പുഴ സ്വദേശിയായ ലേഖകൻ എഴുത്തുകാരനും സാമൂഹ്യപ്രവർത്തകനുമാണ്

മലയാളത്തിന്റെ മാനസികാരോഗ്യം

റംഷാദ് എം.

ലോക്ക്ഡൗൺ കാലത്ത് ആരോഗ്യത്തോടെ വീട്ടിലിരിക്കേണ്ടതിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ച് ലോകാരോഗ്യ സംഘടനയുടെ ഡയറക്ടർ ഡോ. തെദ്രസ് അദ്നം ഗബ്രിയേസിസ് ഒരിക്കൽ വിശദീകരിക്കുകയുണ്ടായി, അതിൽ ഏറ്റവും പ്രാധാന്യത്തോടെ അദ്ദേഹം സൂചിപ്പിച്ച കാര്യമായിരുന്നു മാനസികാരോഗ്യം പൂർണ്ണാർത്ഥത്തിൽ നിലനിർത്തുക എന്നത്. ഇതിനായി ചില മാർഗങ്ങളും അദ്ദേഹം നിർദ്ദേശിക്കുകയുണ്ടായി; ചുറ്റുമുള്ളവരോട് സംസാരിക്കാനും അവരെ അന്വേഷിക്കാനും സമയം കണ്ടെത്തുക, കഴിയുന്ന തരത്തിൽ മറ്റുള്ളവർക്ക് ആവശ്യമായ മാനസിക പിന്തുണ നൽകുക, കുടുംബാംഗങ്ങളുമായും അയൽക്കാരുമായും സുഹൃത്തുക്കളുമായും നിരന്തര ബന്ധവും സൗഹൃദവും പുലർത്തുക, മാനസികോല്ലാസ പ്രവർത്തനങ്ങളായ സംഗീതാസ്വാദനം, പുസ്തക വായന, ചെറിയ കളികൾ തുടങ്ങിയവക്ക് സമയം കണ്ടെത്തുക, മാനസിക പിരിമുറുക്കം ഉണ്ടാക്കുന്ന വാർത്തകൾ പരിപാടികൾ എന്നിവ കാണാനും കേൾക്കാനും കൂടുതൽ സമയം ചെലവഴിക്കാതിരിക്കുക തുടങ്ങിയവയാണവ.

ആരോഗ്യത്തോടെയിരിക്കുക എന്നതിനെ പലപ്പോഴും നമ്മുടെ പൊതുബോധം ശാരീരികമായ ആരോഗ്യം നിലനിർത്തുക എന്ന അർത്ഥത്തിൽ മാത്രമാണ് മനസ്സിലാക്കുന്നത്. മാനസികമായ ആരോഗ്യത്തിനെ വേണ്ടത്ര പ്രാധാന്യത്തോടെ മനസ്സിലാക്കാനോ ഉൾക്കൊള്ളാനോ നമുക്ക് കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല എന്നതാണ് യാഥാർത്ഥ്യം. ശാരീരികാരോഗ്യവും മാനസികാരോഗ്യവും തുല്യ പ്രാധാന്യമുള്ളതാണെന്ന തിരിച്ചറിവിലേക്ക് നാം മാറേണ്ടതുണ്ട്. പലപ്പോഴും മാനസികാരോഗ്യത്തിൽ

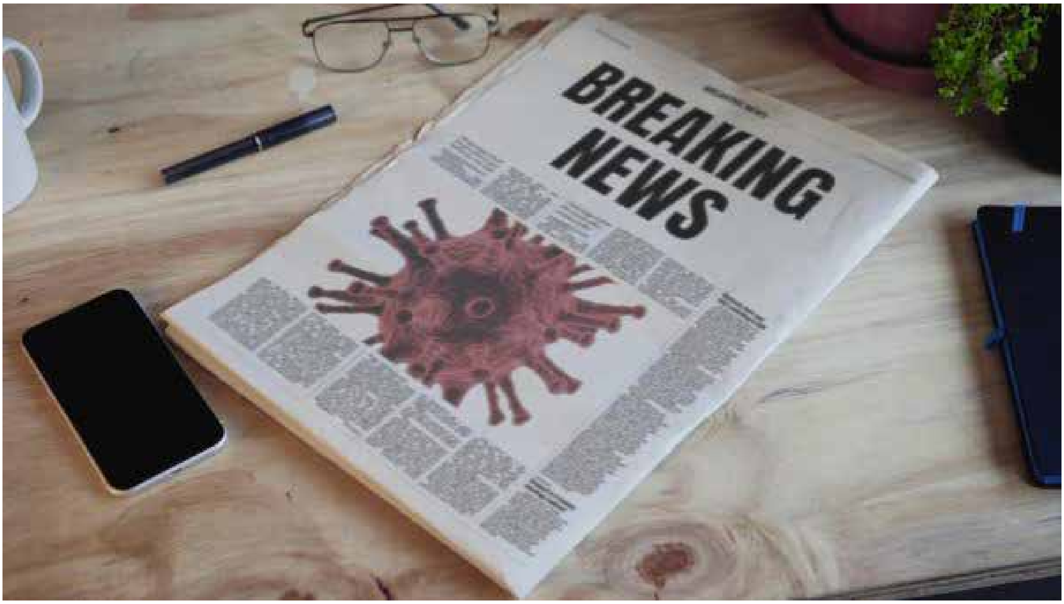

വരുന്ന അസ്വസ്ഥത ശാരീരികാരോഗ്യത്തെക്കൂടി ബാധിക്കാറുണ്ടെന്നത് നമ്മൾ തിരിച്ചറിയണം.

ആഴ്ചകൾക്ക് മുൻപ് നമ്മൾ വായിച്ച രണ്ട് വാർത്തകളുണ്ട്, ഒന്നാമത്തേത് ചികിത്സയിലൂടെ കോവിഡ്-19 സുഖപ്പെട്ട പത്തനംതിട്ടയിലെ യുവ ദമ്പതികൾ തങ്ങളുടെ അസുഖകാല അനുഭവങ്ങൾ പങ്കുവെക്കുന്നതാണ്. ദേശീയ മാധ്യമങ്ങൾ വളരെ പ്രാധാന്യത്തോടെ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്ത ഈ വാർത്തയിൽ, രോഗത്തെ നേരിടുന്നതിന് ചികിത്സയെക്കാളും മാനസിക പിന്തുണകൾ ചെലുത്തിയ സ്വാധീനമായിരുന്നു വാർത്തയുടെ തലക്കെട്ടായി പോലും വന്നത്. രണ്ടാമത്തെ വാർത്ത, ബെംഗളൂരുവിൽ കോവിഡ് ബാധിച്ച രോഗി കടുത്ത മാനസിക സമ്മർദ്ദത്താൽ ആശുപത്രി കെട്ടിടത്തിനു മുകളിൽ നിന്നും ചാടി ആത്മഹത്യ ചെയ്തതാണ്. ഈ രണ്ട് സംഭവങ്ങളും മാനസിക ആരോഗ്യത്തിന്റെയും പിന്തുണയുടെയും പ്രാധാന്യത്തിന് അടിവരയിടുന്നവയാണ്.

ലോക്ക്ഡൗൺ ദിനങ്ങളിൽ വീടിനു വെളിയിൽ പോവാൻ സാധിക്കാതെ വന്നപ്പോഴുള്ള അസ്വസ്ഥതകളും പ്രയാസങ്ങളും നന്നായി അനുഭവിച്ചവരാണ് നമ്മൾ. അപ്പോൾ ദിനംപ്രതി കോവിഡ് വ്യാപനത്തിന്റെ കൂടുതൽ ഭീതിദായകമായ വാർത്തകളും മരണനിരക്കുകളും കേട്ടുകൊണ്ട്, പതിനാലും ഇരുപത്തെട്ടും ദിവസം നാലു ചുവരുകൾക്കുള്ളിൽ മറ്റാരോടും ഇടപഴകാനാവാതെ ഹോം ക്വാറന്റൈനിലോ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂഷണൽ ക്വാറന്റൈനിലോ കഴിയുന്നവരുടെ മാനസികാവസ്ഥ ഊഹിക്കാവുന്നതേയുള്ളൂ. ദിവസവും സാമൂഹ്യമാധ്യമങ്ങളിലും അല്ലാതെയും പ്രചരിക്കുന്ന തെറ്റായ പ്രചരണങ്ങളും മറ്റും ഉണ്ടാക്കുന്ന മാനസിക സംഘർഷം, അയൽക്കാരിൽ നിന്നും നാട്ടുകാരിൽ നിന്നും നേരിടേണ്ടിവരുന്ന സോഷ്യൽ സ്റ്റിഗ്മയുടെ പ്രശ്നങ്ങൾ, ഒറ്റയ്ക്കിരിക്കലിന്റെ ഭാഗമായി ഉണ്ടായേക്കാവുന്ന ഉറക്കമില്ലായ്മ, ശരിയായ ഭക്ഷണം കഴിക്കാനാകാതെ വ്യായാമം ചെയ്യാനോ ഇത്തിരി ദൂരമെങ്കിലും നടക്കാനോ കഴിയാതെ ഒരു മുറിയിൽ അടച്ചിരിക്കുന്നതിന്റെ

ഭാഗമായി ഉണ്ടായേക്കാവുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ, ലഹരി ഉപയോഗിക്കുന്നവർക്ക് അത് ലഭിക്കാത്തതിന്റെ ഭാഗമായി ഉണ്ടാകാവുന്ന പ്രശ്നങ്ങൾ, തുടങ്ങി അനവധി കാര്യങ്ങൾ ഇവരെ കൂടുതൽ മാനസികമായി തളർത്തിയേക്കാം.

ഈ പ്രശ്നത്തെ ശരിയായി മനസ്സിലാക്കി ഇടപെടാൻ കേരളസർക്കാരിന് ഒരു പരിധിവരെ കഴിഞ്ഞു എന്നത് ആശ്വാസകരമാണ്. ക്വാറന്റൈനിൽ കഴിയുന്നവർക്ക് മാനസിക സാമൂഹിക പിന്തുണ (സൈക്കോ സോഷ്യൽ സപ്പോർട്ട്) നൽകുന്നതിനായി എല്ലാ ജില്ലകളിലും, ജില്ലാ മാനസികാരോഗ്യ പദ്ധതിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ (തൃശ്ശൂർ ജില്ലയിൽ ഇത് ഡി.എം.ഓഫീസ് നേരിട്ടാണ് ചെയ്യുന്നത്) ടെലി കൗൺസലിംഗ് സേവനം നൽകുന്നുണ്ട്. സംസ്ഥാനത്താകെ 1107 മാനസികാരോഗ്യ പ്രവർത്തകർ ഇതിനായി പ്രവർത്തിക്കുന്നു, മെയ് 29 വരെ 3,13,786 പേർക്ക് ഈ സേവനം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതു കൂടാതെ ആവശ്യമായവർക്ക് ഫാർമക്കോതെറാപ്പിയും വിദഗ്ദ സേവനവും ലഭ്യമാക്കുന്നുണ്ട്. ജില്ലാ മാനസികാരോഗ്യ പദ്ധതി, ഐ.സി.ഡി.എസ്., വനിതാ-ശിശു വികസന വകുപ്പ്, കുടുംബശ്രീ, ചൈൽഡ് പ്രൊട്ടക്ഷൻ യൂണിറ്റ് തുടങ്ങി വിവിധ സർക്കാർ പദ്ധതികളുടെ കൗൺസിലർമാരെ കൂടാതെ ഈ മേഖലയിലുള്ള സന്നദ്ധപ്രവർത്തകരും ഇതിന്റെ ഭാഗമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്.

ക്വാറന്റൈനിൽ പോകേണ്ടിവരാത്തവർക്കും ഈ കോവിഡ് കാലം അത്ര നല്ല അനുഭവമായിരിക്കാൻ വഴിയില്ല. ദിനംപ്രതി വർദ്ധിച്ച് വരുന്ന രോഗ വ്യാപനവും മരണവും കാണിക്കുന്ന വാർത്തകളും, അനിശ്ചിതമായി തുടരുന്ന ലോക്ക്ഡൗണും, സാധാരണ ജീവിതത്തിലേക്ക് മടങ്ങാനാവാത്തതും, ജോലിയിലും വരുമാനത്തിലും ഉണ്ടായിട്ടുള്ള പ്രതിസന്ധികളും, സാമൂഹ്യ ജീവിതത്തിൽ നിന്നുള്ള അകൽച്ചയും മറ്റും നമ്മളിൽ മിക്കവർക്കും മാനസിക സംഘർഷങ്ങളുണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ടാവും. വിഷാദം, ഉത്ക്കണ്ഠ, ഭയം, ഉറക്കമില്ലായ്മ / ക്രമരഹിതമായ ഉറക്കം തുടങ്ങിയവയും ഇതിന്റെ ഭാഗമായി അനുഭവപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടാകും. സാധാരണ ഇതുപോലുള്ള സാഹചര്യത്തിൽ നമ്മൾ ആശ്രയിക്കുന്നവരിൽ പലരും ഇതേ തരത്തിലുള്ള പ്രയാസങ്ങൾ നേരിടുന്നത് കാരണം നമ്മളെ സഹായിക്കാനാവാത്ത അവസ്ഥയിലുമായിരിക്കും. സ്വാഭാവികമായും ഓരോ വിഭാഗത്തിനെയും ഓരോ തരത്തിലായിരിക്കും ഈ കാലം ബാധിച്ചിട്ടുണ്ടാവുക.

കുട്ടികളിലാണെങ്കിൽ പഠനം സംബന്ധിച്ച അസന്ദിഗ്ദ്ധാവസ്ഥയും, പരീക്ഷ നീണ്ടുപോവുന്നതും, കൂട്ടുകാരെയും അദ്ധ്യാപകരെയും കാണാൻ കഴിയാത്തതും, പുറത്ത് പോയി കൂട്ടുകാരോടൊത്ത് കളിക്കാൻ കഴി

യാത്തതും, ചിലർക്ക് വീട്ടിൽ എല്ലാവർക്കുമിടയിൽ വേണ്ടത്ര ശ്രദ്ധ കിട്ടാത്തതും മറ്റുചിലർക്ക് അധിക ശ്രദ്ധ ലഭിക്കുന്നതും, എല്ലായ്പ്പോഴും വീട്ടുകാരാൽ ചുറ്റപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി സ്വകാര്യത നഷ്ടപ്പെട്ടുന്നതും, ആഗ്രഹിക്കുന്ന ഭക്ഷണവും മറ്റ് സൗകര്യങ്ങളും ലഭിക്കാത്തതും മാനസിക പ്രയാസങ്ങൾക്ക് കാരണമാവുന്നുണ്ടാവും.

പ്രായമായവരിൽ കോവിഡ് വേഗത്തിൽ പടരാനുള്ള സാധ്യതയെക്കുറിച്ചും, ഇവർക്കിടയിലുള്ള ഉയർന്ന മരണ നിരക്കും കാണിക്കുന്ന വാർത്തകൾ പ്രായമുള്ളവരിൽ ഉണ്ടാക്കുന്ന മാനസിക സംഘർഷം ചെറുതൊന്നുമല്ല. ഇതിനു പുറമെ അത്യാവശ്യ ഘട്ടങ്ങളിൽ പോലും ഡോക്ടറെ കാണാൻ നേരിടുന്ന പ്രയാസവും ഇവരിൽ മാനസിക പിരിമുറുക്കം ഉണ്ടാക്കാം.

കുടുംബം മുഴുവൻ വീട്ടിലിരിക്കുമ്പോൾ സ്ത്രീകൾക്ക് ജോലി ഭാരം കൂടുന്നു എന്നത് ഭൂരിപക്ഷം വീടുകളിലെയും ഒരു യാഥാർത്ഥ്യമാണ്. ഇതു കൂടാതെ, വീട്ടുജോലിയും ഓഫീസ് ജോലിയും ഒന്നിച്ച് കൊണ്ടുപോകേണ്ട സാഹചര്യം, സാധാരണയിൽ നിന്നും വ്യത്യസ്തമായി കൂടുതൽ അളവിലും കൂടുതൽ സമയങ്ങളിലും ഭക്ഷണം ഉണ്ടാക്കേണ്ടത്, തുടർച്ചയായി വീട്ടിൽ ഇരിക്കുമ്പോൾ (പ്രത്യേകിച്ച് കൂട്ടുകുടുംബത്തിൽ) വർദ്ധിക്കുന്ന ഗാർഹിക പീഡനം, സാമ്പത്തിക അസ്ഥിരത തുടങ്ങിയവ സ്ത്രീകൾക്ക് പ്രത്യേകമായ മാനസിക പ്രയാസങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കാം.

ഓരോ വിഭാഗത്തിന്റെയും പ്രശ്നങ്ങളെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം മനസിലാക്കി അഭിസംബോധന ചെയ്യുക എന്നത് വളരെ പ്രധാനമാണ്. അതിനുള്ള ചില ശ്രമങ്ങൾ കേരളത്തിൽ നടന്നുവരുന്നുണ്ട് എന്നത് നമുക്കെല്ലാവർക്കും അഭിമാനമാണ്. ജില്ലാ മാനസികാരോഗ്യ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി തന്നെ മാനസിക രോഗമുള്ളവർ, പ്രത്യേക പരിഗണന അർഹിക്കുന്ന കുട്ടികൾ, അതിഥി തൊഴിലാളികൾ, ഒറ്റയ്ക്കോ അല്ലാതെയോ താമസിക്കുന്ന പ്രായമായവർ തുടങ്ങിയവർക്ക് സൈക്കോ സോഷ്യൽ സപ്പോർട്ട് കൊടുക്കുന്നുണ്ട്. സ്ത്രീകൾക്ക് പ്രത്യേക പിന്തുണ നൽകാനായി കുടുംബശ്രീ, സംസ്ഥാന വനിതാ വികസന കോർപ്പറേഷൻ, വനിതാ ഹെൽപ്പ് ലൈൻ തുടങ്ങിയ സംവിധാനങ്ങൾ കൂടുതൽ ജാഗ്രതയോടുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പാക്കുന്നുമുണ്ട്. അലഞ്ഞ് തിരിഞ്ഞ് നടക്കുന്ന മാനസികരോഗമുള്ളവരെ കണ്ടെത്തി പാർപ്പിക്കാനും ചികിത്സ ഉറപ്പാക്കാനും ജില്ലാ ഭരണകൂടങ്ങളും ശ്രമിക്കുന്നുണ്ട്. അദ്ധ്യാപകർ വിദ്യാർത്ഥികളെ ഇടക്കിടക്ക് ഫോണിൽ ബന്ധപ്പെട്ട് അവർക്ക് വേണ്ട പിന്തുണയും ഒഴിവുസമയങ്ങളിൽ പഠനപ്രവർത്തനത്തിനു കൂടി ഉപകരിക്കുന്ന ആക്ടിവിറ്റികളും നൽകുന്നുണ്ട്. കൂടാതെ കേരള പോലീസിന്റെ ഓ.ആർ.സി. (അവർ റെസ്പോൺസിബിലിറ്റി ടു ചിൽഡ്രൻ), ചൈൽഡ് ലൈൻ, വിവിധ സന്നദ്ധ സംഘടനകൾ, ബാല സംഘടനകൾ തുടങ്ങിയവരും കുട്ടികളുടെ മാനസികോല്ലാസത്തിനായി വിവിധ പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പാക്കുന്നുണ്ട്.

ലോക്ക്ഡൗൺ മൂലമുള്ള മാനസിക പ്രയാസങ്ങൾ പറയുന്നതിനോടൊപ്പം തന്നെ, ഈ മേഖലയിലെ ചില നല്ല മാറ്റങ്ങളും പരാമർശിക്കേണ്ടതാണ്. ഒരുപാട് കാലത്തിന് ശേഷം വളരെ സന്തോഷത്തോടെ കുടുംബത്തോടൊപ്പം ചെലവഴിക്കുന്നത് കുടുംബ ബന്ധങ്ങളെ ഊഷ്മളമാക്കുന്നു എന്നത് നമ്മളിൽ ചിലരുടെയെങ്കിലും അനുഭവമായിരിക്കും. പരസ്പരം അറിയാനും, തിരക്കുകളൊഴിഞ്ഞ് കേൾക്കാനും, പരസ്പരം പദ്ധതികളും പ്രവർത്തനങ്ങളും ആസൂത്രണം ചെയ്യാനും, സപ്പോർട്ട് ചെയ്യാനും, കുട്ടിക

ളിലുള്ള കഴിവുകൾ തിരിച്ചറിഞ്ഞ് പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കാനും ഇതൊരു നല്ല അവസരമായാണ് മിക്കവരും ഉപയോഗിക്കുന്നത്. പല കുടുംബങ്ങളിലും മൂന്നും നാലും തലമുറകൾ ഒന്നിച്ചുള്ള കൂട്ടായ കളികൾ ദിനചര്യകളുടെ ഭാഗമായി മാറിയിരിക്കുന്നു. കൂടാതെ നല്ല പുസ്തകങ്ങൾ വായിക്കാനും, നല്ല സിനിമകൾ കാണാനും, പുതിയ വിഭവങ്ങൾ പരീക്ഷിക്കാനും, കൃഷി തുടങ്ങാനും, ഒരുപാട് കാലമായി പല തിരക്കുകൾ കാരണം നഷ്ടപ്പെട്ട കഴിവുകൾ വീണ്ടെടുക്കാനും ലോക്ക്ഡൗൺ സാഹചര്യമൊരുക്കിയതും നമ്മുടെ അനുഭവമാണ്.

നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ദുരന്തകാലത്ത് സന്നദ്ധ സേവനത്തിന് ആളുകളെ കിട്ടാൻ ഒരു ക്ഷാമവും ഇല്ല എന്നതാണ് വസ്തുത. എന്നാൽ ഇപ്പോഴത്തെ പോലെ ശാരീരിക അകലം പാലിക്കേണ്ട സാഹചര്യത്തിൽ സാധാരണ സന്നദ്ധ പ്രവർത്തനങ്ങൾ പലതും സാധ്യമാകാനിടയില്ല. പക്ഷേ അപ്പോഴും മാനസികാരോഗ്യ പ്രവർത്തകർക്ക് പ്രവർത്തിക്കാൻ ഒരു പ്രയാസവുമില്ല. നേരിട്ട് ചെല്ലാതെ ടെലി കൗൺസിലിംഗ് നടത്താനുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ ഇപ്പോൾ ലഭ്യമാണ്. എന്നാൽ കോവിഡിന്റെ തുടക്ക സമയത്ത് ആരോഗ്യ മേഖലയിലേക്ക് സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകരെ ക്ഷണിച്ചപ്പോഴോ, സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ സന്നദ്ധ സേന രൂപീകരിച്ചപ്പോഴോ മാനസികാരോഗ്യ പ്രവർത്തകർക്ക് രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാനുള്ള ഓപ്ഷൻ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ജില്ലാ മാനസികരോഗ്യ പദ്ധതിയുടെ സൈക്കോ സോഷ്യൽ സപ്പോർട്ട് പ്രവർത്തനത്തിൽ പോലും മാനസികാരോഗ്യ മേഖലയിലെ സന്നദ്ധ പ്രവർത്തകരെ കണ്ടെത്തി ഉപയോഗിക്കാൻ വേണ്ടത്ര ശ്രമം നടന്നിട്ടില്ല എന്നാണ് മനസിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. ഏത് തരത്തിലുള്ള ദുരന്ത സാഹചര്യങ്ങളിലും മാനസികാരോഗ്യ പ്രവർത്തകരുടെ പ്രാധാന്യം തിരിച്ചറിഞ്ഞ് ഇവരെക്കൂടി ദുരന്തനിവാരണ ടീമിന്റെ ഭാഗമാക്കാൻ സർക്കാർ ശ്രമിക്കേണ്ടതുണ്ട്. വരുംകാലങ്ങളിൽ ഇത്തരം സാഹചര്യങ്ങൾക്കായി വിദഗ്ധപരിശീലനം നൽകി മാനസികാരോഗ്യ പ്രവർത്തകരുടെ ഒരു സ്ഥിരം സന്നദ്ധ സംഘത്തെ തന്നെ തയ്യാറാക്കുന്നതും സർക്കാരിന് ആലോചിക്കാവുന്നതാണ്.

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 30 ജൂൺ 2020

കൊച്ചിയിലെ സെന്റർ ഫോർ സോഷ്യോ-എക്കണോമിക്ക് ആന്റ് എൻവയൺമെന്റൽ സ്റ്റഡീസിൽ (സി.എസ്.ഇ.എസ്.) ഗവേഷകനായ ലേഖകൻ കോവിഡ് കാലത്ത് എറണാകുളം ജില്ലാ മാനസികാരോഗ്യപദ്ധതിയുടെ കീഴിൽ രൂപീകരിച്ച സൈക്കോ-സോഷ്യൽ സപ്പോർട്ട് ടീമിന്റെ ഭാഗമായിരുന്നു

നമ്മൾ അതിജീവിക്കും... തീർച്ച.

ബിനി ദാസ്

ഉച്ചയ്ക്ക് കോളേജിലിരിക്കുന്ന സമയത്താണ് ഫോണിൽ മനോരമ ഓൺലൈനിൽ നോട്ടിഫിക്കേഷൻ വരുന്നത്; സംസ്ഥാനത്തെ വിദ്യാഭ്യാസ സ്ഥാപനങ്ങൾ കൊറോണവ്യാപനം കാരണം മാർച്ച് 31 വരെ അടച്ചിടും, മുഖ്യമന്ത്രി മാധ്യമങ്ങളെ കാണുന്നു... നേരെ മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ ഫേസ്ബുക്ക് പേജിൽ പോയി നോക്കി. സംഗതി ശരിയാണ്.

അപ്രതീക്ഷിതമായി കിട്ടിയ അവധി... കോളേജിൽ ചെയ്തു തീർക്കാൻ കുറേ കാര്യങ്ങൾ ബാക്കി... സ്കൂൾ കുട്ടികൾക്ക് പരീക്ഷ നടന്നു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സമയം... എല്ലാത്തിനും അപ്രതീക്ഷിത വിരാമം. കുറച്ചു ദിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ തന്നെ രാജ്യം സമ്പൂർണ്ണ ലോക്ക്ഡൗണിലേയ്ക്ക്. ഒറ്റ ദിവസം കൊണ്ട് നിശബ്ദമായി രാജ്യം. 167 വർഷത്തിനിടയിൽ ആദ്യമായി നിശ്ചലമായ നമ്മുടെ രാജ്യത്തെ തീവണ്ടി പാതകൾ മഹാമാരിയെ എത്രമാത്രം കരുതേണ്ടിയിരിക്കുന്നു എന്ന് വിളിച്ചോതി.

ഇത്ര നാളും വിദൂരമായിരുന്ന ഭീതി പെട്ടെന്ന് അരികിലെത്തിയ പോലെ... ഉള്ളിലെവിടെയോ ഞാൻ പ്രതീക്ഷിച്ചതിലും ഗൗരവം നൽകേണ്ട ഒന്നാണിതെന്ന തിരിച്ചറിവ് ഉടലെടുത്തു. പിന്നീടങ്ങോട്ടുള്ള നീണ്ട ലോക്ക്ഡൗൺ കാലം ഇന്നോളം സഞ്ചരിച്ചിട്ടില്ലാത്ത വഴിയിലൂടെയാണ് എന്നെ, അല്ല ലോക ജനതയെ തന്നെ കൊണ്ടുപോയിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത് എന്ന് ഞാൻ മനസ്സിലാക്കി.

ഇതുവരെ അപരിചിതമായിരുന്ന പലതും പിൽക്കാലത്ത് ശീലമാക്കേണ്ടി വന്നു. പുറത്തേയിറങ്ങാതിരുന്ന രണ്ട് മാസങ്ങൾ. രോഗ ഭീതിക്കപ്പുറം ലോക്ക് ഡൗൺ പ്രതിസന്ധികൾ!

ആഹാരത്തിന് അന്യസംസ്ഥാനങ്ങളെ ആശ്രയിക്കുന്ന ജനത അതിർത്തികൾക്ക് പൂട്ട് വീഴുന്നു എന്ന് മനസ്സിലാക്കിയപ്പോൾ ഒരിക്കൽ മാറ്റിവെച്ച മമ്മട്ടീം കൈക്കോട്ടും ഒക്കെ കൈയിലെടുത്തു. ഭാവിയെ കുറിച്ചുള്ള ആശങ്കയാണിതിൽ പ്രവർത്തിച്ച ഉൽപ്രേരകം എന്ന് പറയാതെ വയ്യ. ദിവസവേതനക്കാരായ ഒരുപാടു പേരുടെ ജീവിതം തന്നെ സ്തംഭിക്കുന്ന അവസ്ഥയായിരുന്നു. പക്ഷേ പ്രതിസന്ധിയിലുടനീളം കരുതലായി കൂടെ നിന്ന കേരള സർക്കാർ മുഴുവൻ ജനങ്ങളേയും ഒരു പോലെ ചേർത്തുനിർത്തി മഹാമാരിക്കെതിരെ പോരാടിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. വികസിത രാജ്യങ്ങൾ പോലും പകച്ച് നിന്നിടത്ത് പരിമിതികൾക്കുള്ളിൽ നിന്നു

കൊണ്ട് ലോകരാഷ്ട്രങ്ങൾക്ക് മാതൃകയാവുകയാണ് നമ്മുടെ കൊച്ചു കേരളം.

ഈ ലോക്ക്ഡൗൺ കാലം എനിക്ക് നൽകിയ വേദന മുത്തശ്ശന്റെ വേർപാടായിരുന്നു. 93-ാം വയസ്സിൽ അദ്ദേഹം യാത്രയായി. എന്നും എനിക്ക് മുന്നിലെ അത്ഭുതമാണ് ആ വലിയ മനുഷ്യൻ. മുത്തശ്ശന്റെ സമ്പാദ്യത്തിൽ ഏറിയ പങ്കും പറമ്പും, തെങ്ങിൻ തോപ്പും, പാടവുമൊക്കെയായിരുന്നു. എല്ലാ മക്കൾക്കും വീട് വയ്ക്കാനുള്ള സ്ഥലവും കൃഷി ചെയ്യാനുള്ള നിലവും ഒരു പശുവിനേയുമാണ് അദ്ദേഹം നൽകിയത്. വരും തലമുറകൾക്ക് അന്നം മുട്ടുന്ന അവസ്ഥ വരരുതെന്നുള്ള കരുതൽ... മുത്തശ്ശന്റെ കരുതലിന്റെ ഫലം ഞാനും അനുഭവിക്കുകയാണ്. ലോക്ക്ഡൗൺ ആയാലും അല്ലെങ്കിലും ഒരു പരിധി വരെ വീട്ടിലേക്കാവശ്യമായ പാൽ, അരി, പച്ചക്കറി, മുട്ട, തേങ്ങ, വെളിച്ചെണ്ണ, കപ്പ, ചീനി, കാച്ചിൽ തുടങ്ങി ഞങ്ങൾക്ക് കഴിയാവുന്നത്രയും തനിയെ ഉത്പാദിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്.

തിരക്കുകൾക്കിടയിലും, തൊഴിലാളി പ്രതിസന്ധികൾക്കിടയിലും, മുത്തശ്ശൻ കൈമാറിയ ആ പാരമ്പര്യം അടുത്ത തലമുറയിലേയ്ക്ക് കൈമാറണം എന്ന പപ്പയുടെയും, ഒപ്പം തന്നെ എല്ലാത്തിനും നേതൃസ്ഥാനത്തുള്ള അമ്മയുടെയും നിർബന്ധം; തൊഴിലാളികളില്ലാതെ വന്നപ്പോൾ സ്വയം അധ്വാനിക്കാൻ അവരെ പ്രേരിപ്പിച്ചതും ഒപ്പം ചേരാൻ ഞങ്ങൾക്കാവേശം ജനിപ്പിച്ചതുമൊക്കെ ഒരുപക്ഷേ ഉള്ളിൽ മുത്തശ്ശൻ എന്ന അത്ഭുതം അദൃശ്യമായി പകരുന്ന ആവേശമായിരിക്കാം.

ലോക്ക്ഡൗണിന്റെ ആദ്യ ഒരു മാസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ തന്നെ സാഹചര്യങ്ങളുമായി ഞാൻ ഏറെ പൊരുത്തപ്പെട്ടു കഴിഞ്ഞു. വീടും വീട്ടുകാരോടും ഒത്ത് ഇത്രയേറെ സമയം ചെലവഴിച്ചിട്ടില്ല ഇതിനു മുമ്പ് എന്നെനിക്ക് തോന്നുന്നു. ചെറിയ ജോലികൾക്ക് പോലും ഇപ്പോൾ എല്ലാവരുടേയും സഹകരണമുണ്ട്. പുറത്തേക്കിറങ്ങിയാൽ മനസ്സിലാവുന്നത് എല്ലാവരും തന്നെ നിലവിലെ സാഹചര്യം മനസ്സിലാക്കി വിവേകത്തോടെ പെരുമാറാൻ പ്രാപ്തരായി എന്നതാണ്. മുഖാവരണവും കൈ കഴുകലും ശാരീരികാകലം പാലിക്കലും ഒക്കെ ശീലമായി കഴിഞ്ഞു.

കുറഞ്ഞ സമയം കൊണ്ട് ടെക്ക്നോളജികൾ വലിയ രീതിയിൽ ഉപയോഗപ്പെടുത്താൻ തുടങ്ങി. പഠനവും, ചർച്ചകളും, യോഗങ്ങളും, പണമിടപാടുകളുമൊക്കെ ഓൺലൈനായി മാറിയിരിക്കുന്നു. ഒരു പക്ഷേ വർഷങ്ങൾക്ക് ശേഷം സംഭവിക്കേണ്ടിയിരുന്ന മാറ്റങ്ങൾ നിലവിലെ അടിയന്തര സഹചര്യത്തിലൂടെ ദിവസങ്ങൾ കൊണ്ട് സംഭവിച്ചിരിക്കുന്നു. അധ്യയന വർഷം വീടുകൾ ക്ലാസ്സ് മുറികളായി മാറി, അധ്യാപകർ വീട്ടിലെത്തി പഠിപ്പിക്കുന്നു, എല്ലാം കരുതലിന്റെ വിവിധ മുഖങ്ങളാണ്.

അകന്നിരുന്നു കൊണ്ട് ഒരുമയിലൂടെ നാം ഓരോരുത്തരും പോരാടിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്!

നമ്മൾ അതിജീവിക്കും.... തീർച്ച.

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 1 ജൂലൈ 2020

എറണാകുളം ഗവ. ലോ കോളേജിൽ അവസാന വർഷ വിദ്യാർഥിയാണ് ലേഖിക

ഒരധ്യാപികയാണ്... ഒരമ്മയുമാണ്...

അഞ്ജു ഉണ്ണികൃഷ്ണൻ

സ്കൂൾ വാർഷികം മാർച്ച് 12 നടത്താനായിരുന്നു തീരുമാനം. എന്നാൽ കൊറോണ വ്യാപനത്തെ തുടർന്ന് വാർഷികം നടത്തുന്നത് അത്ര നല്ല കാര്യമല്ല എന്ന് മനസ്സിലാക്കി വാർഷികം മാറ്റിവെക്കാൻ തീരുമാനിച്ചു. തൽക്കാലം തീയതി മാറ്റുകയാണെന്നേ വിചാരിച്ചുള്ളൂ. കുട്ടികൾ ഒരുവശത്ത് വാർഷികത്തിനായുള്ള ഒരുക്കം. ഞങ്ങൾ അധ്യാപകരും അതിനുള്ള തയ്യാറെടുപ്പിൽ. ഉച്ചയ്ക്ക് ഭക്ഷണം കഴിക്കുന്ന സമയത്ത് എന്റെ മൊബൈലിലേക്ക് ഒരു രക്ഷിതാവിന്റെ ഫോൺ കോൾ. “ടീച്ചറെ സ്കൂൾ മാർച്ച് 31 വരെ അടച്ചിടുന്നു എന്ന് വാർത്തയിൽ എഴുതി കാണിക്കുന്നു”. ഭക്ഷണം കഴിച്ചു കഴിഞ്ഞ് ഓഫീസ് റൂമിൽ പോയി മെയിൽ ചെക്ക് ചെയ്തപ്പോൾ സംഭവം ശരിയാണ്. കുട്ടികളെ എല്ലാവരെയും വിളിച്ചുകൂട്ടി ഒരു ചെറിയ മീറ്റിംഗ് നടത്തി. സ്കൂൾ അടയ്ക്കുകയാണ് എന്നും ആരും പുറത്തിറങ്ങരുതെന്നും അവധി ആഘോഷിക്കാൻ ബന്ധുക്കളുടെ വീട്ടിൽ പോകരുതെന്നും നിർദേശം നൽകി. പ്രതീക്ഷിക്കാതെ കിട്ടിയ അവധിയിൽ കുട്ടികൾക്ക് സന്തോഷമായിരുന്നു. എന്നാൽ അവരെ വിഷമത്തിലാക്കിയത് സ്കൂൾ വാർഷികം മാറ്റി വെച്ചുവെന്നതാണ്. വിവിധതരം കലാപരിപാടികൾക്ക് ആയി പൊന്നോമനകൾ ഒരുങ്ങിയിരുന്നു. “ഇനിയെന്നാണ് ടീച്ചറെ സ്കൂൾ വാർഷികം” എന്നായിരുന്നു അവരുടെയൊക്കെ ചോദ്യങ്ങൾ. “നമുക്ക് അടുത്തമാസം നടത്താം മക്കളെ” എന്ന് പറഞ്ഞ് കുട്ടികളെ

സമാധാനിപ്പിച്ചു. നാലാം ക്ലാസ്സിൽ പഠിക്കുന്ന കുട്ടികളുടെ കാര്യമായിരുന്നു ഏറ്റവും കഷ്ടം. അവരുടെ അവസാന വർഷമായിരുന്നു ഈ സ്കൂളിൽ (ഞങ്ങളുടെ വിദ്യാലയം എൽപി വിദ്യാലയമാണ്).

മെയ് മാസം വീണ്ടും കണ്ടുമുട്ടാം എന്നുള്ള പ്രതീക്ഷയിൽ കുട്ടികളുമായി പിരിഞ്ഞ ഞങ്ങൾക്ക് മുൻപിൽ വന്നത് ലോക്ക്ഡൗൺ കാലം. കോവിഡ് രോഗികളുടെ എണ്ണം വർദ്ധിക്കുന്നു, അതുകൊണ്ട് സ്കൂളുകൾ തുറക്കുന്നില്ലെന്നും, പകരം ഓൺലൈൻ ക്ലാസ്സുകൾ നടത്തുമെന്നും മുഖ്യമന്ത്രി മെയ് മാസത്തിൽ പറയുന്നു. മിക്കവർക്കും പരിചയമില്ലാത്ത സാങ്കേതികവിദ്യയുമായി പെട്ടെന്ന് തന്നെ പൊരുത്തപ്പെടേണ്ടിവരും എന്നുള്ളതും ഉറപ്പായി. അധ്യാപിക എന്ന നിലയിലും നാലാം ക്ലാസ്സിൽ പഠിക്കുന്ന കുട്ടിയുടെ അമ്മ എന്ന നിലയിലും എന്നിൽ കുറെയധികം ഉൽക്കണ്ഠ ജനിച്ചു. എങ്ങനെയായിരിക്കും ഇനിയുള്ള പഠിത്തം എന്നുള്ള ചിന്ത. കൂലിപ്പണിയുമായി കഴിയുന്നവർ ഈ സമയത്ത് എങ്ങനെ ജീവിക്കുമെന്നുള്ള ആശങ്ക. പല കാര്യങ്ങൾക്കും രക്ഷിതാക്കൾ കൂടെ നിന്നാലെ കുട്ടികൾക്ക് പഠനം പൂർത്തിയാക്കാൻ കഴിയൂ എന്ന അവസ്ഥ.

"ടീച്ചർ എങ്ങനെയാണ് ക്ലാസ്", "വീട്ടിലിരുന്നാൽ പഠിക്കുമോ", "സ്മാർട്ട് ഫോണില്ല", "എനിക്ക് പഠിപ്പിക്കാൻ അറിയില്ല" എന്നിങ്ങനെ രക്ഷിതാക്കൾ ഫോണിലൂടെ അവരുടെ സങ്കടങ്ങൾ എന്നെ വിളിച്ചുപറഞ്ഞുകൊണ്ടേയിരുന്നു. അവരും ആശങ്കയിലാണ്. ഇതിനിടയിൽ അധ്യാപകർക്ക് ഒരു ഓൺലൈൻ ക്ലാസ് ലഭിച്ചു. ഞങ്ങൾ അധ്യാപകർ ഒന്നിച്ച് കൂടി ഓരോ ക്ലാസ്സിനും ഓരോ വാട്സ്ആപ്പ് ഗ്രൂപ്പ് ഉണ്ടാക്കുകയും ഓൺലൈൻ ക്ലാസുകളെ കുറിച്ചുള്ള ചർച്ചകൾ നടത്തുകയും ചെയ്തു. ടൈംടേബിൾ പ്രകാരം വിക്ടേഴ്സ് ചാനലിൽ ക്ലാസ് നടക്കുമ്പോൾ തുടർപ്രവർത്തനങ്ങളും, കുട്ടികൾക്കാവശ്യമായ സഹായങ്ങളും വാട്സ്ആപ്പ് ഗ്രൂപ്പ് വഴി നൽകുവാൻ ഞങ്ങൾ തീരുമാനിച്ചു. ടെലിവിഷനും, മൊബൈൽ ഫോണും ഇല്ലാത്ത കുട്ടികളുടെ കണക്കെടുത്തു. രണ്ടു കുട്ടികൾക്കാണ് എന്റെ സ്കൂളിൽ ഈ സൗകര്യങ്ങളൊന്നുമില്ലാതിരുന്നത്. ഫോണും, ടി.വി.യും ഇല്ലാത്തതിനാൽ അധ്യയനവർഷം നഷ്ടപ്പെടുമോ എന്നുള്ള സങ്കടം ആ കുട്ടികളെ വല്ലാതെ അലട്ടിയിരുന്നു. അവരെ വിളിച്ച് അന്നന്നുള്ള ക്ലാസും തുടർപ്രവർത്തനങ്ങളും നൽകാമെന്നു പറഞ്ഞ് ആശ്വസിപ്പിച്ചു. വിവരം സ്കൂൾ മാനേജ്മെന്റ് കമ്മിറ്റിയെ അറിയിച്ചു. താമസം കൂടാതെ അവർ രണ്ട് കുട്ടികൾക്കും ഒരോ സ്മാർട്ട് ഫോൺ സംഘടിപ്പിച്ച് നൽകി.

അങ്ങനെ ജൂൺ ഒന്നിന് വിദ്യാലയങ്ങൾ തുറക്കാതെ തന്നെ പഠനം ആരംഭിച്ചു. കോരിച്ചൊരിയുന്ന മഴയത്ത് പുതിയ കുടയും ചൂടി, പുത്തൻ ഉടുപ്പിട്ട്, കുഞ്ഞുമക്കൾ ഓടിച്ചാടിയെത്തുന്ന ആ കാഴ്ചയാണ് ഇത്തവണ നമ്മുടെ വിദ്യാലയങ്ങൾക്ക് നഷ്ടമായത്. കുട്ടികളില്ലാതെ വിദ്യാലയങ്ങൾ ഏകാന്തതയിൽ ആണ്. അതുപോലെ തന്നെ കുട്ടിന് കൂട്ടുകാരും അധ്യാപകരുമില്ലാതെ നാലുചുമരുകൾക്കുള്ളിൽ മൊബൈൽ ഫോണിന് മുൻപിൽ അകപ്പെട്ട കുഞ്ഞുമക്കൾ. തന്റെ വീട് തന്നെ സ്കൂൾ, വീട്ടിലെ മുറികൾ തന്നെ ക്ലാസ്സ് റൂമുകൾ. നേരത്തെയെണീക്കണ്ട, വണ്ടി വരുന്നതും നോക്കി നിൽക്കണ്ട, കൂട്ടുകാരുമൊത്ത് സ്കൂൾ വണ്ടിയിയിലുള്ള യാത്രവേണ്ട. സ്കൂളിൽ രാവിലെ വന്നുള്ള പാട്ടിനൊപ്പം ഉള്ള ഡാൻസ് ഇല്ല, അസംബ്ലി ഇല്ല, ദിവസേനയുള്ള പത്രം വായന ഇല്ല, ബഹളങ്ങൾ ഇല്ല, പൊട്ടിച്ചിരികൾ ഇല്ല, സ്നേഹത്തോടുകൂടി ചോറു വിളമ്പി തന്ന് കഴിപ്പിക്കുന്ന ബിന്ദു ആന്റി ഇല്ല, ഒന്നിനും പറ്റാതെ കുട്ടികൾ വീട്ടിൽ ശ്വാസംമുട്ടുന്ന അവസ്ഥ. കുട്ടികൾ

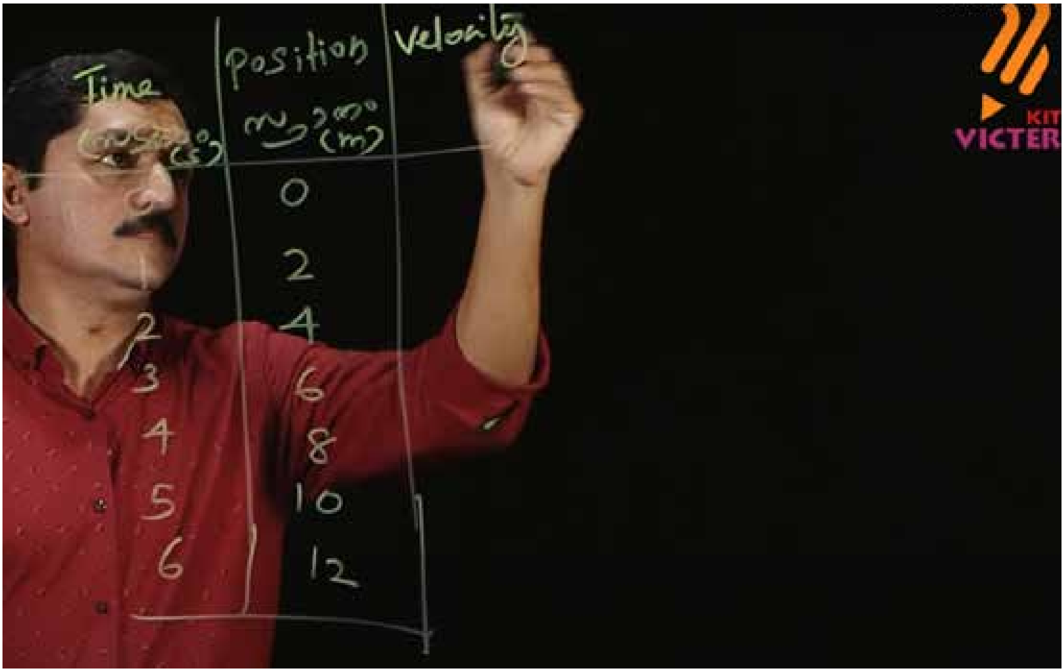

ക്കൊപ്പം പെട്ടുപോകുന്ന അമ്മമാർ.

വിക്ടേഴ്സ് ചാനലിലെ ക്ലാസുകൾ എന്ത് മനോഹരമാണ്. ഓരോ അധ്യാപകരും ഏറ്റവും മികച്ച രീതിയിൽ തന്നെ അവതരിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. സ്ക്രീനിനു മുൻപിൽ കുട്ടികളെ ഇരുത്തുന്നത് നിസ്സാരകാര്യമല്ല. അഞ്ച്, ആറ് വയസ്സ് പ്രായമുള്ള കുഞ്ഞുങ്ങളെ രസിപ്പിക്കുന്ന രീതിയിൽ, അവരെ പിടിച്ചിരുത്തുന്ന ക്ലാസെടുത്ത ടീച്ചർക്ക് അപ്പോൾതന്നെ പെരുമഴയായി ട്രോളുകൾ. കണ്ടപ്പോൾ ശരിക്കും സങ്കടം തോന്നി. അഭിനന്ദിച്ചില്ലെങ്കിലും കളിയാക്കരുത്. ഈ പ്രായത്തിലുള്ള കുട്ടികളെ ഇങ്ങനെ അല്ലാതെ എങ്ങനെയാണ് പഠിപ്പിക്കേണ്ടത്? ക്ലാസ് റൂം ആണെന്ന് കരുതി, മുന്നിൽ കുട്ടികൾ ഇരിക്കുന്നു എന്ന് സങ്കൽപ്പിച്ച്, ക്യാമറയ്ക്ക് മുൻപിൽ നോക്കി ക്ലാസ്സെടുക്കൽ അത്ര നിസ്സാര കാര്യമല്ല. നന്നായി പ്രയത്നിച്ചതിന് കിട്ടുന്ന പ്രതിഫലം ഇങ്ങനെയാണെങ്കിൽ അത് കാണുന്ന ടീച്ചർമാരുടെ മാനസികാവസ്ഥ എന്തായിരിക്കും? അധ്യാപകർ ഒരിക്കലും വെറുതെ ഇരിക്കുകയല്ല. ഓൺലൈൻ ക്ലാസ്സ് തുടങ്ങിയതോടെ അധ്യാപകർക്ക് സത്യത്തിൽ വർക്ക് ലോഡ് കൂടുതലായി. രക്ഷിതാക്കളും ഒത്തിരി കഷ്ടപ്പെടുന്നുണ്ട്. വാട്സാപ്പിൽ ഇടുന്ന വർക്കുകൾ കുട്ടികളെക്കൊണ്ട് ചെയ്യിപ്പിക്കണം. ഫോട്ടോ എടുത്ത് ഗ്രൂപ്പിൽ ഇടണം. ചെയ്ത കാര്യങ്ങൾ പഠിപ്പിക്കണം. ക്ലാസ്സുകൾ മുടങ്ങാതെ കാണിക്കണം. പണി പിടിപ്പത് ആണ്. അമ്മ എന്ന നിലയിൽ ഒരു വശത്ത് ഈ വർക്കുകൾ നടക്കുമ്പോൾ, മറുവശത്ത് അധ്യാപിക എന്ന നിലയിൽ ക്ലാസുകൾ കാണുകയും അതോടൊപ്പം വർക്ക്ഷീറ്റുകൾ നൽകുകയും വേണം. കുട്ടികൾ ചെയ്യുന്ന എല്ലാ കാര്യങ്ങളും വിലയിരുത്തണം. വീഡിയോ കോൾ ചെയ്യണം. പഠനപ്രവർത്തനങ്ങൾ നൽകണം.

രണ്ട് ക്ലാസുകൾ ഞാൻ വീഡി

യോ ആയി എടുത്തു. സുഹൃത്തുക്കളുടെയും കൂടെയുള്ള ടീച്ചർമാരുടെയും സപ്പോർട്ട് പ്രകാരം ഞാൻ അത് യൂട്യൂബിൽ ഇടുകയും ചെയ്തു. ഒരധ്യാപിക എന്ന നിലയിൽ വളരെ സന്തോഷം തോന്നിയ ഒരു കാര്യമായിരുന്നു അത്. ടീച്ചിങ് എയ്ഡ്സ് തയ്യാറാക്കി, ലെസ്സൺപ്ലാൻ എഴുതിയുണ്ടാക്കി, ബക്കറ്റും സ്റ്റൂളും വച്ച് മൊബൈൽ സ്റ്റാൻഡ് രൂപപ്പെടുത്തി അതിൽ മൊബൈൽ വച്ചായിരുന്നു ക്ലാസ് പിടിച്ചത്.

പഠനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടത് മാത്രമല്ല പല പ്രശ്നങ്ങളും കുട്ടികളും, രക്ഷിതാക്കളും ഈ സമയത്ത് നേരിടുന്നുണ്ട്. അവർക്ക് സമയാസമയം മാനസിക പിന്തുണ നൽകണമെന്നത് പ്രധാനമാണ്. അതിന് അവരുമായി നിരന്തരം ഫോണിൽ സംസാരിച്ച് വിശേഷങ്ങളറിയേണ്ടി വരും. അതോടൊപ്പം നൽകുന്ന വർക്കുകൾ കുട്ടികൾക്കും, രക്ഷിതാക്കൾക്കും അധിക ഭാരമാകാതെ ശ്രദ്ധിക്കുകയും വേണം. സ്കൂളുകളിൽ കുട്ടികൾക്ക് ലഭിച്ചിരുന്ന സാമൂഹ്യവൽക്കരണവും, മാനസിക പിന്തുണയും മറ്റൊരു തലത്തിൽ കുട്ടികൾക്ക് ഉറപ്പാക്കലാകണം ഈ സമയത്തെ പ്രധാന പ്രവർത്തനം. അതോടൊപ്പം കുട്ടികളിൽ പഠനാന്തരീക്ഷം നിലനിർത്തുകയും വേണം. ചെറിയ കുട്ടികളിൽ പഠനാന്തരീക്ഷം നില നിർത്തുന്നതിൽ അധ്യാപകരുടെയും മാതാപിതാക്കളുടെയും സാന്നിധ്യം വളരെ വലുതാണെന്ന് മനസ്സിലാക്കുന്നു. വീട്ടിൽ അമ്മ എന്ന നിലയിൽ കുട്ടിയോട് ഇടപെടുകയും ഒരു ടീച്ചർ എന്ന നിലയിൽ അതേ പ്രായത്തിലുള്ള കുട്ടികളോട് സംവദിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരാളെന്ന നിലയിൽ ഇത് കൂടുതലായി മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയുന്നുമുണ്ട്. കുട്ടികളെ ഒരു സാമൂഹ്യ ജീവിയായും, പഠിതാവായും നിലനിർത്തുന്നതിന് നാം കൂടുതൽ ഫലപ്രദമായ മാർഗ്ഗങ്ങൾ ആലോചിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. കോവിഡ് പ്രോട്ടോക്കോളുകൾ പാലിച്ചുകൊണ്ട് കുട്ടികളെ ഇത്തരത്തിൽ സജീവമാക്കുന്നതിനായുള്ള പദ്ധതികൾ കൂടി തയ്യാറാക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഈ മഹാമാരിയെയും നാം അതിജീവിക്കുക തന്നെ ചെയ്യും, ഒന്നും നഷ്ടപ്പെടുത്താതെ തന്നെ.

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 17 ജൂലൈ 2020

എറണാകുളത്ത് പാടിവട്ടം ഗവ. എൽ.പി. സ്കൂളിൽ അധ്യാപകയാണ് ലേഖിക

കേരളത്തിന്റെ കോവിഡ് പ്രവർത്തനങ്ങളും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളും

സാന്ദ്ര എസ്.

മാർച്ച് 17ന് തമിഴ്നാട്ടിലെ തിരുവാരൂരിൽ നിന്നും ട്രെയിൻ കേറി ആവണീശ്വരം റേയിൽവേ സ്റ്റേഷനിൽ കൂട്ടുകാരോട് യാത്ര പറഞ്ഞ് ഇറങ്ങുമ്പോഴും രണ്ടാഴ്ചകൾക്കപ്പുറം കൊറോണ അവധി പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നില്ല. നാല് മാസങ്ങൾക്കിപ്പുറം ഇന്നും തീരാത്ത ദുരന്തമായി അത് മാറുമെന്നും ആരും കണ്ടിരുന്നില്ല. നാട്ടിൽ എത്തിയിട്ട് എല്ലാ വിദ്യാർഥികളും ആരോഗ്യ കേന്ദ്രവുമായി ബന്ധപ്പെടണം എന്ന നിർദ്ദേശം തന്നിട്ടാണ് അവർ ഞങ്ങളെ മടക്കിയത്. തമിഴ്നാട്ടിൽ അന്ന് കോവിഡ് പോസിറ്റീവ് കേസുകൾ ഇല്ലാതിരുന്നിട്ട് കൂടി 14 ദിവസത്തെ നിരീക്ഷണത്തിൽ നല്ല കുട്ടിയായി വീട്ടിൽ തന്നെയിരുന്നു. ഏപ്രിൽ ആയതോടെ അസൈൻമെന്റുകൾ അധ്യാപകർ തന്ന് തുടങ്ങി.

അങ്ങനെ രണ്ടാം സെമസ്റ്റർ ഓൺലൈനായി തുടങ്ങുന്നതിന് ഇടയിലാണ് മാസങ്ങൾക്ക് മുമ്പ് അപേക്ഷിച്ച CSES ഓൺലൈൻ ഇന്റേൺഷിപ്പിന്റെ മെയിൽ വന്നത്. തെല്ലൊരു ആകാംക്ഷയിലും ആവേശത്തിലും ആദ്യമായി കിട്ടിയ ഈ അവസരത്തെ വിനിയോഗിക്കാൻ തന്നെ ഞാനും സഹപാഠികളും തീരുമാനിച്ചു. പിന്നീട് അനേകം പ്രാവശ്യം മെയിലുകൾ കൈമാറി. സൂം ആപ്പിലൂടെ കൂടിക്കാഴ്ച്ചയും നടന്നു. രണ്ടാമത്തെ കൂടിക്കാഴ്ച്ചയിലാണ് ചെയ്യേണ്ട ജോലികളെ പറ്റി ഏകദേശ ധാരണ കിട്ടിയത്.

ഏപ്രിൽ അവസാന വാരത്തോടെ ഞങ്ങൾ ഔദ്യോഗികമായി ഇന്റേൺഷിപ്പ് ആരംഭിച്ചു. സ്ഥാപനത്തിലെ സീനിയർ ഫെലോ കൃഷ്ണകുമാർ K K ആയിരുന്നു എന്റെ മെന്റർ.

മെയ് 1, 2 തീയ്യതികളിൽ നടന്ന അവതരണങ്ങളിൽ നിന്നുള്ള ആശയങ്ങളും മെന്ററിൽ നിന്നുള്ള ഉപദേശങ്ങളും കൂടി പരിഗണിച്ച് മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തിയ ശേഷം ജൂണിൽ അവസാനത്തെ അവതരണവും നടന്നു. കോവിഡിനെതിരെ ഏനാദിമംഗലം ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് നടത്തിയ പ്രവർത്തനങ്ങളായിരുന്നു എന്റെ പഠനവിഷയം.

വിവര ശേഖരണം ഫോൺ വഴി ആയിട്ടു കൂടി പഞ്ചായത്തധികാരികളിൽ നിന്നും മറ്റും ലഭിച്ച പൂർണ സഹകരണം എന്നെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തി.

കോവിഡ് തടയൽ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഭാഗമായി ഏനാദിമംഗലം ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് ആദ്യം നടത്തിയ ഇടപെടൽ കുടുംബശ്രീ സാമൂഹ്യ അടുക്കളയ്ക്ക് ആവശ്യമായ സ്ഥലം കണ്ടെത്തി നൽകി എന്നതാണ്. ഗവൺമെന്റ് ഉത്തരവ് പ്രകാരം മാർച്ച് 20 മുതൽ മെയ് 3 വരെ കുറ്റമറ്റ രീതിയിൽ സാമൂഹ്യ അടുക്കള പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. കോവിഡ് സംബന്ധമായ ഏത് പരാതികളും സംശയങ്ങളും ദുരീകരിക്കുന്നതിനായി 24 മണിക്കൂറും പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഒരു ഹെൽപ്പ്ഡെസ്കും പഞ്ചായത്ത് സന്നദ്ധസേവാ പ്രവർത്തകരുടെ സഹായത്താൽ സജ്ജമാക്കിയിരുന്നു. പഞ്ചായത്തിലെ ദുർബലവിഭാഗത്തിൽ പെടുന്ന മുഴുവൻ ആൾക്കാരെയും രണ്ട് വിഭാഗങ്ങളായി തിരിച്ച് അവർക്ക് പ്രത്യേക ശ്രദ്ധ നൽകുകയും ചെയ്തു. പ്രായമായവർ, കോവിഡിതര രോഗമുള്ളവർ, രോഗ പ്രതിരോധ ശേഷി കുറഞ്ഞവർ എന്നിവരെ ആദ്യത്തെ വിഭാഗത്തിലും അടിയന്തിര ഘട്ടങ്ങളിൽ സുരക്ഷിത കേന്ദ്രങ്ങളിലേക്ക് മാറാൻ കഴിയാത്തവരെ രണ്ടാം വിഭാഗത്തിലും ഉൾപ്പെടുത്തി പട്ടികയും തയ്യാറാക്കി. മരുന്ന് അത്യാവശ്യമായവർക്ക് അവ വിതരണം ചെയ്യൽ, പച്ചക്കറി, ധാന്യ കിറ്റുകൾ തയ്യാറാക്കൽ, പച്ചക്കറി വിത്തുകൾ വിതരണം ചെയ്യൽ എന്നിവയും കുടുംബശ്രീ പ്രവർത്തകരുടെയും മറ്റ് സ്വയം സഹായ സഹകരണ സംഘങ്ങളുടെയും പങ്കാളിത്തത്തോടെ നടന്നു. ഇത്തരത്തിൽ ഏകദേശം 6300 ധാന്യ കിറ്റുകളാണ് പഞ്ചായത്തിലുടനീളം വിതരണം ചെയ്യപ്പെട്ടത്.

അന്യ സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിന്നും മറ്റു രാജ്യങ്ങളിൽ നിന്നും മടങ്ങിയെത്തിയ ആൾക്കാരെ രണ്ടാഴ്ചത്തെ നിർബന്ധിത നിരീക്ഷത്തിൽ പാർപ്പിക്കുന്നതിന് വേണ്ടി സ്വകാര്യ മെഡിക്കൽ കോളേജ് കണ്ടെത്തി നൽകിയത് പഞ്ചായത്ത് ഭരണകൂടമാണ്. സന്നദ്ധസേനാ പ്രവർത്തകർ, ആശാ വർക്കർമാർ, കുടുംബശ്രീ പ്രവർത്തകർ, പഞ്ചായത്ത് ജീവനക്കാർ, ജനപ്രതിനിധികൾ തുടങ്ങിയ ഒരു വലിയ കൂട്ടായ്മയായിരുന്നു ഏനാദിമംഗലം ഗ്രാമ പഞ്ചായത്തിന്റെ കോവിഡ് പ്രവർത്തനമെന്നത് പറയാതെ വയ്യ.

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 6 ആഗസ്റ്റ് 2020

തമിഴ്നാട് കേന്ദ്ര സർവകലാശാലയിൽ എക്കണോമിക്സ് പി.ജി. വിദ്യാർഥിനിയാണ് ലേഖിക

ഒരു വട്ടം കൂടി...

മെൽബിൻ ജോബി

അന്ന് ചൊവ്വാഴ്ചയായിരുന്നു. എന്റെ ജീവിതത്തിലെ മറക്കാനാവാത്ത ദിവസങ്ങളിൽ ഒന്ന്. പതിവുപോലെ ഞാൻ സ്കൂളിലേക്ക് പോകാനൊരുങ്ങിയത് വളരെ ഉത്സാഹത്തോടെയാണ്. ഞാനും അമ്മയും ഏകദേശം ഒരേ സമയത്താണ് വീട്ടിൽ നിന്ന് ഇറങ്ങുക. പക്ഷേ അന്ന് അമ്മ പതിയെ യാത്രയാകുന്നത് കണ്ട് ഞാൻ ചോദിച്ചു, "അമ്മയ്ക്ക് ഇന്ന് വൈകിപ്പോയാൽ മതിയോ?" അമ്മ പതിഞ്ഞ സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു, "ഇന്നലെ യൂറോകിഡ്സിലെ മേഡം പറഞ്ഞു കോവിഡ് കാരണം സ്കൂളിൽ ക്ലാസുകൾ നിർത്തുകയാണെന്ന്. ഇന്നു മുതൽ ഡേകെയർ മാത്രം. എനിക്കും ഒരു ആയ ആന്റിക്കും മാത്രമേ ഡ്യൂട്ടി ഉള്ളൂ. എനിക്ക് എന്റെ ക്ലാസിലെ കുട്ടികളോട് ഒന്ന് യാത്ര പറയാൻ പോലും കഴിഞ്ഞില്ല." അമ്മ യു.കെ.ജിയിലാണ് അവിടെ പഠിപ്പിക്കുന്നത്. അമ്മ പഠിപ്പിച്ചിരുന്ന കുട്ടികളൊക്കെ ഒന്നാം ക്ലാസിൽ ഇനി മറ്റൊരു സ്കൂളിലേക്ക് പോകും. ഓ... അതാണോ കാരണം? ഞാൻ അതും ആലോചിച്ചിരുന്നു.

അപ്പോഴേക്കും ഓട്ടോ വരാറായി. ഞാൻ ഓടി. എന്റെ മനസ്സിൽ സ്കൂൾ മാത്രമായിരുന്നു. ഇന്നും ഡാൻസ് സാർ വരും. രണ്ടു മൂന്നു ദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ ഞങ്ങളുടെ ആനുവൽ ഡേയാണ്. ഞങ്ങൾ എല്ലാവരും അതിന്റെ ത്രില്ലിലാണ്. സ്കൂളിലെത്തി രാവിലത്തെ പഠനവും ഉച്ചയൂണും കഴിഞ്ഞു ഡാൻസ് പ്രാക്ടീസ് തുടങ്ങി. ഡാൻസ് സാറും ഞങ്ങളും വളരെ ഉത്സാഹത്തോടുകൂടി ഡാൻസ് ചെയ്യുകയായിരുന്നു. അപ്പോഴാണ് ഞങ്ങളുടെ എച്ച്. എം. രാജേഷ് സാറും, ടീച്ചേഴ്സും ഞങ്ങളോട് ആ വാർത്ത പറഞ്ഞത്. "നാളെ മുതൽ സ്കൂൾ ഇല്ല. പരീക്ഷകളും ഇല്ല. കാരണം കോവിഡ്-19". ഇതുകേട്ടപ്പോൾ ഞാനും യദുവും, നന്ദുച്ചേട്ടനും പരസ്പരം നോക്കി. സ്കൂൾ ഇല്ലെന്നോ? അപ്പോൾ ഞങ്ങളുടെ ആനുവൽ ഡേ? ഞങ്ങൾ അവതരിപ്പിക്കാനിരുന്ന പരിപാടികൾ? എന്തെല്ലാമായിരുന്നു പ്ലാൻ ചെയ്തിരുന്നത്. ആകെ വിഷമമായി. നമുക്ക് കുറച്ചു ദിവസങ്ങൾ

കഴിഞ്ഞു ആനുവൽ ഡേ നടത്താമെന്ന് പറഞ്ഞ് ടീച്ചർമാർ ഞങ്ങളെ സമാധാനിപ്പിച്ചു.

അന്ന് വൈകീട്ട് ഓട്ടോയിൽ നിന്നിറങ്ങി പതിവിലും ഓടിക്കിതച്ചാണ് വീട്ടിലെത്തിയത്. അമ്മയോട്ട മുറ്റത്തു നിന്നുതന്നെ ഉറക്കെ വിളിച്ചു പറഞ്ഞു. "അമ്മേ സ്കൂൾ പൂട്ടി പരീക്ഷയുമില്ല." അമ്മ പതറിയ സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു. "ഞാനറിഞ്ഞു. രമ്യ ടീച്ചറും, അഞ്ജു ടീച്ചറും വിളിച്ചിരുന്നു. എന്റെ സ്കൂളും പൂട്ടി." അപ്പോഴെനിക്ക മനസ്സിലായി അമ്മയുടെ ജോലി നഷ്ടപ്പെട്ടു. സ്കൂൾ തുറക്കാതെ അമ്മയ്ക്ക് എങ്ങനെ പോകാനാകും. ചേച്ചിക്ക് പരീക്ഷ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. അവരുടെ പരീക്ഷയും പാതിവഴിയിൽ നിന്നു. അങ്ങനെ ഞങ്ങൾ മൂന്നു പേരും വീടിനുള്ളിലായി. പപ്പ സൂപ്പർ മാർക്കറ്റിൽ ജോലി ചെയ്യുന്നതിനാൽ പപ്പയ്ക്ക് പോകാൻ പറ്റി.

ആദ്യത്തെ ആഴ്ചകളിൽ സന്തോഷമായിരുന്നു. ചേച്ചിയോടൊപ്പം കളിച്ചു തിമിർത്തു. പക്ഷെ ശീലങ്ങളൊക്കെ തെറ്റി. വൈകി എഴുന്നേൽക്കലും, ഭക്ഷണം വൈകി കഴിക്കലുമൊക്കെയായി. കുറച്ചു ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ ശരിക്കും മടുപ്പ് തോന്നിത്തുടങ്ങി. ലോക്ക്ഡൗൺ പ്രഖ്യാപിച്ചതോടെ അമ്മ ഞങ്ങളെ പുറത്തിറക്കാതെയായി. പപ്പ പോകുമ്പോൾ പറയും ഇടയ്ക്കിടെ കൈ കഴുകണം, വെള്ളം കുടിക്കണം, പുറത്തിറങ്ങരുത്. എന്നൊക്കെ. പപ്പയ്ക്ക് ഭയങ്കര പേടിയായിരുന്നു. സൂപ്പർമാർക്കറ്റിൽ കുറേയധികം ആളുകൾ വരുന്നതല്ലേ? ശരിക്കും സ്കൂളിനേയും, ടീച്ചേഴ്സിനേയും, ഫ്രണ്ട്സിനേയും എല്ലാവരേയും മിസ്സ് ചെയ്തു തുടങ്ങി. വീട്ടിൽ അമ്മ ഇടയ്ക്കിടെ സാമ്പാർ വെയ്ക്കുമ്പോൾ ഞാൻ സ്കൂളിലെ എന്റെ ബിന്ദു ആന്റിയുടെ സാമ്പാർ ഓർക്കാറുണ്ട്. ഹൊ! എന്തു രുചിയാ. പിന്നെ എനിക്ക് ഏറ്റവും മിസ്സ് ചെയ്തത് എന്റെ ഫ്രണ്ട് യദുവിനെയാണ്. കെ.ജി മുതൽ എന്റെ ബെസ്റ്റ് ഫ്രണ്ട് ഇഷാനായിരുന്നു. പക്ഷെ 2-ാം ക്ലാസിലെ വെക്കേഷനിൽ അവൻ വേറെ സ്കൂളിലേക്ക് പോയി. എനിക്ക് ആകെ സങ്കടമായി. അപ്പോഴാണ് 3-ാം ക്ലാസിലേക്ക് അഞ്ജു ടീച്ചറുടെ മകനായ യദു ചേരുന്നത്. ഇഷാന്റെ കുറവ് നികത്തിയത് സത്യത്തിൽ യദുവാണ്. ഈ വെക്കേഷനെങ്കിലും ഇഷാൻ എറണാകുളത്ത് വരുമ്പോൾ കാണാമെന്നുണ്ടായിരുന്നു. അതും നടന്നില്ലല്ലോ എന്നോർത്തപ്പോൾ എനിക്ക് വിഷമമായി.

ആകെ ഉണ്ടായിരുന്ന സന്തോഷം പപ്പയെ ഞങ്ങൾക്ക് കൂടുതൽ അടുത്തുകിട്ടി എന്നതാണ്. പപ്പ ജോലി ചെയ്തിരുന്ന സൂപ്പർ മാർക്കറ്റിന്റെ സമയം വെട്ടിക്കുറച്ച് 5 മണിയാക്കി. നേരത്തെ പപ്പ വന്നിരുന്നത് 10 മണിയാകുമ്പോഴാണ്. അമ്മയ്ക്ക് വീട്ടിൽ പണികൾ കൂടുതലായി. ആദ്യമൊക്കെ പലഹാരങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കലുമൊക്കെയായി നല്ല രസമായിരുന്നു. പിന്നെ പിന്നെ പപ്പയുടെ വരുമാനത്തിൽ ഒതുങ്ങേണ്ടിവന്നതിനാൽ വാടകയും വീട്ടുചെലവുകളുമെല്ലാം പ്രശ്നമായി. എല്ലാ വർഷവും വിഷുവിന് മുമ്പുതന്നെ ഞങ്ങൾ അമ്മയുടെ വീട്ടിലെത്തും. അതായത് ഏപ്രിൽ 11-ാം തീയതി. അന്ന് എന്റെ ചേച്ചിയുടെ പിറന്നാളാണ്. അവിടെവച്ചാണ് പിറന്നാൾ ആഘോഷിക്കാറുള്ളത്. ശരിക്കും പറഞ്ഞാൽ അവിടമാണ് ഞങ്ങളുടെ സ്വർഗ്ഗം. അവിടെ മാത്രമാണ് അമ്മയുടെ നിയന്ത്രണങ്ങളില്ലാത്തത്. ഇവിടെയാണെങ്കിൽ അമ്മ അപ്പ

ഓടരുത്, അങ്ങോട്ട് പോകരുത്, മുറ്റത്തിറങ്ങരുത് അങ്ങനെ നൂറു നിയന്ത്രണങ്ങളാണ്. അവിടെ അച്ചാച്ചനും, അമ്മാമയും, ചേട്ടായിയും, അമ്മയുടെ ചേച്ചിയും, ചിറ്റയും എല്ലാവരും കൂടി നല്ല രസമാണ്. വിഷു ഞങ്ങൾ അവിടെ അടിച്ചു പൊളിക്കാറുണ്ട്. വിഷുവിന്റെയന്നുള്ള വിഷുക്കണിയും, അമ്പലത്തിൽ പോക്കും അമ്മാമയുടെ കൈകൊണ്ടാക്കിയ വിശിഷ്ടവിഭവങ്ങളും എല്ലാം; എന്തിന് ഞങ്ങളുടെ വെക്കേഷൻ തന്നെ വെള്ളത്തിലായി. എന്നും അമ്മാമയും, ചേട്ടായിയും എല്ലാവരും വിളിച്ച് വിശേഷങ്ങൾ തിരക്കും. അവർക്ക് ഞങ്ങളെ കാണാൻ കൊതിയാണ്. പക്ഷെ പോകാൻ പറ്റില്ലല്ലോ? തട്ടിക്കൂട്ടി ഒരു കണിയുമൊരുക്കി, അമ്മയുടെ ഒരു തട്ടിക്കൂട്ട് പായസവുമായി വിഷു കടന്നുപോയി.

അങ്ങനെ ഞാൻ വായനയുടെ ലോകത്തേക്ക് തിരിഞ്ഞു. പുസ്തകങ്ങളും എന്റെ കൂട്ടുകരാണ്. വായന എനിക്ക് വളരെ ഇഷ്ടമാണ്. വായന എന്ന് പറയുമ്പോൾ എന്റെ മനസ്സിലേക്ക് ആദ്യം വരുന്നത് രാജി ടീച്ചറും, ഞങ്ങളുടെ സ്കൂളിൽനിന്ന് പോയ ബീന ടീച്ചറുമാണ്. രാജി ടീച്ചറാണ് യു.കെ.ജിയിൽ വച്ച് വായിക്കാനുള്ള എന്റെ കഴിവ് തിരിച്ചറിഞ്ഞ് അമ്മയോട് പറഞ്ഞത്. അന്നേ ടീച്ചർ ചെറിയ കഥാപുസ്തകങ്ങൾ എന്നെക്കൊണ്ട് വായിപ്പിക്കുമായിരുന്നു. പിന്നെ ബീന ടീച്ചറും എന്റെ വായന ഈ നിലയിലെത്തിക്കാൻ വളരെ പ്രോൽസാഹനം തന്നിട്ടുണ്ട്. ഒന്നിൽ നിന്നു രണ്ടാം ക്ലാസിലെത്തുമ്പോൾ ഏകദേശം വലിയ കഥാപുസ്തകം തന്നെ അക്ഷരത്തെറ്റില്ലാതെ വായിക്കാനും അത്യാവശ്യം നല്ല രീതിയിൽ തന്നെ എഴുതാനും വായിക്കാനും ടീച്ചർ പരിശീലിപ്പിച്ചിരുന്നു. അഞ്ജു ടീച്ചറും അങ്ങിനെ തന്നെ. ടീച്ചറുടെ പ്രോൽസാഹനം കൊണ്ട് എനിക്ക് ഏറ്റവും കൂടുതൽ പുസ്തകങ്ങൾ വായിച്ചതിന് സമ്മാനം കിട്ടിയിട്ടുണ്ട്. മൂന്നാം ക്ലാസിലെ രമ്യ ടീച്ചറും വായനയിൽ പ്രോൽസാഹിപ്പിക്കാറുണ്ട്. ടോട്ടോചാനും, പറയിപെറ്റ പന്തിരുകുലവും ഒക്കെ എനിക്ക് ഈ സമയത്ത് വായിക്കാൻ പറ്റി.

അങ്ങനെ ദിവസങ്ങൾ കടന്നുപോയി. ഹാൻഡ് വാഷിന്റെയും, ഹാൻഡ് സാനിറ്റൈസറിന്റെയും, മാസ്കിന്റെയും എണ്ണം വർദ്ധിച്ചു വന്നു. ശരിക്കും ഞങ്ങൾ കൂട്ടിലിട്ട കിളികളെപ്പോലെയായി. ആദ്യം ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നത് ജൂൺ മാസത്തിൽ സ്കൂൾ തുറക്കുമെന്നാണ്. പിന്നീട് ആ പ്രതീക്ഷയും പോയി. അതിനിടയിൽ അമ്മയുടെ ഫോൺ താഴെ വീണ് പൊട്ടിപ്പോയി. മെയ് അവസാനമായപ്പോൾ അതാ പുതിയൊരു വാർത്ത വരുന്നു. ഓൺലൈൻ ക്ലാസുകൾ തുടങ്ങുകയാണ്. അന്നേരം അമ്മയുടെ കൈയിലുള്ളത് പഴയ ഒരു ഫോണാണ്. പപ്പയുടെ ഫോണിൽ ക്ലാസ് കാണാൻ പറ്റില്ല. എന്തു ചെയ്യും? അഞ്ജു ടീച്ചറും രമ്യ ടീച്ചറും വിളിച്ച് വിവരങ്ങൾ അന്വേഷിച്ചു. രാജേഷ് സാറും ടീച്ചേഴ്സും എനിക്ക് ടിവിയോ, മൊബൈലോ കിട്ടുന്നതിനുവേണ്ടി നന്നേ പരിശ്രമിച്ചു. ജൂൺ ഒന്നാം തീയതി തന്നെ ഓൺലൈൻ ക്ലാസുകൾ ആരംഭിച്ചു. അന്ന് എനിക്ക് വലിയ വിഷമമായിരുന്നു. ക്ലാസ് കാണാൻ പറ്റില്ലല്ലോ? അന്ന് എന്റെ അമ്മയുടെ ചേച്ചിയും, എന്റെ ചേട്ടായിയും ഫോൺ അവരുടെ ടിവിയുടെ അരികിൽ വച്ച് ക്ലാസ് കേൾപ്പിച്ചു തന്നു. അന്നു രാത്രി അഞ്ജു ടീച്ചർ വിളിച്ച് എനിക്ക് ധൈര്യം പകർന്നു. ക്ലാസിലെ കാര്യങ്ങൾ ഫോണിലൂടെ പറഞ്ഞു തന്നതു കേട്ട് ഞാൻ ഒരു വർണ്ണന എഴുതി. ഇത്രയും മനോഹരമായി ഒരു വർണ്ണന ഞാൻ ഇതുവരെ എഴുതിയിട്ടില്ല. അഞ്ജു ടീച്ചർ രണ്ടാം ക്ലാസിലെ ക്ലാസ് കാണുകയും, മകന്റെ ക്ലാസ് കണ്ട് ഉത്തരങ്ങൾ

പറഞ്ഞുകൊടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നതോടൊപ്പം എല്ലാ ദിവസവും എന്നെ വിളിച്ച് കാര്യങ്ങൾ പറഞ്ഞുതന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. രമ്യ ടീച്ചറും വേണ്ട നിർദ്ദേശങ്ങൾ തന്ന് സമാധാനിപ്പിച്ചു. അങ്ങനെ ഞങ്ങൾ പ്രതീക്ഷിക്കാതെ സ്കൂളിലെ അങ്കിൾമാർ ഒരു ദിവസം വീട്ടിൽ വന്ന് എനിക്ക് ഒരു പുതിയ ഫോൺ സമ്മാനിച്ചു. ഞാൻ സന്തോഷം കൊണ്ട് തുള്ളിച്ചാടിയ ദിവസമായിരുന്നു അത്. ഫോൺ കൈയിൽ തന്നിട്ട് അവർ രണ്ടുപേരും ഒരേ സ്വരത്തിൽ "നന്നായി പഠിക്കണം, പഠിച്ചു മിടുക്കനാകണം. ഇതുപോലെ പഠനവും, വായനയുമൊക്കെ തുടരണം" എന്ന് പറഞ്ഞു. ആദ്യം രാജേഷ് സാറിനെയും, രമ്യ ടീച്ചറെയും, അഞ്ജു ടീച്ചറെയും, അനിത ടീച്ചറെയും വിളിച്ച് ഫോൺ കിട്ടിയത് പറഞ്ഞു. അവർക്കെല്ലാം സന്തോഷമായി. അവരും പറഞ്ഞത് ഒരേ കാര്യം തന്നെ. "പഠിച്ച് മിടുക്കനാകണം."

അതെ, ഞാൻ പഠിച്ച് മിടുക്കനാകും. എന്നോട് എന്റെ പപ്പ പറഞ്ഞത് നീയും ഇതുപോലെ പഠിച്ച് നല്ല നിലയിലെത്തി മറ്റുള്ളവരെ സഹായിക്കണമെന്നാണ്. ഇപ്പോൾ എന്റെ ആകെയുള്ള വിഷമം സ്കൂൾ തുറക്കാൻ വൈകുന്നതാണ്. എന്റെയും എന്റെ കൂട്ടുകാരുടെയും ഈ സ്കൂളിലെ അവസാനത്തെ വർഷമാണിത്. ഞങ്ങളുടെ സ്കൂൾ ഒരു എൽ.പി സ്കൂളായതുകൊണ്ട് നാലാം ക്ലാസ് വരെയേയുള്ളൂ. ഞാനും ശിവനന്ദയും, യദുവും, കൃപയുമൊക്കെയാണ് ഇപ്പോൾ സ്കൂളിലെ ചേട്ടന്മാരും, ചേച്ചിമാരും. ഈ വർഷം അടിച്ചുപൊളിക്കാമെന്ന് വിചാരിച്ചതാണ്. സ്കൂളിൽ വച്ച് നടത്തുന്ന എല്ലാ പരിപാടികളിലും ക്വിസ് മത്സരങ്ങളിലും ഞാൻ പങ്കെടുക്കാറുണ്ട്. പക്ഷെ ഇപ്പോൾ ഇതെല്ലാം ഓൺലൈൻ വഴി നടത്തുന്നതുകൊണ്ട് സ്കൂളിൽ വച്ച് പങ്കെടുക്കുന്നതുപോലെ ആവേശവും രസവും സന്തോഷവും തോന്നുന്നില്ല. കൊറോണയെന്ന പകർച്ചവ്യാധി മുഴുവനായും മാറി സ്കൂൾ തുറന്നാലേ ഞങ്ങൾക്ക് പഠിക്കാനും കളിക്കാനും ഞങ്ങളുടെ പ്രിയപ്പെട്ട ടീച്ചർമാരെ കാണാനും കഴിയുകയുള്ളൂ. അത് എത്രയും പെട്ടെന്ന് സാധിക്കണേയെന്ന് ഞാനെന്നും പ്രാർത്ഥിക്കാറുണ്ട്.

സ്കൂൾ ഓട്ടോയിൽ കയറാൻ, അസംബ്ലി കൂടാൻ, ആദ്യം തന്നെ ക്വിസിന്റെ ഉത്തരം പറയാൻ, അഞ്ജു ടീച്ചറിന്റെ "മക്കളേ..." എന്ന വിളി കേൾക്കാൻ, പുതിയ പുതിയ അറിവിന്റെ ലോകത്തേക്ക് കൈപിടിച്ച് കൂട്ടിക്കൊണ്ട് പോകുന്ന രമ്യ ടീച്ചറുടെ ക്ലാസിൽ ഇരിക്കാൻ, അനിത ടീച്ചറോട് വാശി പിടിച്ച് ലാപ്ടോപിൽ ഓരോ കാര്യങ്ങൾ കാണാൻ, ബിന്ദുവാന്റിയുടെ രസവും കടലയും കഴിക്കാൻ, ഓടിക്കളിക്കുമ്പോൾ രാജി ടീച്ചറുടെയും സീനത്താന്റിയുടെയും "വീഴുട്ടോ.." എന്നുള്ള ശകാരം കേൾക്കാൻ, എല്ലാം എനിക്ക് കൊതിയാവുകയാണ്.

പ്രസിദ്ധീകരിച്ച തീയതി: 4 സെപ്റ്റംബർ 2020

എറണാകുളത്ത് പാടിവട്ടം ഗവൺമെന്റ് എൽ.പി.സ്കൂളിൽ നാലാം ക്ലാസ് വിദ്യാർഥിയാണ് മെൽബിൻ

25 YEARS CSES

Shaping Perceptions; Envisioning Change